

Д-р Стефан Кадиев

I.

Между истината и легендата

Спомени за Учителя Дънов,
Изказвания на очевидци за ясновидските му прояви, за духовната същност на Учението му и за Божествения произход на Словото на Всемирния Учител на Вселената – Беинса Дуно

Записал и събрал: д-р Стефан Кадиев
(1950–1976 г.)

1. Предговор

През времето от 1864 до 1944 г. в България живя и работи Петър Константинов Дънов. Роден е във Варна в семейството на свещеник-възрожденец, привържил се към евангелизма, следвал в Америка медицина и богословие, преминал период на лични обиколки из България, без да става чиновник и без да има лично семейство. Подвизавал се като нещатен християнски проповедник, пропучвал „черепите на българите“, изнасял просветни „беседи“, направляван повече от изразяваните нужди на народа ни. Бил дълго време съсед и личен приятел на Вожда на българския народ Георги Димитров, като при трудни моменти му е помагал.

Още към края на миналия век (XIX в.) около него започнали да се трупат хора, които с жив интерес слушали неговите „беседи“. Поради проявявания интерес към тях, тия беседи започнали да се стенографират и печатат. Освен това той е един от първите, който започва да води последователите си на екскурзии в планините, да провежда лагеруване в Стара планина, Витоша, Рила, под палатки. Винаги между своите последователи, на които усълужваше със съвети, той създаде ярко обособеното „Всемирно Бяло Братство“. Постепенно то се разраства по брой и значимост, придобива формата на оригинална нашенска „секта“. През време на прехода от капитализма към социализма, при подчертани тежнения към социализма, то заживя като обществено движение със своя самобитна физиономия и своя съдба.

Историята на Бялото Братство представлява особена глава от историята на народа ни, която може да бъде предмет на отделен труд. Ние сме задължени само да го споменем, защото то е неделимо от живота и съдбата на неговия основоположник Петър Дънов.

Нашето желание засега е да поднесем *автентични изказвания* на живи свидетели, които са имали през различни времена контакт с него. Постарахме се да ги предадем така, както ни са разказвани, без поправки, без промени както в стила, така и в съдържанието им.

Когато се четат или слушат тия изказвания, човек получава впечатление, че се касае до някакви илюзии, внушения, хипнотически предавания, изхождащи от Петър Дънов, чрез които той би си служил, за да влияе и респектира хората от своя антураж. Точно на тая основа застават неговите противници, за които е невъзможно да обяснят по друг начин неговите странни прояви. С подобно твърдение обаче никак не могат да се съгласят самите „свидетели“, даващи своите изказвания. Те всички могат да различат състояния на „внушение“, на „хипноза“, от които биха се освободили през течение на дългите години, които ги делят от контакта им с него. Още повече, че нито един от тях не е свидетелствувал за *някаква корист* от негова страна, обясняваща прилагането на такива методи. Обяснението се затруднява поради факта, че самият Петър Дънов *нито веднъж, било устно, било писмено*, не е повдигнал глас да се защиши – да опровергае нападките и обвиненията против себе си. Той махаше с ръка, усмихваше се и казваше, че няма време да обяснява всичко.

С течение на времето се насьбра материал от толкова много „свидетели“, че любознателните хора започнаха да настояват за неговото издаване. Още повече, че след изминаването на повече от двадесет години останалите в съзнанието на „свидетелите“ спомени са чувствани като съкровище, което те искат непременно да споделят с близките си. Нашата работа се състоеше в това, да съберем тия материали, да ги систематизираме и поднесем на тия, които се интересуват.

При написването на „показанията“, ние се старахме да ги записваме без поправки. Ние ги поднасяме без обяснения и без тълкувания. Нека всеки читател ги приеме като сюрови факти, към които си запазва пълната свобода за обяснения и тълкувание. Точно затова ние нарекохме нашия колективен труд „Междудо и легендата“. Знае се, че „истината е обективна и доказуема“. А всичко изказано тук може да звуци за някого като „субективно и недоказано“. Другояче стоят обаче нещата при „легендата“. Тя създава простор за свободно творческо въображение. Но даже най-нелепата „легенда“ има в основата си някакваоловена истина – народът никога не създава нещо от нищо – винаги има „от крушка опашка“. А знае се, че не за всеки човек се създават „легенди“.

Лично авторът на предговора, поради естеството на лекарската си работа, беше много критичен към Петър Дънов. Това очевидно не оставаше недоловено от него и затова веднъж, добродушно усмихнат, той му каза: „Аз не предсъзувам, а само предвиждам.“ А това вече е съвършено друга категория душевни качества. „Предвиждането“ е логически построено умозаключение на човек, който предварително знае причините и не му е мъчно да извлече заключението. „Прочее, не ме мисли за някакъв пророк“ – искаше да каже Дънов.

Предлаганият материал обаче лесно може да ни убеди, че се касае именно не до „предвиждане“, а до „предсъзание“, до „пророчество“, колкото и странно необяснимо да се вижда това за нашата съвременна наука.

Ползвуваме се от случая да кажем, че всички тия грамади от фактически материали са само един блед увод за разбиране на необикновено богатата личност на Петър Дънов, на неговото голямо дело. Струва ми се, че дори когато човек добросъвестно прочете всичките следващи страници, ще прилича на пътник, който току-що е пристигнал до брега на един огромен океан. Той вижда неговия простор, играещото върху него сънце, плискащите до брега вълни. Но той далече не е опознал неговия простор, неговите вълни и урагани, неговите дълбочини, неговата красота, неговите богатства. Зарад това е необходимо да се навлезе в самия океан и да се опознае по-отблизо самото величаво дело на тоя скромен, легко усмихнат човек, когото ние наричахме наш „Учител“.

Д-р Стефан Кадиев

2. Бялото Братство (дъновистите) за себе си

Всеки народ има своя география, която определя неговата история. Нашият народ е на кръстопътя между *Източа и Запада* и съвсем закономерно в него се явиха преди десет века богохилите и през нашето време – *Бялото Братство*.

1. *Петър Константинов Дънов* е роден на 12 юли 1964 г. в едно варненско село в семейството на православен свещеник, възрожденец. Покрай сестра си Мария той се запознал с методистите, които го приели в тяхната гимназия в *Свищов*. След нейното завършване постъпил като учител в Силистренското село Котанца. От методистите получил стипендия за САЩ, гдето следвал богословие и завършил като правоспособен методистки свещеник (пастор). Но едновременно изучавал медицина – „природна медицина на д-р Келлог, йогизъм, индийска философия, френология, графология, физиогномика, запознава се с основните начала на социализма“ (социализмът е социалното лице на християнството).

2. След завръщането си в България и написването на единствената своя писана книга „*Наука и възпитание*“, той предпочита да остане през целия си живот като свободен пътуващ пастор, без да потърсва постоянна държавна служба, разчитайки на добрата воля на последователите си. Към края на миналия век основал самобитното общество, българското Бяло Братство, чийто авторитет все повече нараства. Негови последователи го свързвали със злополучния цар Фердинанд, на когото през 1915 г. препоръчал да не свързва страната ни с Германия. Той вярвал в звездата на славянството и остава непоколебим русофил. От онова време му е приятелството с другаря Георги Димитров, с когото ред години е живял под един покрив. На същия той станал „ятак“ през 1923 г., когато го спасява от ръцете на полицията. Фердинанд интернирал Дънов във Варна, гдето става неговата абдикация.

3. През 1921 г. Петър Дънов основал своята „окултна школа“, подобна на школата на Рабиндранат Тагор в Индия. Той я ръководил до смъртта си на 27.XII.1944 г. По същество тя е опит за практическо приложение в живота на християнството. Оригинален и неповторим е неговият начин на набиране на последователите и учениците си – *принципът на свободата и добрата воля, любовта и свободата*. При него идват всички, които пожелаят, които обикват „Училието“, без никакви формалности и задължения, без служебен контрол върху личните и обществените изяви. Това става причина за много недоразумения, много неприятности падат върху името и авторитета на самия Дънов. Мъчно е било да се [възприеме, че се] правят грешки и простъпъци от хора, които слушат такива хубави беседи от своя „Учител“. Но това е така, защото се вземат хората като абсолютни величини, не свързани със своето рождение, среда, професия. Знае се, че училището за всеки от нас не е единственият фактор, който е изградил нашата личност.

Но даже и само до силата на влиянието, на индукцията, основаната в страната ни „Окултна школа“ вече влияе върху морално-етичния образ на народа ни: трезвеност, почтеност, трудолюбие – качества, с които той се отличава от съседите ни.

Без големи усилия могат да се открият някои от принципите на Школата на Учителя Петър Дънов, вече внедрени в сред народа ни, без да има видима връзка между тия две величини в живота. Ние ще се опитаме да изброим някои от тях:

а) *Туризъм – любов към великата жива Природа „Бог“* се изразява в редовно приобщаване с планината (Стара планина – Сливен, Витоша, Рила, Мусала, Седемте Рилски езера).

б) *Обществено хранене* при лагеруването по дежурство, организиране на колективно снабдяване с продукти, сервиране по дежурство.

в) *Вегетарианство*, препоръчвано от Толстия и д-р Келлог, оформящо се като специална школа на съвременната медицина („Реформена кухня“).

г) *Диетично постене*, „разтоварваща диета“ – еднодневно отказване от храна, все по-често препоръчвано от лекарите.

д) *Трезвеност*, отказване консумация на алкохолни напитки, отказване от пущене *тютюн*, все по-настойчиво препоръчвани от медицината.

е) *Музикален живот* – песни, музика. Целият живот на братството е свързан с песни, голяма част от които – композирани и снабдени с текст от самия Дънов. Намаленото работно време на народа ни налага по-богат емоционален живот. Ще дойде време, когато народът ни ще потърси радостта на тоя удивително хубав репертоар – музиката на братството. Не случайно народът ни е зачитан като център на музикален живот, всред нас стават *фестивали на песните*, избират се оперни певци, които славят Родината ни и в чужбина.

ж) *Сълнцето*, което Дънов „обожествявал“, все повече навлиза в бита на народите и то не като някакво суеверие, предизвикващо злостните критики на враговете на Дънов. То навлиза все по-тържествено по плажове и планини, носейки здраве и жизнерадост.

з) *Охрана на природата* е един от призовите на нашето време. Но учениците на Дънов са поддържали този „култ“ към Природата, към дърветата, цветята, езерата, към животните още от първите дни на тяхната школа.

и) *Отношението към труда*, любовта към труда, почената работа са **едни от най-важните изяви** на Дъновото учение. Техните „*работни бригади*“ прокараха първите пътеки всред планините, почистваха, подреждаха изворчетата, около които се настаняваха. Следи от тая дейност и досега личат навсякъде, където са били лагерите на Бялото Братство, още отпреди повече от 50 години.

к) *Редовна физкултура* е провеждана от Дънов и неговите последователи редовно, всеки ден, при всякакви условия. От Дънов е дадена особена форма на физкултура с музикален съпровод – „*Паневритмия*“. Касае се до дълбоко осмислени упражнения, активиращи потенциала на живота.

л) *Националност*. Дънов е син на възрожденец, българин от времето на борбата за народната ни свобода от отоманско иго. Той проявява дълбока обич към народа ни, като обаче изразява чувства на уважение и към всички националности. Един от първите му последователи и близък приятел от Варна е бил гагаузинът д-р Иван Жеков. В школата му се редят един до друг българи, евреи, руснаци, румънци, французи, поляци, германци. Всяка националност намира свой начин да възприеме и да приложи „учението“ по своему. Естествено, това не допадаше на бившето фашистко управление и то не гледаше с добро око към Дънов и към неговото учение. То виждаше голямата му близост с комунизма и го считаше за негов скрит съдружник.

м) *Религиозност*. Дънов казва: „Аз не създавам някаква нова религия. Аз изнасям само *Школа за живота*.“ Засегнатите пастори и свещеници поради това го наричаха направо „*безбожник*“, като не се спираха пред нищо, за да го клеветят. Очевидно, той беше един голям *човешки дух*, който правеше опит да се свърже с „*Духа на Космоса*“.

н) *Партиите*. Той считаше, че всяка партия е изразител на интересите на част от народа. Той дълбоко ценеше и подпомагаше комунистите, защото високо оценяваше тяхната готовност за жертви, беззаетни, смели борци за нов обществен ред. Не беше някаква случайност неговото приятелство и подпомагане към другарите Георги Димитров и Александър Стамболовски, които на свой ред също го обичаха и ценяха, при всичко, че не изпълняваха всичко,

каквото им препоръчваше. Това се отнася особено до Александър Стамболийски.

Дънов и имал отношение и към цар Борис. Посредник между двамата е бил Любомир Лулчев. Дънов препоръчвал ненамеса във войната и категорично [е бил против] войната против братята руси.

– Руси и германци трябва да се разберат – повтаряше многократно Дънов по времето, когато войната беше в пълен ход.

о) *Науката*. Дънов дълбоко вярваше и поддържаше науката. Считаше обаче, че в сегашния си вид тя не може да обхване и религията. И това обаче ще стане, когато ще се разкрият още много от „тайните на природата“.

п) – *Чудеса в природата няма* – заявяваше пред нас Дънов. Самите легенди за чудесата на Дънов се дължат на непознаване на някои явления около самия Дънов. „Чудото“ на житното зърно, за което той много пъти говори и което е станало символ на учението му. „Чудна“ е неговата физическа издръжливост през време на дългите екскурзии – тя е само израз на неговата тренираност и на природообразния му живот. „Чудното познаване“ на хората около него, на техните болести и съдби беше израз на неговата наблюдателност и общата интелигентност, на неговата *интуиция*, превишаваща духовните възможности на средния българин. Очевидно, той умееше да се *вживява* в състоянието на околните си хора, като прилагаше при лечението им добре познатите *природни* средства: топлина, студ, компреси, диета, молитва, внушение. При това умееше да вдъхне *положителни градивни мисли*, да вдъхне *надежда* в болния, да вдъхне *вяра*, тоест *перспективност* в състоянието на болния (Павлов).

И все пак *около Дънов ставаха чудеса*: как можа да създаде своето общество от десетки хиляди верни последователи без партидни книги, без членски вноски? Как можеха да живеят и да се хранят със седмици на една трапеза обикновени българи, без да имат нужда от намесата на полиция, без нито един скандал, както това ставаше през време на „съборите“? Или да се събират милиони левове, макар и по най-стар курс? Какво караше хората *доброволно* да отделят от залька си за нещо, което не познаваха, но в което *вярваха*, имаха доверие? Как можеше да се съгласува привързаността към братството с материалната жертвеност? Братството не е получавало от никъде субсидии, личните вноски са ставали под знака на *любовта и добрата воля* – нещо, което неговите колеги-пастори и тогавашните държавници не можеха да проумеят. За свое улеснение те казваха, че Дънов „хипнотизирал“ своите последователи. Остава неизяснено как други професионални хипнотизатори не постигат такива резултати чрез своя занаят.

Не по-малки чудеса са *хиядите беседи*, говорени и редовно стенографирани, без предварителни записи, без известна ползвана литература, освен Библията. На въпроса на някои професори той отговаряше, като се смееше: „От живота ги чета, от живота!“ „Чудеса“ са дори неговите видимо „прости“, не много начетени, но много сърдечни последователи, които с пълно убеждение разсъждават по проблемите на живота и са готови „да влязат в огъня“, за да защитят това, в което вярват. „Сугестологията“ на д-р Лозанов и учението на руския учен Иван Петрович Павлов донякъде могат да обяснят тези изяви, без да има нужда да се прибягва до някакви „чудеса“. А те не биха могли да стават, ако самият Дънов не вярваше в това, което говореше, ако не беше убеден в правотата на това, което говореше, виждаше, знаеше, живееше. Самото му „заминаване“ беше спокойно свършване на един напълно съзнателен човешки живот, чиято програма е изпълнена.

И неговото „чудо“ не остава затворено само в беседите и между хората от нашия народ. То скоро беше изнесено в чужбина, както всичко хубаво, кое-

то произведе нашата Родина. Отнасят го французи, немци, американци, африканци, турци, англичани, шведи. Идват и сега хора от чужбина, търсят и сега неговите стъпки, търсят „чудото“ при седемте езера на Рила.

В неговата Родина се намират хора, които той е обичал, на които е помагал, зарад които се е излагал на смъртни опасности, които поради неразбира не се стараят да унищожат неговото наследство – едно от най-големите богатства на нашия даровит народ. Тук подхождат думите на поета: „Не се гаси туй, що не гасне.“ То ще гори в разни форми, под разни имена, за да изпълни своето предназначение – да даде своята светлина на *Майката Планета*.

1976, София

Написано от ученик [д-р Стефан Кадиев]

Обяснителна бележка

Предлаганите сведения на „Дъновистите за себе си“ бяха написани по повод настойчивото искане на нашия колега и приятел д-р Васил Костов, комунист, който през студентството е посещавал беседи на Дънов, както е посещавал и партийните събрания на комунистите при д-р Цено Царвуланов.

Дадените сведения имат осведомителен характер и не са предназначени за полемики и дискусии.

3 октомври 1975, София

Авторът

3. Вегетарианството у Дънов

Дънов не говори специално за вегетарианството в нито една от своите беседи. Той въобще нищо не е слагал като специален въпрос в своята тематика. През първите години на неговото общество не се е говорело за вегетарианство. Дълго време последователите от по-старата генерация не са се отказвали от консумацията на риба. Дънов никога не е поставял като непременно условие за своите последователи вегетарианството. И по тоя въпрос, както и по много други неща, засягащи живота им, Дънов търпеливо е изчаквал всекиго да изживее своите влечения, навици. Той само спокойно е преценявал нещата с оглед на неговото становище за отговорността на человека като същество от най-напредната еволюция на земята. Ето негови мисли за вегетарианството:

– Човек не е нито тигър, нито лъв, нито вълк. Следователно изискванията, които природата предлага за неговата храна, не са тия, които тя предлага на месоядните животни.

– Ние не бихме имали нищо против това да се изяде една кокошка или едно агне – стига те самите да пожелаят това. Ако те толкова много обикнат своя господар, че пожелаят да се принесат в жертва заради него...

– Хората никога не биха употребили мясо, ако биха видели с какви чувства на смъртен ужас е напоено то. Заедно с мясото човек внася в своите тъкани основата на този смъртен ужас. И нека не се чудим след това, ако хората стават нервни, неспокойни, гонени от тежки кошмари. Това са сенките на този ужас, пренесени върху човешката душа.

– Ние говорим за мир между народите и между хората. Но как може да дойде този мир, когато хората проявяват своята жестокост върху своите по-малки братя, животните? Жестокостта, упражнявана към животните, се пренася лесно и към близките на човека, към неговите братя човеци.

– При изобилието, с което ни огражда Майката Природа, яденето на мясо е само един изживян ативизъм, един печален спомен от мрачното минало, през което е минало човечеството по пътя на своето развитие.

– Казвам: Хранете се с любовта. Само любовта като храна може да ви преобрази, да преобрази недоволството в доволство.

– Житният хляб и сиренето дават сила на човека и той може да копае лозето си. Кой копае днес лозето: който пие вино и ракия или който яде чист пшеничен хляб? Бог е създал гроздето, а виното и ракията са човешко изобретение.

Дънов наистина търси средство за консервиране на гроздето, като го слага в стърготини от корк върху тавана си. Той е пчелар – неговите десетина кошера и досега се намират на поляната на Изгрева. Той препоръчва да се ядат в изобилие картофи. Едно от най-любимите яденета на Дънов и дъновистите е картофената супа: добре разварени няколко картофа, добре подсолени, подправени с лимонов сок и с листа от магданоз. Твърде често се яде варено жито, на което Дънов отдава особено значение. Той препоръчва да се прекарат десет-петнадесет дни на изключително житен режим. Самото житно зърно е символ на живота: как човек преживява състояние, когато е поставен при неблагоприятните условия на живота, започва да развива своята „духовна природа“, как пуска корени чрез своето съзнание в света на осъзнаване законите, които движат живота, които са именно любов, мъдрост и истина, как дълбоко разбира, че целта и смисълът на живота е да се жертвува съзнателно за доброто на колектива, на човечеството. Дънов счита, че яденето десетина дни само на жито е добро „упражнение“.

В менюто на Дъновите последователи са включени, наред с картофите, всички видове зеленчуци: чушки, кромид, домати, боб, грах, моркови, зеле, алабаш, гулия, чесън, цвекло, керевиз. Включени са особено много плодовете: ябълки, круши, сливи, дюли, череши, вишни, дини, пъпеши, тикви, особено грозде, мед, сладка. Съвсем съзнателно мястото на Изгрева е превърнато в овощ на градина. При големи празници плодовете се раздават на всички присъстващи безплатно, като символ на даровете, които природата дава на човека. От мазнините се употребяват повече растителни масла, наред с маслото, млякото и яйцата. При общите обеди и вечери обаче се дават изключително картофи, печени или варени, варен ориз, варено жито и повече плодове. Една част от последователите на Дънов прекарват на сувороядски режим, без да държат на него като на никаква догма. Считат го като подходящо „упражнение“ за „пречистване на организма“.

В реда на мисълта, че „човек е преди всичко дух“, че тялото е „облеклото на духа“, че „за да може духът да развие своето висше съзнание“, повечето от последователите прекарват периодически дни на пълно въздържание от храна. През тия дни не се яде никаква храна и не се пият никакви течности. Счита се като редовно препоръчана „почивка“ по един ден седмично – 24 часа – никаква храна. Това е денят петък – „денят на Венера“. Обикновено храненето спира след обеда в четвъртък, като не се вечеря в четвъртък и не се закусва в петък сутринта. В петък на обед се сервира традиционната картофена супа с лимонов сок, магданоз, добре осолена, но без никаква мазнина. Повечето от последователите на Дънов са прекарали или прекарват много по-дълъг период на постене: пълно въздържане от храна 3 дни – 72 часа – е много често прилагано „упражнение“. Мнозина прекарват пълен пост цели 10 дни. През това време се прави духовно подвижничество, четат се беседи. Текущата работа не се прекратява, но се съкращават грубите физически натоварвания. За околните това се изразява в рязко стапяне на чертите на лицето, намаление теглото на тялото от по 6–7 килограма. Следва внимателно захранване, естествено – с традиционната картофена супа, плодови сокове и постепенно преминаване към обикновената храна. Някои са прекарали още по-сувори пости: дори по 15–20

дни пълно въздържане от храна и вода. Следва десетина дни постепенно връщане към обикновената храна. Всички са издържали изпитанието с успех, без трайни повреди за здравето. Напротив, „придобили ценни опитности“, утвърдили „своята духовна природа“, „пораснали в любов и светлина“. За тая цел са и прилагани повече „посдрещания на Изгрева“, разходки всред природата, молитви, четения на беседите на Учителя. „Човек не чувства никакъв глад“, твърдят постещите. Вниманието на човека е отправено „нагоре“ и „не остава никаква мисъл за стомаха“. „Това не представлява никаква мъка, напротив – чувствува се несравнима с нищо лекота.“

На въпроса: „Не чувствувах ли никакво влечеие да си хапнеш месце, да си пийнеш винце?“, последователите на Дънов отговарят обикновено: „Не, ни най-малко. Все едно, че не се ядат и не се пият.“ „Все едно то не се отнася до мене.“ Когато попаднат на трапеза с хора, които ядат месна храна, те не правят въпрос за това, че техните сътрапезници ядат месо, нито чувстват, че с това се върши нещо противно за тях. Те мълчаливо получават гарнитурите на трапезата, които не са пригответи от месни продукти, без да повдигат въпрос за някаква компенсация. Те знаят, че под светлината на „Училието“ те са придобили „друга нагласа“, която за другите е непонятна, странна, че „не храната е най-важното нещо в живота“. Поради това те не правят от своето вегетарианство въпрос на някаква агитация или пропаганда. Те са често подложени на закачки от страна на сътрапезниците си, които понасят търпеливо, като избягват по-дълбоки обяснения за своето вегетарианство.

Очевидно вегетарианството на Дънов не е никаква самоцел, нито догма. То е метод на хранене, отговарящ на другата духовна еволюция на „ученика“. „Тялото на духовния човек трябва да бъде изградено от чисти материали“ – това се подразбира от само себе си. При положението, че подвижничеството е въпрос индивидуален, че при всички условия последователят на Дънов не дава пред никого никакво обещание, че той запазва правото си на избор на храната си при всички условия, той има съвсем свободно отношение и към въпроса за безмесната храна. Той е преминал към нея без да се пресилва, без да чувства липсата ѝ, след като е изживял „радости от друг характер“. Така постепенната нагласа на организма по силата на убеждението под влиянието на беседите на Дънов и цялостния режим на живот придава на самото Дъново вегетарианство не характер на дефицитност относно важни белъчни елементи на храната, но характер на преминаване на цялостната психо-физиология върху релсите на млечно-плодов режим на хранене, с всичките обосновки на Павловата пре-нагласа.

При преценка на влиянието на този режим на хранене следва да се отчетат крайностите, от които не са се предпазвали някои негови последователи: намаляване храната до истинско хроническо гладуване и то не поради недостиг на хранителни елементи в храната, но поради недостиг изобщо на храна. Не следва да се считат като грешка на режима и случаите на хроническо недояждане поради материален недоимък, липса на средства за закупуване на необходимите за храненето продукти, макар и вегетариански. Последните случаи биха се считали неправилно като дефект на вегетарианския режим изобщо, което не отговаря на истината.

[Д-р Стефан Кадиев]

4. Пролетната очистителна диета според „Бялото Братство“

„Пролетната очистителна диета“, препоръчана и прилагана от Петър Дънов и неговите последователи, се е оформяла постепенно като цялостна програма на хранителен режим за ограничено време. Тая „диета“ получила окончателен вид през 1925 г., откогато го знае и практикува дружарката Йорданка д-р Иван Жекова, живуща в София, кв. Изгрев, ул. 5 № 2. По нейно указание всяка година през месец февруари се оформя група от желаещи да прилагат диетата, следвайки нейните указания.

Диетата се състои в десетдневно пребиваване с храна, лишена от тълстини, белтъци и сол, при плодове и сурови зеленчуци, като основа на въглехидратите служиварено или накиснато до размекване жито. Диетата с право се нарича „очистителна“, защото наистина налага основно почистване на застояли белтъци и тълстини от тялото, които, поради своята инертност, наистина биха представлявали противодействие на напора на „настъпващите пролетни сили“ след идването на пролетта. Тъй като тая промяна става сравнително бавно, правилно е това да стане един месец преди настъпването на пролетта. По тъкъв начин може да се разчита на приключчен процес на обмяна.

Не може да се счита признак на някаква формалност и обстоятелството, че диетата съвпада с времето на *празненето на Луната*, или „разсип луна“, както казва Жекова. Знае се, че Луната е огромна маса, която мощно влияе върху процесите на Земята. Повдигането на океанските води при приливите е очевидно доказателство за нейните силови възможности. Периодичността на менструалните цикли у жената е нагледно доказателство за нейното биологическо влияние. Логично е да се приеме, че нейният „разсип“ повлича и процесите на „разсип“, които са сложени като задача при тая „очистителна диета“.

Миналата година ние се включихме в групата, която проведе очистителна диета.

Разрешени бяха следните храни: жито, накиснато в гореща вода до омекване и възможност да се дъвче. Ябълки, орехи, грозде, мед, лимони, портокали. [Не се яде] нищо, което е минало през огън, никаква сол.

Следвайки логиката – да се ядат сурови плодове, ние включихме неварени зеленчуци, като: моркови, алабаш, френско грозде, сушени червени пиперки, шипки. Така ние запазихме ръководните принципи да се ядат сурови зеленчуци, без сол, при по-голямо изобилие на витамини и на растителни киселини. Това допълнение създаде много по-голямо изобилие на възможности и улесни приемането на диетата. Добавихме по вкус малко чесън, кромид, ряпа, твърде малко, за апетит.

Забранени бяха и не се поемаха следните обичайни храни: месо, яйца, мляко, сирене, кашкавал, никакви животински или растителни мазнини, никакъв хляб, никаква сол. Картофи и бобови варила не можеха да се консумират поради невъзможността да се ядат сурови. Лешници не можеха да бъдат набавени, намерените на пазара фъстъци бяха печени и не можеха да бъдат консумирани.

Обстановката беше такава, че при най-малко пожелание можеше да се наруши диетата: останалите домашни не бяха включени в диетата и на масата всяко имаше готовено, пържени картофи, мляко (прясно и кисело), баница, мармелад, юфка, масло, сирене – изобщо храни, които ни бяха обичайни и можеха всяка да ни привлекат.

Решението да следваме диетата автоматично изключи всякакво желание да се консумира от останалата храна – все едно че тя не съществуваше за

нас. Ние можахме ясно да наблюдаваме голямата сила на *интерорецепторите*, които можеха да предизвикат отделяне на слюнка и стомашен сок *само за разрешените налични хани*. По отношение на тях не липсваше апетит, ако не се смята очевидното *предпочтение*, което се правеше към някои хани през някои фази на диетата.

Правеше впечатление сравнително *малкото количество*, изразено в грамове, което беше достатъчно за постигане на чувство на насищане. Това изглеждаше доста странно. Вареното жито не беше повече от стотина грама на ден. Но то налагаше *продължително дъвчене* до смилане на всяко зърно. Нова налагаха и ореховите ядки, които през повечето дни не липсваха. Ползуваните 7–8 ореха бяха напълно достатъчни.

Опитът, който ние направихме с ябълки при нас, се оказа неуспешен. Поради алкалния характер, който храната придаваше при консумиране на ябълки, се получаваше ясно изразена намалена киселинност, убиване на апетита, дори чувство на отвращение. Напротив – включването на *накиснато във вода френско грозде* придаваше на диетата кисел вкус и се поемаше много по-охотно.

Много голяма свежест на диетата придаваше *алабашът*. Настърган или консумиран направо заедно с диетата, придаваше свеж, приятен вкус, очевидно спомагаше за нейното храносмилане и създаваше чувство на *свежест и бодрост*. Това възбуджаше известно учудване, тъй като беше видно колко малко истински хранителни единици се поемат чрез неговата консумация: колко белтъци, тъстини, въглехидрати съдържаше. Очевидно тук играеха роля специфичните *соли и витамини*.

Много добре се поемаха *суртовите моркови*. Чувствуващо се, че се поема нещо, което *хани*. Естествено, те са повече богати на твърди вещества, на соли и витамини. Но стомахът правеше ясна разлика кога имаше нужда от моркови или алабаши и не искаше да ги замества един с друг.

През време на диетата ние можехме да *наблюдаваме силното изостряне на интерорецепторите*, подбиращи хранителните материали. От всички налични хани веднага се получаваше *точно указание* *кои могат с предпочтение да бъдат приети*. При яденето се чувствуващо точно *коя храна след коя трябва да бъде приета и в какво количество*. Точността беше толкова голяма, че не можеше да става дума за излишна *надбавка дори с един зальк*. Чувствуващо се, че *всеки излишен зальк може да причини стомашно-чревно разстройство – диария или повръщане*.

Изключването на солта от диетата *определяше твърде намаленото количество на водна консумация*. Включването на известно количество мед налагаше да се пие вода, която се ограничаваше само до няколко гълтки.

Въпреки влечението, което имахме към *киселото зеле и зелевия сок*, поради предварителното становище да не консумираме солено, ние можахме да преодолеем всяко желание да ги пием. Малкото количество зелен сок се пое само като вкусване.

Храненето се подчиняваше на обичайните часове, като се включваха и дребни количества през всяко време на деня. Това ставаше особено следобед, когато обичайно се консумираха плодове – тогава се поемаха с охota ябълки, или вечер, преди лягане, когато се поемаше малко *мед с вода*.

Въпреки твърде ограниченната хранителна маса, червата запазиха пълния си ритъм, *отиването по нужда* ставаше съвършено редовно, два пъти на ден, мека консистенция. Наред с това се изчистваха наличните газове. Както стомахът, така и червата чувствуваха пълно спокойствие. Навсярно за това до-принасяха: внимателното поемане само на това, което очевидно се поискваше

от наличното, доброто дъвчене, при което не можеше да се прекалява с количеството, навикът, масажите, които традиционно се практикуваха върху коремните стени, гимнастиките на коремните стени, които всъщност бяха проба за състоянието на газовете в червата.

За странната изодинамика на някои храни при дадени биологически условия можахме да се убедим при поемането на *няколко сушени круши*. Очевидно поради разнообразието, което те внасяха в диетата, поети вечерта – само след малко измиване и намокряне във вода, те като че подновиха западналия организъм от вчерашния ден. Това се отрази *видимо и във веднага поправения тургор на кожата на шията*.

Самочувствие и трудоспособност. Диетата започна от петък, 3.II.1961 г., като през първите дни не представляваше никакво влошаване на самочувствието. Чувствуващ се известна лекота в движенията, спокойно настроение, леко удължен сън. Обичайната всекидневна работа се изпълняваше през цялото време, без да се чувствува никаква повишена умора. Очевидно набавянето на енергията ставаше за сметка на ползуването на натрупаните от по-рано материали – което всъщност беше и целта на очистителната диета.

Промяна в телесното състояние. Отначало, през първите два-три дни, видимо не личеше никаква разлика отпреди. Промяната се хвърли изведнъж на очи на *шестия ден* на диетата. За тоя ден е записано: „*хълтнали бузи, постнически вид, атрофичен вид на кожата, особено на шията*. Вдигнатата гънка се отпуска вяло, много бавно, в продължение на няколко минути. Кожата не следва движенията на мускулите, като образува *необичайни гънки*. Чувствува се *адинамия*, безсилие, склонност към излежаване, спомените противат без емоционална наситеност.

Последвалото ядене на *сочен алабаш*, мед, френско грозде, минимално количество зелен сок и особено взетите преди лягане вечерта 5–6 *сушени круши* причиниха на другия ден рязка промяна. *Кожата си възвърна загубения тургор* – навдигнатата гънка се отпускаше веднага, дори по-добре, отколкото беше по-рано, въпреки очевидното изчезване на значителна част от подкожните тълстини. Проверката със сантиметъра показа *намаляване на вратната обиколка* с 2 сантиметра, а на коремната обиколка – с 5 сантиметра. Лицето изглеждаше *подмладено*.

През последните три дни правеше впечатление *намалената жажда за вода*. Очевидно резервите от сол бяха изчерпани. Наред с това все повече намаляващият апетит – очевидно във връзка с намаляването на солната киселина в стомашния сок. Наред с това се покачваше нетърпението да се свърши по-скоро диетата и да се пристъпи към обикновена храна. Наред с това беше много нагледно твърде намаленото количество на урината – едва 450 куб. см за денонощие. Напротив, урината имаше голяма концентрация – 1030 и в изобилие утайки и тъмночервен пигмент. Тялото беше олекнало с три килограма в сравнение с началното тегло.

Прекъсването на пролетната диета се извърши според традициите на братството, като групово се направи общ обед, на който се сервира изключително гореща супа от коприва и картофи, достатъчно осолена, без мазнини, с лимон и чер пипер, с много малко хляб, малък къс портокал. Това се оказа за първо ядене напълно задоволително. Първата вечеря беше насытена с повече калорична храна.

Заключение и поуки: Пролетната очистителна диета на Бялото Братство представлява интерес като диета на намален внос на белтъци и тълстини, значително намалени въглеводи [въглехидрати], нормално количество витамини и растителни киселини. Поради недоимъчното състояние на белтъците и

мастите, диетата би могла да се препоръча като средство за почистване на мъжко разтворимите белтъци от рода на холестерина, алфа и гама глобулините, или обобщено, като мероприятие, насочено към освежаване („подмладяване“) на организма през зрялата или напредналата възраст.

Д-р Стефан Кадиев

Д-р Стефан Кадиев – бул. Патриарх Евтими 16, тел. 7-43-51, София

Елена Андреева

Диетата проведох десет дни. Храних се с жито – варено, лимони, мед, малко орехи, през цялото време около 40 ореха. Ползувах и около един килограм грозде, накрая ми донесоха три пресни круши.

Чувствувах през първите два дни глад, после ми мина.

Закусвах обикновено ябълки, до три ябълки, също и вечерях повечето ябълки, пиех мед с вода. Чувствувах се след това сита. Изляздах по половин лимон, заедно с кората.

На обед ядях жито, като го дъвчех, докато станеше на люспи.

Вечер ядях само плод, ябълки, беше ми напълно достатъчно.

Ставаше ми леко, чувствувах по-малко болки в болните си стави, което ми направи впечатление.

На края на поста, може би поради простуда, ми се явиха болки в областта на червата, които преминаха, като слагах топло на корема си.

5. Съборите на Всемирното Бяло Братство

5.1. Съборите във Велико Търново

Животът на Всемирното Бяло Братство започва от годината, когато във Варна е проведен първият „събор“. Участвали са, освен Учителя, тримата негови ученици: д-р Георги Миркович, Пеню Киров от Бургас и Тодор Стоименов, тогава също от Бургас. Тогава те са отишли пеш от Бургас до Варна. Когато се събрали и нарекли своето събиране „събор“, те запитали:

– Та могат ли трима души да правят събор?

Учителят отговорил:

– Сега сте трима, а ще дойде време, когато ще станете хиляди.

Съборите наистина наедряват. Те стават все повече масови. На съборите в Търново през 1919, 1920, 1921, 1922, 1925 г. тук са вече стотици посетители. Излизат едни от други по-интересни беседи, отпечатани и внедрени в живота на братството ръководни принципи, давани именно през време на тия събори.

Първият събор, който имах възможност да посетя, беше той през 1925 година, станал на *братското лозе в Търново*.

Пристигашите получаваха веднага определено място за палатките си и се залавяха да ги разгъват. Разтваряха се бързо денкове и вързопи, разтягаха се колове и палатките от брезенти и платнища бързо заемаха мястото си в общата панорама. Всички работеха усърдно, съсердоточено, без излишни разговори.

Понеже пристигналите бяха от различни краища на страната, с различни възможности, палатките се различаваха много една от друга. Някои разгъваха високи, солидни, брезентови, макар и малко извъхтели, друга разгъваха ниски, от платнища, триъгълни, в които можеше да се влеза само на колене, а трети си бяха направили палатки от обикновен американов плат, но напоен грижливо с парафинов разтвор в бензин. Това беше специалитет на една от

сестрите, снабдила мнозина приятели с произведенията на своето изкуство. Бивши военни вече даваха съвети как да се окопаят полите на палатката, как да се вържат, за да противостоят на дъжд и вятър.

– Защото никой не може да ти каже кога ще завали един проливен дъжд и ще ви измокри покривките и вас самите до кости.

За наша радост, през всичките десет дни на събора през тая година не капна нито капка дъжд. Напротив, времето беше приятно горещо, както често бива през месец август в лозята на Търново. Особено приятни бяха вечерите, нощите и утрата на старопрестолния град, който сякаш искаше да покаже добрата страна на лицето си.

Когато багажът беше прибран под палатката, ние можехме вече да разгледаме лагера и останалите съборяни.

В горната третина на братското лозе беше единствената едноетажна, паянкова, грижливо боядисана къщичка на търновското братство. В стаите на приземния етаж се намираха инвентарните вещи и хранителните продукти. Най-съществената част от къщата беше единствената голяма стая на първия етаж, с малко антре пред нея. Това беше нещо като свещената стая, „горницата“, както ѝказваха. Влизането в нея ставаше само гологлав и по черапи.

На юг от къщата, недалече от нея, се възвисяваха два високи бряста, под които бяха наковани пейки за сядане. Върху тях протичаше напрегнатият живот на съборяните през съборните дни и те бяха винаги заети. Естествено, те далече не стигаха за стотиците съборяни. Поради това, при беседи и групови разговори, особено около Учителя, хората насядаха направо върху поляната, върху тревата, като постилаха под себе си дрехи или вестници. Не можеха да се поберат всички върху пейките и през време на обедите. Повечето си взимаха храната на ръце или – по-рядко – си носеха храната при палатките, гдето си създаваха комфорт, каквъто можеха. Но това беше крайно нежелателно. Никому не се искаше да се дели от Учителя през време на обедите – тогава беше толкова интересно и хубаво.

Вдясно от къщата, върху големи камъни бяха поставени големите конусовидни казани от розоварните, в които се готовеше общото ядене. Сутрин от тях се наливаше така ароматичният билков чай. На обед от тях се изсипваше единственото горещо ядене, пригответо с неповторима вещества от нашите дежурни сестри. Това беше заключителната част от дейността на снабдителите, докарали с коричка продуктите, на старателните братя и сестри, които с ножове в ръка бяха белили и рязали картофите и другия зеленчук. Останалите съборяни се застояваха наоколо и пееха заедно с дежурните. Песните бяха неделима част от самото готовене. Те превръщаха скучната и не много приятна работа около готовенето в някакво свещенодействие.

Когато идваше време за обед, един гръмогласен мъжки глас извикваше: „Обе-е-ед!“ Тогава изпод палатките излизаха братя и сестри с канчета, нареждаха се на опашка около казаните и спокойно чакаха да получат пълната лъжица с ястие. Тя беше достатъчна за един хубав, макар и скромен обед.

Макар и насипано яденето, никой не почваше да яде. Изчакваше се да се каже в хор от всички хиляда уста молитвата: „Само Божията Любов носи пълния живот.“ Яденето беше негласно свещенодействие. Разговорите бяха тихи, делови. Сам Учителят не приказваше много – казваше само най-необходимото. Всеки можеше да се съсредоточи в самото ядене и да го дъвче грижливо. Когато свършваше обедът, всички замълчаваха по малко и всеки произнасяше полугласно същите думи, с които беше почнал обедът: „Само Божията Любов носи пълния живот.“ Всички бавно се разотиваха по палатките си. Над лагера прилягаше спокойната полуудрямка на летния следобед. Някои наистина заспи-

ваха. Други пазеха тишина и мълчаливо си гледаха работата. Напрежението на деня постепенно намаляваше. Започваше отново съживяване към три часа, когато горещината намаляваше и съборяните се готвеха за следобедната беседа, която ставаше към четири часа. Ако не се състоеше беседа, посетителите от едно селище се трупаха около ръководителя си и започваха проучването на дадената колективна задача.

5.2. Дневната програма през време на съборите

Всяка сутрин към четири и половина, още в тъмното, невидима цигулка засвирваше познатата песен:

„Събуди се, братко мили,
от дълбок сън ти стани
и веригите вековни
от нозете си снеми!“

Ранното утро на летния ден отдавна беше създало нагласа за ставане. Следваха няколко минути за необходимия сутринен тоалет. После всеки заставаше мълчаливо на своето място и чакаше в съзерцание показването на слънцето. Изток червенееше и скоро на ясното небе се показваше нажеженият златен диск. Очите дълго се бореха за неговите засилващи лъчи. През това време душата се късаше от земното и навлизаше в руслото на колективната молитва.

– „Господи Боже наш, благий ни небесен Баща, Който си ни подарил живот и здраве, да Ти се радваме...“

„Добрата молитва“ всъщност не е „молитва“. Човек не „моли“ нещо конкретно. Тя е по-скоро интимен диалог с някакво далечно, невидимо, но ясно осъзнавано второ „аз“, което наднича благосклонно от небосвода и се старае да чуе това, което неговите чада приказват. Всичко в тоя миг в живота изглежда безцветно и маловажно в сравнение с извисеното състояние на душата. Из дълбочината ѝ прелива обич, която изпълва всички кътчета и се разлива наколо към всичко, което те заобикаля, към всички хора, към цялата вселена.

Няколко добре известни песни се поемат отляво, откъм къщичката, где засвирва цигулката. Мелодията е тиха, повтаряна от хиляда гърла, не много стройна, но пък затова топла и сърдечна.

Следват гимнастиките, „упражненията“, „шестте първи упражнения“.

Когато се прави разбор на „упражненията“, човек се учудва как методично, постепенно е разкривал Учителят методите за овладяване на тялото и духа чрез средствата на „физическата култура“. Елементите на упражненията са дадени три-четири години по-рано под формата на упражнения, насочени към различните органи: главата, дробовете, сърцето, корема, гръбнака, крайниците. По-късно всяко упражнение се съпровожда от усилия на мисълта и съответни подходящи движения, като: „обливания“, „гребания“ – като че си всред природата и се стараеш да вземеш от тяя необходимите жизнени сили. Наред с тях Учителят изрично препоръчваше да се правят „дълбоки дишания“. Знае се, че чрез тях човек се отправя към цялата психофизиология на человека.

През годините 1925–1938 не беше още дадена „Паневритмията“. Тя се е зародила и оформила по-късно, постепенно, упражнение след упражнение. Тогава се е оформила и като цялостна верига от методично изградени и свързани като цялостна постройка [упражнения]. Самият Учител, който така високо ценеше своето най-хубаво произведение – Паневритмията, не считаше, че тя трябва да се играе на всяка цена, всяка зара, цялата, отначало докрай. Дори той не считаше, че тя самата е достатъчна за доброто овладяване на човешкото тяло. Затова често той играеше допълнителни упражнения, от които са извес-

ти и практикувани 12–13 упражнения, поддържани от брат Пеню Ганев. Упражненията накрая завършват с „бяг на място“ – скачане, подхвърляне краката напред-назад, встриани, огъвкавяване на кръста – прекрасни упражнения, които очевидно играеха не малка роля за неговото удивително физическо здраве. *

5.3. След гимнастиките

След духовното възвисяване, постигано чрез молитвите, след овладяването на тялото с всички негови органи, ние се събрахме около Учителя, за да чуем неговото кратко утринно Слово. То се отличаваше по своя бодър, освежаващ характер, отразяващо неговите размисли през нощта, някои конкретни напътствия. В тях нямаше въстъжение, както при беседите, приличаха на пречистени сентенции, сякаш наши собствени мисли, осветени от неговата мисъл, за да станат части от самия наш живот.

Следваше топлата закуска, поемана с истинска наслада.

А след закуската – истинската сутринна беседа. Учителят сядаше на пейката под големия бряст, съборяните насядаха на амфитеатралната полянка под прозореца на къщичката. Песни, „Добрата молитва“, текста от Евангелието, Словото.

Искаме да цитираме някои извадки из това Слово:

„За да разбере човек великаната Божествена Истина, която ще носи мир и радост на всяка душа, той трябва да бъде развързан, т. е. свободен от заблуденията на миналите векове. Заблуденията са останки от разнебитени кораби, захвърлени на бреговете. Те са остатъци от философски системи и учения, с които и до днес е покрито лицето на земята.“

„... Да, и трети Завет ще има (освен Стария и Новия Завет – б. н.). Той ще бъде *Завет на прославяне на синовете Божии*. С този завет ще дойде в света любовта и хората ще изучават великаната наука – как трябва да живеят по любов.“

„Христос каза на учениците: „Идете и проповядвайте Словото.“

„Душата е самият човек, който мисли, чувствува и действува разумно. Кое работи в човека? – Разумното начало! Прогресът се дължи на човешкия ум, на неговата воля, на неговото сърце.“

„Ние обичаме човека според неговия плод. Който служи с любов, той е умен, добър и справедлив човек.“

„Желая да видите Бога така, както виждате слънцето.“

И така нататък.

Така Учителят говореше час-час и половина, някога дори два часа. Всички бяха притали дъх и слушаха. А слушателите бяха същите хиляда души, внимателно съследоточили погледите си към него, като че хипнотизирани. Само моливите на стенографите летяха по белите листове. Никога нито една паметна бележка не стоеше пред Учителя. Учителят гледаше с леко усмихнат, сияещ поглед хората и продължаваше да сипе своите чудни мъдри слова. Той говореше спокойно, без забавяне, без ораторска поза, като че говореше отблизо на един човек, като че разговаряше с всекиго поотделно. Сияеха очите на съборяните! Ето затова наистина е заслужавало да се остави работа, дом, да се понасят несгодите на лагерното пребиваване, на палатките, на скромната вегетарианска, „градинарска“ трапеза.

Наистина, какво ставаше в човешката душа през време на „беседата“?

* Упражненията са 21. Вж. „Изгревът“ том XVI, стр. 791–797. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Човек чувствуващ как душата постепенно се откъсва от грижите на дения, започва да се навдига нависоко над земята, над нейните поля, долини, планини, над нейните грижи, над нейната сива мъгла. Тя остава все по-малка. Нещата върху нея се осветляват, стават понятни, разумни, смислени, грапавините се заглаждат и стават красиви. Просветление като това на сълнчевата светлина се разсипва върху нашето съществуване. То става радостно, весело, пълно с надежди, перспективи.

Наблюдавал съм разположението на духа и веднага след „беседата“ и няколко дни по-късно. Чувствувал съм като че светът облак ме е подигал на почти половин метър над земята. Всичко ми се е виждало хубаво, радостно. Такова настроение ставаше доминанта, господствуващо през следващата нощ и още два дни след това. После то избледняваше и се губеше в морето на каднинието.

Мнозина от враговете на Учителя го обвиняваха, че „хипнотизирал“ хората. Може би имаше нещо вярно в това. Той издигаше съзнанието на слушателите си до друг един свят, свят на идеите, който се виждаше така реален, както тия, който ги обикаляше. Те вече не се питаха дали има Бог и Божествен свят или няма. Те знаеха вече, с пълна увереност, че самите те живеят в тия Божествен свят.

Когато след години препрочитахме дебелото томче от беседи, върху което пишеше „Съборни беседи“, ние се замайвахме от вида на завършената работа. Но това всичко изглеждаше съвсем просто, ясно и естествено.

5.4. По техническата организация на съборите

По какъв начин се организираше съвместният десетдневен живот на тия хиляда-хиляда и двеста българи – като се имат пред вид гостите от околността и от града, участващи пряко или косвено в съборите?

Хората се разпределяха на групи, по селища: братя и сестри от София, Пловдив, Русе, Габрово, Варна, Горна Оряховица, Стара Загора, Хасково – всичко повече от 30 селища из страната. Чужденци нямаше.

Извън беседите, всички селища получаваха задачи за извършване на някаква конкретна работа. Такава работа беше на първо място грижата за прехраната: снабдяване на продукти, подготовка за готовене и раздаване на храната, на която всички имаха право и която всички получаваха безплатно през време на целия събор. Изобщо през време на събора между съборяните не ставаше нито дума за някакви пари. Невидимото „ръководство“ се грижеше за снабдяване на продуктите от града, за тяхното натрупване в долната стая, отгдето ги поемаха „дежурните“. Пак така невидим диригент наредждаше ежедневните „дежурства“. Без много шум, по утвърдена традиция, дежурните набавяха вода от чешмата, пълниха казаните на огнището. Дежурните работеха по указания на своите „ръководители“ при първа съгласуваност между дежурните хора. Останалото решаваше добрата воля и негласното съревнование. На обед ще се чуе весел глас:

– Кои бяха днес дежурните? Яденето днес беше много вкусно!

Лесно биха могли да се познаят тия дежурни по зачервените лица, които се открояваха из множеството като израз на признание за добрите думи.

През време на дежурствата проличаваха големите различия в социалния състав на съборяните. Един до друг, един след друг, около огъня се редяха висш чиновник от някое министерство, служащ от някое учреждение, учителка, фабричен работник, занаятчия, селянин с потури и дълъг виненочервен пояс, граждани и селянки – всички с единакво усърдие изпълняваха дежурствата и се стараеха да поднесат колкото се може по-хубаво ядене.

Ние не чухме нито веднъж никакво недоразумение или никаква остра дума между всички тия добри българи. А мъчно можем да си представим една такава маса от хора от различни краища на страната ни, голяма част от които се виждат за пръв път, които могат да просъществуват десетина дни без противоречия, без стълкновение, без саморазправа, без нужда от полиция или от милиция. Естествено, не се чу нито една ругатня, нито един завишен, остръ разговор. Напротив – хората разговаряха спокойно, разискваха различни въпроси из живота, цитираха текстове от Писанията, из прочетените глави на Библията или Евангелието, из беседите.

Според дадените задачи, за всяко селище беше възложено да се четат глави от Евангелието, да се разиска върху прочетеното между съборяните от същото селище. Софиянци четат евангелие от Матея, плодивчани – от Марка, търновци – из Лука – глава след глава, всеки ден. Човек би могъл да се чуди каква сила събираше вниманието на тия хора, за да потъват така задълбочено върху дадения за проучване материал.

5.5. За загубените вещи

През време на тези десетина дни не се случи нито една кражба, не се загуби нито една дреха, нито една кърпичка дори. Ние заварихме вече установената традиция намерените вещи да се поставят на определеното за намерени вещи място. Близо до огнището, върху няколко храсти имаше поставен надпис върху парче картон: „Загубени вещи“. На това място винаги се намираха нависнали по храстите дрехи, кърпички, ножчета, книги. Всеки можеше да си ги приbere без всякаква формалност, щом си ги познае. Тая традиция на „загубени вещи“ се поддържаше и по-късно по всички събори или места, где то се събираха хората на братството. Ние не чухме нито веднъж нито едно оплакване за задигната или укрита „по погрешка“ чужда вещ. Очевидно, касаеше се до вече променено отношение към чуждата собственост в сравнение със средното ниво на хората на селищата, из които идвала нашите съборяни – качествено различно морално-етично ниво.

5.6. Как се събираха парите

Честното отношение на съборяните се проявяваше особено ярко при доброволните вноски, които всеки съборянин, по добра воля, правеше в „горница“.

В нея се влизаше поединично, сам. Затова пред вратата чакаше дълга опашка от хора. Обущата се оставяха пред вратата и се влизаше по чорапи – както обикновено се влизаше при Учителя. Върху източната страна беше сложена някаква картина – мъж, Христос, в по-голяма от естествена величина. На другата стена висеше ограден в хубава рамка Пентаграмът – петоъгълникът със символичните саби, чаши, плодни дървета, котви и с обичайния кръстосан надпис: „Любов, Мъдрост, Истина, Правда, Добродетел“, обградени от кръгъл надпис: „В изпълнението на Божията воля е силата на човешката душа.“

Всеки съборянин трябваше да потъне в размишление и да си изтегли по свобода някоя страница от Евангелието, да си избере някой текст, чиято основна мисъл трябваше да остане като водеща мисъл през идната година. Тая мисъл той трябваше да съхрани колкото се може по-дълбоко в душата си.

Едновременно с това всеки следваше да направи своя еднократен за цялата година принос към братската каса. В лявата страна на масата имаше поставена купчина с празни пликове. А на средата на масата ние лично видяхме вече натрупана грамада от попълнени и запечатани пликове. Това беше

внушителна грамада от 30–35 сантиметра дебелина и то почти по цялата маса. Тогава и ние сложихме нашата вноска – цяла банкнота от 500 лева. Вноската се правеше без всякаква пояснителна бележка, без да се означава от кого е направена. На тая грамада имаше не по-малко от 200–300 000 лева.

Ние повече не се интересувахме от съдбата на тия пари. Ние бяхме уверени в добросъвестността на хората, които трябваше да отварят пликовете, да отчитат сумите, да ги направляват по най-правилен начин в живота на братството, към тяхното най-добро оползотворяване.

Ние живеехме в един свят, където всеки ден ставаха злоупотреби в учреждения и колективи. Подправяха се подписи, фалшифицираха се чекове, подправяха се ведомости, приходо-разходни книги. Много счетоводители биваха съдени за злоупотреби. Ние вярвахме, че такова нещо не може да се случи между хората от братството.

Много по-късно, след заминаването на Учителя на 27.XII.1944 г., ние вече знаехме, че в комисията по проверка на приходите от съборите, отварянето на пликовете, заприходяването на сумите е ставало от преданите братя Тодор Стоименов – виден чиновник във фирмата за шевни машини „Сингер“, брат Стефанов – счетоводител, Манол Иванов – запасен офицер, живеещ на Изгрева, Никола Антов – счетоводител. После тук са Борис Николов – млад, предан брат, завършил университета като естественик, после работещ като виден майстор по мозайките, Жечо Панайотов – заклет счетоводител. С тия пари са правени различните мероприятия на братството: закупено мястото на Изгрева, направени постройките, подредена печатницата и подвързаческата работилница, издавани огромната поредица от беседи в астрономически тиражи, правени постройки, посрещане на братя, гости от провинцията. Част от парите са били вложени в някаква банка – „Гирдап“, която фалирала и завлякла вноските. Не била изпълнена препоръката на Учителя да се закупи земя около Американския колеж. Голяма част от парите са държани на склад – като банкноти и като звонкови у самия Учител или у касиерите Манол Иванов и Тодор Стоименов. Така са били излагани на промените при обмените на парите и са нанесени сериозни загуби. В харчовете за битови нужда се правела крайна икономия. Въпросът за парично-стопанските порядки на братството, които и станаха пряка причина за неговия временен провал, заслужава да се разгледа отделно от разделите за съборите.

5.7. Съборите в София

През 1926 г. съборът за пръв път се състоя в София, на „Изгрева“. През тая година срещу около десет милиона лева е било закупено мястото на американския журналист, приятел на България, Баучер, зад боровата гора, заедно със значителна част селски ниви на селяни от село Подуене, дотогавашни техни притежатели. Бяха вече изградени главните постройки на Изгрева – салонът, а по-късно и трапезарията. В строежите взимаха участие всички братя и сестри чрез личен труд. С особена радост поглеждах дълго време след това към тавана на салона, където с железната пила трябваше да отрежа от гредата един дълъг железен клин. Много пот изтече от челото ми, докато прережа твърдото желязо при неудобно положение върху високата дървена стълба.

През тия години бях в провинцията и идванието ми в София, на Изгрева, беше моята най-голяма радост. Нямаше още братски стаи и често ми се случваше да гостувам по домовете на братя и сестри в града – практика, внедрена и досега всред братството. През учебната 1925–1926 г. салонът беше вече свежо измазан, блестеше със снежната си белота, с огромните си прозорци към изток, заемащи цялата дълга стена на постройката.

Също както върху поляната в Търново, и тук, като че изникнали изпод земята, бяха построени по поляните разнообразните палатки на гостите-съборяни. Нашата хасковска група беше настанена в единствената, малка, триъгълна палатка от платница, които аз бях донесъл. Бяхме се настанили върху прясно оженатата нива южно от поляната, где по-късно бяха построени бараките на Влад Пашов и Ганка Парлапанова.

Казаните за готвени бяха настанени пак върху големи камъни наблизо до кухнята, с готовност да хранят около хиляда гости.

Традициите и тук се спазваха неотменно. Цигулката засвирваше много преди изгрева на слънцето: „Събуди се, братко мили, от дълбок сън ти стани!“ Измъквала се полуоблечени братя и сестри към тоалетните места и умивалнице, за да могат по-скоро да заемат местата си в сред дългите стотина метра редици, срещу мълчаливите преобразования на източното небе. Синкавото, после розово, после златистожълто небе ставаше ярко-пламтящо около навдигналата се глава на изгрялото слънце. Тържествен хорал от хиляда гласа. Пътно настена емоционалност издига душата на човека към други „светове“. Те изглеждат така реални и близки, както въздуха, който изобилно навлиза в дробовете. Издигат на възбог душите и общите молитви, гимнастиките, първите наченки на Паневритмията.

Наредени на нестройно кръгове около Учителя, пъстрата тълпа от усмихнати, светещи лица, чакала с нетърпение Словото на Учителя. То скоро започваше – понякога без предварителна молитва, без предупреждение. И все пак – той стоеше на стола си. До него се явяваше дългата маса за стенографите, които мълчаливо почвала да пързалят моливите по листовете. Останалите – всички съборяни, се разполагаха кой както може. Сядаше върху дрехата си, върху вестник, направо на земята, или оставаше на колене или някъде зад другите. Като гледаше неудобните положения, които бяха заети слушателите му, смеели се, Учителят каза:

– Ако пък хората отвън знаеха какво богатство тук се излива, така биха се струпали, че за вас няма да има никакво място. Едва бихте намерили място за стоене някъде около железопътната линия.

Тая линия опасваше долната част на Изгрева на повече от три четвърти километра.

Програмата на беседите беше и тук, както и в Търново: ранно сутринно Слово, после – по-дълга беседа, понякога следобед, между 16 и 18 часа – още една беседа. Останалото време – четене на зададени теми, разисквания, свободни разговори, домакинска работа, посрещане на гости, посетители от града.

Обедите, вечерите не се различаваха от тия в Търново.

Грижливите изгревски братя и сестри бяха наредили дълги пейки и маси – десетки метра дължина – под редицата от сенчести дюлеви дървета. Тяхната едра шума се надвисваше над пейките и създаваше приятно хладна сянка. Именно тук, върху тия пейки, около тия маси протичаше спокойно-радостният живот на братството през летните дни на годината и също през съборните дни. Понякога през съборите са изнасяха на двора и всичките столове и пейки от салона.

След обичайните песни при водещата цигулка на брат Симеон Симеонов или понякога от цял оркестър, подемани от хиляда гърла, се чуваше очакваният силен глас на брат Гради [Минчев]:

– Обе-е-ед!

Дежурните, с големи съдове – баки, разнасяха яденето и го насипваха в чиниите на седналите братя и сестри. Беше време на хлебните купони и всеки

се грижеше за хляба си. Някои заемаха такъв от свой у служлив съсед, който с усмивка го преполовяваше. Кратка молитва:

– Само Божията Любов носи пълния живот. (три пъти)

Започваше тихо, задълбочено ядене, понякога придружено от тихи дружелюбни приказки. Учителят повечето не разговаряше през време на яденето или само кратко отговаряше. Следваше концертна или литературна програма. Пак песни – от всички или индивидуални, рецитации на свои стихотворения, отразяващи възхновенията на някои чути братя и сестри. Учителят благосклонно слушаше и само от време на време проговаряше. И без това беше толкова много говорил през време на беседите.

При една такава песен трябваше лично да се убедя в духовното величие на Учителя, където очевидно беше тайната на неговата сила.

Всички братя и сестри, целият събор, над хиляда гърла, пеехме песента „На Учителя покорен“.

– На Учителя покорен
аз ще служа до конца,
Той за мен е път отворен,
що ме води към Отца.

Аз бях точно срещу него. Премина ми следната мисъл: „Учителю, колко много ще да си радостен и горд, като чуваш сега толкова хора да пеят тая песен в твоя чест!“

Наблюдавах го внимателно. Беше притворил очи като в най-дълбока медитация. През горните клепачи се виждаше обаче как ябълките на очите му бяха отправени нагоре, към небето. Веднага долових какво ставаше в него: *той отнасяше това словословие към своя Учител*, невидим и незнаен за нас, но дълбоко осъзнаван, чувствува от него.

И винаги, когато се запяваше от нашия колектив тая песен – „На Учителя“, пред мене изпъкваше картината: за кой и за какъв „Учител“ се пее. Нашият Учител, макар и стоящ пред нас като човека, когото наричахме „Учител“, всъщност е само условен знак, конкретизиран образ на оня далечен Идеал, към който се стремеше нашето сърце, най-хубавата част от нашия душевен живот.

Когато някои се чудят на авторитета, който си беше спечелил нашият Учител в сред нас и в сред нашата общественост, аз никак не съм се чудил. Той беше успял да надмогне дребнавото човешко, да заживее в съгласие със своя идеал, с идеалите на човечеството изобщо. Той нямаше лично желание, лични амбиции, дори свой личен живот. Той го беше слял със своя идеал. Смешно е да се говори за някакво користно лицемерие, поза, бълф, фалш, както понякога обичат да приказват външни, повърхностни многознайници. Не! Фалшът, лъжата, бълфът биха създали неприкриваемо противоречие между думите и делата, биха причинили провал както на личността, така и на нейното дело. Учителят беше пред нас десетки години, по всяко време, през дни и нощи и нито веднъж, нито в един случай не бешеоловено противоречие между неговите думи и неговите дела. Той стоеше на поста си вярно дори до последните дни от живота си: мъдър, убедителен, усмихнат в страданията си.

5.8. Конфликт с полицията

Правителствата преди девети септември 1944 година съвсем не бяха разположени към Учителя и неговото дело. Цар Борис усещаше силата на неговото дело и правеше всичко възможно, за да го впрегне в своята колесница. Учителят никога не промени своето отношение към политическата линия в страната ни, като никога не забравяше, че е българин, че България трябва да върви

с Русия, че това са предните постове на *Славянството*, сред единното хармонично човечество.

Полицията на Ляпчевият сговор * не преставаше да подозира Учителя в комунизъм и никак не насырчаваше „культурното“ дело на Бялото Братство, което все повече печелеше почва сред нашата общественост.

Брат Начо Петров беше по партийна принадлежност демократ. Като тъкъв, той беше заемал видни постове в държавата ни и имаше авторитет пред властите, особено пред правителството на министър-председателя Андрей Ляпчев. Но това не намаляваше подозрителността на полицията. Всяко искане на разрешение за съборите беше голям въпрос за хората на братството.

През време на събора през 1927 г., при посещението на повече от хиляда съборяни, се чу слух, че пристига полицейска конница, за да ни разгони. Очевидно работата не е била добре уговорена официално или разрешението не се е подразбирало за такова масово посещение. И наистина, една заran рано откъм гората се зачу тропот на конница. Кавалерийските конни ескадрони обиколиха бързо Изгрева от всички страни, по всички правила на бойния устав. През клоните на боровете се виждаха блестящите саби, извадени за сеч.

– Ще ударат на сеч – изохка някой подплашен глас.

Всички молитви, гимнастики бяха свършени, Учителят се беше негде приbral, останалите братя и сестри, натрупани около стълба в центъра на поляната, продължаваха да пеят. Песента бързо се превърна в несвързан гълч. Боязливата тръпка, която полази отначало по гърбовете на всички, се превърна в спокойна увереност: не сме ли ние последователи на Христос? Не знаеха ли християните да понасят мъчения и да умират с песен на уста?

Размътенето настроение постепенно се избистри и направи място на дръзка самоувереност. Песните продължиха така, като че нищо не беше се случило. След „Напред да ходим смело“ идваше „Братство, единство“, после – „Ний сме славейчета горски“. Редиците на ескадроните стояха с извадени саби, като че отдаваха почит. Конете потропваха нетърпеливо, докато полицейският началник, дошел лично между нас, слушаше, говореше с някого, мислеше и съобразяваше. Скоро той се почувствува ограден от добродушни, усмихнати, светещи образи, прилично облечени – а не голи, както му бяха говорили, – граждани и селяни, мъже и жени, видимо интелигентни. Постепенно към полицейския началник наклони дружелюбно настроение, изразено и в кратки въпроси и отговори. Разговорите между него и представителите на братството – Начо Петров, Тодор Стоименов са се водили някъде по-настани и завършиха със следните думи на полицейския началник:

– Аз се убедих, че вие сте мирни, кротки граждани и ще ходатайствуващ повече да не ви се пречи на събора! Довиждане!

Радостна тръпка пробегна по ентузиазираното мнозинство. То се изрази в наистина мощен хорал на „Братство, единство“, който сякаш стресна конете и учуди полицайите. Блокадата беше насърчана – тропотите на конските копита бяха погълнати от безмълвието на гората и от спокойните страници на историята.

Работата на събора наистина продължи. Учителят продължаваше да изнася своите две беседи дневно, продължаваха целодневните програми на съборите. На събора през 1927 г. Учителят даде „Пътят на ученика“.

Тук се направиха опити за обзвеждане на „Самопродавница“. Излагаха се книги, беседи, до тях – панички за събиране на парите. Всеки можеше да си купи каквото иска – разчиташе се на неговата добросъвестност.

* Андрей Ляпчев е бил министър-председател и едновременно министър на вътрешните работи от януари 1926 до май 1932 г. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

5.9. Чешмата на Дианабад

През време на тоя събор аз лично наблюдавах една картина, която илюстрираше отношението на Учителя към явленията в живота.

На Изгрева нямаше нито чешма, нито кладенец. На три четвърти километра зад железопътната линия, из глиnestите пластове на брега до „ловния парк“ капеха капки. Под ръководството на Учителя тия капки се вливаха в бразди на почвата и събираха в доста изобилно течаща чешмичка. Наша братя-мозайкаджии бяха направили чучур, корито и наоколо пак мозайка, пъстра и хубава – няколкометрова, оградена тераса. Тая чешма през време на събора беше жива част от живота на братството. Оттук се вземаше водата за готвенето и за битовите нужди. Вдигаха се бригади от братя и сестри, които носеха големите казани. Тъй като чешмата течеше по малко, казаните се пълниха бавно и имаше време за приятелски разговори на цели групи приятели. Знае се ролята на чешмите на нашите села в бита на народа ни.

Случайно бях на Изгрева зад северната стена на трапезарията, която ограничаваше живота на събора от останалия „свят“. Дотам беше „наша територия“, след това започваше „светът“ с неговите обичаи, шум, борби. При мене дойде млад мъж, който носеше под мишица някаква папка с книжа.

– Моля, кажете на Учителя, че го вика художникът, с когото е говорил.

Докато да извикам Учителя, художникът беше вече наредил край стената своите „картини“. Това бяха набързо нарисувани акварели, представящи едно и също нещо: чешмичката на братството, с нейните струи в дъното, глиnestия бряг, пъстрото корито, оградената от балюстра на площадка около чешмата. Върху единия край на същата стоеше с целия си ръст млада, висока „сестра“, държаща в дясната си ръка някакво голямо цвете. Десетината картини си съперничеха по немарливо оформяне на линиите и по набързо размазване на акварелните петна.

Разговорът на „художника“ с Учителя беше много кратък. Той погледна, поклати глава, легко се усмихна, обърна гръб и се загуби зад оградата на Изгрева.

Наскоро се изясни какво е станало. Предния ден, като видял Учителят един външен човек [да] рисува по добра воля чешмичката – както е могъл да я види и свърже с живота на братството, той извадил петстотин лева и откупил картината. Художникът съобразил, че се касае до простодушни хора, които толкова разбират от изкуство, решил да нарисува „серийно“ цяла поредица от подобни картини и да ги представи като търговска стока. Не му оставаше нищо друго, освен да постави отново „картините“ в папката и да си отиде.

5.10. Съборите в Търново

Тук е мястото да кажа, че въпреки личното предпочтение, което имах към София, двата събора в София не можеха да се сравнят с единствения ми събор в Търново, през 1925 г. В Търново братството се откъсваше от целия останал свят и живееше несмущавано от „вълните“ на широкия свят. Големият град плискаше о стените на братството и отклоняваше вниманието ни от „духовното“, което ни се поднасяше така изобилно от Учителя. Неповторимо хубави бяха всички минути, изживявани в братското лозе, около „горницаата“. Това почувствувах с пълна сила и десетина години по-късно, когато една нощ, откъсан от другари и познати, пренощувах сам на поляната под брястовете, гдето слушахме беседите, гдето говореше Учителят. Бях облечен в бойна шинела, лежах върху единия си ботуш, гледах звездите и ми се струваше, че чувам стъпките, разговорите и песните на хората от събора. Преживяното възкръсваше с неотразима сила.

Но животът течеше. Когато тридесет години по-късно потърсих отново лозето и „горницата“ в Търново, не можах да ги намеря. Всичко се беше загубило всред новите жилищни блокове, нови улици, нови домове, ново планиране на някогашните лозя, като в някаква скрита картина. Напразно беше да се търсят, нямаше вече и кой да ни каже – новите хора нищо не знаеха за това, което беше станало на това място.

Неповторимите преживявания и на Изгрева в София съставяха съществена част от моя душевен живот. Никъде и никога не ми са се виждали така прекрасни звездното небе на летните нощи, сребърният лик на надвисналата луна.

Няколко години поред вече не се състояха събори в София така, както през първите години. Следваше от брат Боян Боев нареждане до братските групи в провинцията: да се провеждат съборите по места, всред самите хора на братството, като *всеки ден се четат по две беседи* – по определен план. Колкото и да бяхме огорчени от това, ние се задоволявахме да прекараме „в съборно настроение“ тия определени три дни. Аз ги прекарвах сам, само съ беседите, и ми се струваше пак, като че не стъпвам на земята, като че продължава животът на братството около Учителя.

След 1929 г. „съборите“ започнаха да се провеждат на Рила, на Седемте рилски езера, като се спазваше традицията на тия августовски дни – от 19 до 28 август.

Много пъти съм се убеждавал колко старательно Учителят спазваше августовските съборни дни. Те бяха, очевидно, за него някакъв повратен пункт, който той строго спазваше при вземане на важни решения.

Знае се, че той говореше за „школа“, за учебна година, за ритъм в живота на природата и в живота на самото братство. А тоя „ритъм“ беше очевидно свързан с ритъма на цялостната природа, с живота на цялата Сълнчева система.

С голямо учудване констатирах, че училищните програми в школите се съобразяват с тоя годишен ритъм – точно през времето от 25 до 28 август се правят училищните конференции: отчита се миналата година, правят се разбори, критики, използват се поуки и се заплануват новите програми на учебната година, която ще започне през септември.

За тоя, който може да чете и да разбира „съборите“ на Братството, лесно ще почувствува, че те са конкретно приложение на ръководните принципи на Учителевото учение в живота, на Христовото учение, на идейния комунизъм. Това траеше, несъмнено, много кратко време – само няколко дни. Но може лесно да се разбере, че това са само малки модели за широките възможности на културното човечество да заживее в хармония и братство даже и когато се касае до значителен колектив от хора.

А може някой да каже: „Да, това са отблъсъци от така нареченото царство Божие на земята, за което са говорили „мъдреци и пророци“ през всички епохи.“

Баня, 1969 г.
Д-р Стефан Кадиев

6. Учител и ученици

6.1. Неговото Слово

Когато повеет вятърът, той не разклаща едновременно и по един и същи начин всички дървета.

Не всички слушатели приемат по еднакъв начин случайно доловените думи на Учителя. Някого те разтърсват до дълбочината на душата, събуждат хиляди и разнообразни мисли и чувства, трогват го до насиљяване, свързват се с вече добре познати асоциации, таящи се често в дълбочината на сърцето, които при докосването на неговото слово получават релефност, живот, стават отново части от духовния живот на човека. Без да иска, човек се сеща, че по тия въпроси лично той се е върщал много пъти, мислил и оставал без решение. Сега отведенът всичко става ясно, прегледно, смислено, красиво, дори прекрасно. Панорамата на своя живот и тоя на близките около нас хора става слънчево озарена, мъдра.

Повече емоционални хора се вдъхновяват веднага и са готови да тръгнат дори на опасен подвиг. Всичко изглежда така просто и лесно, Царството Божие – така близко, остава само да протегнеш ръка, за да го досегнеш. Подълбоко мислещи, критични хора се усмихват благосклонно, далечно, не отнасящо се до тях, не заслужаващо да се губи време и сили заради него.

А още по-критични, обременени в свои собствени грижи и мисли, счиращи себе си за много просветени по всички въпроси на живота, с досада блъскат беседата настани и престават да мислят за думите на Учителя. Все едно, те не се отнасят до тях.

6.2. Обществото

Тъй като времето след Учителя е доста минало, а все пак неговите „беседи“ се четат и препрочитат и движението, създадено от него – общество [„Бяло Братство“ – е] като част от нашия обществен живот, нам се иска да разчетем с лупа по какъв начин и по каква причина думите на Учителя са се отразили по един или друг начин върху душите на хората, които са около него или които следват пътя му на ученици. Въпросът е колкото интересен, толкова и труден. Труден е дори само поради факта, че ние самите, които бихме правили анализа, имаме вече отношение към делото на Учителя и просто не можем да бъдем строго обективни, каквито трябва да бъдат обективните наблюдатели. Но даже и така да бъде, делото на Учителя е според нас толкова важно и толкова красиво, че заслужава да се поработи за него, па макар и при риска да се правят грешки. Учителят никога не ще извини ученика си, който, поради страх да не сгреши, се обрича на бездействие. Като не работи, човек не прави и грешки. Това е вярно. Но бездействието не е грешка, а нещо много по-страшно. То е гръях, който ни представя зле. Очевидно, по-добре е да сгрешим, отколкото да правим греха на бездействието.

6.3. Наследството

Животът е непрекъснат низ от явления, които следват свързано едно след друго. И така от люлката до гроба. Но всеки от нас чувствува и знае, убеден е в това, носи в себе си дълбоко внедрени кълнове от родители и прародители. Не ни струва много труд, за да открием, че носим статурата на баща си, овалното лице на майка си, нейните очи, тяхната готовност да заплачат при разплаканото лице на нашата приятелка. Ние носим техните способности да боравим лесно с цифрите, да боравим с логаритмичните таблици или да пишем стихове. Тая

наследственост ни учудва, когато я открием в много подробности около нашето тяло, кожа, склонност да избухваме или да сме сдържани и разсъдливи повече от всички около нас – така, както са построени нашите родители, братя, сестри, баби, лели, вуйчовци. Така ние ще открием, че нашата нагласа към Учението на Учителя, към неговото разумяване, харесване, възторг или напротив – критичност и отрицание, се подчинява на наследствения уклон на хората около него. Иска се, наистина, специфичен наследствен уклон, за да ти допадне Словото на Учителя, да те увлече, да те постави на чина пред него, като на никакъв училищен чин.

6.4. Душевно болните

Още през времето, когато Учителят беше пред нас с целия си ръст, имаше си хора, които проявяваха известни странности. Той виждаше тяхната не-normalност в сравнение с нормите на хората, както лекарят вижда ненормалностите на своите пациенти. Това беше за самия него твърде досадно, неприятно. Но и към тях той се отнасяше търпеливо, грижовно, внимателно, като че нищо и не забелязваше. И другояче не можеше и да бъде. Той боравеше с човешки души. А всяка душа е индивидуалност, със свои особености, свой особен свят, даден веднъж и неповторим. А границата между характерологичните варианти и „ненормалните“ е толкова преходна, неясна, че понякога просто не може да се разчете. „Всеки си е особено луд“, казва народната мъдрост. И наистина, мъчно можеше да се постави граница между Магдалина, която се криеше под леглото на Учителя с намерение да роди от него един Христос, между ревностните почитателки, които го чакаха разплакани пред вратата, които не намираха друга радост освен тая – да се движат след него като никакви сенки. Всяка от тях носеше в душата си никаква непосилно тежка травма от живота, огорчение, загуба, неизпълнена мечта, нещастна любов, които не можеше нито да изостави, нито да забрави. Човек търси това, от каквото има нужда, това, което носи облекчение на болката му. Тъй като всеки имаше свободата да отива при него когато и колкото пъти му се иска, човек можеше да наблюдава картина, която се наблюдава около фигурата на един голям психиатър между пациенти, търсещи неговата магическа лечебна сила. Може би силата на внушението, или на самовнушението? Това е вярно.

Но всеки обективен наблюдател би се съгласил, че словото на Учителя не може да причини душевно заболяване, че [не е вярно, че] именно то става причина за „полудяване“ на неговите последователи, както навремето злонамерени врагове твърдяха. Нормалният здрав човек може, ако не одобрява, да се усмихне, да кимне с глава, да се отстрани и да забрави думите му.

Може би пред Учителя и пред неговите ученици се изразяваха, проявяваха никакви дремеци в душевноболните тенденции. Вероятно в светлината на учението се осветляваха кътчета на човешката душа, скрити дори за самия човек и лъсваха пукнатини, нередности, които тормозеха, измъчваха човека, които трябваше да се осветлят, за да се осъзнаят и след това, напълно съзнателно да бъдат лекувани чрез психотерапевтичните средства на Учителя. А това беше собствено същината на самото учение като психиатрична метода.

6.5. За физическото здраве

Физическото и душевното здраве са нормалните състояния на човека, великият дар на Природата, основата на човешкото щастие. Но както едното, така и другото се подчиняват на закони, които трябва да се познават и съблюдават.

На много места Учителят говори, че „ученикът трябва да бъде душевно и физически здрав“. Той счита обаче, че здравето е плод преди всичко на *мисълта* на човека. Затова лечението на болния трябва да започне преди всичко с неговата *душа*. На човека трябва да се възхне доверие, вяра, надежда в неговото оздравяване, в правилността на прилаганите за лечението му методи. То-ва съвпада напълно със схващането на великия руски физиолог Иван Петрович Павлов. Достатъчно е само една неприятна дума, едно тежко съобщение през време на яденето ни, за да спре отделянето на стомашен сок, да се причини едно или друго заболяване. Като се започне от тези елементарни наблюдения, човек може да се убеди, че наистина голямата част от физическите заболявания имат за основа някаква *душевна травма*. Наистина, ние откриваме при много наши заболявания наличието на *микробы*, които поставяме за първопричина на заболяването. Това е вярно. Но също е вярно, че микробите мъчно преодоляват *естествения имунитет*, който ни предпазва от тях. Неговото пропукване, нарушение неговата цялост, нарушението на равновесието на силите на организма създава условия за развитието на микробите, за заболяването. Затова в основата на *физическото здраве* лежи здравето на *душата*, правилно изградената *психическа нагласа* на човека. Целостта на „душата“ съхранява естествения имунитет, поддържа *здравето и на тялото*.

Но здравето на човека се намира в зависимост и от *средата, от условията на съществуване и режим на живота*. Тук са в пълна власт: слънцето, водата, движенията, упражненията, физическите упражнения, екскурзиите, физическата работа, трудовите условия, правилното редуване на всички действуващи външни фактори. При *правилно подреждане* на всички тия фактори човек може да живее почти без да боледува.

6.6. Учениците

При Учителя никой никого не канеше, нито записваше. Хората идваха при него, привлечени от това, което бяха вече чули за него, за неговото учение, слушаха известно време и когато не им допадаше, те повече не идваха. После, може би и след години, те си спомняха за това, което са видели и чули. Но мнозина от дошлите и чулите първата беседа от него така си и оставаха завинаги привързани. Те научаваха кога и кога той говори, кога се събират хората и просто оставаха привързани към него, твърде често – завинаги. За разлика от различните верски общности и религиозни системи, тук това ставаше *без никакви формалности*, без никакъв устен или писмен ангажимент. Ангажиментът беше просто радостта, която се изпитваше, когато го слушаш, радостта да бъдеш между хората, които бяха при него. Те всички заедно образуваха обществото на „Бялото Братство“, като думата „бяло“ се употребяваше в смисъл на чистота, към която имаше стремеж. Не се гледаше нито на общественото, нито на материалното състояние, нито на професията, нито на образованietо. Така се случваше, че тук попадаха хора от народа, работници, селяни, учители, лекари, инженери, адвокати, професори, както и чиновници от различни ведомства, военни.

Беседите на Учителя бяха на обикновен говорим, понятен за всеки език. За мнозина това създаваше илюзията, че зарад неговото разбиране не е нужно никакво особено образование. Но това беше очевидна илюзия. Към неговите думи трябваше да се пристъпва с особена нагласа на психиката, която да поставя човека извън нормите на ежедневието, което го обикаляше. Той не говореше конкретно за земята, времето, поминъка на човека. При създадено то настроение той засягаше дълбоката емоционална същност, като майстор-

ски създаваше положителни, светли образи. Наистина, те нямаха пряко отношение към текущата действителност. Но те все пак бяха елементи от една по-висока действителност, желана, мечтана от всяка човешка душа. Радостта от това, че си бил и че можеш да бъдеш част от тая действителност, беше именно неразкъсваемата връзка между Учителя и неговите ученици. Точно тая радост е общото между всички ученици, колкото и различни те да бяха.

Когато обрисуваме образите на първите трима ученици на Учителя, ние лесно ще открием първичните образи и на всички останали ученици, поколенията, които следват и до наши дни.

6.7. Д-р Георги Миркович

Който иска да види образа на тоя мил възрожденец, и днес ще го види изваян от бронз върху пиедестала на паметника на героя от освобождението Хаджи Димитър на площада в Сливен.

Роден е през 1825 г. в Сливен в семейството на заможно търговско семейство, всред будни хора, възрожденци. Това му дало възможност да следва във френския колеж в Бруса, а по-късно – в Русия, в Киев, за да завърши медицина в Монпелие, като взел участие в борбата против холерата през 1855 г. Заради това е бил награден от френската власт. Постъпил на държавна служба като лекар в Лом, развива просветна дейност при откриването на местното читалище, при основаването на женското културно-просветно дружество, следи отблизо дейността на революционния комитет, като докрай остава сторонник на дейността на *културното издигане на народа ни*. Поради наклеветяване в участие в революционния комитет, той е изпратен в Мала Азия, где при много драматични положения практикува като лекар в Мардин в продължение на десет години. След освобождението става железопътен лекар, основава първото здравно-просветно списание „Любословие“, както и окултното списание „Нова светлина“, в които отразява както будния си дух, така и стремежа си да работи за издигането на народа ни, за неговото освобождение от физически и духовни болести. При първата среща с Учителя той пръв познал необикновено величие на Учителя и станал един от първите му ученици. Той е един от тримата ученици, които се срещнали на „събор“ във Варна през 1900 г. Учителят винаги говореше с обич и добри чувства за „лекаря, който се занимаваше със спиритизъм и вярваше в духовете“. Вълната от спиритизъм, заляла страната ни по онова време, е имала първичен източник в тоя бележит дух, живял лично в светлина и в стремеж да бъде полезен на народа. От 1903 г. издава списание „Виделина“. Починал през 1905 г., като бил в непрекъсната духовна връзка с Учителя. Списание „Виделина“ продължава да излиза до 1910 г. под редакцията на Тодор Бъчваров.

6.8. Пеню Киров

С особена любов и добри чувства говореха за него нашите възрастни братя, които имаха спомени за него. Бил пощенски чиновник в Бургас. Бил рус, светлокос, добре разположен, весел, приветлив, вземал участие във всички срещи на братята и сестрите. Наскоро се включва в тройката около Учителя. През 1900 г. заедно със Стоименов пропътува пеш тридневния преход между Бургас и Варна, за да се яви точно в уреченото време на бележития първи „събор“ на Бялото Братство. Съборът станал някъде във варненските лозя.

6.9. Тодор Стоименов

Слабичкият, като че въздушен чиновник, представител на шевните машини „Сингер“, Тодор Стоименов, надживя с доста години другите двама участници в „събора“. Работата му като представител на „Сингер“ беше доходна и той можеше да получи значителна материална независимост. Това му даваше възможност да подреди добре семейството си. Но за да остане верен на препоръките на Учителя – „да работи“ за Божието дело, той не се ожени и живее с роднини. Поради това той имаше възможност наистина да се занимава с братски работи, като с течение на времето оставаше най-верният член на „братския съвет“. Спокоен, уравновесен, добре разположен, леко критичен в работата, Стоименов стана един от стълбовете на „Бялото Братство“.

6.10. Александър Кръстников

Той беше също пощенски чиновник в Бургас. Той бил също така увлечен от идеите и от делото на Учителя, но проявявал по-широки интереси. Чел много теософска литература, задълбочил в окултната литература. Възвисок, рус, с широко чело, увлечен в духовна работа, той не се оженвал.

През времето около 1920 г. започва да редактира списанието „Витлеемска звезда“, което намери доста широк пласмент всред нашата подгответена за духовна храна общественост. Точно тогава бяха в разцвет комунистическите, социалистическите, земеделските течения с подчертан социален елемент. „Витлеемска звезда“ намери особено добър пласмент в селата около Хасково, Раковски (по-късно Димитровград), селата Крепост, Добрич, в самото Хасково. В тия селища Кръстников основал духовни кръжици, где работил по същите методи, по които работил Учителят. Ръководителят на събранието прочитал текст от Евангелието и след това започвал да говори върху него – така, както правят всички евангелски пастори. Преди почването на „беседата“ се пеели песни, повечето заимствувани от песенниците на Бялото Братство и на евангелистите, четели се молитви. През първите години те са имали остро отношение против православните свещеници, против православната църква, поради което са предизвиквали тяхното неприязнено отношение. Борбата на *новото*, което се стреми към по-далечни и по-възвишени цели, към „истинско християнство“ на мястото на кариеризирания църковен клир, предизвиква остри публични полемики, понякога ръководени от самите владици. На бурните закани, че „ще изпратят стражари да ги арестуват“, те остроумно отговаряли: „Изпратете, асьте те са вашите ангели.“

Основаните от него групи за духовна работа съществуват и досега, като постепенно се преляха към групите на Бялото Братство и се сляха с тях. Помалко време съществуваха в Димитровград и в Крепост, где и досега се ползват на почит всред местното население. След години Кръстников се премести да живее в София, като посещаваше методистката евангелска църква, към която имаше склонност и лични отношения. През по-късните години той се премести в Бургас и започна да пие спиртни пития. Въпреки това доживя до повече от деветдесет години. До края на живота си, както и във всичките статии на „Витлеемска звезда“, той говореше и пишеше твърде почтително за Учителя, без да казва, че всъщност е бил негов ученик. През по-късните години, когато духовните нужди на последователите му нараснаха и той не можеше да ги задоволява, те се приобщиха към Бялото Братство, где и сега съществуват като групи на братството. Уважавани са от местните власти, от комунистите и земеделците, които винаги са ценели тяхното покровителствено отношение през миналото. И досега по селата те са едни от първите кооперативни стопани,

уважавани от комунистите „като техни първи братя“, без да признават, естествено, „окултните истини“, на които те се опират.

6.11. Пастьрмаджиев

Един от неговите последователи ние намерихме в Сливен. Беше вече пенсионер, след като е бил някакъв дребен чиновник. Намерихме го в една скромна къщичка в края на града, гдето живееше при много скромна обстановка със семейството си. Бяхме научили, че се занимавал със спиритизъм, като викал духовете и дори ги карал да се материализират, при което успявал дори да ги фотографира. Той даже ни показва една снимка, плака с размери 14 на 18, на която се виждал ликът на някакъв дух. Въпреки всички усилия, ние не можахме да открием каквато и да било прилика с човешко същество и сметнахме, че това е лошо осветлена фото-плоча, без никаква доказателна стойност. Пастьрмаджиев си живееше насторани от Бялото Братство в Сливен и не взимаше никакво участие в живота му.

Д-р Стефан Кадиев

6.12. Брат Михаил Райнов

На 17 януари 1950 г. в Сливен се помина на 86 години брат Михаил Райнов. Дългогодишен учител по музика в Сливен, основател на хоровото дело в този град, той беше предан наш брат. Благодарение на него се закупи салонът в Сливен и хармониумът, на който се пее и свири в братството. Настоящото стихотворение е написано по случай годишнината му и четено в братството в София от автора на обеда, даден по този случай.

Балканът, сам Балканът сякаш беше той:
темпераментният и суров харамия,
оплещивял и посивял от вековете,
велик, суров и пак – безкрайно нежен,
един прекрасен ден се беше вслушал той във Бога,
потъркал бе очите, плещи бе разтърсил,
въздъхнал бе и станал бе човек.

И тоз човек бе брат Михаил Райнов.
Такъв бе той – роден във Сливен – мъж корав –
и твърд, и верен.

Пред нас и между нас бе близо четвърт век:
така го сварихме, така се и простихме с него –
висок, с колосана яка, с официален винаги костюм,
с брадичка учителска от деветнадесети век,
обръснат, спретнат, неизменно чист,
намусен малко, сякаш твърде строг,
а всъщност – с нежно, любяще сърце –
сърцето на дете,
което иска някак важно да изглежда
и затова така под веждите поглежда.

Брат Михаил Райнов – още в мен звучат
облечените във хармония песни.
Ние всички знаем тия песни – те са част от нас,
те клетки са от нашто живо тяло,
Частички от Учителевото дяло.

Чрез него знаеше го и Балканът: затова с такава благосклонност слушаше тогава в листата дъх стайл.

Михаил Райнов! Да!

Да спомним с топло чувство неговото име!

И нека горди сме, че беше между нас,

че беше с Учителя, че остана с него,

че пя, че песента му живо отрази

един живот достоен и достойно изживян

един наш верен брат, роден в Балкана и самин Балкан.

17 януари 1951 г.

София

Стеван Кадиев

7. Брат Тодор Стоименов разказва за първия конгрес на Братството

Очаквахме почването на концерта по случай съборния ден – 27 август 1950 г. Ние се възползвахме от близостта до брат *Тодор Стоименов*, за да можем да направим отдавна исканата среща и разпитване. Той изглеждаше все така сух и въздущен, като че беше облечен в кожа моци. При все това в очите му гореше пламък. Отначало заговори неохотно, после се увлече и говореше спокойно и уверено, без да се уморява, въпреки своите 84 години.

– През 1897 г. аз бях дребен чиновник в окръжния съд на Бургас. Обитавах една малка стаичка, гдето често прекарваш свободното си време в четене. Една вечер преживях нещо страшно. Както си четях, стори ми се, че столовете се раздвижиха, в шкафа започна да се тропа. Настръхнал в ужас, аз легнах на леглото и се завих презглава. На другия ден ми казаха, че се явявали „таласъми“ и в други къщи.

Тогава се запознах с един млад чиновник, наричаше се Васил Козлов, който се занимаваше със спиритизъм. Още щом се срещувахме, той каза: „Ти си много добър медиум.“ Така направихме опити с пишене и масичка.

Чрез него се запознах с други един чиновник от нашия окръжен съд, *Пеню Киров*. Той се оказа много по-напреднал. Беше хубав, малко пълен, спокоен, добър, мълчалив човек, много сърдечен и много духовен. Понеже работехме в същото учреждение, ние имахме време да се запознаем и сприятелим. Скоро станахме неделими. Той ми каза:

– Това, нашето, са само опити. Аз ще те запозная с един много напреднал духовен човек, с когото вече доста отдавна кореспондират. Той е от Варна и се нарича Петър Дънов. От него ще научиш неща, които ще те осветлят по много въпроси.

Така започна нашата кореспонденция с Учителя. Ние му пишехме „Господин Дънов“, а той се обръщаше към мене с израза „брат Тодоре“ или „брат Тодорчо“. Тая кореспонденция хвърляше все по-изобилна светлина върху духовните проблеми. Аз чувствах как раста в светлина и радост.

В това време нашият трети другар, Васил Козлов, се тъкмеше да заминава за Америка.

– Аз чувствам как тя ме вика! Не може нищо да ме спре вече тук!

През 1900 година във Варна се състоя събор на юнаци. Ние решихме с *Пеню Киров* да отидем във Варна и да се срещнем с Учителя. Това беше по

Великден, април. С един парадок се изпратихме приятеля Васил Козлов за Америка, а с увеселителния парадок се пристигнахме във Варна.

Трябва да кажа, че Пеню Киров беше отишъл два дни напред с друг курс на парадока. Така че аз пристигнах сам и трябваше да ги търся. Отседнах при мой познат, Христо Симов, който се оказа роднина на Учителя. Той ме заведе в дома на Учителя. Точно в това време те се завръщаха заедно с Пеню Киров от лозята на Варна. Там те са ходили на разходка и са имали дълги и твърде оживени разговори.

Учителят беше млад, енергичен мъж, изискано облечен, който говореше охотно, както и охотно мълчеше и слушаше с усмивка събеседника. Обичаше да се шегува. Скоро ни изповяда, че неговите роднини искали да ги води по сладкарници и танцуvalни вечеринки, че искали да го назначат чиновник при владиката, който бил близък на баща му. Той учтиво отклонявал всичките покани, като предпочитал да се занимава с четене, изнасяне беседи по френология в читалището. Тогава издал книжката си „Наука и възпитание“, която обаче не му донесла никакви особени приходи – той и без това я повечето подарявал. По-късно той беше предприел обиколки из страната, като пак така изнасяше сказки и правеше измервания на черепите на хората, от което е имал известни скромни доходи. Когато по-късно идваше при мене в Бургас, за да не плаща на хотел, спяхме заедно на едно легло в моята скромна стаичка. Но никога не се назначи на държавна служба, нито беше станал зависим от някого. Това беше едно голямо разочарование за неговите близки, които очакваха, че той ще плаща по-добре своята отлична подготовка, своите документи от чужбина.

Помня тогава, че между другите въпроси беше и той:

- Вие виждал ли сте ангел?
- Естествено, в различни степени – беше отговорът.

С една дума, аз бях съвсем поразен от това, което чухах от него. Струваше ми се, че духовният свят е станал така близък и понятен, като че беше самият физически свят, който ме обикаляше, който виждах с очите си и пипах с ръцете си.

– А кога ще можем да направим конгрес на духовните хора в България? – запитах го аз.

- И това може да стане, ако се получи заповед от горе!

Мене ме порази това: „ако се получи заповед от горе“.

Можете да си представите нашето самочувствие, когато наистина през месец юли получихме покана за конгрес във Варна. Определяше се точно датата.

Това беше първият конгрес на Бялото Братство в България – юли 1900 година.

Трудно беше за нас двамата с Пеню Киров да се откъснем от службата си! Имахме тогава един строг началник, който определяше отпуските. Не беше възможно да се мисли, че той ще пусне нас двамата едновременно, както беше необходимо да отсъствуваме. И все пак чудото стана. Когато излезе разписането за отпуските на чиновниците, беше предвидено точно ние двамата да бъдем в отпуска точно през дните, които бяха предвидени за конгреса.

Тъй като ни пуснаха три дни по-рано от датата на парадока, ние решихме да не се бавим нито час – кой знае какво можеше да му дойде на началника на ума и да вземе да ни спре. Затова решихме да тръгнем пеш. Така и потеглихме сутринта с по едно палтенце на гръб. Пътят беше 120 км през мъчнопроходими, покрити с гори планини. Последния ден Пеню Киров можа да се качи на една селска кола със сено и така ме изпревари. Когато пристигнах сам във Варна, той вече беше се окъпал, преоблякъл и приказваше с Учителя.

На другия ден пристигна и третият конгресист – д-р Миркович, с параход от Сливен. Той се малко разсърди, че не сме го чакали, но му мина. Конгресът трая три дни и беше едно от най-паметните ми преживявания. Това бяха дни на беседи, разходки из околностите на Варна, молитви, приятелски разговори. Когато аз запитах мислено Учителя: „Как може това да се нарече конгрес, когато в него участвуват само трима души?“, той каза гласно, като отговаряше на мисълта ми:

– Сега сте трима души, но ще дойде време, когато ще бъдете хиляди.

През 1905 г. Учителят предупреди д-р Миркович, че ще си заминава. Книжарят Голов, който беше шегаджия, рече:

– Като си отиваш, подари ми златната антика, която носиш на часовника си!

Д-р Миркович я свали от часовника си и му я даде.

След няколко месеца се съобщи от Сливен, че той бил наистина тежко болен и агонизирал. Учителят пристигна един ден и веднага замина за Сливен. Застанал над главата му и направил знак, като че къса нишка. Миркович наистина се отпуснал и издъхнал. Душата му се освободила в същия миг.

(За Тодор Стоименов вж. „Изгревът“ том III, стр. 13–16, том V, стр. 724–727.
За д-р Миркович вж. „Изгревът“ том III, стр. 4–8. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

8. Изгревът – очерк в сп. „Български бранител“ г. X, бр. 108 (X.1939 г.)

от М. З. Марков

(в рубрика „Лични свидетелства“)

В стан „Изгрев“ край София

Къде е седалището на Всемирното Бяло братство? – Мнението на един германски генерал за Братството. – Кой от живите е най-старият ученик на Учителя Дънов? – Как може да се подмладите с еликсира на живота? – В що се състои величието на един народ и щастието на България?

8.1

Когато германски генерал с група български професори посетили веднъж брата Лулчев в стана „Изгрев“ и го замолили да им каже „на бърза ръка, само за 10-на минути“ новото учение на Учителя Дънов, той отговорил:

– Нима ни считате за луди? И мене?

– Защо?! – Те се учудили.

– Ако можеше за 10-на минути да се разбере едно Божествено учение, ние нямаше да стоим тук повече от 10-на години! – отговорил брат Лулчев.

Та, нито аз смятам да влизам в догматически разбор на Всемирното бяло братство с тоя кратък репортаж. Като изпълнявам журналистически дълг, аз се позовавам на думите на речения генерал, който казал, след като разглеждал стана и видял между другото много библейски картини, радио, игрище, музикални и хидравлически инструменти, планински и френологически карти и много други неща:

– Престъпление е за българската общественост да се отнася с такова безразличие към едно подобно Дело! И нещо повече... Казаха ми, че живеете в дупки, като африканци, и аз си представях, че сте диви, а ето – интелигентни!

И наистина, аз сам открих между Белите братя, както се наричат, люде с висше образование.

Моят журналистически дълг се подсилва и от обстоятелството, че редакцията ни беше отрупана с писма след последния брой, в който подробно описахме Рилския стан на Бялото братство. Броят е изчерпан, макар че беше отпечатан с 600 къса в повече.

Станът „Изгрев“ отстои в най-хубавия квартал на столицата – „Царица Йоанна“, току зад Борисовата градина до боровата гора. Отивайки там, ние направихме приятна разходка. Чудесна гледка се открива към Симеоново с обширното Софийско поле, а Витоша бди, като верен страж, и напомня, по индийски маниер, мистична планина на посвещение.

Казаха ми, че на „Изгрева“ всяка заран в 6 ч се правят прочутите паневритнични упражнения. В сряда, петък и неделя на 5 ч сутринта има окултна лекция за учениците, които още на 4 1/2 препълват обширния бял салон. Лекцията в петък е само за младежи и неженени. Всяка неделя на 10 ч преди пладне Учителят държи голяма беседа за външни. Салонът се препълва с 350–400 и повече слушатели. Мнозина остават отвън и с напрежение слушат словата на Учителя. Всеки четвъртък следобед сестрите си устройват Молитвено събрание. На „Изгрева“ се готови общо от сестри чреднички. Кухнята е модерна, с два казана, и много чиста. Няма нужда да казваме, че всички са вегетарианци. Топъл обед се слага за 5 лв.

Считайки, че братята сами по-добре ще предадат онова, което има нужда да кажат, ние – с пълномощие на Учителя – лично разпитахме някои от тях. Разговорът главно се въртеше около обръщението им и мнението им за Учителя. Най-напред отидохме при най-стария, или най-първия от живите ученици.

8.2. Тодор Стоименов, родом от Пазарджик, 66 г., пенсионер, сега чиновник в дружество „Сингер“. Неженен е. На няколко пъти е спасяван от смърт по чуден начин. Запознал се е с Учението в 1898 г., а лично с Учителя – в 1900 г. Сам г-н Стоименов ни разказа накратко дългата история на своето духовно обръщение.

– Като дете, потърсих смисъла на живота. Влизах в различни общества, четях и материалистична литература, но все оставаше празно в душата ми, и бях решил по чисто философски път, че животът няма смисъл. Но, макар и да не намирах аз лично смисъл, казвах си, че животът не може да няма такъв. Това беше през 1896/7 г., когато се борех със себе си. – След това случаят ме наведе в Бургас да се запозная с приятеля В. Козлов, който чел книги по спиритизма и с последния Козлов ме запозна. И веднъж на сеанс духът между другите верни неща ни каза: „Жivotът ви да бъде евангелски.“ Дотогава считах Евангелието за „попска“ книга, както ни учеха в училище. Купих си Библия и почнах сериозно да се занимавам. Брат Козлов също ме запозна с Пеню Киров, а после и с д-р Миркович, който, може да се каже, е бащата на спиритизма в България. По него време д-р Миркович издаваше спиритическото списание „Виделина“. Козлов ми каза, че ще ме запознае с някой си Петър Дънов – „много напреднал в духовно отношение човек“. И, наистина, заминавайки за Америка, Козлов минал през Варна и говорил на г-н Дънов за нас, и тогава г-н Дънов ни писа. За две години бяхме в преписка с г-н Дънов. А ние тримата: Пеню Киров, д-р Миркович и аз, се събирахме да четем Евангелието и да разсъждаваме по духовни въпроси. Навръх Великден 1900 г. щастието ни бе голямо: двамата с Пеню Киров се срещнахме във Варна лично с г-на Дънов!

– А какво е, брат Стоименов, Вашето лично мнение за г-на Дънов и неговото учение? – запитах аз. И г-н Стоименов така отговори:

– От всички мои лични опитности с г-на Дънов, когото сега наричаме вече Учител, от всички мои най-критични наблюдения за близо 40 години, аз мога да кажа най-чистосърдечно, че той е Божий пратеник не само за България, но за целия свят. Той е Видимият представител на Невидимото Велико Всемирно Бяло Братство, на което глава е Христос, и което иде в тази епоха да възвори Царството Божие на земята. Това Братство работи между всички народи по различни форми, за да се пробудят и съзнаят людете, че са преди всичко безсъмъртни души, произлезли от един център – Бога и, като схванат своя царствен произход, да заживеят в хармония със свещените принципи на Божията любов, на Божията мъдрост и Божията истина. Тия принципи ще преобразят света, като внесат: топлина в сърцата, светлина в умовете и благородство в душите, за да бъдат достойни граждани на това велико, необикновено Царство, което иде да се възвори на земята, на която ще обитават високоинтелигентни души – светещите същества на VI-та раса. Нали Христос казва: „Блажени кротките, защото те ще наследят земята.“ – Христос казва, наистина: „Аз съм кротък и смирен по сърце“, но от Тоя кротък и смирен по сърце Христос излезе най-великият революционер в полето на Духа! – каквъто друг историята не познава: за Неговите принципи последователите Mu са отивали без страх и с любов на жертвениците.

Ние тук прекъснахме брата Стоименов и пожелахме да изясни мистика-та на речта си. И той продължи:

– Духът е, който дава живот, плътта нищо не ползва. Хората на плътта ще се самоизядат, а хората на Духа ще преодолеят всички препятствия, защото идеалите им са безсъмъртни и имат за обект Доброто на цялото човечество. Това са работниците Божии, които носят сърце чисто като кристал, ум светъл като слънцето, душа обширна като вселената и дух мощн като Бога, защото такива са, които излизат от Бога. Христос казва: „Не всеки, който ми казва: Господи, Господи!, ще влезе в Царството Божие, но онези, които вършат Волята на Отца моего.“ И – „Господ не гледа на лице, но на сърце.“ Резултатите са, които определят качеството на извършена работа...

– Нещо по-конкретно от Училието, г-н Стоименов?

– Училието на Учителя е учение за целия живот, а не за формите, и затова е приспособимо за целия свят и всички религии. Според мене църквите са разсадници: цветето, докато е малко, го държат там, после го преместят, докато укрепне; така е и с душите, докато укрепнат; затова Училието не е против никоя църква, а е за всички религии... Жivotът, това е благото, дадено ни от Бога, а добрите ни резултати в живота зависят от нашите чувства, мисли и постъпки, хармониращи с волята на Бога.

А щастието и величието на един народ зависят: 1) от високия морал на отделното семейство, 2) от разумността на неговите общественици и 3) от проинициативността на неговите държавници, защото държавите, това са банките, в които се влагат капиталите на Невидимия свят и от разумната им функция зависи да се увеличава или намалява кредитът им или дори да се закрият, когато изпаднат в нечисти ръце. Всяка проява си има своите дълбоки причини; обикновеният се спира на проявата, а разумният търси да се справи с причината ѝ. Учителят учи, че истински човек е онзи, който е хармонизирал в себе си сърцето, ума и волята. Такива човеци трябва да бъдем! И един ден – заключи г-н Т. Стоименов, най-старият от живите ученици, – всички ще бъдем такива истински човеци...

8.3. Друг един брат, с когото влязохме в разговор, е г-н **Иордан Савов**. Той е на 70-годишна възраст. Служил е 33 години на държавата, като началник на Т. П. станции, и от 4–5 години живее на „Изгрева“. Дошел е тук, защото е намерил „пътя на живота и неговия смисъл“.

– В това учение съм – започна брат Савов – от 1914 г., когато се запознах с Учителя. А съм вегетарианец от 1900 г. Щом станах вегетарианец, лекарите казаха, че до един месец няма да живея, но именно след един месец аз се възродих и досега 40 години съм пълен вегетарианец.

Тогава аз си казах: „Отсега нататък само за Бога ще живея! И в моята къща мясо няма да влезе.“ И така стана... Днес благодарение на това Божествено учение аз живея най-щастлив живот. За мене и радостта, и страданията са еднакви, защото в Учението съм намерил еликсира на живота! Дължа всичко това на Божественото учение, което ми даде живот, което ми даде всички блага.

– А какво мислите за Учителя, брат Савов?

– Учителят за мене е оня, в когото живее Божият Дух тъй, както апостол Павел казва: „Аз не живея, но Христос живее в мене.“

8.4. Всички от стана ми казаха, че трябва да се срещна и с брат **Начо Петров**, 59-годишен пенсионер, родом от Ботевград, бивш учител, околийски началник, банков и общински чиновник и пр. Запознат е с Учението през 1914 г. в София. И според него, ето как:

– Жената на сляп учител ме покани на молитва у тях. Молитвата щяла да бъде ръководена от последовател на Дънов. Във време на молитвата той ми прочете мисълта и след свършване запита: „Кой е оня, който мисли какъв съм: православен или протестант? Нито протестант, нито православен: аз съм само християнин!“ Аз, наистина, като го гледах да пее като православен, а да служи като протестант, мислех си: „Какъв ли е той?“ Прочитането на мисълта ми и отговорът му ми направиха силно впечатление и оттогава почнах да посещавам събранията на Учителя. Но нека да кажа, че преди това бях за две години теософ. Като теософ, имах хубави теоретични познания, но тук дойдоха по-практични.

На въпроса ни за Учителя брат Начо направи сравнение със следния спомен:

– Веднъж Ив. Вазов и Михайловски дойдоха на беседа при Учителя – казва той. – Тогава беседите се държаха в клуба на радикалите. След беседата аз заговорих с двамата наши видни поети и Михайловски каза, че като следвал във Франция, професорът му го попитал дали в България има [пълни] човеци, които да могат да опазят току-що получената ѝ свобода. „След като чух г-на Дънова, чак сега си отговорих – подчертва Михайловски, че нам са нужни човеци като г-на Дънов, за да насочат правилно развитието във всички отрасли на новата ни държава.“ – И аз съм напълно съгласен с българския философ Михайловски, защото за мене Учителят г-н Дънов е напълно проявен човек, който познава началото, основата и целта на вечно проявения живот и методите на неговото изтълкуване, разбиране и приложение.*

И с пламенен патриотизъм брат Начо Петров заключи:

– Величието на страната ни е във величието на нейните граждани...

* Този случай е с Константин Величков. За него и за Стоян Михайловски вж. по-нататък, № 22.1 и 22.2 на стр. 655. Тук са объркани две случаи. За беседата в клуба на радикалите вж. № 12 на с. 643 – на нея са присъствали Стоян Михайловски и генерал Вазов, брат на писателя Иван Вазов. (бел. М. И.)

В следующия брой ще продължим, като видим как Учението преминава границите на България и името на Отечество то ни, като духовна и културна страна, се издига с най-ярък ореол в Швеция и Англия, в Германия и Франция, в Латвия, Литва, Швейцария, Италия и пр. Защо един софийски дякон, син на свещеник, хърълярасото и става дъновист и т. н. Очаквайте да чуете мнението на съвременния апостол Павел за Учителя. В следующия брой брат Боян Боев ще направи своето изявление. Пишете колко броя да Ви изпратим с отбив 50 на сто за раздаване. Абонирайте се!

9. Старите генерал Стоянови. Едно интервю у сестра Мария Стоянова

Мраморната лампа добави към осветлението на полилея приятен празничен блясък. Кристалните сервизи се оглеждаха в кристалното огледало, както това са правили през времето на най-доброто състояние на семейството. Ореховият бюфет с резби по крилата издаваше добрия вкус и възможностите на генералското семейство през друго време. От всяка вещ тук лъхаше добър вкус, който новото време и ограничените възможности сякаш не докосваха. Тук беше свита епохата на Фердинанда от най-доброто време на монархията у нас.

Осемдесет и втората година беше набръчкала дълбоко лицето на генерала, беше попрегърбила неговата някога висока и стройна фигура. Съзнанието му беше съвършено ясно, беше напълно ориентиран както в миналото, така и в настоящето.

Времето и грижите бяха сякаш дълбоко сломили неговата съпруга – сестра Мария Стоянова. Това беше все същото кръгло, хубаво лице на известната придворна дама, същите красиви, будни, кротки кафяви очи. Сега около роговицата се надвесваха кръговете на помътняването, на вътрешните ъгли на очите лесно блясваха сълзите. Седемдесетте и шест години и прекараните тревоги бяха засегнали нейния слух. Трябваше да се вика, за да може да чува.

– Когато башата на моята другарка закупи мястото, на което се намира сегашната ни къща, всичкото това беше бостани. Имаше една малка къща, която трябваше да развалим, за да построим нашия сегашен дом. Това беше преди шестдесет години, към 1890 година. Строежът започна през май и завърши към октомври. Бях капитан, внесох 12 000 лева от спестяванията си през време на службата си. Платихме по 75 лева на квадратен метър, или всичко около 14 000 лева, повече от 180 квадрата, както виждате, доста евтино.

– Фердинанд беше културен и всестранно образован човек, продължаваше тя, щом се докосваше до неговата личност. Той знаеше до най-големи потънкости, като най-голям специалист, всичко по ботаника, по зоология, особено по отглеждането на птиците, познаваше машините като най-голям техник, беше голям дипломат, чието нещастие беше това, че България беше малка за него. Той трябваше да бъде цар на някоя голяма държава. Освен това той попадна на възел, твърде заплетен, при твърде усложнена обстановка. Поначало той беше миролюбив и съвсем други сили го тласкаха към злополучните войни. Кобург, който той по-късно откупи, беше мястото, където се събраха всички държавни глави на Европа, в определено време на годината, тъй като ги свързваха роднински връзки. Там той беше съbral най-различни птици, беше им създад подходящи условия за живот и се грижеше за тях с най-голямо старание.

– Той беше почитан в целия свят като един от най-големите специалисти по птицевъдството – продължаваше генералът. – През 1934 г. заедно с него и аз

посетих Оксфорд в Англия. Беше свикан световен конгрес по отглеждането на птиците. Той вземаше думата наред с най-видните професори и специалисти из тая област. Той събираще птици от цял свят. Пъз 1931 г. заедно с него се отзовахме в Египет. Бяхме на гости на египетския крал Фуад – не знай откъде беше връзката им. Беше предоставен на негово разположение специален влак, хотел, отлични условия в един от най-хубавите курорти на Египет. Фердинанд страдаше от задух и беше отишъл между другото и да се лекува. Прекарахме там два месеца.

Що се отнася до неговото отношение към религията, мога да ви кажа, че той беше предан и даже ревностен католик. Естествено, неговото отношение към всякакви секти, включително и към сектата на Петър Дънов, беше отрицателно. Не ми е известно да се е занимавал с някаква окултна наука. Знам само, че се занимаваше с естествените науки, които бяха неговата страсть и неговата отмора.

– Моята връзка с Учителя – продължаваше сестра Стоянова, като не чуваше това, което генералът разказваше за цар Фердинанда – датира от времето, когато моето дете, синът ми, получи тежки припадъци. Бях го водила във Виена и там ми препоръчаха да го водя в Абация. Вместо в Абация аз се озовах при Учителя. Той ми каза: „Печете го на слънце, носете го на чист въздух и ще оздраве.“ Така и направихме.

Сестра Стоянова разказваше за онова време, когато около Учителя се събраха видни хора на тогавашната общественост, придворни дами, между които една от най-изисканите беше и нейната блестяща мъничка фигура.

– Това бяха години на преданост и ентузиазъм – продължаваше тя. – Брат Котов, заедно с други братя, искаха да купят за братството голямата къща на ъгъла на „Граф Игнатиев“ и „Раковска“. Искаха да я купят за 800 000 лева. Пазаръкът беше значително напреднал, беше внесено и доста голяма капаро. Но работата не стана, защото не можаха да се съберат напълно необходимите суми от още 300 000 лева. Един ден при мене в Кобург дойде сестра генерал Недялкова. Искаше да се съберат оттам тия пари. Заедно с нея отидохме в Будапеща – държахме там стаи в хотел „Гелерт“. Обиколих някои от моите заможни познати-чужденци. Когато им описах за какво искахме да съберем пари, те ни оказаха пълно съчувствие. Когато щях да дадат пари, те искаха да видят крепостни актове или някакви други документи, за да се уверят, че се касае до нещо сериозно. Ние не можехме да им покажем нищо – тя беше тръгнала с голи ръце. Аз, заедно със Серафимова и Котов бяхме подписали като гаранти при закупуването на къщата. Тогава се получило червено известие, с което са искали да продават къщата ни срещу покупката. За щастие в пощата бил моят брат. Той спрял връчването на съобщението, докато в това време нещата получават съвсем друго разрешение. Пазаръкът се развалил и Котов си получил обратно внесените суми. Тогава започна строежът на помещението на „Оборище“, в което вземахме участие, както знаете, всички: носехме тухли, камъни, пръст.

Старите Стоянови бяха повече недостъпни. Те не можеха да отговарят на определени въпроси и приказваха това, което на тях им идваше на ум и което нямаше връзка с това, което ни интересуваше. Все пак сестра Стоянова можа да разкаже:

– Знай, че през 1914 г. старата сестра Попова поиска чрез мъжа ми среща с Фердинанда. Тя искаше да му каже да се състави кабинет от генерали, като се изключват противоречивите и объркали се държавници. Тогава начело на кабинета беше Радославов, който теглеше към Германия. Моят мъж не мо-

жеше да я свърже, защото той можеше да говори само когато го питат, а не и когато сам иска.

За връзката на Фердинанд с Учителя те не можеха нищо да кажат. Не можеха да кажат кой е пратил Попова да говори така на Фердинанда.

– Едно е истина – каза генералът, като клатеше глава. – Фердинанд събръка, като се обяви на страната на Германия и обяви война против Русия. Това беше голямата му историческа грешка. А сега ние чакаме да се върнат синът и дъщеря ни. И след това ще можем да си отидем. Ние сме сега така страшно самотни!

Ние оставихме гнездото, где се беше свил остатък от историята на нашата страна, епохата на Фердинанда. Тя не можеше да схване кипежа на новото, което плискаше с пълни вълни край тяхната пътна врата, възмущаваха се, когато то ги засягаше, потънали в спомени и съжаления.

(За Мария генерал Стоянова вж. „Изгревът“ том I, стр. 437–438, стр. 451. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

10. Спомени за Учителя Дънов, записани от Атанас Душков, разказани от баща му Гаврил Душков

Искам да разкажа тук за Петър Дънов. Да разкажа онова, което съм запаметил от моя баща Гаврил Душков, народен учител, баща на 6 деца, починал на 95-годишна възраст през 1963 г. в София.

Баща ми е роден в Копривщица – люлка на легендарното Априлско въстание, столица на десетдневната република на Бенковски и Каблешков, трагично удавена в реки от кръв и пожарища. Син на многочленско семейство, на поборника Душко Бойдашек, търгувал като гурбетчия в Русия и Анадола.

Помагал баща ми на дядо Душко в Тулча и Одеса, но като поотрасъл, решили да продължи учението си в България. Къде да учи и какво? И старият поборник, участник в Априлското въстание, решава: синът му трябва да стане учен човек, да придобие мъдрост и знания, да учи простите на книга. И го записва ученик в Педагогическото училище в Свищов, което завършва в Юстендил при директор стария революционер и другар на Каравелов и Ботев, Стоян Заимов.

Тук Гаврил Душков се среща с Петър Дънов, опознават се отблизо, стават другари. Онова, което баща ми е разказал при различни случаи, аз ще се постара да го сумирам накратко:

– Дънов беше по-голям от мене – обясняваше баща ми – с една-две години. Беше в по-горен клас: аз – в четвърти, а той – в шести. Имахме възможност да живеем заедно, да се срещаме и беседваме. Това ставаше често на двора, в коридорите, а понякога и на срещи и събрания, каквито организирахме ние, учениците. Имахме различни дружества – туристическо, въздръжателно, географско-археологическо, по история и медицина и други подобни. По-късно някои организираха есперантско и стенографски. Срещахме се ние там и често на тия събрания се развиваха оживени разисквания. Обикновено тия разисквания и дискусии ставаха подир съответни реферати, изнасяни от наши уители или по-ученолюбиви и знаещи наши другари.

Измежду тия, които изнасяха подобни реферати, беше и Петър Дънов. Той беше убеден трезвеник и разпален пропагандатор против пиемето и тютюнопушенето. И той не само на приказки, а на дело – проповядваше, агитираше, убеждаваше. С примери и доводи. Избягваше да яде месо, бе вегетарианец. Месоядците превръщат стомасите [си] в гробища на трупове.

Никога няма да забравя споровете му с духовници. Обикновено той не пропускаше в празничен ден различните религиозни беседи, които се изнасяха в черкви и евангелски салони. Ние изучавахме английски език и често при нас доходжаха различни английски мисионери, канеха ни на техните беседи. Аз обичах да посещавам евангелската църква – харесваше ми това, че те са изхвърлили иконите, не целуват рисувани светии и Богородици, а пееха и пасторът, и присъствуващите. На такива събрания доходжаше и П. Дънов. И си спомням как той задаваше въпроси, как спореше. Спореше с наши свещеници и владици, които изобличаваше със своята ясна и здрава мисъл, с много доводи и цитати.

Но особено впечатление правеха неговите спорове с английските мисионери и то на чист английски език. Как не се мъчеха да го пречупят, да го спечелят, но той не склони. Предлагаха му стипендии, като видимо даровит човек, но той все отказваше. И спореше с тях. Но споровете му не бяха караница, а обмислени, логични, дълбоко философски, според всички правила на риториката, която ние изучавахме като предмет в училището.

Това беше Петър Дънов. Спомням си го както сега – продължаваше баща ми. – Среден ръст, с буйни тъмни коси, проницателни очи и високо чело. Лицето му беше чисто и дори прозрачно като на девойка. Беше скромен и тих. Но когато започваха разискванията, той се оживяваше, вземаше пръв думата и говореше, говореше. Личеше си още от пръв поглед, че насреща ни имаме един действително надраснал годините си млад човек, пълен със знания, омъдрял преди време, високо интелигентен и начетен. Учителите го наричаха „енциклопедия“, а за нас той беше истински мъдрец. Беше изчен всички книги в училищната библиотека и Свищовското читалище, което има славата на първото читалище в България.

Често ние в разговор се питахме един други кой какво чете, какво го интересува. Оказа се, че Петър Дънов чете всичко, интересува се от различни клонове на науката. Той владееше руски и английски, френски и немски, като своя матерен език. Когато го питахме как и откъде, той се усмихваше: „Сам ги изучавам.“ А кога? „Вечерите за какво са?“ – отговаряше той. Сега не е прието, но тогава ние носехме малки пухкави брадички, каквато украсяваше и лицето на Дънов. Той носеше и дълги коси.

Любопитно ни беше да узнаем как разпределя времето си. Оказа се и тук, че той използува цялото си свободно време извън училище изключително в четене. Четеше в училище, четеше в читалището, в библиотеката, у дома, дори по улицата и планината, когато отиваше на излети. Интересуваше го художествена литература, наши и чужди класици, съвременни писатели, философия и медицина, право и археология, история и география, дори метеорология и математика. И знаеше извънредно много, разясняваше ни, когато ставаше дума или поставяхме въпроси. Дори учителите го слушаха с отворени уста, възхищаваха се от неговите знания, сочеха го за пример. А Петър Дънов наистина беше образец във всяко отношение. Високо нравствен и етичен.

Много ни беше интересно, когато разбрахме, че той изучава санскритски език и различните философски течения. За първи път от него ние научихме за съществуването на индийските йоги и чухме подробности за тяхното тайнствено учение. Познаваше всички религиозни учения и живота на техните създатели – Христос, Буда, Конфуций, различните ордени и секти; имаше определено становище за всяка една поотделно (доколкото зная следвал бе и семинария), одобряваше или критикуваше. Говореше за Кант и за Галилей, за Сократ и Платон, за Кропоткин и Плеханов, за Маркс и Енгелс. Познаваше Белин-

ски и Добролюбов, Бакунин и Херцен. И ние се удивлявахме как е възможно да се поберат толкова знания в главата на един ученик от VI, VII клас!

Но Петър Дънов говореше много и за нашите богомили. Богомилското учение, за което той казваше, че е най-съвършеното учение за времето и имало привърженици далече зад Родината, той познаваше в тънкости. Очевидно тия познания той черпеше не от осъдната наша литература, а по чужди източници.

Често ние посещавахме театралните представления на гостуващи в Свищов театри. Той беше един от първите измежду ония, които проявяваха интерес към театралното изкуство, имаше установено мнение за отделни писки и автори, сам участвуващ в театралните представления, които организираше нашето училище, и играеше централни роли. Обичаше музиката. Владееше няколко инструмента и особено много цигулката. Като бъдещи учители-педагози, това беше задължително за всички; Петър Дънов обаче я владееше до виртуозност и участвуващ в почти всички наши забави и вечеринки със самостоятелно изпълнение. Ние му предвиждахме бъдеще на безспорен цигулар.

По-късно, когато животът ни раздели, аз завърших в Кюстендил и станах учител, а той – някъде в чужбина завършил няколко факултета – станал доктор по право, завършил медицина, получил различни звания и титли. И интересно е, че той държеше извънредно много на народната медицина още от ученически години, продължи и подир завръщането си в България. Дали е практикувал или не – това не мога да зная.

През цялото си съществуване обаче той лекуваше безплатно, изнасяше сказки и беседи, пишеше статии и книги. По-късно той привлече хиляди свои съмишленици, защото неговото учение, очевидно, допадна на хиляди, които го обичаха и следваха – навсярно е било земно и близко до живота и хората, отговарящо на чаянията на народа.

Дали той е имал право или не – не съм философ и не познавам религиозните учения отблизо, но че неговото учение е продиктувано от любов към човека и хората, в което взема превес природообразният живот (по-близо до природата), за това говорят неговите последователи. У Петър Дънов нямаше демагогия, нямаше притворство, нито опиума на религиозните заблуди, присъщи на разновидните секти, и може би това даваше сила на неговото слово и на делото му.

Не е излишно да подчертая, че Петър Дънов беше и прекрасен събеседник, умееше да поддържа разговор, духовит и находчив. Той беше не само полиглот, но и отличен филолог. Възхищаваше се от нашето героично минало и говореше с възхищение за нашите възрожденци, за Кирил и Методия и Паисия, за Ботев и Левски, за нашия прекрасен български език, който той намираше не само за жизнен, издържал през вековете на всички гонения, но и за език, създаден за поезия. Дънов сам обичаше поезията.

Такъв остана в съзнанието ми Петър Дънов още от юношески години, такъв се е запечатал образът му в моята памет – чист като водите на рилските езера, честен до безумие, състрадателен и човечен, любознателен и добряк по сърце, изключително работоспособен, много умен и мъдър, всестранно даровит, обладаващ една изключителна култура, която поразява.

През годините, когато Дънов живееше на ул. „Опълченска“, зная, че той е имал добри съседски отношения с Георги Димитров, с неговите родители и роднини. Някои от близките му са го посещавали, живеели са задружно. За това говорят и сандъците с кореспонденция, които са лежали на тавана на къщата им, намерени отпосле в наше време. Георги Димитров се отнасял с уважение към Петър Дънов. Дънов също го ценеше.

11. Първата ми среща с Учителя

Разказва сестра Радка Стефова през 1951 г. в София.

Братството във Варна беше основано и вече живееше през 1914 г. През тая година съборът се състоя в Търново и на него присъствуваха 75 души. Между тях бяха братята Коларов, Епитропов, Добри Стоилов и Тихчев от Бургас. През същата година се премести от Добрич брат Петрушев във Варна.

През 1917 г. Фердинанд беше интерниран Учителя във Варна и той се беше настанил в хотел „Лондон“. Понеже, в изпълнение на нареддането на Фердинанд, владиката Симеон беше предприел гонение на Учителя, знам, че той беше казал: „Ще боледува, но все пак ще оцелее.“ Така и стана – Симеон заболя и доста време боледува доста тежко. Накрая оздравя.

През 1919 г. се състоя съборът на братството в Търново. На него присъствуваха около 40–50 души.

Тласкана от непреодолим стремеж за духовно подвижничество, аз бях станала пътуваща посредница между братствата във Варненско, где поднася духовни книжки и псалми. Това, естествено, не се харесваше на моите родители, които се стараеха много да ми прочат. Точно тогава една вътрешна сила ме тласкаше към Учителя. Когато похлопах на бащината му къща, аз казах:

– Дали е вкъщи синът на поп Костадина? Искам да се изповядам при него.

Тогава чух, като каза Учителят отвътре:

– Радка ли е? Пуснете я, нека дойде.

Тогава го виждах за пръв път и много се чудих откъде ми знае името. Знаеше очевидно и много работи за мене, както се убедих през време на разговора ни.

– Ти си годеница – каза той, – но властите много те гонят. Ти все пак пристигна, но ще има още много да страдаш. Но работите ти ще се наредят и ти ще видиш да се отваря небето над тебе.

(И така стана. И видях ангели небесни да слизат от Небето връз Учителя и да възлизат от Него към Небето. И това ме спаси и изведе на чист път.)

12. Интернирането на Учителя във Варна

През 1917 г. в Клуба на радикалите Учителят в една неделна беседа (на която присъствали Стоян Михайловски и генерал Вазов, брат на писателя Иван Вазов) засегнал правителството на д-р Радославов, че е въвлякло България в общоевропейската война, че не са го послушали България да остане нейтрална във войната и в никой случай против Русия. Тази му беседа става причина Радославов да го възвори на местожителство във Варна.

Преди това обаче Учителят бил викан много пъти от началника на полицията, който се държал с него много грубо и се подигравал с него. Това накарало Неговите ученици Иван Дойнов и Димитър Голов да се възползват от чичото на брат Стефан Ташев от Севлиево – Генчо Вълев Ханджиев, подпредседател на Окръжния съд в София, близък приятел на министъра на просветата от кабинета на Радославов – Петър Пешев, севлиевец, съгражданин и приятел на Ханджиев. В това време брат Стефан Ташев бил в София на квартира у сестра д-р Иванова. Брат Голов изпратил сина си да вземе Ташев и го заведе в дома на брат Иван Дойнов на бул. „Фердинанд“, където брат Голов бил завел Учителя. Ташев отвежда чично си Генчо Вълев Ханджиев, същият, чрез министър П. Пешев, а и лично той с големия си авторитет, наредват на полицейския началник да не беспокои и обижда повече Учителя.

(от брат Ст. Ташев)

13. Учителят в Дългопол, Варненско

Учителят идва в Дългопол. Баща Му не го приема. Учителят отива в кръчата на Яким Видов от Македония. Там се среща с местния учител Никола Овчаров. Той го завежда и приема в дома си, където Учителят престоява към един месец. Гледал на Никола Овчаров и му казал:

– Ти от деца нямаш късмет. На стари години при чуждо дете ще умреш.

Той имал едно дете на 3 години, казвало се Велчо, но се поминало в същата година след заминаването на Учителя от Дългопол.

Жената на даскал Никола Овчаров, като чула думите на Учителя, Му се надсмяла и Му казала една цинична дума.

Като умира момченцето им Велчо, те си вземат едно хранениче. Даскал Никола не го искал и не го обичал. Една сутрин жена му Злата оставя даскала и храненичето да спят, а отишла у съседите за мляко. В това време детето се събудило и извикало на спящия: „Татко, татко!“ и той чува също гласа на заминалото си дете. От този момент той обиква като свое дете храненичето – Надежда. Тя завършва акушерство и се установява в близост до София – в Слатина. При нея идват осиновилите я родители даскал Никола и Злата, където прекарват старините си и умирят на ръцете на храненицата си – тъй, както Учителят им казал много години преди това. И двамата са погребани в Слатинските гробища край София. Надежда и сега е още жива и живее на Слатинското шосе.

След много години отива Надежда, придружена от сестра Райна и разправя Му за случая и иска от Него да види извора.

Когато Учителят е бил в Дългопол, идвали при Него родната Му сестра Мария. В това време тя била болна. На западната страна на Дългопол се намирала местността Карабурун, сега се именува Камен дял. Там Учителят открил един извор, който нарекъл „Бялата вода“. Построил шатра и стоял със сестра Си Мария 20 дена, където пила и се мила с откритата от Учителя вода и оздравяла. *

Сестра Мария разправя за Учителя, че изминали цели 3 години, а Учителят като дете не проговорил нито дума в това време. Майка му Добра много се тревожела и страхувала да не е ням. Един ден, като се завръщали от нивата, ги посрещнала бабата на Учителя по майка и казала:

– Петър проговори като възрастен: „Бабо, направи ми люлка, че искам да спя!“

След това вече започнал да говори.

14. Наталия Чакова

От ред години Надалия е машинописка при Боев. Тя приема поръчения да преписва беседи от Учителя и да ги препраща из провинцията. Тя е пенсионерка-учителка. От два дни тя ме заобикаля на поляната и аз днес можах да събера следните сведения за нея:

– Аз съм родена в Бесарабия. Дядо ми по майка е родом от село Шипка, Казанльшко. Изселил се е в турско време. Бил абаджия. Майка ми се оженела за тамъкъшен човек, нещо средно между руснак и молдованин, не зная точно какво. Майка ми била свършила гимназия, когато отишла в Бесарабия при дядо ми и веднага се оженили. Как са живели, не зная и не помня. Изобщо не

* За Бялата вода вж. „Изгревът“ том X, с. 9 и 10. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

помня нито майка, нито баща. Майка ми се разболяла, не зная от каква болест – не е било нито туберкулоза, нито язва на стомаха. Лекарите препоръчали да се върне в България и тя се върнала, като оставила баща ми. След идването си у нас, умряла. Аз съм останала при леля ми, която всъщност ме е отгледала.

Бях ученичка в пети клас в Стара Загора. Това беше през време на войната 1916/17 г., нямаше газ. При моята хазияка дойде една съседка и започна да говори, че се е явил един учен човек, д-р Дънов, който гледал по черепите, по физиономиите, и познавал. Аз слушах с внимание. Хазияката рече: „Четете, защото газ няма и ще останете с ненаучени уроци.“ Две години по-късно аз се преместих в друга квартира. Те ни разправиха, че в Стара Загора имало събрание. Тогава можах да се запозная със сестра Каназирева. Тя беше женена веднъж за офицер, който беше починал и после – за адвокат, който я беше напуснал поради идеите ѝ. Тогава тя имаше собствена книжарница. По-близка връзка с тях не можах да имам. Постъпих учителка в едно село. На масата у една моя колежка видях томче с беседи от Учителя: „Новото човечество“. Нещо ме грабна – влечеше ме някаква идея, нещо дълбоко дълбаеше: има нещо хубаво в света, което не можех да видя, но за което можех да подозирам, че съществува.

През 1921 г. се преместих в София. Станах чиновничка в Александровска болница. А се чувствах много самотна. Около мене имаше разправии, които ме огорчаваха. Това не беше това, което търсех. Така измъчена вътрешно, аз се питах: „Няма ли тук човек, на когото можеш да се изкажеш, да кажеш какво ти тежи, да споделиш?“ Не търсех млад човек – такива имаше около мене, дори вече лепнеха по мене. Исках да бъде някакъв възрастен човек, но който да бъде умен, мъдър. Точно тогава аз чух сякаш някакъв глас, който шепнаше в лявото ми ухо:

– Има!...Има!!!!

Това се повтори на два пъти. Аз вече знаех, че това е Учителят, но все още не бях решила да Го търся.

Поради промяна на персонала в болницата, смениха се тези, които ме крепяха и аз трябваше да си търся другаде работа. Тогава отидох пак в Стара Загора. Тогава се получи лично до мене покана да постъпя като милосердна сестра. Поканата беше от една англичанка (навярно американка), мис Тадело (или нещо подобно). Поканена беше и Олга Блажева. Искахме да постъпим. Но решихме да питаме Учителя. Намерихме Го в 66 [на ул. „Опълченска“ 66], но Той ни определи среща на Изгрева. Тогава борчетата бях малки; събрахме се на „яйцето“ (скамейките в гората във формата на яйце). Той говори с двете поотделно. Но ни каза почти едно и също нещо.

– Не ви препоръчвам! Ще огрубеете! За жената няма по-добра професия от учителската!

Аз наистина не исках да ставам сестра. Но исках да стана лекарка. Казаха ми: „Ако се справиш добре, американците изпращат да следват по медицина.“ Но аз послушах Учителя и останах учителка. Работих в различни села, главно около Стара Загора, Харманлийско и прослужих 26 години, след което се пенсионирах.

На някои се зловижда, че за работата ми се плаща. То е много малко, но все пак аз си го изработвам. А и за квартирата си плащам наем.

Наталия е ниска на ръст, с кръгло лице, късо носле, вече значително посивяла. Тя има добри поетически произведения, но се крие и когато даде нещо да се декламира, предпочита това да става анонимно. Казах ѝ:

– Записвай всичко, каквото си преживяла и знаеш за Учителя! Иде време, когато учениците ще трябва да работят! Кажи това и на другите! Това е важна работа на учениците!

– Та те и работят! Всеки според условията, при които е, със средствата, с които разполага!

7 ноември 1958 г., София (записал: д-р Стефан Кадиев)

(За Наталия Чакова вж. в „Изгревът“ том VI, с. 3-136. – бел. на съставителя Вергiliй Кърстев)

15. Начо Петров

Когато Начо Петров се запозна с Учителя, беше едва на тридесет години – през 1910 г. Беше млад, хубав, висок, снажен мъж с широко, отворено лице, високо чело, облечен според последната мода, с добре огладени дрехи от английски плат, винаги според сезона. Начо Петров вече беше редовен и активен член на Демократическата партия. Твърде приближен до Александър Малинов, той вземаше живо участие в политическия живот на страната ни. Последователното той беше общински съветник, после помощник-кмет на столицата, като от онова време си запази живи спомени и твърди връзки. Когато демократите взеха властта, той беше назначен за помощник-министър на вътрешните работи, [при министър] Гиргинов, като през цялото време си запази значителна свобода на отношенията си към гражданите: свободолюбиво-демократично. Това негово отношение към гражданите се смяташе дори не само като негова лична заслуга, а и като ценен капитал на самата Демократична партия.

Контактът на Начо Петров с Учителя беше отговор на дълбоко негово търсене. Скоростта стана един от най-редовните Негови последователи. Той Го слушаше редовно на публичните беседи, особено на неделните беседи, когато си беше обикновено в София. Когато отиваше в провинцията, той си носеше винаги томче с беседи и никога, нито един ден, не пропушаше без да прочете нещо от Учителя, без да свърже мисълта си с тая на Учителя. Това му стана навик за всеки ден, на който не изневери нито един ден и през всичките останали дни на живота си.

Драго беше на Начо Петров да бъде в близост при Учителя. При всички публични беседи, разговори, екскурзии, гдето Учителят се движеше с повече хора, не липсваше и красивата, елегантна фигура на тоя хубав, светски мъж. Той никога и нищо не промени в своята външност, никога не промени дрехите си с аскетски ризи, не премахна връзката, която понякога беше от чиста, блестяща бяла коприна. Не промени и прическата си, никога не пусна дълга коса. Но толкова по-съществена част от живота му оставаше общата мисъл на Учителя: съзерцателното отношение към природата при изгрев слънце, любовното настроение към хората, прикрито зад известна строгост и дори грубост. Точно той негов малко господарски тон в отношенията към хората му печелеше приятели повече, отколкото заслужаваше.

През онези години Учителят имаше да изнася сериозни борби на първо място против религиозните заблуди. Тъй като заставаше на основата на Библията, на Евангелието, на християнството, Учителят направи добросъвестни опити да работи съвместно с православната църква. Той искаше да помогне на духовния ръст на хората, които имаха в душите си религиозно-философска налага. Православното черковничество настръхна – това значеше „да се вика вълкът в кошарата“. Тогава Учителят остана да се задоволява с хората, които

идваха при Него било защото бяха много вървачи и търсеха отговори на своите изострени религиозни търсения, или защото считаха църквата изобщо като отживелица и по начало не съпяха в нея. Пред първите Той трябваше да прави известни отстъпки, дори да пали свещи – нещо, от което те не можеха да се лишат. На другите Той трябваше да дава дълги, обосновани обяснения на това, което разбираше под името на Бога, на религията. Той умело засягаше както дълбоко философските въпроси на религията, така и твърде парливите въпроси на катадневието.

Учителят обичаше Начо Петров с тихата, мълчалива обич, която Той имаше към преданите Си ученици. Той му се радваше от сърце, когато виждаше голямата му елегантна фигура между многобройните Си слушатели. Но тогава Той не изразяваше обичта Си към Начо Петров, защото не искаше да се прозира предпочтение или слабост. Но Начо знаеше, че така и трябва. Той знаеше колко много Учителят ще се зарадва, когато ще останат малко хора около Него, как остроумно и шеговито Той ще отговаря на зададените въпроси, как всички парливи за него участъци от живота ще получат светлина и дори красота.

Учителят знаеше както привързаността на Начо към Него, така и неговата тежест в политическия живот на страната ни. Когато имаше да се уреждат въпроси, които искаха разрешението си от държавните органи, Той възлагаше това на Начо Петров. Предан, енергичен, авторитетен, Начо Петров се справяше с много бодливи въпроси, много объркани положения. Не една от отправените към Учителя стрели среща здравите гърди на Начо Петров и се връщаха често против тия, които ги отправяха срещу Учителя.

Начо Петров уреждаше с леснина въпросите, свързани със софийската община. Горади голямото доверие, което Учителят имаше към него, при закупуването на Изгрева Учителят поиска точно на неговото име да се запише цялата „поляна“, върху която се играеше десетилетия наред „Паневримията“, една от най-важните прояви на братския живот. Така Начо Петров беше собственик на един от най-ценните имоти в близката околност на столицата. Разбира се, срещу заверено настъпва писмо – „летр контрол“ . Той не изневери на задължението си към имота, поверен от Учителя върху него. При прехвърлянето на едрата градска собственост той го записа на свое име и го спаси от изземване – нещо, което не направи например Паша [Теодорова], която предположи да запише на първо място апартамента си в София и остави да бъде иззет салонът, записан на нейно име. Оттогава и до края на живота си Начо Петров преминаваше всеки ден разстоянието от два километра от къщата му до Изгрева и не липсваше нито един ден – нито на беседа, нито на гимнастики, нито на разходка.

Когато Учителят си замина, Начо Петров с основание се смяташе като Негов най-близък и естествен заместник. Той беше прекарал по-голямата част от живота си около Него, познаваше всички подробности около живота на братството, познаваше най-добре и най-подробно беседите. Той не само че ги четеше, но и запомняше почти дословно цели пасажи от тях, помнеше както тома, из който бяха взети мислите, така и страницата от тома, где бяха напечатани. Той считаше, че е съвършено естествено за тези, които обичаха Учителя и ценяха Неговото Слово, да обичат да слушат и него, когато им го цитираше. Затова при всички случаи, при които се събраха за особено тържествени случаи братя и сестри, той намираше за разумно да извади томчето с беседите или извадки из тях и да чете с важен, бавен тон думите на Учителя. Това той правеше не само когато сутрин имаше настроение у всички за това, но и на обед, когато хората се събраха да обядват и дори когато между хранещите се имаше и чужди хора. Той четеше с бавен професорски тон, натъртваше [важните]

пасажи, правеше тълкувания, показваше с показалеца на дясната ръка важността на това, което казваше Учителят, и накрая не пропущаше да заплашва:

– Ако това и това не се изпълни, ако учениците Му това и това не направят, очаква ги преследване, страдания, разтурване на братството, смърт.

Наистина, между братята и сестрите имаше хора, които го слушаха с внимание или най-малко – с търпение. Вярно, но не всяка беше приятно да се натрапват точно пасажи от Словото на Учителя, които намираше за добре да сервира бай Начо. Още повече, да го сервира със заплашителен жест. Но такъв му беше характерът, в името на Учителя, ще го търпят!

Но някои повече самостоятелни, по-нетърпеливи, изразяваха своето нетърпение или чрез гласно противоречие, критика, или чрез просто неглижиране. Така ставаше, че когато от неговите уста се казваха съществени, ценни мисли от Учителя, около му се образуваше празен кръг. При неговото голямо самолюбие, това го страшно много дразнеше. Той се обиждаше лесно и обидата си изразяваше гласно, като я приджуряваше със заплахи. Той беше вече мъж на повече от седемдесет и осем години, все така прав и бодър, но лишен от всякакво политическо влияние. Очевидно, все още живееше със спомените за онова време, когато той беше влиятелен фактор, когато от неговите думи зависеше нещо на Изгрева. Но това време беше отдавна минало.

Бай Начо не разказваше спокойно за Учителя. Той не можеше да повествува. Разказваше с избухване, прекъснато, епизоди, от които трябваше да се сглобява същината на това, което имаше да каже. В къщата му до боровата гора, улица „Дъбова“, беше цял архив за Учителя и учението. Между другите материали бяха и такива, в които Учителят е критикуван жестоко – ежедневната жълта преса на времето, която търсеше и намираше пикантни сведения за Него. Пожълтяла от времето изрезка от вестник „Дневник“ с портретът на Учителя и обичайните „сведения“ за Неговите прояви.

Голямата слабост на Начо Петров беше желанието му да бъде признаван и почитан. Чудно му беше защо тези, които се отнасяха с такова почитание към Учителя, не проявяваха никаква почит към него. Понякога изпадаше в припадъци до гняв, викаше, сърдеше се. Наистина, това му минаваше и насърко той забравяше това. На външни хора това правеше лошо впечатление, от което никой не печелеше. Така, поради този му характер, той постигаше обратни резултати – хората по-малко почитаха не само самия него, но и Учителя.

След една критика, отправена му от Сийка Динова, той получил припадък от силен главобол и когато си отишъл вън – признаци на сърдечна слабост. Занесен в Исул, само след 6 месеца починал, без да дойде в съзнание.

За голямо съжаление, заедно с него се откъсна една ценна част от историята на братството.

Записал: Ст. Кадиев, 25 юни 1959 г., София

(За Начо Петров вж. „Изгревът“ том III, с. 98–100. – бел. на съставителя Вергiliй Кръстев)

16. Фактически материали около Учителя

16.1. Сребърната монета за обед

Нашият ямболски ръководител Тодор Абаджиев бил първоначално чиновник във Варна. През ония години Учителят още се подвизавал с проучвания черепите на българина и пътувал от град на град, като изнасял беседи по френология в читалищата. Гостувал по познати, които са Го поканвали, като срещу

това са се радвали на Неговото интересно, забавно, окуражаващо Слово. Било е радост за всеки, който се е удостоявал с Неговото гостуване.

Тодор Абаджиев се много зарадвал, когато Учителят се съгласил да му гостува в ергенската му квартира. Имало е какво да си говорят двамата добри приятели, почти връстници.

Когато наблизили гостилиницата, където трябвало да се наобядват, Абаджиев се сетил да попипа за портмонето си, където имал парите си. Пари той имал, но не били у него тия път – оставил ги вкъщи и носел само толкова, колкото предвидил лично за себе си. Много неудобно било да издаде своята неготовност да плати един обед за себе си и за госта си. Трябвало, значи, да остави Учителя на улицата или да се извинява пред гостилиничаря – еднакво неудобно положение.

Докато Тодор Абаджиев си бълскал главата върху тия въпроси, Учителят се загледал към земята и посочил с бастуна Си към тротоара:

– Вижте там на земята какво има! – рекъл Той с усмивка на уста.

Абаджиев видял учудено, че пред техните крака лежи една лъскава сребърна петолевка. Тогава тая сума била напълно достатъчна да заплати не два, а четири и пет обеда като тия, които те наскоро си поръчали.

Може би случайност? Може би съвпадение? Може! Всичко може. И все пак – факт!

16.2. На духовна екскурзия до връх Мусала

Брат Начо Петров ни разказа следното:

През 1924 г. ме намери вкъщи брат Боев и ми каза:

– Набави храна за 7 души и се пригответ да отидем на Мусала с Учителя! Имаме да вършим важна духовна работа!

Така и направих. Закупих храна, напълних раниците и на уреченото време бях при автомобилите на брат Лазар Котев, който тогава имаше коли и усълужваше на братството.

Учителят наистина дойде, само че другите не бяха седем, е цели четири надесет души. Казах на Боев: „Но аз съм пригответ храна само за седем души!“

Когато пристигнахме в Чам-Кория, се събраха още десетина. Идеята на Учителя беше да се върши духовна работа с малко хора. Но ето че сега не бяха малко хора, а една голяма група, за чиято издръжка не бях помислил. Но ето че все пак работата се нареди.

Беше лютен ден и ние нощувахме на Мусала. Бях си поставил за задача да видя Учителя, когато спи. Колкото пъти се будех през нощта, все се вторачвах в Него, исках да Го видя. Но колкото пъти гледах към Него, толкова пъти Го заварвах буден и Го чувах да се моли. Чувах Го, че шепне: „Господи, Господи, Господи!“

17. Сийка Динова

Сийка Динова беше дълги години банковска чиновничка. От няколко години тя е пенсионирана. Живее в наследената от майка си дървена къщичка зад Данко Симеонов – спретната, хубаво боядисана, в много хубава чиста стаичка. Всичко в нея свети от чистота, ред. Портретите на Учителя, картини из живота на братството пълнят стените ѝ.

Сийка обича да пее. Тъй като точно тя е една от най-редовните при нашите концерти по желание, бях я нарекъл „отговорник по Учителевата песен“.

Много обичаше да пее, ентузиазирана, днес тя разказва с жар (неделя сутринта, 5.XII.1958 г.)

– Да, днес ще бъде последният ден, когато ни се разрешава да се събрем! Повече не ни разрешават! След това – ще видим! Но когато научих за решението да се посегне на Изгрева, аз си казах: Това е работа на някои от враговете на народното правителство! Защото, когато иска някой да удари правителството, което ние така усърдно подкрепяме, това показва, че искат него да ударят! Тези хора, приятелите ни горе, не могат да ни разберат, не могат да ни чуят! Но – нищо! Аз бях удивена от силата на нашето братство. Някои считат, че братството ни е разединено! Това не е вярно! Братството ни е единно, свързано навеки, цялостно! Учителят е при нас и ни крепи! Няма сила, която да ни разедини! Как можаха да се съберат толкова пари само при един призив! Как хората вадеха от пощенските си каси пари, за да откупят вещите на Учителя! Как пращаха от провинцията пари – само да се запълни сумата! И ето – ние събрахме сумата и платихме вещите! Направихме опис и си разпределихме кой какво ще приbere! Това са скъпли вещи от нашия Учител! Кой няма да бъде готов да приеме нещо, за да го запази!

Не, силно е делото на Учителя! То живее чрез нас! То не е покътнато нито на йота!

18. Сестра Дарлинг – Йорданка Доспевска

Юнското сълнце бавно се издигаше над гората. То спокойно ласкаеше бузите. Върху светлозелената корона на грамадния клен пееше славей. Дарлинг пусна своето колоратурно сопрано, като се стараеше да му подражава. Славеят сякаш наистина засили и оживи песента си.

– О, аз съм разпявала славеите на цяла гора – казваше тя, като се смееше доволна. – Ето, вижте го малкият сив певец – едвам може човек да го забележи.

Дарлинг е обикновено затворена в себе си: не обича да приказва. Ученическата баретка тогава стоеше някак смешно сериозно върху бялата ѝ коса. Тя беше на шестдесет години. Казваше, че е на четиридесет и пет, а искаше да изглежда на шестнадесет. И точно тая възраст тя грижливо пазеше в поведението си, а може би и във вътрешния си свят. Аз я оставих да говори:

– О, тогава бяхме много добре! Баща ми беше един от първите агрономи. Нашето стопанство беше наредено като градина. И от земята вземахме пълни добиви. Баща ми поиска да остави чифлик на братството. Дойдоха Камбурови от Казанлък и образуваха комуната. Но селяните завидяха: „Как, казват те, дошли тия чужденци отвън на наша земя, с камъни ще ги избием!“ Взеха земята и направиха ТКЗС. Работата тръгна. Не могат да се нарадват и да благодарят.

Тя пое дъх и прехвърли разговора на друга тема.

– Аз бях ученичка на Шевчик в Чехия. След единадесет години работа, аз бях една от първите му ученички. Тогава предприехме турне в Америка. Аз изнасях концерти заедно с групата ученици. Хареса ми Америка. И аз останах там шест години. Хубави години бяха те тогава! Прекрасни градове, прекрасен живот! Сутрин хората закусват с по една голяма чаша портокалов сок. Едно чувалче портокали струва един долар – просто без пари! Калифорния ражда портокали. Човек прекарва с тях цяла седмица. И какво ли няма още в Америка! Тук ми казват „Дарлинг“, което означава на български „мила“.

– Не, вижте, американците не ядат толкова много месо! Много месо ядат англичаните – сурови бифтеци, капе кръв от тях. Затова са толкова грозни. Аз

не видях красива англичанка! Американците са друго нещо! Красив народ като капка! Всичко в Америка е хубаво!

– О, ние сме във връзка с тяхното „Юнити“. То е също като Бялото Братство. От тях има много в Калифорния. Голяма част от тях са богати хора, които са вложили всичко, каквото са имали, и живеят в общност. Техният ръководител е старец на деветдесет и пет години, все още отлично запазен. Ние поддържаме връзка с Юнити – стига само да можем! Когато само времето се поправи, ние ще отидем при тях. Ние ще им занесем много нещо от това, което ни остави Учителят. Само веднъж да се поправи времето и да може да се ходи!

Дарлинг веднага прехвърли вниманието си на друга тема:

– Брат Боев трябва да пее! Той сякаш не обича музиката! Един ден отидох при него, прашаще ме Учителят – исках да му посвиря! Представете си, отказа! Отказа да му посвиря, когато Учителят ме пращаше!

Естествено, отнасяше се до някаква нейна собствена мисъл, която тя приписваше на Учителя. Тя никак не можеше да разбере, как така брат Боев няма да иска да я изслуша, щом Учителят я изпраща да му посвиря.

Наистина, Дарлинг е трудов инвалид: лявата ѝ ръка беше счупена над китката, беше криво зарасната и тя не можеше да бъде това, което е била някога – виолин-виртуоз. Но въпреки това тя свиреше достатъчно добре, уверено и много чисто. Тогава тя беше съсреточена, сериозна. Чувстваше се един голям дух, който беше скован от тялото на една благодушна, консервирана шестнадесетгодишна девойка.

Това беше тя, сестра Дарлинг. Затворена в себе си, тя прекарваше „сама със своята небесна музика“ с денонащия. Ходеше сама на екскурзия, прекарваше сама в планината, радваше се на птичките и на цветята, приказваше с тях като с хора. Прекарваше на Рила с „един сандък домати“. И от „висшите светове“, гдето витаеше, изведнъж заговорваше за помада за лице, която освежава кожата, премахва бръчките на бузите и изобщо, подмладява. Тогава ученическата баретка отново потреперваше върху бляската ѝ коса, четвъртито лице, и пак се чувстваше консервираната шестнадесетгодишна девица, въпреки нейните 60 календарни години.

16 юни 1959 г., София

Д-р Стефан Кадиев

19. Мария Гушавата

Майското слънце приличаше от безоблачното небе. Над нас беше разперила клони свежо-зелена слива. Мария седеше под сянката и четеше. Имаше много светлина в това износено от времето, похабено от несгодите на живота, прегърбено, обеззъбено, потиснато от грамадна гуша, седемдесетгодишно тяло.

– Моля те, прочети последното изречение, което се падна, когато дойдох при тебе – казах аз.

– Изчистете очите си от уличния прах, който е попаднал върху тях! – говореше Учителят от случайно попадналия ред на беседата. – Тоя прах ви пречи да виждате истината на живота, да видите красотата на живота и да му се радвате.

Мария стана на крака. Тя се раззвърнува.

– Трябва да ви кажа, че аз съм милосердна сестра. Обичат да ме викат и аз им помагам. Видите ли, аз самата съм слаба, болнава. И аз знам защо: защото не питах, защото не слушах.

Тя показва с пръст голямата колкото юмрука на възрастен мъж гуша. Очевидно дялове от нея притискаха дихателната тръба и когато искаше да каже нещо с жар, тя се задъхваше.

– И така, реших да се оперирам, без да питам. Легнах на масата и започнаха да режат. По едно време взе, та се скъса конецът. Хирургът се караше на асистента си. Аз се обадих: „Моля, не се карайте!“ – „Ето – каза хирургът, като се смееше, – не бяхме виждали случай, когато пациентът дава съвети да не се караем.“

Мария беше възбудена, тя ръкомахаше, очите ѝ горяха.

– Когато отида при болен, аз се запитвам: „Научи ме, Господи, какво добро мога да направя на този човек, на тая страдаща душа!“

Когато човек пристъпва с добро намерение, с любов, според духа на учението, всичко му се казва. Една жена кашляше – не можеше да поема дъх. Дадох ѝ да пие една смес, от каквато съм виждала много пъти полза: люспи от кромид с лъжичка синап и лъжичка ленено семе с мед. Само за късо време кашлицата мина. Но важи каква ръка го приготвя. Да се приготвя с любов! Ехе, това е голяма тайна! Важно е какво ще те научи Духът. Той не лъже. В неделя ще водя една тежко болна на Витоша. Предала се, легнала, не иска да мръдне. Аз знам по Учителя. „Ще ходиш!“ – казваше Той. Умих ѝ краката с топла вода, казах ѝ: „Хайде сега, ходи!“ И проходи. Отначало бавно, само стъпка по стъпка. Умори се и спре. Нищо! „Ще ходиш!“ – казвам. И тя ходи. Сега ще я водя на Витоша.

А така много са натоварени хората! Колкото къщи посетя, всичко охка и пъшка, всичко страда! Всеки по своему, но всеки има по един голям трън в петата. И аз съм между тях – аз самата с моята болест. Но ми се струва, че болестта ми е лека – щом не може на тоя свят без тегло!

Погледнах за последен път грамадната, рециклирана, потискаща дихателната тръба гуша и си мислех: Духът наистина може да бъде по-мощен от болнавото, хилаво човешко тяло.

(Мария Гушавата я наречаха още Мария Захарната, понеже е живяла в кв. „Захарна фабрика“. За нея вж. „Изгревът“ том IV, с. 269–270, с. 344 № 37, том XV, с. 316. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

20. Олга Славчева

20.1. Как Олга Славчева се излекувала от испанска болест

В 1918 г. заболях тежко от испанска болест. Един роднина дойде да ме заведе в родния ми град, за да си умра там. При пътуването се чувствувах много зле, положението ми се влоши, не можех нито да седна, нито да стана, задушавах се. Камбаната често биеше за умряло. Забраниха на сестра ми да ми казва кои мои другарки са умрели. Пригответих и моите дрехи и всички наоколо плачеха. Лекарят идваше, но веднага си отиваше, като не можеше нищо да ми помогне. Извиках сестра си и ѝ казах да напише писмо до Учителя, че съм на смъртно легло. Този ден повърнах кръв. Сестра ми веднага написа писмото и го изпрати. Близките ми отидоха в кухнята да вечерят. Останах сама в стаята и изведнъж усетих прилив на живот. Казах си: „Умирам! Но за Тебе, Господи, още не съм живяла! Искам да живея за Тебе!“ Смъкнах се на колене пред леглото и много пламенно се молих, да имам възможност да Му служа. Втората ми молитва беше ридане. Бях едва на 24 години. Когато влязоха майка ми и сестра ми, се уплашиха, като ме видяха простреляна пред леглото. Те ме вдигнаха. Изпитах безкрайно блаженство. Те искаха да ме облекат в пригответните дрехи, но аз им казах тихо: „Аз няма да умра.“ В същия ден виждам една детска малка гергьовска лулка, която се приближава към мене. Там седеше

едно малко момиченце с усмихнато лице. Това бях аз на 4–5 години, с бяла рокличка. Това дете заедно с люлката се сля с мене и аз седнах на леглото си за първи път след 20 дена. Изпих една чаша мляко и заспах дълбок, укрепителен сън до сутринта. На другия ден станах от леглото и отидох до прозореца. Първата поща ми донесе писмо от Учителя. „Аз зная, ти си вече здрава. Любовта е по-силна от смъртта. Пийте горещо краве мляко и яжте варени картофи. Природата най-добре лекува, а истинските лекари са само нейни милосердни сестри.“ Скоро се завърнах в София. Целунах ръка на Учителя и Той многозначително ми каза: „Добре дошла!“

20.2. Задачата на сестра Олга

През 1921 г. трябваше за Великден да посетя майка си в Цариброд, в Югославия. Пътувах с открит лист. Отидох при Учителя и Му казах, че отивам за една седмица в Цариброд. Казах Му:

– Учителю, Вие говорите, че в новата култура волът сам доброволно иде при господаря си, да го впрегнат и да иде на нивата, без да чака да го теглят насила. Ето, аз ида сама при Вас и моля да ми кажете: какво мога да направя за моите братя българи оттък границата?

Учителят взе една раница, напълни я с беседи. Знаех, че лист с българска литература не можеше да се пренесе, беше много строго. Турих раницата на гърба си и се качих на влака. Слязох на Царибродската гара. Прегледвачката ме вкара в една стая, погледна ме и ми рече:

– Хайде, иди кот матер! – Изгледа ми раницата и нищо не ми каза, нито прегледа раницата.

Българските младежи ме посрещнаха с радост, взеха беседите и заплатиха всичко в динари.

20.3. Случка с Олга

Бях завършила детските градини и бях студентка по литература втора година. Четях усилено за изпит. Изведнъж започна да ми се вие свят, не можех да си повдигна главата. Една сутрин, като си решех косите, усетих в тила си силна болка от докосването с гребена. Попипах се да видя какво е – буза, колкото яйце. Отивам при Учителя и казвам:

– Аз съм се ударила, без да усетя.

Той каза:

– Не е от удар. – Докосна ме с ръка до бузата и до вечерта тя изчезна.

(Вж. „Изгревът“ том III, с. 100–106. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

21. Жените изкусиелки, създаващи съблазън

Сестра Василка Иванова разказва следното за Учителя:

– Учителят имаше широко развит гръден кош: беше широк тука, горе, беше мускулест и здрав. Но в корема Си беше тънък и ядеше много малко, просто удивително малко. Какво само не се донасяше у Него – сладка, масла, баници. Един през друг от провинцията се надпреварваха да Му занасят. А Той си вземаше само на върха на ножа или пък мъничко, с върха на лъжичката, колкото да се рече, че все пак не е отказал да го яде. Останалото се принасяше в стола на комуната – вие знаете, че тогава имахме комуна на „Опълченска“ 66. И така беше – толкова малко ядеше и с толкова малко прекарваше. А само как бързо ходеше в планината – струва ти се, че бавно се движи, а докато Го гледаш тук, отишъл чак там, на другия връх.

Нека да разкажа нещо и за жените, които Го заобикаляха, които се навириха в Него, препречвайки пътя му, следваха Го като призраци, петлееха се около краката му, излагаха Го, създаваха му оня яд, за който много съм мислила: заради нас тук Той беше в ад.

Да вземем например **Магдалина**, дъщеря на съдия от онова време, галена като дете. Тя искаше на всяка цена да мине за Негова невяста. Обличаше се в копринени рокли с къси ръкави, с голи до раменете ръце, като някаква светска жена от най-лош порядък, навираше се в спалнята му, криеше се под кревата му. Говореше му на „ти“. Казваше му: „Ти си Христос“ – и това пред външни хора, в същото време му противоречеше, караше се с него, като казваше нахално, пред външни хора: „Нали си Учител, ще ме търпиш.“

Той я търпеше. Само че бързаше да се заключи, за да не ѝ позволи да се намърда в стаята му, отгдето не можеше да я изпъди.

Още по-интересна беше **Граблашева**. Граблашев имаше от нея един син и две дъщери. Синът му страдаше от клептомания и го срамаше. Един ден той каза: „Аз знам, че в него са въплотени моите собствени престъпления и грешки.“ Взе го и замина за Америка. Там той влезе във връзка с теософски и други духовни общества и допринесе доста за разпространението на идеите на Учителя в Америка. Заедно със сина си там остана и досега. Изоставената съпруга реши, че може да стане нещо като жена на Учителя. Вие я помните – влечеше се като сянка след него, когато идваше на беседа. Когато си отиваше, навираше се в спалнята му. Противоречеше му, огорчаваше живота му до невъзможност. Към нея Той употребяваше и метод, който към никого другого не употребяваше, който беше сякаш в противоречие със самото учение: Той я биеше. То беше странно мъчителна гледка. Но аз например знаех, че ако това прави, то е защото към нея не може да се употреби друг метод и не се съблазнявах ни най-малко. Но имаше братя и сестри, които се съблазняваха. Ше кажа два случая:

Единият е д-р **Кирил Паскалев**. Той написа, както знаете, великолепното съчинение „Въведение към асоционизма“. Назначи се лекар някъде към Бургаско, заболя от някаква болест и умря. Как не се опитва Учителят да го спаси, да му помогне.

– Не мога – казваше той – да създам връзка с Учителя! Чужд ми е, не съм съгласен с него!

Той се съблазни от това, че беше видял как веднъж Учителят удряше Граблашева: така той не разбираше учението и се съблазни.

Беше се съблазнил и брат **Цветков** от Бургаско. Жена му го беше напуснала, защото тя, като евангелистка, не можеше да му прости, загдето се беше увлякъл в учението. Същевременно пък го бяха и уволнили от служба, точно заради принадлежността му към учението – тогава гонеха нашите хора. Така измъчен, пълен с болки и съмнения, той беше дошъл на Изгрева при Учителя, за да сподели болката си. И не щеш ли, вижда пак такава гледка – Учителят се разправя с Граблашева. Срещнах го, като отиваше към гарата, убит, смазан, като че от воденичен камък.

– Свършено е вече с мене – казваше той, като клатеше главата. – Какво още ми остава? Заради Учителя аз се оставил с жена си, пропъдиха ме от службата ми. Ето че виждам, че Учителят не е това, което съм си Го мислил. Как може Той да бие?

Трябваше дълго да му обяснявам, че това е един метод за работа с някои хора, че Той по такъв начин е принуден да плаши някои духове, които са се загнездили в тая сестра, против които друго по-подходящо средство няма, че Учителят никога не е работил по шаблон и че когато трябва, Той прилага и методи, които на самия него причиняват не малко болка. Но че е принуден да го прави заради доброто на тия, които бие.

Той се върна успокоен и зарадван, окуражен.

Какво да кажа за себе си? Ето, тласкана от непреодолима жажда към духовна същина, аз напуснах дома си като младо момиче, с моята плетачна машина на ръка. Преминах през евангелисти, адвентисти, съботяни, но никъде не намерих това, за което душата ми жадуваше. Намерих го само при Учителя. И мислите ли, че не Го обичах? О, аз си знам! Но за мене беше достатъчно да Го видя отдалече, да чуя гласа му, просто да знам, че живее някъде около мене, че дишам въздуха, който и Той диша.

(Вж. „Изгревът“ том III, с. 56–58. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

22. Кои как защищаваха Учителя Дънов

Брат Георги Сотиров разказа следното:

22.1. Стоян Михайловски

Писателят Стоян Михайловски беше решително против Учителя.

Една наша сестра търсеше работа при него. Когато тя само помена, че е във връзка с Учението, той ѝ посочи вратата. Олга Славчева слушаше.

– Аз не искам да имам връзка с хора, които са привърженици на Петър Дънов!

Олга си замина и после разказа на Учителя за случая. А Той отговори така:

– И ние не искаме да имаме работа с него!
И той западна и пропадна.

22.2. Константин Величков

Напротив, най-ласкаво се отзова за него писателят Константин Величков. Един ден Учителят изнесъл беседа в клуба на радикалите на ул. „Кърниградска“. При станалия разговор Величков казал:

– Бях в Европа по повод разговорите за мир. Всички бяха викнали против нас: „Е, добре – казваха там, – докажете, че имате право на съществуване като народ! Дали ли сте вие поне един човек, който да има истинска човешка физиономия? Един човек, който да има човешко достойнство, човек с характер, който за заслужава нашето уважение?“

Аз бях много затруднен да отговоря на този въпрос. Толкова трудно ми беше, като ровех в нашата история, като преглеждах ликовете на моите живи съвременници, да дам достоен образ, който да заслужава уважението, администрацията на един европеец.

Това беше тогава. Но сега, когато чух г-на Дънова, мога смело да кажа: „Да, ние имаме един достоен човек, човек, който е проявил характер и достойнство! Той човек е Петър Дънов!“

22.3. Иван Вазов

Олга Славчева се срещала като млада, начинаеща поетеса със стария вече Иван Вазов. Като я изслушал, той запитал между какви хора се движи. Когато му казала за обществото на Петър Дънов, всред което тя се движила, старият поет казал:

– Между добри хора си попаднала!

22.4. Георги Димитров

Василка Иванова разказва следното:

– Ние много добре знаехме за последното бягство на Георги Димитров. Той се изтърсил през тавана в стаята на Учителя. Там бил един брат, който

видял това. Учителят му дал пардесюто Си и така облечен, той заминал навън. Учителят помълчал, па рекъл:

– Сега, рекох, можете да вървите!

Когато ставало въпрос за братството след завръщането на Георги Димитров от Русия, той казал на тия, които искали да посегнат на братството:

– Оставете ги, те са добри хора!

И те ни оставиха. Това беше изразената благодарност на Георги Димитров към Учителя за връзката, която те са имали през времето на живота им като съседи на ул. „Опълченска“ 66.

22.5. Иван Толев

Един от враговете на Учителя беше без съмнение „брат“ Толев. Той беше „окулист“, теософ, издаваше тогава списанието „Ведрина“. Той искаше от Учителя да препоръча списанието на кръвоците в страната, да записват абонати. Толев не беше доволен от участието на Учителя при тая му търговия. Той повдигна въпроса за „членските и доброволни вноски“, с което изкара Учителя търгаш и мошеник. Това наложи намесата на съдебните власти, които произвеждаха дознания, следствия, прокурорски проучвания, които струваха на Учителя много нерви, много беспокойства. Естествено, всичко се измете, като че беше пяна, която отпадна безвъзвратно от великото дело на Учителя.

(Но това трябва да се знае и да не се забравя. За Иван Толев вж. „Изгревът“ том XIII, с. 590–874. За Георги Сотиров вж. „Изгревът“ том VI, с. 538–541. – бел. на съставителя Вергiliй Кръстев)

Забележка на съставителя Вергiliй Кръстев:

А ето мнението на Учителя за българите и защо не защищават Учението на Учителя:

Том: „Сила и Живот“ V серия – беседа „Ако преъздете в мене“, с. 435–436:

„Главното сега е да останат тия мисли у вас. Необходимо е истината да се загнезди в сърцата ви. Да любим истината с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила. Това е първото нещо, което е необходимо за българите, без разлика, от най-големия до най-малкия. Второто нещо: българинът трябва да обича светлината, абсолютната светлина за ума и да я желае с всичката си душа и с всичката си сила. После третото нещо: българинът трябва да обича чистотата на сърцето си и да я желае с всичкото си сърце, с всичката си душа, с всичкия си ум и с всичката си сила.“

Ако можем да приложим тия три неща в България, вътре в една година ще има една съвършено нова култура – една година българите ще отидат хиляда години напред. И не само това, но в 10 години черепът на българина ще се измени. И неговото лице няма да бъде като сега, ще придобие много правилен профил, правилен нос, ушите му ще се изменят, цялото му лице ще се измени, цялото му тяло, и европейците ще дойдат да видят новия тип на българина, който само при истината, светлината и чистотата може да има. А при сегашното разбиране на българина, ще имаме сегашния тип, за който европейците се произнасят както знаете.“

Том: „Сила и Живот“ V серия – беседа „Ако преъздете в мене“, с. 432:

„Сега, в тази беседа, аз ни най-малко не искам да се нахвърлям върху свещениците, но казвам една велика истина, че в съвременната еволюция е настапал един период, в който човешките умове и човешките тела ще почнат да се разслабват. Тази неврастения, която съществува в цяла Европа, е едно

разслабване на бялата раса. И те трябва да вземат мерки, в какво? Техният egoизъм е станал толкова силен, че разслабва нервната система, всеки един е тъй погълнат с разни материалистични мисли – нашите умове са пълни само с мисли за къщи и пари. В нас няма нищо благородно.“

23. Капелмайстор Ковачев за Софрони Ников и за Дънов и Георги Димитров

Разказва капелмайстор Ковачев, вече седемдесетгодишен, добре запазен старец, с буден интерес към това, което става около него.

Преди да отида в провинцията – в Казанлък, Стара Загора и Ямбол, покрай другата си работа завеждах хоровете на протестантската църква в квартила на Банишора. Една от най-редовните посетителки на църквата беше майката на Георги Димитров – баба Парашкова. Това беше енергична възрастна жена, напълно революционно настроена, която поддържаше много сина си Георги. Така си и спомвам, когато ме хващаше за ръката след отпуск църква и ми казваше:

– Маestro, имам радост! Получих писмо от Георги. Пише ми: „Ти, мамо, моли се на твоя Бог, аз се надявам скоро да си дойда в България.“ – И тя се радваше като всяка майка.

Често съм се разговарял със сестрата на Георги Димитров – Магдалена Баръмова. Те имат положително отношение към дъновистите. Аз зная, ченейната сестра, която е сестра на Георги Димитров и съпруга на Вълко Червенков, Елена, се е крила на Изгрева. Там са се крили и други комунисти. Иначе не може да се обясни защо правителството и досега не е посегнало на салона и на Изгрева, макар че това е най-хубавото място на София и става такава хубава детска колония. Очевидно, че правителството има положително отношение към Изгрева

Аз познавам и Софрони Ников. Зная, че е обвинен и съден като масон. А нашите масони, волно или неволно, са предавали някои сведения на тяхната централа, която е в чужбина. Същата Магдалена Баръмова е присъствала на съдебния процес на Софрони Ников. Държал се е много спокойно и симпатично. Когато го запитали: „Признавате ли, че това е извършено от Вас?“, отвръщал: „Да, признавам.“ Когато го питали повече, той казал:

– Но моля ви, не е нужно да ме питате. Аз зная, че ще бъда съден и вече съм си приготвил куфарчето, за да заминавам за лагера.

А същият Софрони Ников е бил много храбър офицер. През време на Балканската война е ходил прав пред войниците си и ги е водил смело в боя – награден е с най-големите бойни отличия. Това ми каза ротният му командир: „Аз зная, че няма да бъда убит – казваше той и с тая вяра вървеше напред.“

Това ми разказа капелмайстор Ковачев на 11 март 1954 г. при слизане от Изгрева. Считам, че това допринася нещо за осветление на тези наши хора, постепенно преминали към историята.

(Капелмайстор Атанас Ковачев е автор на песента „Сърдечният зов“. Вж. „Изгревът“ том II, с. 256–258. – бел. на съставителя Вергiliй Кръстев)

24. Сестра Арнаудова разказва как е била върната от смърт

Калпакът от заешка кожа стоеше на главата ѝ все така, както я помня отпреди двадесет години. Както винаги, лявата ѝ ръка беше завита във вълнена дреха. Посивялото ѝ набръчкано лице само беше оживено и сякаш подмладено. Погледът на сивите ѝ очи гореше: тя говореше за театъра. Отиваше на репетиция в читалището – щеше да се играе „Женитба“ от Гогол.

– О, какво само не съм преживяла! Представете си какво значи – първа артистка в един провинциален театр! Какво само не съм играла: „Казаларската царица“, „Наймичка“ – моята коронна роля. И моят истински живот беше на сцената. Аз не играех, а горях. И тоя жар се долавяше от публиката – тя ръкопляскаше и ме носеше на ръце. А аз, тъничка, слабичка, за нищо друго не мечтаех, освен да си почина. След представлението градският комитет урежда вечер: ядене, пиење. Какво? Аз хапна един къшер хляб, няколко гълтка лимонаада. А Матъо казва: „Не, Цветана, без тебе не може.“ А моят живот си беше пълен. След мъжа си изгубих детето – дванадесетгодишно: мъдрец го наричаха. За какво още имаше да живея? Нишките на живота ми бяха изтънели. Когато се разболях в Мърчаево, Учителят ми каза:

– Рекох, ще трябва да си заминете.

Това не ме наскърби. Напротив. Драго ми стана. Какво имаше да ме държи в живота?

– Така ли, Учителю, няма да има за какво да живея? – запитах аз полу-гласно.

И заговорихме за театъра. Някои казват, че Учителят бил против театъра. Нищо подобно! Напротив! Само че Той не одобрява това, което театърът днес изнася: долни страсти, долна любов. Той иска театърът да представя нещо хубаво, възвишено. Той даде идеята на брат Константин Камбуров да напише драмата „Адам и Ева“ – нещо прекрасно. Така ние дълго говорихме с Него за театъра, за изкуството. Какво само ми каза Той за театъра! Когато вече привършвахме разговора си, Той се замисли десетина минути и каза, като махна с ръка:

– Живейте, тогава! Ще работите в областта на режисурата.

И аз наистина оживях и оздравях. За трети път Учителят ми връщаше живота. Но ето Неговата мисъл: да живея заради театъра, заради режисурата.

Очите на сестра Арнаудова горяха. Важното е всеки да налучка това, което го радва, което дава смисъл на живота му, което го свързва с неговото мощно течение. У сестра Арнаудова това беше театърът, режисурата. Тя наистина оживяваше.

25 юни 1952 г.

Д-р Стефан Кадиев

(Във филма „Урок на историята“, съветско-българска продукция за Лайпцигския процес от 1933 г. срещу Георги Димитров, в ролята на Георги Димитров играе Стефан Савов, а в ролята на майка му – баба Парашкова, играе Цветана Арнаудова, която тогава е била на 72 години. На Х-я международен фестивал – Карлови Вари през 1957 г. Цветана Арнаудова получава, за „изключително артистично изпълнение на фигурата на майката на Димитров“, диплом и първа награда за женска роля. – бел. на съставителя Вергiliй Кръстев)

25. Професор Димитър Кацаров

Разказва д-р Методи Константинов:

Докато Учителят беше жив, един от хората, които не Го разбираха и които бяха против Него, беше и професор Димитър Кацаров. Въпреки обстоятелството, че той застъпваше гледище, по същество близко до това на Учителя, въпреки че беше вегетарианец, той не можеше да се помири с мнението на Учителя, не можеше да го приеме. По едно време той беше в немилост пред правителството и партията и това той го преживя доста тежко. Беше женен за швейцарка, която се помина към 1947 г. и той преживя доста тежко това.

Когато по този повод отишъл в Женева, той се срещнал с професор Ферие от Женева. Неочаквано за него той разбрал, че същия той за него голям европейски авторитетен учен не само знае много неща за Учението на Учителя и за самия Него, но че има истинска адмирация към Него. От него той чул за книгите: „La vie pour le Tout“ („Живот за Цялото“) и „Le Maître parle“ („Учителят говори“).

26. За Кришнамурти

Методи Константинов разказва:

Както знаете, през 1924 г. беше известно на цял свят, че Христос се е преродил в индиец Кришнамурти. Лансира го тогава Ани Безант, видна теософка, една от основателките на теософското общество. То беше мощно световно движение, което броеше около 25 милиона членове. Имаха организация в Холандия. Тогава Кришнамурти наистина написа прекрасни поетически съчинения, които отчасти бяха печатани в издаваното у нас теософско списание „Звезда“.

Но малцина знаеха, най-малко масата измежду теософите, че това беше ход на „Интелиджънс сървис“ [Intelligence Service – британската разузнавателна служба], която искаше по такъв начин да задържи Индия в Британската общност. *

Знаете, че тогава се подвизаваше у нас Магдалина. Няма друг човек, който да е причинявал на Учителя толкова неприятности и мъчнотии, колкото тя, с нейното прекалено усърдие и желание да бъде винаги при Него. Един ден тя се загуби. Предприела пътешествие до Холандия, намерила Кришнамурти и му предала едно писмо от Учителя. Какво точно е било писано в него, не се знае. Знае се само това, че два месеца по-късно той се отказа от наложеното му „месийство“, престана да бъде „Христос“ и изчезна из средите на теософите. Сега той работи като режисьор в Холивуд.

27. Д-р Методи Константинов разказва спомени

(Роден е на 26.II.1902 г. в Казанльк.)

27.1. Големият магнит

Някои считат, че имам нещо против Михаил Иванов. Не могат да разберат, че просто трябваше да предпазвам известни извращения на учението, за които получавах сигнали и отвън. В Полша се подвизаваше един много напреднал философ. Той беше член беседите и беше във възторг от тях. Когато научил от френския печат как Михаил и Маха Чохан правят някакво съдружие, как

* Това нещо го изнесе и големият окултист Рене Генон. Вж. „Изгревът“ том IV, с. 464–467. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

говорят за Агарта, той каза: „Това е извращение на учението на Учителя!“ От него е напечатана книгата „Теософи, юн псевдорелигион“ [„La théosophie, une pseudoreligion“], на френски език, може да се намери в Народната библиотека. Той там пише и за Учителя: „Той не създава религия – религии има много по света; не е и наука – пътят на науката е друг. Но това е един огромен магнит, който ще магнитизира всички народи, за да заживеят като човеци на земята.“ *

27.2. За сестрата на Георги Радев и Учителя

Сестрата на Георги Радев беше с припадъци на душевна болест. Тогава тя ставаше непокорна и буйна, никой не можеше да я спира. Тоя ден трябваше да бъде пренесена на Рила, там, где всички се отправяхме. Учителят се спря срещу нея и я загледа – гледа я дълго, право в очите. Тя се укроти, стана мирна, покорна, качи се на коня и спокойно пристигна на езерата. След това пак си правеше каквото си искаше, както преди, но тогава тя се укроти и стана мирна и изпълнителна. (Но по-късно тя и сестра й работиха срещу Учителя. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

27.3. Но Учителят не навсякъде искаше да помага

Когато поисках от Него да освободи ръцете и краката на един мой близък човек, Той се обърна към мене с въпроса:

– Ти искаш да снема букайите на един престъпник, който не си е излежал наказанието? Но той ще направи още по-тежки престъпления, ако се почувствува свободен!

27.4. Методи Константинов и съборът през 1926 г.

Тая година имаше разрешение за събора, лично от министър Ляпчев. Хората вече бяха започнали да идват на Изгрева. Ние с Учителя тръгнахме от „Опълченска“ 66 по посока към Изгрева. Пристигна разтревожен брат и каза: „Изгревът е обкръжен от ескадрон войници и не разрешават събора.“ Учителят ме погледна с един дълъг, вторачен поглед. Нищо ми не каза. На мене веднага дойде идеята да отида при министър-председателя Ляпчев. Живееше на ул. „Кракра“. Беше обкръжен от полици. Аз бях със студентската си червена шапка. Как стана, че никой не ме спря и никой не ми попречи. Точно в тая минута Ляпчев се готовеше да се качи на колата, да отиде в провинцията. Като че само мене чакаше. Казах му:

– Господин министър-председател, Вашето нареждане не се изпълнява, идват хора и искат да разтурят събора. Ще се изложите Вие!

Без да каже нито дума, Ляпчев се качи върху очевидно говори по телефона. След малко излезе усмихнат, каза:

– Вървете, всичко е уредено, съборът няма да бъде разтурен!
Наистина, съборът се състоя.

27.5. Усмирителната риза

27.5.1. Какво беше отношението на Учителя към някои болести: Той ги смяташе като кармически и не бива да им се махат, защото им са необходими за тяхното развитие. Сестра Цветана Симеонова страда от тежка кожна болест, която, въпреки всякакво лечение, не минава. Ето Той какво каза:

– В природата има усмирителни ризи, които си вършат своето!

* За тази книга и за мнението на Рене Генон за Учителя вж. и в „Изгревът“ том IV, с. 464–467. (бел. М. И.)

27.5.2. Една сестра боледуваше от болестта *ендокардитис лента*. Беше лекувана без успех от много професори, включително и от Моллов. Аз се обърнах към Учителя да ѝ помогне. Това беше на полянката, ние седяхме с Него под беседката. В това време пред нас кацна една черна врана. Учителят никога не е правил това – взе буца пръст и я хвърли към птицата. Твърде сериозен, Той рече:

– В природата има закони. Някога тя оставя едно тяло, което е започнало да се разрушава, да се доразруши, за да даде материал за ново, свежо, похубаво тяло!

Тази сестра си замина.

27.5.3. Олга разказва:

Бяхме на езерата. Вървяхме с Учителя по пътеката. На пътя ни се беше търколила една тежка каменна плоча. Учителят ме погледна, нищо не каза. Но аз разбрах, че иска да се справя с тая пречка на пътя ни. Както бях с обуща на краката и с роклята, аз влязох във водата до колене и напрегнах сили да вдигна плочата. За мое голямо учудване, плочката се повдигна леко и аз я сложих удобно върху пътеката. Но за мое учудване, дрехите ми останаха съвършено сухи. Гледах ги, пипах ги – сухи бяха! Това се случи с мене. (А роклята и обущата бяха сухи, все едно, че не бях влизала във водата. Вълшебна ризница някой бе надянал върху мен. А след това преминах през премеждие, но останах читава. Казах на Учителя.

– Нали премести камъка. Духовете искаха да ни попречат. На теб наложиха ризница да те пази, а на тях наложиха усмирителна риза.)

(За Методи Константинов вж. „Изгревът“ том IV, с. 362–546. – бел. на съставителя Вергiliй Кръстев)

28. Александър Кръстников

Разказва брат Паньо от Димитровград:

Както знаете, в гара Раковски, сегашен Димитровград, отдавна съществува школата на Кръстников. Как е намерил почва, как е работил, как е проповядвал Кръстников, не зная.

Но тогава аз бях малко момче, един от четиримата сина на семейството ни. Както е обичаят на село, нас ни покриваха да спим под един юрган. Но когато станах на петнадесет години, станах невъзможен за общо спане. Занимаваха ме въпроси, които не ме оставяха да спя спокойно. Мислех за живота, за смъртта – какво става с човека, след като умре, мислех какво нещо е човешката душа.

През 1938 г. започнах да посещавам събранията на Кръстников. Радващо ме да слушам тези философски въпроси, да слушам песните, които ми много харесвала. Но не спираше да ме занимава и наяве, и насын въпросът: какво нещо е човешката душа. На едно събрание, на което беше и Кръстников, аз зададох въпроса:

– Учителю, кажете ми: какво нещо е човешката душа?

Кръстников започна да обяснява. Говори дълго, но нито на мене стана ясно това, което казваше, нито на останалите слушатели.

Минаваха години. Въпросът не преставаше да ме занимава и аз сам се стараех да си давам обяснения. А четях много – по четири-пет вестника изчиха на ден – джебовете ми бяха пълни с вестници. През 1944 г. председателят на кооперацията ни Кирил Пенев донесе книги, *беседи от Учителя*, пратени от Боян Боев. Поисках ги. Казах:

– Ще ги прочета и ще ти ги върна.

Само след една седмица всичко му върнах. Той беше получил нови книги, цял пакет, бяха даже повече, отколкото очаквал. Книгата беше: „Разговори на Учителя на Рила“. Попитах:

– Ще можеш ли да ми дадеш да си я купя?

– Да – каза, – пратил ми е повече, отколкото имам абонати.

И тук, в тая книга, аз намерих отговора на въпроса какво е човешката душа: „онова благородно в човека, което се стреми към възвишеното в живота, което носи в себе си съкровищата на човечеството от неговото съществуване и досега“. Препрочетох това десет пъти, запомних го, то хвърляше светлина върху цялата поредица от тревожни въпроси.

На събранието на Кръстников аз пак поисках думата и казах какъв отговор съм намерил на моя въпрос и че тоя отговор ме задоволява напълно.

– Къде, в коя книга си намерил тоя отговор? – ме питаше Кръстников. Аз му казах книгата.

– Ще можеш ли да ми я дадеш да видя?

– Не – казвам, – книгата е у дома. Заповядайте да ви го покажа!

Около мене започнаха да се събират млади хора, с които четяхме беседите на Учителя. Наскоро получихме книгата: „Учителят“ и също я четохме с интерес. Постепенно групата, която четеше беседите, се увеличаваше все по-вече. Последователите на Кръстников започнаха да намаляват. Когато по-късно идваше, той питал: „Какво е станало, та хората не идват повече?“ Истината беше, че ние бяхме намерили по-хубав източник, по-тълста паша, която ни задоволяваше много по-добре, отколкото това можехме да получим при „събранията“ на Кръстников.

Записал: Д-р Стефан Кадиев

(Александър Кръстников е бил на събора през 1911 г., организиран от Учителя Дънов. Вж. „Изгревът“ том XI, с. 481. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

29. Първите духовни събрания в гр. Хасково

През 1924 г. аз бях назначен по моя воля като лекар в Хасково, моя роден град. Бях слушал вече от 1921 г. беседите на Учителя и от 1924 г. реших да тръгна в новия път: да чета редовно беседите на Учителя всяка неделя и сряда, да не пия, да не пуша, да стана вегетарианец. През тая година, заедно с капелмайстора Христо Байданов, тогава цигулар в оркестъра на бирария, основахме „Събранието“ в Хасково. Събрахме се у кака Делка. Отначало малко, после десетина, до двадесет и дори четиридесет души. Аз знаех за съществуванието на събранието на „Радивичини“ къде в Змийни участък, но нито на ум не ми е идвало да им вземам хората. Такъв въпрос не съществуваше за мене. Аз се радвах, че има кой да слуша хубавите думи на Учителя при тяхното четене на нашето „Събрание“. Чувах тогава и за събранието на Кръстников в гара Раковски и за село Крепост. За това събрание в Раковски бях чувал от Тодор Пецанков. В изпълнение борбата против сектите, Пловдивският митрополит Евтимий наредил публично събрание. Говорил каквото говорил, на катедрата се качил Пецанков. Говорил за същината на Христовото учение и за това как поповете го обърнали в търговия, като от него нищо не се изпълнява. Тогава разяреният митрополит започнал да вика:

– Повече няма да приказваш, рушител такъв, защото ще повикам стражарите!

– Да – рекъл Пецанков, – повикай ги! Те затова са твоите ангели-архангели!

Трябва да се отчете особеният духовен глад на това население от Хасковския край! Това решително са остатъци от древни окултни школи, които остават в подсъзнанието на народа. И щом се чуе словото, старият интерес навдига уши и започва да се вслушва. Точно тоя духовен интерес се е обадил и в Паню, когато му задава въпроса какво нещо е душата и не му дава мира нито ден, нито нощ!

30. Весела Радоева Козарева

Още от първите дни на моето пристъпване при Учителя, между многобройните Негови слушатели никога не липсваше сухата, висока, строго официална фигура на сестра Веса Козарева. Някога беше прилично хубава жена. С течение на времето лицето ѝ стана по-малко, шията ѝ – по-суха, бръчки набраздиха бузите, косата посивя. Но Веса никога не липсваше от мястото си. По-късно, дори когато хората намаляваха и салонът изглеждаше даже широк, Веса не промени мястото си – винаги седеше най-отзад, на последните столове, през студените дни загърната с шал, винаги съсредоточена, сериозна – като че сраснала с делото на Учителя и останала непоместена от времето.

Веса Козарева живее в собствената си дървена барака вляво от голямата градина на братството, между два парцела, останала сега на улицата. Някога тук беше непланирана поляна. Едно широко разклонено лешниково дърво е надвесило клони над бараката ѝ. Зад нея расте праскова, която понякога се отрупва с плодове, които не биват обирани от приходящи пътници и Веса има възможност да ги вкусва. Въпреки притесненото място, останало за бараката ѝ, Веса всяка си сади цветя – крем и невен, които грижливо полива.

Въпреки нищожната кубатура на бараката, Веса си има в нея всичко, каквото ѝ трябва: чисто легло, чисто постлана маса, печка, която може лесно да затопли облечената с книги барака, полица с книги, по стените – картини из живота на братството, в рамки, чисто избърсани.

Веса Козарева е родена през 1886 г. в Разград, в семейството на адвокат, между пет момчета и три момичета. Още през време на бременността си с няя майката чувствала особеното влияние на нейния вкус – самата майка получила странно отвращение към месото.

– Веднъж да родя това дете, че да мога да се наям както трябва с кюфтета и пържоли! – казвала натъжено майката.

След раждането си Веса наистина показвала отвращение към месото. При опит да ѝ се даде мясо, тя повръщала упорито и не могла по никакъв начин да го понася. Детето се развивало нормално, но все била мечтателна, вгълбена в себе си, замислена за нещо далечно, което няма нищо общо с това, което я заобикаля. В училището не вървяла много добре – нямала особено влечеие към школската наука. Родителите ѝ нямали много време да я принуждават да следва. Поради това тя постъпва на работа в едно шапкарско ателие, гдето работила доста дълго време.

Когато била на десет години, ученичка в IV отделение, нейната по-голяма сестра вече видяла Учителя в Шумен и ѝ разказвала много за Него. Тя толкова много мислила за Него, че един ден така ѝ се видял – същият усмихнат старец, какъвто по-късно наистина на живо видяла. При всичката своя заетост, тя не преставала да мисли за Него и да говори за Неговото учение. По-късно се свързала писмено с Него и получила отговор на писмото си. Тя разказвала на другарките си за Него, за Неговото учение и то с такъв жар, с такова увлече-

ние, че те я слушали със зяпнали уста. По-късно получавала печатани беседи и все така усърдно ги четяла и тълкувала. Намирали се винаги хора, които с охота я слушали. Така тя създавала групи и кръжици, в които се четели беседите. Такива имало вече не само в Разград, но и в околията, Поповско и Провадийско. Така цели петнадесет години Веса работила за делото на Учителя, без лично да Го била видяла. Тя се отказала от връзки с момчета, отказала се да се омъжи, все поради мисълта си за Учителя и за Неговото учение.

Така, вече тридесет и пет годишна, цяла сраснала с делото на Учителя, тя Го видяла за пръв път през 1921 г., през време на съборите в Търново. Когато застанала на вратата на горницата и Го видяла такъв, какъвто винаги Го виждала във въображението си, тя казала:

- Ха! Ето какъв бил Той!
- Ха! – казал Учителят. – Винаги съм бил все същият!

Когато преданият на Учителя учител Пеню Ганев завършил и започнал да ръководи създадените от нея кръжици, Учителят я повикал при Себе си в София и ѝ казал:

- Ела, за тебе сега има друга работа тук, при мене!

Веса наистина дошла при Него. Вярна, предана, самоотвержена, без никаква мисъл за личното си щастие, скъпа на излишни думи, тя е била винаги готова да изпълни това, което намирал за нужно да се свърши заради делото на Учителя, по Негово поръчение. И никога не е получавала никаква заплата за труда си – плащал ѝ само пътните разноски до селището, гдето я пращал:

– Работникът заслужава своята прехрана – казвал Той и тя никога не се съмнявала в това, никога не била изльгвана, никога не е оставала нито гладна, нито жадна, нито гола, нито без покрив.

Веса Козарева е виждала Учителя през време на целия период на Неговата обществена дейност. По Негово поръчение тя посещавала градове и села, чела Библията, чела беседите, старала се да буди душите на хората.

Тогава беше работен сезон! В Дупница един попски син ме предаде и ме викаха на съд. Брат Звездински искаше да дойде с мене.

- Не – казах, – сама ще се справя!

Когато искаха да ме съдят, аз вече знаех от баща си и им казах:

– За всичко друго можете да ме съдите, но не и за това, че чета Библията – няма такъв закон!

И ме пуснаха! Когато отивах в затвора, Учителят казваше:

– Там има затворени млади комунисти, те ще четат и ще разбират! Те и сега ще разберат, когато му дойде времето.

Малцина приходящи край бараката на Веса Козарева си задават въпроса: Как тя преживява? С какво се храни? Как се отоплява? Веса наистина се храни само с плодове, картофи, овесени ядки, яде леко, като птичка, никога не боледува, издържа на студ, всяка е приветлива, добре разположена, готова да продума приятелска дума. И годините не ѝ тежат:

- Така се чувствам леко, като че съм си и сега на десет години – казва тя.

Сутрин редовно прави гимнастиките си, зиме и лете, и през всяко време ходи по два пъти седмично на екскурзия в планината.

3 септември 1959 г., София

Записал: д-р Ст. Кадиев

(Вж. „Изгревът“ том V, снимка № 14 – Веска Козарева през 1936 г. се двики заедно с групата около оздравелия от побоя Учител Дънов. Вж. том VII, с. 688–689, № 4. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

31. По вътрешни пътища към Учителя

Учителят помага и чрез сън

Сестра Анна Ненова разказва следното:

Трябва да призная, че до 1948 г. животът на моето семейство беше много тежък. Аз не знаех вече как ще продължавам, нито как ще свърши всичко това. Така продължи до оня бележит сън, който сякаш беше преломната граница на моя живот. Една нощ сънувах следния сън:

Намирам се върху стръмен път, който ме води към някаква височина, през трънливи и каменисти пътеки. Пред мене се разкрива мъничка бяла къщичка сред гората – подобно на къщичката, в която живя и работи Учителят, само че много по-мъничка. Минавам през тесен коридор, през който, такава, каквато съм грамадна, едвам се промъквам. Когато влизам в стаята, виждам Учителя.

Беше навел главата си, подпрял се на лявата си длан, а косата му пада през челото и ръката. Очите му бяха забодени в някаква книга. Когато влязох в стаята, той постоя така известно време, после вдигна главата си и ми каза спокойно:

– Отдавна те чаках, най-после дойде! Имам за тебе една важна работа: очисти тия вещи от праха, който се е натрупал по тях!

Аз се залових с радост на работа. С кърпа започнах внимателно да бърша предметите в стаята му. Това бяха повечето малки предмети, стъклени и кристални украсения, кученца, слончета, куклички, котенца, които трябваше да пазя с голямо внимание, за да не ги счупя. Когато свърших това, той ми каза с твърд, даже груб глас:

– Седни тук!

Аз го гледах учудена и все пак седнах.

– Сега се съблечи – рече той и гласът му беше все така сувор и твърд.

Аз се смутих съвсем, започнах да треперя и все пак се разкопчах. Той извади от стената някакво кандило, в което гореше жълта светлина. Той бръкна в маслото с пръст и постави кръст върху пъпа ми. Аз стоях смутена и гледах това, което той правеше. Когато това стана, аз се почувствувах възрадвана и освободена. След това аз на свой ред натопих пръста си в маслото и поставих на него един кръст, само че не върху пъпа, а някъде по-горе, на гърдите.

– Сега върви – рече той.

Аз излязох възрадвана от стаята му и се събудих. Бях цялата в тръпки и пот. Целия ден се носих като в радостна мъгла, като че не стъпвах на земята. Това беше неописуемо усещане, което ми говореше, че в живота ми е станала някаква дълбока, решителна промяна, промяна, която засягаше целия ми живот, цялото ми бъдеще.

Така и стана.

От този ден във живота на семейството ми настани промяна към добро.

Съпругът ми престана да дружи с лоши другари и да пиянствува. Започна да му става приятно при мене въкъщи, да му е приятно да остава с мене, да споделя с мене.

Промяна стана и с двамата ми сина. От непокорни гамени, които бяха се превърнали в страшилища за квартала, които чупеха прозорците на хората и всеки ден трябваше да приемам и изпращам делегации за техните подвизи, те изведнъж станаха други хора. Владко се яви на конкурс и беше приет в опера-та като един от най-добрите бас-баритони – четвърти по ред измежду осемдесет души кандидати. Вторият ми син постъпи в Музикалната академия със специалност обой и скоро работата го увлече, той тръгна здраво по пътя си.

8.II.1951 г., София

Записал: д-р Ст. Кадиев

32. Цоко Диков – Ракитски

(роден на 26.VIII.1883 г. в село Ракита, околия Оряховска)

Вече няколко недели, сутрин рано, преди 6 часа, когато поемам пътеката през езерата на Симеоново, редовно настигам по пътя си Цоко. Тъй като аз съм спал в селото, той непременно е тръгнал с първия рейс от София – т. е. не по-късно от 5 часа. Той предпочита да завие по пътеката, която минава през станцията на Транспорта. Тази пътека е по-наклонена и той предпочита да не се изморява. Това е напълно правилно при неговите 78 години – роден е на 14 август 1883 г.. Нисък, дребен, с малка брадичка, с тъмни очила, мълчалив, той винаги има какво да разправи. Говори спокойно, като се рови в спомените си, запечатани сякаш с горещо желязо в съзнанието му.

– До 1917 година аз бях и живеех напълно като пълен безбожник. Тогава работех като фелдшер в една военна болница. Един ден сънувах, че един мой близък познат, Кръстев се казваше, е умрял. На погребението му аз съм се изправил над гроба му и между другите думи, които съм казал, запечатаха ми се думите: „Свърши се тая церемония.“ Когато се събудих сутринга, аз знаех, че Кръстев не е умрял и че това е било само един сън. Но така се случи, че не се мина нито една седмица, когато Кръстев наистина умря. Аз бях просто поразен: каква връзка можеше да им между съня ми и между това, което се беше случило по-късно?

Пак така наскоро се случи нещо, което ме потресе силно. Имаше една сестра в болницата, която силно обичах. Това никак не е чудно при възрастта, в която бях тогава. Беше хубава, чиста любов, радост, каквато друг път не съм преживявал. Беше слабичка, деликатна. Но случи се така, че царица Елеонора я уволни, заедно с други наши сестри, за да назначи сестри-католически. Тя остана без работа и дълбоко огорчена. Заболя от туберкулоза и скоропостижно умря. Дълбоко опечален, аз ходих на гроба ѝ. Сънувах, че присъствувам на погребението ѝ и че произнасям реч, в която пак казах тия думи: „Свърши се тая церемония.“ Такива думи никога не бях употребявал по-рано и се чудех откъде ми са дошли на устата, точно когато съм бил в сън.

Ето това бяха първите удари върху съзнанието за събуждането ми в духовния свят.

Цоко е работил дълго време – петнадесетина години при професор Консулов.

– Един ден му казах: не зная как ще погледнете на това, но аз не ще мога да извършвам вивесекции на живи животни.

Това му казах, естествено, след като бях вече навлязъл в учението и ми се струваше, че повече няма право да търпя компромиси. Той беше много възбуден и след като ме увещава доста дълго време: биология не може без вивесекция – реши да ми даде друга работа. Така и стана!

Цоко живее в една дъсченя барака на Изгрева. Ергенска квартира. Създал си е уютност, каквато е възможна, в бараката му е чисто и подредено – включително и дървеното легло, върху което лежи може би повече от три десетилетия. Под голям стъклен калпак е поставен модел на Сълнчевата система, който отразява неговото схващане относно произхода на планетите. Според него планетите не са се откъснали от Сълнцето, както твърди Кант-Лапласовата теория, а са се получили на самото си място, чрез сгъстяване на първичната материя на тия точки.

Цоко съобщава с израза на добре осведомен човек, че наклонът на Нептун към неговата ос е 151 градуса, на Уран – 98, че на Венера и на Меркурий е неизвестно отклонението, което за Земята е 23 градуса и 27 минути, а за Марс – 24 градуса и 50 минути, на Плутон – не се знае.

Той знаел причините за тия различни отклонения на осите, но пазел мълчание, тъй като се касае до нова Космогония, по която той не можел да говори.

(Вж. „Изгревът“ том III, с. 118–120, том VII, с. 376–380. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

33. Мъглата

Разказва Цанка Екимова (Дойнова):

Група от приятели отивахме на върха на Железни врата. Аз бях най-отпред, зад мене вървеше недалече Учителят, заедно с останалите приятели. Току-що бях подминал по пътека, когато зад гърба ми изскочи войник с пушка и каза повелително:

– Забранено е да се върви напред, ще се правят учения тук!

Учителят нищо не отвърна, само зави по пътеката наляво и продължи по посока към дома.

Аз бях вече минала и без много шум се качих върху високите скали вдясно от пътеката, така че можех да виждам, но тия, които бяха долу, не можеха да ме виждат.

Неочаквано се спусна мъгла. Тя ставаше все по-гъста – толкова гъста, че не можеше да се види на една крачка. Това продължи десетина-двадесет минути, мъглата не се вдигаше. Чувах как войнишки говори нещо приказваха, възмущаваха се против времето. Накрая началнишки глас каза:

– Да се свири отбой, ученията се прекратяват засега!

Само няколко минути по-късно войниците се изнизаха по пътеката надолу. Аз можех да им махам ръка от високата скала и да им пожелая „довиждане“.

Още малко, мъглата започна за изредява, да се вдига. Ставаше все по-светло. Грейна слънце. Приятелите, заедно с Учителя, се прибрахме на бивака, така, както бяхме си запланирали отначало.

Това е един факт, тълкувайте го както искате!

Разказано на Бивака на 21 март 1965 г.

(За Цанка Екимова вж. „Изгревът“ том VI, с. 242–339, том V, с. 391–407. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

34. Духовният глад

Изказвания на Учителя пред Боян Боев

На 21 ноември 1953 г. Боян Боев беше в състояние на видимо подобре-
ние. Лицето му изглеждаше напълняло, закръглено, бузите – зачервени.

– Аз сега съм по-добре, така се сещам – каза той и ми стискаше с всичка сила ръката.

Въпреки всичките ми агитации да го приуча да не се бои от чистия въздух, да се движи, да прави гимнастика, като че не можах да успея да го трогна. Понеже беше добре настроен, а имах време, той разказа някои изказвания на Учителя, на които той е бил свидетел или са били направени лично пред него:

34.1.

Една сутрин, след Паневритмията, всички се спуснаха да Го поздравят с новия ден, и, както обичаха, да му целуват ръката. Започнаха разговори и между другото, като че без връзка с останалото, Той каза:

– Ще настъпи страшен глад на земята!

Ние оперихме уши. Олга [Славчева], каквато е експанзивна, рече:

– О, ние Ви благодарим, Учителю, защото ни казвате да вземем мерки, да се запасим с жито, брашно, ориз, картофи.

Той се усмихна.

– Не, не такъв глад, а духовен глад, глад за Бога! И за това време вие трябва да се гответе. Всеки един от вас, и да иска, и да не иска, ще стане проповедник.

34.2.

– Ще дойде време, когато цяла Русия ще играе Паневритмията!

34.3.

– Училието ще дойде в България от чужбина. И тогава българският народ ще го приеме.

34.4.

Когато след Европейската война България беше страшно окастrena, като турците си взеха южните части, гърците взеха земи, румъните взеха Силистра, бяхме в 66 [на ул. „Опълченска“ 66]. Една сестра запита:

– Защо така, Учителю, учението се благовествува в България, а ето колко много е пострадала България.

А Той отвърна:

– Когато кастрят ниските клони на дървото, то започва да расте нависоко!

34.5.

– Какво си мислите! – рече веднъж Учителят. – Ще дойде време, когато някакъв нищожен наглед човек, когато го закачат за неговото нищожество, ще казва: „Кой, аз ли съм нищожество? А знаете ли, че аз съм втори братовчед на един дъновист?“

Боян не обясни дали е казано това буквално, или е искал да каже: член на Бялото Братство, или на човек, който обича Бога.

21 ноември 1953 г. Д-р Ст. Кадиев

(Вж. „Изгревът“ том III, с. 29–35, том XII, с. 891–902. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

35. Сестра Марина Карагьозова

В неделя, 7 май 1950 г., след голямата неделна беседа, ние минахме през боровата гора до семинарията по посока към трамвая. Едвам бях опознал тая скромна, дребничка, суха, белокоса 55-годишна жена, макар че бях я срещал десетки пъти. Наричаше се Мария * Карагьозова. Тя ми разправи на един дъх:

– Моят мъж е железничар. Още от 1911 г. той е комунист, член на комунистическата партия. Когато бяхме в Дупница (Марек), земеделците го бяха арестували и съдили, щяха без малко да го обесят заради пренасяне на оръжие. Той беше против черквата, против религията. Но аз винаги общах да посещавам мълчаливо черквата – доставяше ми радост това. Някакъв вътрешен

* В ръкописа първото име е написано по два различни начина: Марина и Мария – става дума за едно и също лице. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

стремеж имах към духовното, към чистотата в живота. През 1921 г. ни попадна в ръцете списанието на д-р Ефремов „Добро здраве“. То като че хвърли светлина върху мене. Нам ни хареса този стремеж към чистотата. Това хареса на мъжа ми и ние двамата решихме да станем вегетарианци.

През 1928 г. се образува за пръв път лагерът на братството при рилските езера. Тогава започнаха да се говорят какви не работи против Учителя и против братството. Тогава в Дупница работеше брат Митко Звездински. Той ни разказа някои работи, които осветлиха работата в съвсем друга светлина. Мъжът ми реши да отиде лично на лагера при Седемте езера. Когато се върна, той каза:

– Работата съвсем не е така, както приказват хората. Тук се касае до едно ново учение, което не се различава много от комунизма, нещо хубаво и чисто. Ето, чети и ти самата!

Така започнахме да четем беседите. Тогава в Дупница нямаше братска група, както и сега още няма.

През 1931 г. мъжът ми беше преместен в Бургас. Там веднага попаднахме в естествената си среда. Ние започнахме да посещаваме беседите и се свързахме с братството. Бяхме най-редовни на събранията, посещавахме редовно сутринните гимнастики на Булеварда, ходехме на екскурзии на „Белия баир“, както нарекохме височината край Бургас. Сестра Ненова тогава даде на разположение на братството нивата си от 20 декара, на четири километра от Бургас. Ние ходехме наедно да я работим – сядахме слънчоглед. Мъжът ми нареждаше така дежурствата си, че можеше да бъде най-редовен на събранията. Толкова предан беше той, така много му допадаше хубавият братски живот!

Когато избухна войната през 1939 г., аз заболях от нерви. Дали изживявах ужаса на пострадалите, струваше ми се, че някакъв обръч ме стяга през пърдите. Тогава се обърнах към д-р Ефремов, който ми даде писмено много ценни съвети. Един от тия съвети беше: чист въздух, планина. И наистина, една година аз можах да отида на Рилските езера. Точно тая година дойдоха братята французи. Една нощ сънувах, че обръчите от пърдите ми се спускаха и падаха. Оттогава наистина моите нерви заздравяха и няма нито помен от моята неврастения.

От 1942 г. ние живеем в София, ул. „Опълченска“ 64, в същата къща, гдео живееше някога Учителят. Ние живеем не в Неговата стая, а в източната – същата, от чийто прозорец Той изнасяше беседите Си през 1921–1928 г. Оттогава съм добре. Наистина, здравето ми не е съвсем блестящо, но все пак не съм боледувала. Имаме две деца. Голямата ми дъщеря завърши университет и сега е учителка в провинцията. Предана е на учението, което разбира отлично. Но и никога не се бие в пърдите: „на, вижте, аз съм такава и такава“. Работи тихо и спокойно в духа на учението – както пак така тихо и спокойно работи и моят мъж.

Аз се радвах от сърце на тая скромна сестра, която живееше в учението четвърт век, все така тиха и спокойна, светла, пълна с благодарност, стремяща се към съвършенство.

– Искам някак да изкажа благодарността си към д-р Георги Ефремов, който така много ми помогна да потърся пътя и да стъпя върху него.

36. Архитект Сираков разказва:

Пред нас стоеше млад мъж, с възвисок ръст, стегнато, правилно телосложение, с хубаво, синеоко, малко ъглесто лице, зачервено и обгоряло от слънцето. Наричал се Сираков, родом от с. Глоджене, Тетевенско. Докато говорехме, той кладеше огъня, над чито пламъци се грееше чайник. До него шеташе младата му, русокоса жена, облечена в нови, работнически панталони. Той бил асистент в политехниката, специалност строежи на здания.

– Родителите ми бяха заможни хора. Баща ми беше предприемач. Точно когато бях в четвърти клас на гимназията, баща ми загуби и аз трябваше да прекъсна следването си и да се заема със зидарска работа. С това изкарвах прехраната си. Но това не ме задоволяваше. Влечеше ме някъде далече. След шестгодишно съществуване като зидар, аз реших да замина за Германия и да си опитам там щастиято. Точно тогава Влаевски, който е от нашия край, ме заведе при Учителя. Той ме прие и когато Му разказах за това, което бях преживял, Той затвори очи за няколко минути, като че дълбаеше в някакви спомени, или като че четеше някакво писмо. След това мълчание, което аз не прекъснах, Той отвори очи и каза:

– Идете! Там ще свършите гимназия и ще се върнете архитект!

Няма да повярвате как всичко това се събъдна с най-голяма точност. Аз отидох при някакви роднини в Германия и следвах гимназия, завърших я. Работих и следвах инженерство и се завърнах архитект.

Аз имах след това много срещи и всяка ми е давал някакъв съвет, който се е събдвал най-точно и винаги в моя полза.

Записал: д-р Ст. Кадиев

37. Как намерих Учителя Истински случай със сестра Любa Стойкова

37.1. Среща с Учителя на сън

Родена съм в София и съм живяла в този град 22 години. Чувала бях, че съществуват дъновисти, не съм имала някакво отрицателно отношения, но никога не съм се интересува какви хора са те.

Ожених се за варненец и отидох със съпруга си във Варна, в 1933 г. Седем години по-късно сънувах сън, че вървя по един широк планински път, водещ нагоре към планината. От едната страна на пътя имаше поток и зад него се издигаше планинският хребет. Вървях в много весело настроение, съвършено безгрижно. И както вървях, видях да върви срещу мен един висок старец с дълга бяла брада. Вървеше с бърза и властна походка. Цялата му фигура изльчваше власт, мощ и сила. Когато дойде съвсем близко до мене, махна ми с ръка в знак да тръгна с него. Погледът му, с който ме погледна, беше необикновен, изльчващ сияние.

Той прескачи потока и с бързи крачки се отправи нагоре по планинския склон, обрасъл с гъста гора. Аз веднага се обърнах и тръгнах след него, като бързах с всички сили, за да не го изгубя от очите си. В гората пееха много пойни птици и то така хубаво пееха, че много ми се искаше да се спра да ги послушам. Но човекът вървеше така бързо, че ако дори за миг се спра, щях да го изгубя. Затова аз се втурнах почти тичешком, за да не го изгубя между дърветата.

Така вървяхме доста нагоре. Изкачихме се високо и се озовахме на една огромна поляна. На тази поляна видях много хора, може би над 500 души, насядали в много правилен кръг. Пред всеки един имаше чиста, бяла салфетка с храна, но никой не бе започнал да се храни. Сякаш очакваха някого. Ние се приближихме до тях. Тогава видях, че имаше едно свободно място и Учителят (старецът, който ме водеше) ми посочи мястото с ръка и с жест ми каза да седна. Аз седнах и в този момент се събудих.

Този необикновен сън ми направи много силно впечатление и се запечати в ума ми, но никак и с нищо не можех да си обясня нито на какво се дължи, нито какво може да значи.

37.2. Среща с Учителя чрез Неговите книги

Наскоро след този сън дойде сестра ми от София при мене на гости. И тъй като беше свободна, имаше възможност да излиза и отива на гости у майката на една моя ученичка. По това време аз бях начална учителка и при родителски срещи се срещах с майките на моите ученици. Тази майка започна да ми идва на гости и когато беше сестра ми при мене, тя ми донесе брошурана „Ново послание към слънцето“, която направи много силно впечатление на сестра ми. Трябва да си призная, че мен никак не ме заинтересува нито брошураната, нито разговорът, който водеха сестра ми и гостенката. По-после майката на моята ученичка почна да кани сестра ми и с нея излизаха и ходеха някъде. Същевременно тя донасяше разни книги, които сестра ми четеше с голям интерес. Много пъти тя искаше да ми прочете някоя страница или пасаж, но аз не проявявах никакъв интерес и не исках да ми ги чете.

Но един ден, като нямах какво да чета, видях между книгите, които четеше сестра ми, един роман – „Втора майка“. Взех го механически и почнах да го чета. Но бях изненадана и увлечена от съдържанието му.

Когато завърших книгата, изведнъж в съзнанието ми изпъкна сънят ми, който бях сънуvalа в планината и някак, не зная как, изведнъж свързах съня с образа на Учителя, който се изнасяше в книгата. С цялото си същество, някак, и аз самата не зная как, знаех, че именно този Учител, за Когото се говореше в книгата, беше същият, Когото бях видяла в съня си аз и Който ме бе повикал да вървя след Него. От този момент аз се заинтересувах от литературата, която четеше сестра ми, давана не само от майката на моята ученичка, но и от други хора, с които тя бе се запознала и при които тя ходеше вече редовно. Okaza се, че книгите са беседи от Учителя. Аз знаех вече, с вътрешната си същност, че тъкмо този Учител, от Когото бяха тези беседи, беше същият изпълнен със сила, власт и мощ старец на планината.

37.3. Школата и полиците, които ще плащам

Започнах да посещавам неделните беседи на Учителя, които се четяха в салона във Варна. Минаха няколко месеца и отново сънувах, вече знаех кого – Учителя. Той беше седнал, точно не помня къде и как, и аз отидох при Него и му казах:

– Учителю, искам да вляза в Школата.

Той държеше в ръката Си няколко листчета и като ми ги помаха, каза:

– Добре, но имаш много полици, готова ли си да плаща?

– Готова съм, Учителю – отговорих му аз.

– Добре – отвърна ми Той.

Събудих се с радостното чувство, че вече съм приета в Школата.

Оттогава започнах редовно да я посещавам, посещавах беседите, които се четяха в салона във Варна. Но заедно с това започнаха да ми се поднасят

полиците една по една, за да ги плащам. Понякога ми биваше много тежко, защото наистина трудностите бяха големи, но винаги си спомнях за съння и съзнанието, че трябва да ги плащам, ме караше да правя усилия, за да решавам правилно всички трудности.

Полиците и до днес все още ми се поднасят и аз ги плащам с всичкото съзнание, че трябва да си платя дълговете.

В 1942 година аз ходих в София и се срещнах с Учителя.

(Спомените на Люба Стойкова от гр. Варна вж. в „Изгревът“ том VI, с. 724–736, 737–747. Спомените на нейната рождена сестра Анка Венкова Георгиева вж. в „Изгревът“ том VI, с. 748–750. – бел. на съставителя Вергiliй Кръстев)

38. Как намерих Учителя

Истински случай със сестра Пенка Трифонова

„Не избрахте вие мене, но аз вас избрах,
и поставих ви да идете вие и да принесете плод
и плодът ви да пребъде...“

38.1. Защо баща ми почина

Родена съм в село Изгрев, Горнооряховска окolia. Майка ми, Донка, не помня. Тя е починала, когато съм била на две години. За баща ми имам съвсем слаба и бих казала съвсем неясна представа – спомен, защото той почина, когато бях на 5 години. Неговото напускане на земята беше много трагично.

Баща ми имаше един много добър, неразделен приятел, с когото отишли на събор в селото на съпругата на приятеля му. Там, естествено, се развеселили от гощавките и питиетата, които изпили. Изглежда приятелят му доста е пил. Когато били още в селото на събора, той чул, че жена му се оплакала от него на майка си. И като тръгнали да се връщат, дошло му на ума това и решил да убие. Извадил ножа и посегнал с него да изпълни намерението си. Но баща ми веднага хванал ръката му, като му викнал: „Какво правиш?!“ Но приятелят му, както държал ножа назад, разпраз с него корема на баща ми. Като видял какво направил, пияният му приятел разбрал, макар и пиян, че е извършил убийство и затова започнал да го влечи, за да го хвърли в някоя пропаст. Но едно овчарче го видяло и надало вик. Събрали се хора, които се връщали от събора, сложили го в една каруца и го върнали обратно в селото на съборяните, защото било по-близо. Там го занесли в общината, но не му била оказана медицинска помощ веднага, защото в селото нямало лекар и докато дойде такъв от града, едва на другия ден, баща ми починал.

38.2. Слугинчето

След погребението на баща ми се започнало следствие по убийството. От Лясковец, между тези, които водели следствието, бил и един старши стражар, който, като ме видял съвсем самичка, ме взе в дома си в Лясковец. Той имаше две деца и аз отраснах с тях до осемгодишна възраст.

Разбира се, хората бяха добри, но никога все пак не забравяха, че аз съм чуждата и затова аз трябваше да помагам с каквото можех в домакинство то. Помня, че беше станало някакво наводнение и мазето на къщата се беше напълнило с вода. През деня жената на старшията и аз вадехме от мазето вода и привечер тя се прибра, а остави мене да изваждам вода от мазето. Изглежда съм работила до сетни сили и от преумора съм заспала на циментената стълба. На сутринта ме намерили там, но аз съм се простудила и се разболях от брон-

хопневмония. Жената веднага каза на старшията да си ме върне на село, защото не могла да отговаря, ако се случело нещо на мене. И веднага, както бях с температура, той ме заведе на село при стринка ми.

Тя ме излекува по много интересен начин. Като опече хляба в пещта, облече ме с една мъжка риза и ме тури в пещта с главата към отвора, върху една дъска. Изпотих се добре; след това, втори път като пече хляб, пак ме сложи в пещта по същия начин и аз оздравях. Но чичо ми реши, че вече съм достатъчно голяма, за да почна да си изкарвам прехраната сама и затова ме заведе в Русе и ме настани слугинче в едно семейство на лекар. Хората бяха много добри и ме гледаха наистина като своя, още повече, че нямаха родни деца. При тях работих до 15-та си година.

38.3. Мома за омъжване

Тогава дойдоха пак чично ми и стринка ми и ми казаха, че вече трябва да се върна на село, за да си направя чеиз, защото ще трябва да се омъжа.

Лекарят ми даде всичките пари, които ми беше спестил, заедно с много дрехи, които жена му ми беше направила. Отидох си на село много хубаво облечена. Аз бях първото момиче, което беше облечено в градски дрехи и затова това направи голямо впечатление и децата вървяха след мене, не виждали такава носия.

Разбира се, на село работех при стринка ми и когато станах на 18 години, се ожених за Трифон.

Неговият баща като младеж отишъл градинар в Унгария и там се оженил за унгарка. Мъжът ми Трифон се родил там от този брак. Като станал на 31 години, решил да си дойде Трифон в България, за да види родината на баща си и дойде на село. Като ме видял и ме харесал, а най-вече, че пеех много хубаво, а пък и като млада, като всички млади, бях и хубава.

Живяхме на село, после ходихме в София, после пак се връщахме на село. През това време аз родих 5 деца. Трите умряха рано, само единият ми син Тодор почина на 21 година и дъщеря ми Юрданка – на 27 години, като остави три сирачета. Величка родих много по-късно – 12 години след последното от първите 5 деца.

38.4. Сънят, който определи моето място

През 1922 година пак живеехме в София. Една година преди това в село почина Тодор. Толкова страдах и плаках за него, че всеки ден ходех на гробищата за него. Види се, от това съм се простудила и заболяхлошо, близо две години. Лекарите ми казваха, че имам язва и искаха да ме оперират. Определиха ми ден, в който да постъпя на операция.

През нощта срещу отиването ми да ме оперират, сънувах един възрастен човек с прошарени коси и брада, който ми каза:

– Аз съм твоят баща. Облечи се и тръгни с мене.

Аз го запитах къде иска да ме води, но той ми повтори:

– Облечи се и тръгни след мене.

Ние живеехме тогава в квартал „Хаджи Димитър“. Излязохме от къщи и тръгнахме през Подуене, минахме разни улици и навлязохме в една гора. Там дърветата бяха чудно разцъфтели с големи, като на кестените, цветове. Спряхме се и от тях паднаха пред мене три цвята – един розов, един син и един бял. Човекът се наведе, взе ги и ми ги подаде, казвайки ми, че са за мене. Аз ги прегърнах и останах смаяна от благоуханието им, което изпълваше душата ми, цялото ми същество. После пак тръгнахме и вървяхме мълчаливо,

докато стигнахме една голяма поляна. Там видях насядали в голям кръг жени, облечени в бели дрехи и пееха много хубаво. Ние се приближихме до тях. Две от жените се отдръпнаха и ми направиха място, за да седна и аз. Едва бях седнала и видях едно дете да тича към мене. Човекът каза:

– Това е твоето дете Величка.

Наистина, към мене тичаше Величка и като дойде при мене, седна в полата ми. Тогава човекът ми каза:

– Ти угре мислиш да ходиш на операция, но не трябва да отиваш на тази операция. Твоето място е тук.

След тези думи той изчезна.

Събудих се много учудена от съня. В това време мъжът ми Трифон започна да ми казва да ставам – нали щях да отивам на операция.

38.5. Защо не се оперирах от язва

Спомняйки си съня, аз му казах, че няма да ходя на операция. Той се смяя. Как така се отказвам, след като вчера лекарите са ми определили деня. Тогава му разказах за чудния сън. Той се много ядоса. Понеже беше гневлив човек, веднага почна да се кара и буквално ме псуваше, както си имаше тогава този навик.

Ядосан от отказа ми, излезе от къщи и отиде в града. Като се върна, разказа ми, че за да успокои гнева си, влязъл в едно кафене да изпие едно кафе. На масата имало някакъв си средна възраст, с брадичка, човек. Естествено, че се заговорили. И Трифон, както му било накияло от моя според него каприз, търсил на кого да си изкаже неприятността, която аз съм му създавала с боледуването си. Защото всеки ден към 5 часа следобед получавах криза от язвата и се виех от болки. Трифон разказал всичко това на човека и той с много хубави думи го успокоил. След това извадил една книжка и му казал като се върне вкъщи, непременно да я прочете на мене.

Аз, тъй като бях сирак, никой не ме беше пращал на училище и бях неграмотна. Затова Трифон, като си дойде, рече, че иска да ми прочете книжката, която му бил дал един много добър човек. Вечерта седнахме и той четеше, а аз слушах. И колкото четеше, толкова ми ставаше по-леко и по-приятно, защото всичко, което четеше, сякаш беше писано точно за мене и за моята болест. В нея се казваше за лошото влияние на месото и какво трябва да прави човек, как да живее, ако иска да бъде здрав.

38.6. Среща с човека – моя баща от съня

Човекът, който дал книжката, казал на Трифон да отидем в неделя, в 10 часа да слушаме Този, Който е написал тази книжка. Щяло да бъде много хубаво за всички ни.

В неделя рано сутринта се пригответихме тримата: аз, мъжът ми и детето – Величка, и тръгнахме. Отидохме на ул. „Опълченска“ 64, както човекът беше посочил адреса. Като влязохме в двора, веднага към нас се упъти един средня възраст човек. Трифон се зарадва – позна същия човек, с когото беше говорил в кафенето и който му дал книжката. Запознах се и аз с него. Той беше, както отпосле вече го наричахме, брат Михаил Добрев, точилар. Той ни въведе между много други хора, навярно дошли също като нас да слушат Този, Който щял да говори и упътва хората как да живеят правилно.

Едва бяхме застанали между другите хора, и всички започнаха да пеят. Заоглеждах се списана. Същите мелодии бях чула в съня си да пеят насядалите в кръг жени, облечени в бяло. Бликнаха съязи от умиление от очите ми. Но

когато на прозореца се изправи Този, Който щеше да ни говори, останах поразена. Гледах като тресната. Беше същият, Който ме бе водил в съня и беше ми казал да не се оперират и че мястото ми е между пеещите насядали жени.

Слушах с всичкото си сърце, с всичката си душа, с цялото си същество, приковала поглед в Този, Който говореше. Струваше ми се, че Той говори само за мене и гледа само мене, защото говореше точно това, което ставаше в мене, за моя живот, за моята болка и казваше начин на лекуването. (Това беше Учителят Дънов.)

38.7. Сънят, който слезе на земята, на Изгрева

Оттогава започнахме да ходим всяка неделя на беседите на Учителя. Другите ученици, зная, ходеха сутрин с Учителя на Изгрева, но тъй като ние бяхме градинари и бяхме много заети с работа, отивахме само на неделните беседи в 10 часа. Но една сутрина, 5–6 години от първото ми виждане на Учителя Дънов, сестрите Нешка Анева и Мария Златева, които живееха наблизо до нас, решиха да ме заведат на Изгрева, да видя новия голям салон, който беше построен за всички, които искат да отидат да слушат беседите на Учителя.

Както казах, ние тогава живеехме в „Хаджи Димитър“. Тръгнахме със сестрите много рано, разбира се, с мене бяха и мъжът ми и Величка. Какво беше моето учудване, когато видях, че те ме водят по същия път, по който ме бе водил Учителят в онази паметна нощ в съня ми. Стигнахме до гората, отминахме я, а моето сърце туптеше до изхвъркване. Смаяна бях от вниманието, което Учителят е окказал на мене, нищожната, както аз се смятах. Но види се, Той е гледал не на лице, а на сърце, както казва народът.

Никога няма да забравя, когато излязохме на голяма обширна поляна. Останах като закована – беше същата, която бях видяла в съня. (Сънят ми се беше събуднал и го имаше на земята.)

38.8. Женските събрания в четвъртък

В 1932 година се преселихме да живеем на Изгрева. Направихме си малка къщичка и край нея мъжът ми пак се занимаваше със зеленчукарство.

По това време научих, че само сестри, всеки четвъртък се събират на молитва. Поканиха и мене. Събираха се у сестра Динова. Отидох и аз. Като отворих вратата да вляза, видях насядали в кръг жени с бели дрехи и бели кърпи на главата. Така останах неподвижна на прага. Пред мен се представи същото, което бях видяла в онази нощ в съня – наредените в кръг жени, облечени в бяло.

Тогава разбрах, че животът не е така прост, както ние си го мислим – че има един друг живот, който се ръководи от много по-големи същества от нас и те са, които ни ръководят.

Оттогава винаги ми беше много приятно да ходя на сестринските събирания на молитва. За мене те имаха неизказано голямо значение.

(Пробуждането на човешкото съзнание започва от срещата му с Учителя на Светлината. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

39. Спомени за Учителя от Елена Иларионова от Търново – Бележки из моя живот

39.1. Запознанството ми с Учителя Петър Дънов

Още като ученичка в I клас, в мен се зараждаха въпросите: има ли Бог, има ли друг свят, душата живее ли в този друг свят или всичко се свършва със свършването на физическия живот. От I клас постъпих в Търновския пансион, а и през седмицата ни водеха на църква. Обредите, тайнствата, които там се извършваха, събуждаха в моята душа чувство на благоговение към висшето – незнайното. Но не можах да си обясня каква нужда има това Велико същество от моята малка свещичка, която му запалваш и след няколко минути изгасва. Отговор не можах да си дам, но и от никого такъв не получих, дори и от самите служители на църквата. Един ден запитах учителката – г-жа Благоева, която преподаваше психология в гимназията: душата живее ли или умира? Тя ме попита по рамото, усмихна се зачудено и ми каза:

– Дете, никой философ, никой педагог не е могъл да докаже какво нещо е душата.

Аз вече не запитах други по този въпрос, защото ми се виждаха страни. Завърших гимназия в 1896 г. Разделих се с всички другарки с тъга, като отнесох мили спомени от пансионерския чист, детински 6-годишен живот и навлязох в обществото, което трябваше да изучавам и да се справям с много противоречия. Станах учителка в основното училище в Габрово. Обичах си професията, децата, но след две години напуснах училището, защото се ожених. През всичкото това време мисълта за духовния свят не ме напускаше. Моят другар беше на военна служба в Търново.

През 1905 г. дойде в Търново Учителят П. К. Дънов да държи сказка по френология. Аз я посетих с моя брат. Читалищният салон беше препълнен. Той с ред картини доказваше, че човек със своя живот гради бъдеще, събира капитали за изграждане на своето тяло и може да му даде форма според своите мисли и вътрешни духовни стремежи и живот. Така, по външен вид може да се знае животът на всеки един и да се определи неговият характер. Всички слушаха с внимание. Като завърши сказката си, само д-р Георгиев искаше малко да оспорва, но капитулира при отговорите на Учителя. Аз разбрах, че Учителят изнесе една велика истина, непозната дотогава на мене и за други и исках да му благодаря, но от многолюдното събрание не успях и не можах да се срещна с Него.

39.2. Спиритическият сеанс

След няколко месеца Учителят дойде пак в Търново, да гостува на г-жа Казакова, моя бивша учителка от гимназията. Бяхме поканени от нея заедно с моя другар, семейство майор Недялкови, семейство д-р Лечеви, семейство Дойнови и други госпожици да присъствуват на сеанса, който г-н Бъчваров и Голов ще дадат в нейния дом, в присъствието на Учителя. Насядахме всички около една маса в кръг, заловени за ръце, и очаквахме да се появии материализиран някой дух. Господин Дънов стоеше на страна. После дойде и Той, хвана се между мене и Милка Досева, но след една минута се пусна, като каза тихо, почти на Себе си:

– Нищо няма да стане.

Ние продължихме работата си. Другарката на д-р Лечев се прояви като медиум, почна да удря ръката си по масата. Свали всички предмети от нея и

пишеше на един лист: „Баща ти, баща ти“ и продължаваше да удря ръката си, без да може да я спре някой. Тогава Учителят се приближи и каза:

– По-тихо, по-тихо, защото ще заповядам горе да те арестуват!

Ръката спря веднага, но ние не разбрахме това и ни се видя смешно – кого ще арестуват, като никого не видяхме? Разотидохме се по домовете си, но желаехме да се срещнем с Учителя и да Го разпитаме по много въпроси от духовен характер, които ни бяха неясни.

39. 3. Френологични изследвания

На другия ден дойде един от приятелите – Васил Узунов, гимназиален учител, и ни каза, че Учителят желае да ни измери черепите и да дойде у дома ни. Ние и двамата с Костадин се зарадвахме много и с готовност Го приехме. Като дойде, Той ни измери черепите и ни описа точно характерите, с най-големи подробности. Разказа ни много неща из новия живот и каквото сме преживели. Запитахме Го откъде знае тия работи. Той ни отговори, че нищо няма покрито и нищо не се губи. Всичките постъпки на человека се отбелязват на самото му лице, а така също и в акашите на природата. И за всичките си мисли, чувства и постъпки сме отговорни и ще плащаме за тях. Всичко това доказва така ясно и неоспоримо, че ние го приехме за действителна истина. Оттогава често се срещахме с Него и получавахме задоволителни отговори на това, което душата ни жадуваше да знае.

39.4. Само един Бог

Запознах се с Учителя през 1903 г. Той идваше у наши близки, а след това и у нас. Това беше в Търново. Аз се интересувах от много въпроси из областта на окултната наука и това създаваше условия за дълги и приятни разговори с Учителя.

Групата край Учителя в Търново по онова време беше малка, но много задушевна. Събрали се край Него, ние Го слушахме, като погълъщахме всяка Негова дума. А почитта и уважението, с което се изпълвахме към Него, растеше с всяко ново виждане.

Но съдбата поиска аз да напусна Търново и заедно с това да се разделя с групата, с Учителя и разговорите с Него, които бяха станали необходимост за моята душа. Моя другар го преместиха служебно в далечен пограничен градец и аз трябваше да отида с него. (Той беше офицер.) Но още със самото ни отиване, той се разброя много зле. Бяхме при много неудобни и трудни условия. Лекарите полагаха големи усилия, но по всичко се виждаше, че не можеше да му се помогне.

Бяха ни намерили най-после квартира, багажът ни беше пристигнал и аз, като настанявах другаря си на леглото, му казах:

– Направи усилие да оздравееш, защото сега никой не може да ни помогне, освен един Бог.

Същата нощ сънувах сън, в който ми се казваше да се отнеса за помощ към Учителя Дънов.

39.5. Полиците, които трябва да се плащат

На сутринта исках да Му пиша, но не знаех адреса Му. В Търново с такава радост Го слушах, но никога не ми мина през ума да се заинтересувам и научава где живее Той в София. Но тъй като другарят ми беше много зле и нямаш никаква друга надежда, то написах на Учителя една отворена карта и я адресирах само така: Петър Дънов, София.

Каква беше изненадата и радостта ми, когато след няколко дни получих писмо от Учителя, в което ми казваше, че моят другар не е болен, а има известни задължения и ако сме съгласни да ги изплатим, то Той ще ни помогне.

Веднага отговорих, че сме съгласни.

Никога няма да забравя онази велика изненада, която изживях тогава. Вместо писмен отговор и напътствие, Учителят сам дойде при нас. Радостта ми беше безграницна, но моето учудване, достигащо до смайване, беше тогава, когато Учителят ми каза:

– Господ ме прати да ви помогна. Чух те, когато, като нагласяваше болния в леглото, му каза: „Направи усилие да оздравееш, защото сега, освен един Бог, няма кой да ни помогне.“ Тогава Бог ми каза: „Иди и помогни на тия хора!“

Погледнах Учителя като замаяна. Как е могъл да ме чуе от толкова далече?

И когато устните ми едва изричаха от вълнение този въпрос, Учителят ме погледна благо и каза:

– За тия, които виждат и чуват, няма разстояние, няма пространство.

От този момент никак не зная как ходех из къщи, как шетах и какво правех. В душата ми ечаха празнично камбани, сърцето ми преливаше в радост, а учудването ми от Учителя растеше с всяка минута, с всяка секунда.

39.6. „Той не е човек“

До вечерта другарят ми беше добре и можа да седне с нас на трапезата. Никак не помня как съм заспала тая нощ, носена от чудните вълнения, които бях преживяла през деня. Но на сутринта, войникът, който беше ординарец на другаря ми и който си беше отстъпил стаичката, за да спи в нея Учителят, а той спа долу в мазето при сеното, дойде с тихи стъпки при мене и ми прошепна:

– Кой е този, който спа снощи тук?

– Наш гостенин – отвърнах аз.

– Той не е човек.

– Защо? – попитах учудена аз.

– Така, той не е земен човек. Снощи аз излязох на двора и погледнах през прозореца, да видя какво прави човекът. Той беше коленичил на пода, вдигнал ръцете си нагоре и целият той светеше. Такава светлина не съм виждал. Целият той беше светъл и от него излизаше светлина.

– Да не ти се е така сторило? – попитах ординареца аз.

– Не – отвърна той. – Аз дълго време стоях като закован и Го гледах.

– Хубаво си видял – казах му аз. – Блажен си, че си видял!

Ординарецът си тръгна дълбоко замислен, а аз си казах на себе си, че за този, за когото няма време и пространство, не беше мъчно да бъде цял в светлина.

През всичкото време, докато Учителят престоя у нас, войникът винаги благовейно смирено стоеше пред Него. И не само той, но и аз, и другарят ми, когото Учителят излекува, Го гледахме с любов и благовение.

Само Той стоеше тих и неизказано смирен, както и през целия Си живот – сякаш не Той правеше чудото.

Сега, когато си спомням за тогава и за всички други случаи, си мисля: Само Големите могат да бъдат така смирени в своето величие!

Изгрев, 22.III.1952 г.

(Това е записан разказ на Елена Иларионова, съпруга на Костадин Иларионов от гр. Търново. Тя е описала собственоръчно своите спомени, но тук са в друга редакция. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

40. Спомени на сестра Барудова

40.1. Как оздравях от маточното кръвотечение

През 1926 г. исках да дойда на събор в София, а живеех във Варна. Отидох при брат Манол Иванов. Понеже бях от беден произход, брат Иванов ми каза, че трябвало много пари. Аз се осърбих много и плаках из пътя. Една сестра беше с мене и ми каза:

- Не плачи! Колко пари имаш?
- Имам 600 лева.
- Тръгвай тогава!

И аз дойдох. Но научих, че съборът бил забранен и ме караха да се връщам. Но аз реших да попитам Учителя, ако имам случай да Го видя. И както си вървях, срещнах Учителя на пътя. Разправих му всичко. Той ми рече:

- Ами ти какво казваш?
- Искам къде си Ти, и аз да съм, затуй съм дошла.
- Добре, ще останеш.

По това време аз бях болна от маточно кръвотечение от 4–5–6 години. Тъй като беше решено да се отива на Мусалла, аз размислях, че при това кръвотечение, ако тръгна, то значи да ме носят на носилка. Затова реших да се моля. Молих се три дена и три нощи да ми спре кръвоточението. Но точно сутринта, когато да тръгвам, кръвоточението пак се появя. Но аз реших, каквото и да става с мене, ще отида. И отидох. Като стигнахме на Мусалла, там валя цяла нощ дъжд и сняг. Бях мокра, на другия ден пак бях мокра. На върха се качих с един скъсан сандал.

На другия ден бях пак мокра, но по чудо кръвоточението спря. Като се върнах оттам, бях добре. Но като се върнах тук, по неизвестни причини краката ми се подуха. Едвам вървях. По едно време, както вървях, срещнах Учителя. Той веднага ми видя краката и ме попита какво е това.

- Подуха ми се краката.
- Десет дена да ги миеш три пъти подред в гореща вода.

Аз започнах да си слагам краката в гореща вода, но не минаха и десет дена, и краката ми оздравяха. И оттогава, до ден днешен, слава на Бога, нямам никакво кръвотечение. И краката ми са здрави.

40.2. Как оздравях от кръвохрак

През 1930 г. всички се канеха да отидат на Седемте рилски езера. Исках да отида и аз. Но през това време не бях никак добре и бях почнал да плюя кръв. Никак не знаех от где излиза кръвта – идваше ми така една топла вълна и като се изплюя и виждах – кръв. Не отидох на лекар да видя каква е тази работа. Седях един ден и си мислех какво да правя. И както си мислех, дойде ми мисълта да натопя червен кантарион в зехтин и да го лия. Така направих и тръгнах от Варна за София. Оттука заедно с Учителя и всички сестри и братя потеглихме за Езерата. Точно бяхме минали хижка Скакавица, и започна да ни вали дъжд. Хем бях болна, хем бях боса и с едни летни обувки. Докато стигнем до езерата, бях мокра до кости. Там стигнахме и всичко беше мокро. Разпънах няколко палатки, но аз бях цяла мокра и легнах така. Не можах да мигна от студ. По едно време станах и излязох навън. Гледам, запален беше голям огън и Учителят седеше на едно дърво край огъня. Отидох при Него и му казвам:

– Учителю, не мога да заспя от студ. Страшно ми е студено. Тук не било за такива като мене да идват, а трябва да са герои. Пък аз мислех, че и аз мога да дойда, но ето, не било за мене.

Учителят ме погледна, както само Той знаеше да гледа в такива случаи, и каза:

– Седни тук и си обърни гърба към огъня.

Седнах аз и започнах да грея ту гърдите, ту гърба. От дрехите ми заизлизаха пари. Най-после се почувствувах добре и ми се придряма. Станах и казах на Учителя [, че ще ида да спя.]

– Иди – рече ми Той и аз тръгнах.

Легнах си и това беше. Оттогава до ден днешен никакво кръвохрачене не ми се яви. Оздравях напълно. Изпих кантариона със зехтина и се върнах тук здрава. А по-рано, близо година, щом пиех нещо топло, и все плюех кръв. (А това означаваше, че съм болна от туберкулоза.)

Така Учителят мълчаливо и незабелязано ни лекуваше.

(Но онези, които имаха вяра в Него и търсеха Неговата помощ. А мнозина млади и левенти, красавици и хубавици, си заминаха от кръвохрак и туберкулоза. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

41. Една от многото

41.1. Непрогледните дни и нощи

Мнозина разказват за Учителя и за своите опитности. Аз винаги съм облажавала тези, на които духовните очи са отворени и могат да видят Учителя не само като човек, но и в Неговата духовна и Божествена светлина. Но аз бих искала да ви разкажа нещо, което аз опитах в обикновения човешки свят и на което дължа живота си.

Аз бях малка, никому неизвестна жена. Моето съществуване беше такова, че дори и най-близките ми едва ли го чувствуваха. Но вътре в мен имаше едно сърце, което обичаше и страдаше ужасно. Имех една душа, която се разкъсваше постоянно от непосилни терзания. Много пъти, когато вървях из улиците, трамваят биваше твърде близко до мен и мисълта за смъртта бе станала постоянна спътница в живота ми, който беше изгубил всянакъв смисъл... Този, с когото бях свързала живота си, ме търпеше... понасяше с мъка, но не обичаше, както ми заявяваше твърде често... О, това за мен бе по-горчиво от най-ядовитата отрова и по-мъчително и страшно от самата смърт.

Аз виждах очите му да просияват в светлина, когато виждаше тази, която бе станала радост в живота му и страдах ужасно, когато той намираше думи и време само за нея...

Така минаваха дните, по-тъмни от непрогледните нощи и сърцето ми тежеше в гърдите ми като парче олово... толкова ми се виждаше тежко то. Главата ми бе наведена надолу и очите ми виждаха само моята горчива, безпределна скръб... За мен нямаше сълнце, нямаше красота, нямаше нищо друго, освен болката ми, която ме терзаеше ден и нощ... И когато исках да сложа край на всичко това, аз отидох при Учителя. Мнозина ми бяха говорили за Него, но аз не смеех да отида, разколебавана от противоречивите слухове, които се носеха за Него. Най-после, когато всичко бе за мене безразличие и пустота, моите стъпки бавно се отправиха за нагоре... за при Учителя.

Отишла бях там и стоях настани, не смееща да се приближа, защото за всички бях винаги в най-отдалечения кът, а за там, за Горе, аз мислех, ще бъда още по-далечна и по-чужда...

Стоях така и гледах плахо през моята постоянна черна скръб, когато край мене минаваха мнозина и ми се усмихваха приветливо – сякаш ме познаваха и аз им бях близка. Дори едно момиче ме заговори и когато ѝ казах кого търся, тя ми каза да почакам, навярно Той скоро ще слезе...

41.2. Срещата с Учителя Дънов

Край мене чакаха и други, говорещи си на малки групички, но аз бях сама... както почти през целия си живот. И тъй замислена, аз леко трепнах, когато наоколо ми се раздвижаха и после всичко утихна. Повдигнах глава и погледнах – към мен се приближаваше стар белокос човек. Чух да шепнат край мен: „Учителят, Учителят!“ Аз изправих повече главата си и Го гледах неподвижна, незнайка какво трябва да правя и неочеквала да се приближи към мен. Но Той тихо пристъпи и ми каза едва чуто:

– Елате, сестра! – и ми кимна с глава.

Отначало не можах да разбера – толкова ми бе странно, че между много-то мен първа вика и се огледах виновно наоколо – може би погрешно съм разбрала. Но младото момиче, което бе ме заговорило преди няколко минути, се мерна пак пред очите ми и усмихнато ме подтикна към Учителя, Който бе вече тръгнал. Тогава тръгнах след Него и влязох в стаята Mu.

Кой е Той и какво е Той, аз не зная, зная само, че вървейки и влизайки в стаята Mu, сетих как в душата ми се разстила някаква чудна топлинка, която кара скованата ми от напрежение и мъка фигура леко да се отпуска. Седейки на стола, аз не усещах нищо друго, освен чудна приятност, каквато не помня никога в живота си да съм усещала.

Той също беше седнал недалеч от мен, на Своя стол, и ме гледаше спокойно и благо. И от този поглед сещах как ми стана все по-леко и товара, който ми тегнеше от толкова години, сякаш невидима ръка го бе отнела от гърдите ми.

Не помня колко време бях стояла така мълчаливо, гледайки Го, но когато най-после поисках да Mu заговоря, не зная защо, стори ми се, че това, за което исках да Го моля, е толкова дребно, малко, че не заслужава да Го беспокоя. Някак ми стана стеснително, че ще Го занимавам с моя личен живот и почнах да се извинявам, препъвайки се на всяка дума. Но Той толкова внимателно ме слушаше и гледаше, щото треперяящият ми от стеснение глас се превърна в равен и спокоен.

Не помня никога да съм говорила така откровено, така кротко и така без прикриване нито на една мисъл. Всичко, което ме измъчваше от години наред, всичко, което ми тегнеше и обезсмисляше живота ми, аз бавно и тихо Mu го разказах. Той слушаше, без да ме прекъсне, без да изкаже нетърпение или неодобрение. Това спокойствие като че ли преминаваше и у мене. Когато завърших това, което Mu говорих, в моята душа всичко бе вече спокойно, светло, просторно. Аз повдигнах главата си към Него и го погледнах. Устните Mu тихо проговориха:

– Не се беспокойте, всичко ще се оправи.

Аз само кимнах с глава – то беше вече оправено... в мен поне. След това Той леко ме запита с какво се занимавам и когато му казах, че с домакинство... а преди много години съм свирела малко на пиано, Той ми даде една малка книжка, да я прочета.

41.3. Другата, вътрешна светлина

Аз станах да си отивам, а в душата ми се бяха сякаш пробудили птици, които запяха и ми беше така хубаво. На вратите Той ми каза да отида пак при Него след една седмица. Но и да не бе ми казал, аз пак бих отишла, за да Mu благодаря за мира, който бе оставил в моята душа...

Оттогава в мене се събуди желание да чета, да работя, дори да свиря на затвореното от години пиано. Аз не бях вече онази начумерената, вечно тъж-

ната и пессимистичната. На устните ми често просияваше усмивка, а очите ми изльчваха светлина, защото бе светло на душата ми.

Как стана това, аз не зная, зная само, че думите на Учителя, колкото и кратки да биваха, внасяха в мене тих мир и безгранична радост. А Той ми говореше за търпение, за обич, безкористна, и да виждам навсякъде и във всичко доброто и красивото.

Спътникът в живота ми, като виждаше промяната в мене, зачудваше се, а после ставаше ласкав и приветлив.

Оттогава се изминаха много години, през които слънцето не грееше не-престанно, но и когато имаше нощи на тъга, мъка и скръб, в мене, там негде в душата ми, грееше друга светлина, която ме крепеше и насочваше във верния път на живота. Тази светлина идваше от думите на Учителя, от Неговите очи, които ме гледаха благо, и от Неговото присъствие, което винаги събуждаше в мене импулс за творческа работа.

Сега, когато слушам някои сестри да ми говорят за Учителя, виждащи Го с духовните си очи, понякога и аз въздъхвам, загдето и аз не мога да Го виждам така, но когато се обръна и погледна моя живот, аз Го виждам там като основен стълб, който ме е крепил и помагал през всичките дни. Тогава се усмивам на себе си и казвам: Нима мога да искам да видя Учителя в по-голямо величие от това, че Той е носител на живота и че днес мога да кажа, че живея, защото Учителят ми възвърна живота...

Амин.

Сурдулица, 29.IX.1941 г.

42. Сестра Найденка

Лекарите пипнаха огромния, подут като някакъв балон корем, пипнаха пулса, огледаха изтощеното, сбръчкано, пепеляво лице на Найденка, поклатиха глава и промълвиха:

– Операцията е безпредметна. Тя и така ще умре. По-добре носете си я въкъщи!

Същата лека, алуминиева кола от „Бърза помощ“ отнесе Найденка въкъщи. Тя усещаше, че я носят към къщи, усмиваше се: и без това не искаше да се оперира. Пред смъртта си тя искаше да види сина си Тошо. Само това молеше. Но Тошо беше командирован в Унгария. Тя се задоволи с неговата железничарска шапка. Тя отнесе последната майчинска целувка.

Направиха ѝ тържествено погребение. Тъй като беше майка на видни общественици, беше ѝ отпусната първокласна погребална колесница. Присъствуващите целият Изгрев. Найденка не беше обидила никого и песните, които се пееха на погребението ѝ, бяха пети от сърце.

Ето какво ни разказа Василка [Иванова] за Найденка:

Найденка беше родена накъсно преди Освобождението – почина, значи, на седемдесет и шест години. Родена беше в село Кираново, Свиленградско. Била женена за беден овчар, когато през 1913 г. е трябало да се изселва от Турция в България. Приютили се временно в едно село в Айтоско, где се започнали за пръв път с наши хора, запознала се с братството. Отзовчива към доброто, тя веднага разбрала цената на учението и започнала жадно да го слуша. Но тя искала сама да чете беседите. С голям труд, през свободното си от тежката работа време, тя се научила да чете и до края на живота си четеше с радост беседите. Тя друго четиво почти и не познаваше. Накъсо мъжът ѝ умря и тя сама трябваше да поеме на гърба си издръжката на семейството. А то се

състоеше от трима сина, които не знаеха друго, освен да искат. Ту като копачка, ту като перачка, като обща работничка, чистачка по домовете, тя смогваше да свърже двата края и да издържа тежкото семейство. Но и децата бяха добри. Иван стана общественик, а Тошо – железничар. Заради него семейството се премести в София. Тошо започна като обикновен железопътен чистач, постепенно стана шлосер, после – монтьор в работилницата за вагони, после участваше в комисията по приемането на вагоните. Като партиен деец, той беше станал председател на ОФ организация на Изгрева, гдето добре знаете колко много всички го ценяха и зачитаха, как на всички обслужваши и никого не обиди. Като ударник и отличник, него практика на специализация в Унгария, гдето е и досега.

Найденка не прекъсна връзките си с братството. Те си направиха къщичка на Изгрева. До края на живота си тя помагаше в кухнята на братството. Тиха, полуглуха, мълчалива, тя се вслушваше с радост в думите на Учителя, когато се четяха, пееше според възможностите си и усмивката никога не слезе от устата ѝ.

Записано от д-р Стефан Кадиев на 18 октомври 1950 г., София

43. Кузман Кузманов

На 30 септември 1952 г. заварих в Казанлък Петър Камбуров в сравнително много добро състояние. Ударът сякаш беше отекнал, тялото му беше прегърбено от дясната страна, когато ходеше, повличаше левия си крак, подхвърляше дясната си ръка, но това не му пречеше все пак да ходи. Заведе ме на Изгрева на Казанлък – огорели от сушата лозя в източния край на града, на височината, с хубаво югоизточно изложение към Средна гора и към самия Казанлък. Беше свежо утро, небето – синьо като мънисто. През цялото време приказвахме.

– Като студенти, ние живяхме в къщата на Георги Томалевски, на улица „Веслец“. В две стаи живеехме четириима души. Аз живях с Кузмана, а в другата стая беше Георги Марков с още един другар. С Гарвалов Добра бяхме почти неразделни. Ние бяхме най-преданата група около Учителя и Той много ни се радваше. Георги Радев не беше още се приобщил към Учителя. Сега нека кажа няколко думи за всеки един от тях.

Още оттогава Кузман започна да се оплаква, че кашля, че през нощта дланите му парят. Казах му да отиде на лекар, той ми се присмя. Както знаеш, тогава се изживяваше едно настроение против официалната медицина. Хранене се доста слабо, баща му като учител му пращаше доста малка сума, той беше принуден да пести от храната. Бяхме се условили да оставяме на масата парите си и всеки от нас да харчи колкото иска или колкото има нужда. Кузман се стесняваше и просто не пипваше от моите пари. За да му дам личен пример, аз вземах от неговите пари, но той моите просто не пипаше. Когато дойде в Казанлък и се назначи учител, той вече можеше да печели. Но очевидно болестта беше вече пуснала корен в него. Един ден ми казва:

– Боя се, че ме е хванала „тънката“ и едва ли ще живея още много.

– Но покажи се на лекар и се лекувай!

– Ето това ми е лекарството – каза той и ми показа една стомна, пълна с пирони. Майка му наливала вода и той пиял ръждивата вода. А „тънката“ бе скоротечна туберкулоза.

44. Болното дете на полковника

44.1.

Петър Камбуров от Казанък разказва следното:

Както Паскалев, така и аз бяхме студенти и се връщахме от ваканция. Той идваше от Бургас и се събрахме случайно в едно купе на влака. И двамата носехме дълги коси до раменете, както беше модата за учениците на братството.

Освен нас, в купето пътуваха няколко студенти, две студентки и един офицер, доколкото си спомням – полковник. Никак не ми е ясно как и защо беше попаднал в третокласно купе, когато тогава [официерите] обикновено пътуваха в първа или втора класа.

Нашата младежка група тогава подготвяше цикъл от доклади, за които и двамата се готвехме. Колкото и тихо да говорехме, без да искахме, ние станахме обект на вниманието на студентите. Започнаха изказвания, които ни накараха да занемеем. Като поток от нечистотия беше изречено всичко, което се приказваше тогава и за Учителя, и за учениците Mu, и за самото Учение. Това бяха поредици от гадости, цинизми, примесени с най-долен, язвителен саркаズъм. Пороят беше толкова силен и за нас – така невероятен, че ние не знаехме как да реагираме, усмихвахме се глупаво и нищо не отвръщахме.

Тук се случи нещо неочеквано. Заговори полковникът:

– Господа – рече той, – спрете с тия гадости, защото ще изхвърля всички ви из прозореца навън! Как можете да приказвате такива мръсотии за един свят човек, когото не познавате?

Зацарува мълчание, в което отекваше рязкото тракане на колелата върху релсите.

– Вие да не сте дъновист? – рече една от студентките, която първа се съвзе от неочеквания удар.

– Не, аз не съм дъновист – рече полковникът. – И защото не съм дъновист, имам право да защитя обективно една истина.

Той се обърна към нас.

– Това ще кажа на вас – онези все едно, че ги няма! Преди всичко – оставдам ви, че не защитихте достойно своя Учител и Неговото име! Как можахте да мълчите, когато чувахте да се сипе тая нечистотия по Негов адрес?

А ето и моята история.

Ние имахме единствено дете, наша обична, мила дъщеря. Привързаността между мене, майката и дъщеря ни беше прераснала в дълбока обич, далече надхвърляща обикновената привързаност на семейството. Това беше обич на живот и смърт, обич, която изпълваше всеки наш ден – години наред, с много радост, но и с много тревоги.

И точно тая наша скъпа, любима дъщеря заболя от туберкулоза. Завехна, избледня, стопи се, като че беше лоена свещ. Косите ми настърхват само като си помисля за онова време.

Тръгнахме, естествено, по лекари, професори, санаториуми, прилагахме всякакво лечение, каквото ни казаха. Отидохме и при прочутите на времето Виенски професори, които ни отправиха в най-известни швейцарски курорти. А оттам ни казаха:

– Не тук, а в България! Роден въздух ѝ трябва!

А детето от ден на ден гаснеше. Един ден, цяла пламтяща в огън, тя се отпусна. Рекохме си: идва краят, умира детето! А с нея заедно – ще умрем и ние двамата с майка ѝ. Така си бяхме и решили – ще застрелям и майката, и мене си – нека ни погребат в един общ гроб.

• Съвсем случайно ми попадна пред очите вестник „Зора“ и в него – един мръсен пасквил по адрес на Дънов. Ozари ме една мисъл да отида и при него.

Намерих го в стаичката му на Изгрева. Щом ме видя, той излезе и ме посрещна в антрето. Аз коленичих, прегърнах му краката и казах:

– Учителю, моля, помогни! Дъщеря ми е на съмърто легло, тя ще умре и с нея заедно – и майка ѝ, и аз!

Вие знаете историята с ония римски офицер, чието дете е било болно и как то оздравяло в същата минута, когато Христос пожелал това!

Дънов ме хвана за раменете и ме дърпаше да стана.

– Стани, рекох, детето ви е добре!

Аз целунах ръката му и се втурнах към къщи. Знаете ли какво заварих?

Дъщеря ми седеше на кревата и везеше отдавна започната възглавничка. За мене я готвеше. Лицето ѝ беше бодро, освежено, погледът – ясен и спокоен. Аз не вярвах на очите си – като знаех как я бях оставил.

– Къде е майка ти? – запитах аз.

– В кухнята. Помолих я да ми опържи пирожки, че страшно съм огладняла. Такъв глад отдавна не съм усещала.

Подскочих от радост. Прегърнах детето и го целувах с всичка сила.

Когато отидох в кухнята, запитах жена си:

– В колко часа стана добре на детето и поискава да яде?

– Преди половин час.

А точно тогава аз бях при Дънов и той ме вдигна за раменете, като ми каза с усмивка:

– Стани, рекох, детето ви е добре!

Детето ми наистина тръгна на добре. Възвърна ѝ се апетитът и сънят, доброто настроение, от ден на ден бузите ѝ започнаха да пълнеят и да червеният, започна да става, да ходи, да излиза, с една дума – оздравя.

Камбуров завърши:

– Ето нашето лекомислие! Ние не взехме името и не знаем адреса на този полковник – изобщо нищо в повече не знаем за него. Loши ученици бяхме ние!

(Офицерът е Тодор Божков. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

44.2. Защита на Учителя Дънов – един случай с Тодор Божков

Д-р Паскалев и Петър Камбуров пътували във влака за някъде. В същото купе пътували и няколко души младежи. Нашите двама приятели по онова време били с дълги коси, което било очебиющо и издавало, че са хора от братството. Младежите се отнасяли подигравателно с братята, като казвали какви работи се говори по тяхен адрес.

По едно време в купето влязъл брат Тодор Божков в офицерска униформа. Като приятели, той се ръкувал с д-р Паскалев и Петър Камбуров и седнал в купето при тях.

Младежите продължили да се подиграват и да говорят нелепости по адрес на братството и Учителя. Като чул това нещо, брат Тодор Божков се обърнал към тях и казал

– Вие не знаете какво говорите. Вие не познавате кой е Учителят. Знаете ли, че аз имам дъщеря, която беше болна психически. Обиколих какви ли не лекари у нас, водил съм я и в чужбина при известни лекари и професори, но никаква полза. Не можаха да ѝ помогнат. Обаче Учителят и помогна. Тя оздравя и дори завърши консерватория. Тя е пианистка. Това го дължим само на Учителя. Ако продължавате да говорите още такива глупости, да знаете, ще ви изхвърля през прозореца!

Младежите мълкнали след тия думи. Думите на брат Божков като че ги попарили с вряла вода.

Разказал: Георги Йорданов, 6.XI.1988 г.

Преразказала: М. Марашиева

45. Как намерих Учителя

(Невена Неделчева: Из живота на сестра Донка Д. Станкова)

45.1. Старецът и Библията

Всякога е приятно да се разговаря за Учителя, да се слушат спомени и случки за Него. А с още по-голям интерес се слуша, когато тези случки надхвърлят неща от обикновения човешки живот и ни разкриват духовните, мистичните възможности на някои наши сестри и братя. Техните предварителни срещи с Учителя ни показват, че наистина Учителят по един или друг начин повиква учениците Си. Слушайки тези разкази, свързани с Учителя, ние ту жалим, че не сме имали ние тези духовни възможности, ту се радваме, че чрез очите на другите можем да проникнем в други светове, да видим необикновената Скромност и Смирение на Учителя, имащ безгранична духовна мощ и сила.

Винаги след такъв разговор за Учителя, в душите ни остава светла пътека и ние сме готови да разкажем и на другите това, което сме чули, за да станат и те съпричастници на духовната светлина и радост, която сме имали ние.

Необикновен интерес събужда у нас как сестра Донка е била повикана от Учителя. Ние се вглеждаме в сините и бистри очи и слушаме да ни разказва:

– Това беше през войната, през 1943 година. Аз държах павилион, в който продавах стоки, каквито се продават във всички павилиони, разбира се и вестници. Мъжът ми до сами павилиона имаше обущарница и работеше в нея. Беше топла лятна утрена, аз бях излязла да забождам по един от вестниците, за да се виждат от купувачите и прегледах заглавията им, за да видя докъде са стигнали германците в Русия. В този момент видях човешка сянка до мене. Обърнах се, гледам белобръд старец до мене. Той ме запита:

– Какво четеш, сине?

– Чета, дядо, новините – отвърнах му аз, – да видя докъде са стигнали германците в Русия.

– Това не е за вас – каза ми тихо Той. – У вас имате шкаф с две чекмеджета, в едното чекмедже имате мухлясала Библия.

Погледнах го учудено. Отгде знаеш този старец за тази Библия? И въпреки че бях много изненадана, казах Му:

– Дядо, аз нямам време да чета Библия.

– Имаш време – отвърна Той. – Когато седнеш да се храниш, ще разтвориш Библията и ще прочетеш наслуки едно стихче и цял ден ще размишляваш върху това, което си прочела.

Това ми направи впечатление и се обърнах да кажа на мъжа ми, който работеше на ниската обущарска маса близо до отворената врата.

– Виж пък тоя дядо какво ми казва... – Димитър вдигна глава и аз се обърнах, за да му посоча стареца, но него вече го нямаше. Погледнах натук, натам – никъде не се виждаше. Къде може да отиде за секундата, в която бях се обърнала към мъжа си?

През целия ден не ми излизаше от ума тази случка. Кой беше този старец, отгде знаеш за Библията, изоставена кой знае от кой времена в чекмеджето, когато ме вижда за пръв път? „Чудна работа!“ – повтарях си постоянно аз. Исках отново да прегледам вестниците, да отвлека ума си, но старецът отново заставаше пред очите ми и чувах да казва: „Ще разтвориш наслуки Библията, ще прочетеш едно стихче и цял ден ще размишляваш върху него.“

Като се върнах на обед въкъщи, най-напред потърсих в чекмеджето Библията. Намерих я, извадих я. Наистина, кой знае от кои години не беше отваряна. Седнах, както ми каза старецът, отворих я наслуки и прочетох: „Бях на третото небе и това, което видях и чух, човешко око не е видяло и човешко ухо не е чуло...“ Тогава само това прочетох и както винаги, се захванах с домакинската си работа. Но каквото и да правех, мисълта за стареца не ме напускаше.

45.2. Грях пред Христа

Следобед отидох пак на работа в павилиона. Искаше ми се да разкажа за случката на някого, да споделя с човек, който би ме разбрал, не би се засмял над важността, която ѝ придавах аз.

Като изреждах мислено близките си познати и приятелки, спрях се на приятелката ми Невяна Панова. Тя беше духовен човек, ходеше да слуша духовни беседи някъде, щеше да ме разбере и може би осветли. Добре се разбрахме с нея, защото беше добър, скромен човек. Обичаше да се замисля и сериозно гледаше на нещата. По това време, пък и през целия си живот, аз бях религиозна и разговорите ми с Панова бяха много приятни.

Вечерта, като затворих павилиона, отидох при Невяна да ѝ разкажа това, което ми се беше случило през деня. Тя ме прие както винаги много любезно и изслуша с голямо внимание.

На нея също направи много силно впечатление както внезапното изчезване на стареца, така и това, което ми беше казал. Позамили се тя, позамили се и ме запита:

– Ти къде ходиш всяка сутрин?

– На църква – отвърнах аз, – нали има сутрешна молитва там. А в празник пея в хора на църквата... но право да ти кажа, че гледам, слушам, но все нещо празно ми остава в душата. Не може да ме нахрани това, което виждам и слушам там.

– Знаеш ли какво, Донче, виждам, че теб църквата не може да те задоволи, защото ти си надраснала това, което се говори там и обредите, които се извършват. Душата ти жадува за нещо ново, което да даде храна на твоят дух. Ако искаш, ела да те заведа там, където ходя аз, за да чуеш нещо, което ще нахрани твоята душа.

– Къде? – запитах я аз.

– При нашия Учител: Утре е неделя, ела с мене да те заведа на Изгрева, за да чуеш беседата, която Той изнася в белия ни салон.

Отначало се поколебах. Това, което ми казваше тя, беше вярно, но все пак аз толкова години бях ходила на църква и бях привикнала на това. Затова реших да поговоря със съпруга си и ако той реши, че е добре да отида, щях да се съглася да ме заведе приятелката ми на Изгрева.

Като се върнах в къщи, разправих на Димитър всичко и той ми рече:

– Иди се разходи, не е лошо. Там е хубаво.

Върнах се при приятелката ми и ѝ съобщих решението си да отида с нея.

На сутринга мъжът ми излезе рано и аз, като да тръгвам за приятелката ми, като заключах вратата, се малко разколебах и си казах: „Дали не правя грех пред Христа, че отивам при Учителя Дънов, да слушам Неговата беседа?“

45.3. Среща със стареца и с Учителя Дънов

Но въпреки тази мисъл, аз реших да отида. Приятелката ми ме чакаше и двете отидохме на Изгрева. Като влязохме в салона, видяхме, че беше препълен с хора. Даже имаше и отвън, на двора. Сестрата Панова ми каза:

– Върви, Донче, да намерим място да седнем.

Тръгнахме по пътеката между столовете, покрай столовете и пейките, които бяха поставени край прозорците. Точно срещу катедрата един момък и едно момиче станаха и ни предложиха местата си на пейката. Като седнахме, първият ми поглед попадна върху катедрата. Така останах закована на мястото си от смайване. Видях седнал на катедрата същия старец, който бе ми казал за Библията пред павилиона, когато преглеждах вестниците.

– Невянке – побутнах приятелката си, – този е същият старец, който ми говори за Библията и чекмеджето.

– Мълчи сега, Донче, че Учителят почва да говори.

Тогава видях, че Учителят затвори Библията, която навярно е чел, докато влизахме в салона, и заговори.

Заслушах се със всичкото си същество в това, което казваше. Мисълта, че Той бе говорил с мене, без да ме познава и да ми каже нещо, което и аз дори бях забравила – че имам Библия в чекмеджето, ме правеше да слушам с особен трепет и внимание.

В салона беше абсолютно тихо. Направи ми впечатление, че Учителят говореше тихо, но аз Го разбирах, чухах и не отделях очите си от Него.

По едно време Той спря да говори и като ме погледна, каза:

– Тук е дошла една душица, която, когато заключвала вратата си, си помислила дали няма да направи гръх пред Христа, като дойде тук, за да слуша моята беседа.

Не мога да обясня с думи какво преживях в този момент. Бях поразена и същевременно трогната и покъртена от това, че беше спрят Учителят вниманието си върху мене. От очите ми бликнаха сълзи. Разбрах, че Той бе видял всичко, каквото бе станало с мене. Бършех сълзите си с кърпичката си и не смеех да Го погледна повече. В това време приятелката ми ме попита:

– Донче, защо плачеш?

– Боя се да гледам Учителя, защото виждам, че за Него нищо не е скрито.

Учителят продължи да говори. Всичко в мене се разтапяше и превръщаше в сълзи, които исках да скрия с кърпичката си, като погълъщах всяка дума, която Той казваше. Тогава чух да казва:

– Плачете, плачете, поливайте си изсъхналите цветя в градината си.

Разбрах, че се отнасяше за мене и това още повече ме развълнува.

Беседата най-после завърши, Учителят стана. Всички станаха прави, чух да пеят песента „Аз мога да любя, добър да стана, аз мога да обичам, силен да стана...“ После прочетохме „Отче наш“, Учителят напусна салона, а аз все още стоях, без да мога да се помръдна.

45.4. Лекуване с топла вода и ряпа

След няколко месеца от тази първа среща с Учителя, през което време редовно ходех на беседи, посещавах школата е естествено станах вегетарянка, отидох при Учителя този път заради здравето си. Разбира се, за да отида и Го попитам относно здравето си, пак стана причина Невяна Панова. Тя ми каза, че Учителят лекувал и няма да е лошо, ако Му кажа болката си и Той ми помогне.

Един есенен ден, преди обед, когато лешниците вече зрееха, ние с Панова се изкачихме по стълбите и едва стигнали на дървената площадка, когато вратата се отвори и на прага застана Учителят. Тогава с мен беше дошла и майката на сестра Н. Панова, защото и тя се оплакваше от нещо.

– Какво обичате? – обърна се Учителят към мене, но не гледаше в мен, а отстрани, вгледан в далечното пространство, сякаш търсеше нещо.

– От 23 години съм болна от гастрит – отговорих Му аз – и не мога да се излекувам. Идвам при Вас, ако обичате, да ми помогнете.

Той ми каза:

– Три пъти на ден ще пиете вряла вода, по една чаена чаша преди ядене. После ще вземете една черна ряпа, голяма, ще я настържете и сока ще го изпивате сутрин – един път на ден на гладен стомах.

Като чух това, веднага си казах в себе си: „Ах, с вряла вода ще ме лекува и с ряпа!“

Учителят ме погледна и каза:

– Разговорът е свършен, имам много работа, свободни сътв.

На другите изобщо не проговори и Си влезе в стаята.

Ние със старата сестра слязохме при белите дълги маси под лещаците и аз казах на Невяна:

– С вряла вода и ряпа ще ме лекува... Не вярвам на такова лекарство.

45.5. Учителят Дънов върви и крачи по въздуха

В това време горе вратата се отвори и Учителят слезе, мина край нас, без да ни каже нищо. Отиде на поляната, где беше дървената малка барака, в която живееше Веса Козарева, и започна да гледа на изток. Така стоя няколко минути. После се обърна към юг и пак гледа няколко минути, същото направи към север и запад. След това тръгна да се връща. Аз през всичкото време Го наблюдавах. Мина покрай нас на две крачки, обаче бях поразена от факта, че откакто върви от голямата чешма, на която беше написано: „Храни се добре, мисли добре и работи добре“, Той не вървеше по земята, а плаваше, ходеше на половин метър височина във въздуха. Гледах и не можех да повярвам на очите си. Учителят се приближи на около две крачки от мене, все така плаващ из въздуха, и ми рече:

– Видя ли кой съм... Но ти не знаеш кояси.

После се възви към салона. Когато стигна до първото стъпало на стълбището, Той стъпи и се качи както обикновено се качваше горе.

Тогава аз повярвах, направих това, което ми беше казал относно лекуванието и за три дни оздравях.

(За „Разходка във въздуха“ вж. „Изгревът“ том II, с. 294–295. За този случай лично съм разпитвал Донка и тя е дала тъй обяснението си. Другите случаи съм ги слушал лично от нея и те също са описани в „Изгревът“, но разказани от други ученици, в друга редакция. При всяка една нова редакция се допълва нещо ново, което е рассказал допълнително самият разказвач, чиято е опитността. Така че, няма никакво изменение. – бележка на съставителя Вергилий Кръстев.)

46. Войникът на пост

Разказва Невена Неделчева на 27.XII.1958 г.: Това ми разказа брат Георги Радев Дюлгеров от Ямбол.

Тогава трябваше да постъпя в казармата като войник. Аз чувствувах противоречие между Училището на Учителя, което беше обучение на любовта, и онова, което представляваше казармата като училище за масови убийства. Ако откажех да постъпя в казармата, трябваше да напусна родината си, на което не можех да се решава. Така, отрупан със съмнения и колебание, аз се явих при Учителя. Запитах Го как може да се реши това противоречие. Той ми отговори:

– Вярно е, че казармата не е школа за любов на всички хора на земята. Но и в нея има нещо хубаво. И в казармата има души, които са гладни и жадни за Словото.

Така примирен, аз влязох в казармата, като се стараех да примириявам нейните сурови изисквания с учението на Учителя.

Но ето че почна войната. Повлече ме вихърт и аз нямах нито време, нито възможност да разсъждавам. Суровият дълг, суровата действителност, суровият войнишки живот при всяка обстановка. Аз съм с пушка и патрони в ръце между другари, на които нито исках, нито можех да изневерявам. Само дълбоко в мене беше мисълта: не искам да убивам човеци!

А валякът на войната ме влечеше със себе си. Най-напред бяхме в настъпление, викахме „ура“, изтласквахме противника пред нас. После настъплението спря, преминахме към отбрана. Аз съм навсякъде между другарите и никой не подозира моята мисъл. И никой, естествено, не беше допуснал, че наистина на мене не ми се е удавал случай да убивам – просто не се е удавал такъв случай. Пред нас противникът отстъпваше така бързо, че нямаше нужда да го убиваме.

Когато настъплението беше спряно и ние самите преминахме в отбрана, аз преживях един момент, който никога няма да забравя.

Беше нощ. Аз бях нощна застава. Позицията ни беше на височина. Постът ни беше върху една висока скала, от която се виждаше дълбок дол. Беше ясна лятна нощ, грееше пълна луна и целият простор като че беше прозрачна сребърна маса. Прострелки ставаха всяка нощ и войниците бяха уморени. Само аз бях буден на поста си, вторачил поглед в далечината. В мене беше тихо и спокойно. Аз си мислех за Учителя.

Изведнъж погледът миолови в дълбочината на дола никаква сянка, която се движеше. Навярно някой противников войник се приближаваше внимателно към нас. Прилепил глава до скалата, притаил дъх, аз го наблюдавах. Пушката ми беше заредена и цевта отправена към него. В мене беше съвършено спокойно. Зад мене бяха другарите, които чакаха само моя знак.

Но тук ставаше нещо необикновено. Минутите минаваха, а сянката не мърдаше от мястото си. Тя се поклащаше ту в една, ту в друга посока, но си оставаше на място.

За мене беше много лесно да стрелям и да вдигна тревога. Но другарите ми бяха много уморени и всяка ненужна тревога би им създала търде голяма неприятност. А не можех и да позволя на противника да ни излови като пилци.

В такова раздвоение аз отправих мисълта си към Учителя. И както мислех за Него, ето какво видях: Неговият образ се очертава на половината небе, до кръста, с брадата, с медальончето и ланеца на шията, с будния усмихнат поглед, вторачен към мене, спокоен, весел. Аз Го гледах спокойно повече от пет минути, без да изпускам от очи подвижната сянка в дола.

Съвършено спокоен, аз поисках да установя какво беше всъщност това, което ми създаваше такова съмнение. Аз се спуснах по единствената пътека, която водеше към дола, готов всеки миг да тегля спусъка или да го пробода с ножа си.

Впрочем, за всичко това нямаше никаква нужда. Предполагаемите врачи войници се оказаха купчинки тръстики в дола, които вятърът люлееше по своя воля. Отгоре те наистина приличаха на живи хора.

Само след няколко минути аз бях отново при моята скала и дочаквах смяната на караула.

През тая нощ на нашия участък беше наистина съвършено спокойно и войниците си починаха.

Един ден дойдох в София и исках да питам Учителя за тоя случай, но ме досрамя. Но ето че Той ме изпращаше и рече:

- Когато си в нужда, повикай ме пак!
- Но значи, Учителю, наистина Вие бяхте?
- Да – рече Той, като се усмихваше широко: така, както само Той умееше да се усмихва.

Записал: Д-р Стефан Кадиев

(Вж. „Изгревът“ том X, с. 708–730. Този случай е описан накратко на с. 712–713. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

47. Отговор на неизпратено писмо

Това ми го разказва сестра Невена Неделчева на 27.XII.1958 г.

Тогава била в провинцията и имала голяма нужда от един съвет на Учителя. Тя записала в тетрадката си въпроса, който трябвало да прати. Но дните минавали и тя все не пращала писмото. Минали три-четири дни и раздавачът донесъл писмо. То се окказало от Учителя. Когато го отворила, тя намерила точно отговора на въпроса, който преди толкова дни записала върху тетрадката си, но поради залисия не могла да изпрати.

Записал: Д-р Стефан Кадиев

48. Учителят и времето

Разказва д-р Стефан Кадиев:

През 1924 година бях зает длъжността си като дружинен лекар в Хасково. Намерих обаче време да дойда до София точно по време на всеславянския юнашки събор. Учителят тогава живееше на „Опълченска“ 66. Аз бях гледал с възторг прекрасните юнашки носии на хилядите юнаци и юнакини, дошли от всички краища на родината ни, както и от Чехословакия, Югославия, Полша. Беше наизлязла и цяла София да гледа юнаците.

Денят беше хубав, сълнчев. Но точно когато д-р Кадиев беше при Учителя, той забеляза, че неочеквано небето се затъмни. Яви се черен облак, който покри хоризонта. Започнаха светкавици, громове и прокапаха първите едри капки дъжд.

– Ще се развали хубавият празник на юнаците – рече д-р Кадиев, който съводушевление беше вече рассказал на Учителя това, което беше видял.

Учителят се позамисли, после стана и влезе в стаичката Си. Минаха десетина минути и Той отново дойде на мястото Си на двора до чешмата. Разговорът продължи на други теми. Минаха още десетина минути. Учителят погледна небето и рече усмихнат:

– То като че ли няма да вали?

Вярно, не валеше. Тъмният облак като че беше се замислил, после като че започна да избледнява, да става по-светло. Още до половин час, небето се изясни и грейна сълнце.

Учителят погледна пак нагоре, усмихна се като човек, който е получил отговор на своя молба и рече:

– Разнесе се дъждът и няма да вали, нали?

Времето се оправи. Съборът на юнаците се проведе с успех.

49. Свободният и нарочен стол за Олга Славчева

Разказва Невена Неделчева на 27.XII.1958 г.

Тогава нашата сестра Олга Славчева, като бедна студентка, живееше в сутерена на едно заможно семейство (Иван Русеви). Тя получаваше там жилище срещу услугите, които беше длъжна да прави на семейството. Русеви тогава бяха много богати хора (счетоводител на циментената фабрика „Гранитсид“).

Един ден те поканиха Учителя на вечеря. Олга знаеше това, защото беше участвала в подготовката на вечерята. Тя се радваше безкрайно много, че ще има възможност да бъде макар само за малко при Учителя. Докато приготвяха за вечеря, домакинята нито веднъж не беше я поканила да присъствува на вечерята, но Олга не можеше по никой начин да допусне, че се касае до преднамерен отказ да бъде поканена. Като не искаше да бъде чакана, щом се свечери, тя се приготви да присъствува на вечерята. Тя се изми, спреса и облече най-новите си дрехи. Така пригответена, тя чакаше времето за вечерята, като се зачете в един том от беседите.

Пищна, хубава вечеря бяха приготвили домакините: след картофената супа трябваше да следват приумици на вегетарианското кухненско изкуство. Вечерята трябваше да завърши с баница и с торта и накрая – с истинско кафе.

Учителят наистина дойде и се поведе разговор. Времето течеше и домакинята започна да принася ястието. Супата и картофите, лимоните бяха сложени, беше прочетена молитвата, но Учителят не вкусваше от ястието. Не вкусваша и домакините, които чакаха пръв да посегне гостът. А Той не посягаше и все като че чакаше някого.

– Ами Олга къде е? – запита Той най-после.

– Тя излезе някъде на лекции – отговори домакинята наслуки.

Учителят почака. Приказките вървяха една след друга, много интересни, но никой не посягаше към ястието. Супата вече изстиваше. Учителят тоя път каза настойчиво:

– Проверете, рекох, може би пък да е тука Олга!

Дойде детето на домакините и я покани.

До Учителя имаше един свободен стол. Той го посочи и рече:

– Ето ти стол, заповядай, Олга!

Олга седна на трапезата и яденето протече при най-добро настроение за Учителя и за всички, които бяха около масата.

Записал: д-р Стефан Кадиев

50. Защо е дошел Учителя на земята

Разказва Невена Неделчева на 27.XII.1958 г.:

Това ми го разказа една сестра – името ѝ няма да ви кажа.

Тя отивала на беседите тогава, когато на душата ѝ било тежко, когато нямала друга радост. Наистина, както това ставаше с всички нас, тя чувствува радост, която не могла да се сравни с нищо друго на света.

Тоя ден тя била много омъчнена. Тежка мъка тежала на душата ѝ. Около нея изглеждало непрогледно тъмно. Тя слушала с радост думите на Учителя и току я налегнал един въпрос, който тя сама чувствува как отправя към Учителя: „Ние поне сме греховни, правили сме и правим грешки, заради които си получаваме нашите наказания – страдаме. Ами Ти, който си съвършен и безгрешен, каква сила Те принуди да дойдеш на тоя грешен свят и да страдаш заедно с нас? Твоите страдания от какво са заслужени?“

Като отправях тоя въпрос към Учителя, аз Го гледах право в очите. Погледна ме и Той и ми проговори ясно, като че беше до мене:

– Питате: защо съм дошел на тая грешна земя? Дойдох заради вас! Дойдох да ви донеса светлина. Дойдох да ви помогна да не ходите в тъмнина. Ето затова съм дошел на тоя свят!

Аз останах като гръмната! Стори ми се, като че в салона стана светло, че бремето слиза от плещите ми, стана ми весело, радостно, като че не съм имала никаква болка, никакво страдание.

Нямаше никакво съмнение, че Той бешеоловил мисълта ми и ми беше отговорил ясно, категорично и напълно разбрано.

Записал: д-р Стефан Кадиев

51. Жив е Учителят

Разказва Невена Неделчева:

Недавна, по случай някакъв празник, една от нашите сестри ни покани след гимнастиките у тях.

Когато влязох, бях изненадана, че голямата разтегателна маса вече беше покрита с бяла покривка и на нея сложени прибори за чай, до тях – чинийки с маслини, сирене, масло... А на грижливо наредените столове насядахме ние, поканените.

Приветливата домакиня, която пее хубаво, подхвана песента: „Запали се огъня на огнището...“ и ние всички запяхме. След това казахме: „Божията Любов носи изобилиния и пълен живот“ – и сестрата започна да пълни чашите с горещ, ароматичен чай от нашата любима мащерка.

Като привършихме закуската, както винаги, когато се съберем на имен или рожден ден, темите на разговорите са все свързани с Учителя. И този път, тъй като наблюдаваше Неговият рожден ден – 12 юли, някои от сестрите разказаха свои опитности и случки с Учителя.

Отдясно ми седеше непозната мен сестра с хубави, топли кадифяни очи, огрени сякаш от невидима светлина. Лека, деликатна усмивка се появи по лицето ѝ и тя запита дали може да разкаже една своя опитност.

– Разбира се! – отговорихме всички.

– Аз бях болна – заговори сестрата с приятен тембър на гласа – бях много болна... Със седмици лежах на леглото, без надежда да оздравея.

Никой не я запита от какво е била болна, а може би и тя не намери това за най-важно, затова продължи:

– В най-тежкото положение на това боледуване, една нощ сънувах Учителя, разбира се, после разбрах, че бил Той, но казвам, сънувах, че дойде при мен и ми каза: „Иди при братята и сестрите, и ще оздравееш!“ Когато се събудих, бях много учудена от този сън. Почнах постоянно да мисля и се питам: къде са тия братя и сестри, кои са те и где мога да ги намеря?

Една сутрин съпругът ми, отивайки на работа, ми рече:

– Направи усилие да поизлезеш! Ще те заведа на едно място в гората. Там чистият въздух и песента на птиците ще ти подействува благотворно.

С голяма мъка станах и с още по-голяма мъка вървях, докато стигнем гората и най-после можах да седна на една пейка. Но в същия момент вниманието ми бе привлечено от необикновено хубава музика, която идеше до слуха ми. От мъката и голямата умора, продължавах да седя на пейката, където ме бе сложил съпругът ми и слушах чудната музика със затворени очи. Когато намерих сили да ги отворя, с изненада видях на поляната всред гората непознати

хора, наредени в кръг, да играят хубави, плавни упражнения, ръководени от различните мелодии на музиката.

Гледах като захласната хармоничните движения, а нечуваните от мен дотогава мелодии навлизаха в самите гълбини на душата ми и чувствувах как ми става добре, добре от тях...

Не помня колко време съпругът ми ме съпровождаше всяка сутрин до скамейката, за да гледам играещите и да слушам музиката... И всяка сутрин се чувствувах все по-добре. Заедно с това в мен нещо започна да се стреми към играещите хора и почувствувах непреодолимо желание и аз да се включва в игрите им. А към кого можех да се обърна? Всички ми бяха непознати. Но устремът в мене стана толкова силен и желанието така непреодолимо, че надвих стеснението си и една сутрин, цяла трепереща от вълнение, се включих в игрите...

Върнала се вкъщи, обадих се на сестра ми по телефона, казвайки ѝ:

– Аз няма да умра, ще оздравея! Намерих хората, при които ми се каза насын да отида.

След известно време съпругът ми, повлиян от някои хора, ми забрани да играя Паневритмията – гимнастиките. Това беше страшно тежко за мен.

Една сутрин станах рано, измих се, облякох се, пригответих му закуската – вече можех да правя това – и отидох в спалнята при него. Застанах пред леглото, в което той още лежеше, и му заговорих през сълзи:

– Пусни ме, моля ти се, да отивам при братята и сестрите, при които Учителят ме прати насын, за да се излекувам съвсем!

Плаках и го молех и той отстъпи. Позволи ми да отивам...

Не само кадифяните очи на хубавата сестра плувнаха в сълзи, а и очите на всички нас, които я слушахме.

Някой предложи да изпеем „Поздрав на Учителя“. Запяхме и станахме прави, защото усещахме присъствието Му.

„Жив е Учителят! – премина през съзнанието на всички ни. – Жив е Учителят! – отекна в душите ни. – Жив е Учителят! – проблесна като светлина в очите ни.

Жив е Учителят, Който ни е водил от вековете и ще ни води през хилядолетията!

52. Писмото, което ме спаси

Една случка из Отечествената война.

Това беше в Словенско, през месец май 1945 г., по върховете на Ястrebac. Тук бяха разположени частите на дивизията – известния боен 46 пехотен полк. Работата ми беше в резерва на дивизията. Както обикновено на фронта – винаги готови за тревога. В една тъмна нощ получавам телефонно известие, за да сменя една механизирана рота на бойната линия. Съвсем незабелязано през нощта се промъкнах и в ранните зари се намерих с ротата си на предната линия, където температурата винаги беше висока. Откъслечни тежки взривове рядко процепваха въздуха или картечен залп и пак – тишина. Нощ и ден в бездействие и в очакване началото на края. Веднъж, унесен в далечни спомени из спокойния живот за Родината, прозвучава ясният глас на пощенския раздавач:

– Писма, има много писма!

Просиява радостна усмивка по студените лица, всеки очаква привет отдалеч, а колко освежителни са тези писма, връщат цялото ти същество, проблясват хубави спомени. Колко радостни са тези писма на фронта! Отвън пукотеви-

цата се чува все по-често, никой не може да надникне над окопа, всичко замира. Писмата остават непрочетени, тъга свива душата, любимото писмо остава непрочетено. В този момент – нещо странно: тихият ветрец неусетно изтрягва писмото от ръцете, писмото излита и пада на 5–6 метра пред окопа. О, ужас, а вън е ад, да рискува ли човек, но как да излезе? А писмото привлича като магнит! Рискувайки всичко, изкачвайки предпазливо из окопа, лазейки бавно, с наведена глава, бавно приближаващ се към любимото писмо. Окопът остава вече назад. И в този момент нещо трясна зад гърба, оглушителен рев, блесна мълния и падна там, дето преди няколко секунди бях. Облак от черен дим заля бързо настани... Ужас! Само преди няколко секунди бях на това място. Кой ме спаси? Кой измъкна тъй неусетно писмото от ръцете ми? Вътърът?... Случайност или съдба.

(Учителят Дънов казва така „Случайността е закон на кармата“ И останах жив, за да ви разкажа този случай. Та отговорете: кой ме спаси?)

16.XI.1949 г.

Люб. Марков, учител

с. Вълчи дол, Провадийско

53. Опитности на брат Никола Гръблев

53.1. Затворените муцуни на вълците

През 1922–23 г., като офицер, бил на служба в Дели-Орман. Един ден, като си дошел през зимата в София, рассказал на Учителя, че Дунавът е замръзнал и понеже зимата била много лютя, от Румъния, от Карпатите, били преминали в България много вълци, едри като магарета. Тогава Учителят му казал:

– Ето ти един случай да провериш и докажеш смелостта си. Ще излезеш нощно време, по 12 часа, без никакво оръжие, и ще отидеш там, където знаеш, че има вълци.

Гръблев отговорил:

– Учителю, ама страшно е. Ако ме нападнат?

Учителят му казал:

– Щом аз те пращам, няма да те нападнат, стига да си достатъчно смел, да не се уплашиш. Ще минеш посред въците и нищо няма да ти направят.

Гръблев казва:

Аз приемам задачата, която Учителят ми даде, въпреки че, само като си помислех за нейното изпълнение, сърцето ми почваше лудо да бие. Но реших да изпълня задачата и ще ви разкажа как я изпълних. Една бурна нощ реших да я изпълня. Бях решил да отида при моя началник, като полкът се намираше на известно разстояние от пункта, който беше доверен на мене. Трябваше от пункта на началника да отида в моя пункт. Това аз реших да направя през нощта, за да изпълня задачата си. Началникът, както и жена му, ме убеждаваха да остана да спя у тях, защото рискувам да бъда разкъсан от вълците. Аз упорито настоявах на своето и казах, че тази нощ ще тръгна за моя пункт. В 12 часа през нощта, когато вънка беше страшна буря и виелица от сняг, аз се качих на коня си и напуснах къщата на моя началник и се уптих към селото, където беше моя пункт. Между тези два пункта се намираше едно село, през което трябваше да мина, а около това село имаше много вълци. Бурята беше толкова силна, че пътят, който друг път вземах за един час, сега с коня го взех за няколко часа. Когато наблизавах селото, през което трябваше да мина, отдалече забелязах цяла глутница от 10–15 вълка, които идваха право срещу мене. Но преди да тръгна, аз бях си направил дълга молитва и бях казал всички окултни формули, които знаех, и по такъв начин всякаакъв страх беше изчезнал от мое-

то сърце. Когато видях вълците насреща си, аз не се уплаших. Конят се дръпна назад, но аз го пришпорих и той тръгна напред и в този момент вълците се нахвърлиха върху коня и мене. Но за почуда, устата на вълците бяха затворени и само мушкаха с муцуния си коня по корема, по врата, а също скачаха и върху мене, но нищо повече не ни направиха. Конят в галоп ги замина и те останаха зад нас. (А затворят ли се челостите на вълците, и да срещнат човек, те не могат да ги отворят и да го нападнат.)

Ние влязохме в селото и тук аз се поколебах дали да продължа пътя си по-нататък. Дойде ми на ум да остана да пренощувам в селото, в стаята на селския наместник. Дръпнах юздите на коня, да го отправя към общината, но конят упорито иззвиваше глава да върви на другата страна, където беше нашият път, който водеше за моя пункт. И аз тогава го оставил свободен, като му казах:

– Ти си по-умен, ти ме води по-нататък!

Конят пое пътя. Рано сутринта се озовахме в селото живи и здрави.

През същата тази нощ пътувал един войник с кон и въоръжен със сабя и пушка. Вълците го нападнали, той извадил сабята и убил с нея няколко вълка, като по този начин отбил атаката на вълците. Но в бързината си, не избърсал сабята и както била мокра от кръвта, я турил в ножницата. Мократа сабя замръзнала в капията. Когато втори път го нападнали вълците същата нощ, той не могъл да извади сабята и бил разкъсан и изяден от вълците.

53.2. Друг случай на брат Гръблев с вълци. Приятелите вълци

Една нощ от моя пункт трябваше да отида до друг, за да проверя как са постовете. Като излизах от моя пункт, войниците, които бяха на пост, ми казаха:

– Господин капитан, не отивайте до другия пункт, защото около нас има много вълци и ще Ви разкъсат.

Но аз им казах:

– Приберете се в заставата и не мислете за мен, аз ще отида до другия пункт.

Войниците се прибраха и аз тръгнах пеш през снега. Не бях изминал още стотина крачки, насреща ми – цяла глутница вълци. В този момент аз имах чувството, като че ще срещам близки приятели и искам да ги разцелувам. Така минах невредим през глутницата, без даже да се обърне един вълк да ме погледне или засегне. Така стигнах благополучно и невредим в другия пункт. Имам и други такива опитности за среща с вълци, но тези са достатъчни да илюстрират как работи Божественото.

53.3. Как бе излекувана дружарката на брат Гръблев от туберколозен перитонит

Когато бях офицер в Бургас, по едно време моята дружарка заболя тежко от туберколозен перитонит. Цял месец непрекъснато правеше температура около 40 градуса и в корема ѝ се появили гнойни гнезда като циреи. След един месец, като опитах всички начини за лекуване, които аз знаех, повиках полковите лекари, 7–8 души на брой, консулт. Като видяха състоянието на жена ми, всички до един ми казаха:

– Чудно как е доживяла досега. Тя не ще живее повече от два-три дни.

След като те си отдоха, аз се запътих към казармата. Случайно виждам генерала. Щом ме видя, той ми каза:

– Гръблев, чувам че около тебе има някакво нещастие, но ти си героичен човек, приготви се да понесеш мъжки загубата на жена си.

Аз му казах:

– Може ли да ми разрешите няколко дни отпуск, да отида до един професор в София, да се консултирам с него?

Той ми разреши. Веднага взех влака и заминах за София, при Учителя. Още като влязох в двора на Изгрева, гледам, Учителят стои на вратата и гледа към мене. Отидох при Него, целунах Му ръка и още с целуването на ръката Му, Го питам:

– Учителю, нали Иванка ще оздравее?

Той ми отговори:

– Ще оздравее, всичко ще мине благополучно.

След това влязохме в стаята и там Му разказах всичко подробно за мнението на полковите лекари и пр. Учителят се засмя и ми каза:

– Ще вземеш една чаша сусамово семе, една ряпа, ще изцедиш сока ѝ в сусамовото семе и ще ѝ дадеш да го изпие.

Аз Му казах:

– Нали тя и без това ще оздравее? Зная, че тя е капризна и няма да го вземе.

Учителят каза:

– И без това ще оздравее, но ти ще го направиш. Също ще ѝ правиш и горещи компреси с памук, натопен във вряла вода, малко изцеден, и ще го сложиш на корема ѝ. Като поизстине, ще го натопиш пак, и така няколко пъти, и ще мине.

Благодарих Му и си тръгнах за Бургас. Като пристигнах вкъщи, Иванка беше по-добре. Казах ѝ че Учителят каза, че тя ще оздравее. Приложих само компресите с врялата вода, а сусамовото семе и ряпата не направих. В няколко дена Иванка ставаше все по-добре и след една седмица беше съвършено здрава. Беше толкова здрава, че можех да изляза с нея на разходка на улицата. Като ме срещнаха лекарите с нея под ръка, ахнаха от почуда и казаха:

– Как е възможно това?

Аз не им отговорих нищо, само казах:

– Фактът е налице, виждате я здрава, а вие казахте, че не ще доживее и три дни!

След това извиках главния лекар вкъщи, където му казах как Иванка е оздравяла. Лекарят повдигна рамене и каза:

– По нашата медицина, това е невъзможно, но фактът е налице и трябва да го приемем.

Казах му да не доверява това на другите лекари.

53.4. Излекуване на момчето на Гръблев от ухо

По едно време едно от момчетата ми го заболя ухо. Цял месец местният лекар го лекува, но нищо не помогна. Най-после лекарят ми каза:

– Господин Гръблев, нищо повече не мога да направя за момчето Ви, само Ви съветвам да го заведете в София, да му направят трапанация.

Аз отговорих:

– Предпочитам момчето ми да умре, отколкото да му направят трапанация, да остане някакъв идиот.

Още на другия ден заминах за София при Учителя. Разказах Му всичко. Той ми каза:

– Ще му мине. Ще вземеш едно памуче, ще го натопиш в зехтин и ще го туриш в ухото. Ще натоплиш малко зехтина и това ще направиш няколко пъти, и ще мине.

Сбогувах се с Учителя и си заминах. Още на другия ден направих каквото Той препоръчаш след няколко дни момчето ми беше съвършено здраво, нямаше никакви болки и си чуваше много добре. Повиках лекаря, който го лекуваше, и му казах:

– Виж, момчето ми оздравя и без трапанация!

Разказах му как съм го лекувал. Той само се почуди, без да ми каже нещо повече.

(За спомените на Никола Гръблев, вж. „Изгревът“ том IV, с. 137–157, том XIII, с. 598–602. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

54. Мария Здравкова Милева

54.1. Първа среща с Учителя чрез отпечатана брошура

На 24 април 1959 г. ние заварихме сестра Милева в малката ѝ дървена къщичка на Изгрева. Колкото и малка, дървената къщичка изглеждаше чиста, спретната, грижливо подредена. Антренцето – грижливо подредено, чисто, в стаята – чисто, прясно измазано със зелена блажна боя. Леглото ѝ – застлано с чисто, синьо одеало, полуоткрито от едната гънка, през която се вижда чисто бял чаршаф. На стената над малката кушетка виси портретът на Учителя. Всичко в стаята свети от чистота и издава добрия вкус на домакинята.

Въпреки своите осемдесет години, сестра Милева е бодра, изправена, с бистър ум, пълно съзнание, добре ориентирана в действителността. Тя се оплаква от шум в ушите, настъпил през последно време, против който търси лекарска помощ. Страда и от ревматизъм, който значително я затруднява при продължително ходене. Тя скоро схваща целта на нашето идване при нея. Макар и прескачайки от тема на тема – нещата я силно вълнуват и тя не може да разказва за тях напълно спокойно, – тя ни разказва следното:

– Аз съм родена на 12 април 1880 година във Видин. Баща ми беше заможен търговец. Значително състояние му беше донесла моята майка, също по произход от търговско семейство. Баща ми беше много разумен, стегнат, строг човек, чиято дума тегнеше като тежко злато. Каквото кажеше, думата му на две не ставаше. Беше много религиозен, разбира се, по православному, пазеше постите строго и искаше и от нас същото – дума да не става да се яде блажно през пости. Майка ми също беше религиозна, вярваща жена. Аз никак не се чудех, когато по-късно, като се научи, че съм във връзка с Учителя, се загрижи сериозно заради мене – дали не съм си продала душата на дявола. Знаете тогава какво се приказваше за Учителя и какви слухове достигаха до нея. За състоянието и възможностите на баща ми говори фактът, че той през онези години можа да поддържа брат ми да следва медицина в Монпелие и то придружен от жена си, да издръжда и сестра ми и мене в пансиони до свършване на гимназията.

Омъжих се рано, накоре след свършване на гимназията. Мъжът ми беше инженер, добре поставен в обществото, аз можех да си бъда като домакиня вкъщи и да се занимавам с четирите деца, които идваха едно след друго. Познавах живота на интелигенцията в града ни, дните минаваха, а все нещо като че не ме задоволяваше, нещо ме теглеше към нещо хубаво, възвищено, далечно. Времето вървеше край брега на Дунава, аз чувствувах как моите интереси

се разширяваха и далече надхвърляха малкия кръг на моето обичано семейство.

Първата ми среща с Учителя беше една случайно попаднала в ръцете ми печатана беседа – една мъничка брошурука, която отведнъж ми грабна сърцето. Аз четях и препрочитах, отново се връщах към прочетеното. Като че не бяха букви, а огнени знаци, които се отпечатваха направо в сърцето ми. Струваше ми се, че в самата мен, някъде в дълбочината се издигаше област, потискана от грубата действителност, но винаги жива, свързана с кръвта и пътта ми. Аз се затворих в стаята си, четях и препрочитах и мислех: „Но защо не се печатат повече такива книги!“ Аз не знаех нищо за Учителя, не знаех откъде ми попадна тая книжка в ръцете. Това беше през 1916 г.

54.2. Катастрофата

Животът течеше и нахвърляше върху мене своите обикновени грижи и аз като че бях забравила както за книжката, така и за впечатлението, което тя ми беше направила.

Но през 1918 г. ние изживяхме страшна катастрофа. Едно от моите най-любими деца, момче, заболя от апендицит и набързо умря. Съвсем насърко се случи още едно нещастие. Мъжът ми беше станал индустрисаец, построи фабрика, която му обещаваше добри печалби. Но вместо печалби, може би поради общата криза – беше тогава война, – той загуби както фабриката, така и капиталите, които беше вложил в нея. Случи се още по-лошо нещо – той залиня и набързо умря. Беше едва на 44 години. Аз останах вдовица с три деца на ръце. Трябва да призная, че при всички условия аз все още разчитах на помощта, която моите родители ми оказваха и която ми даде възможност все пак да съществувам.

54.3. Среща с Учителя в София

По това време моята сестра беше в София и дори се беше запознала с Учителя. Когато дойдох при нея, тя просто ме покани да ме заведе при Него, като каза, че Той е авторът на онази книжка, която преди години ми беше направила такова силно впечатление.

Тогава Учителят живееше на „Опълченска“ 66. Не беше приемен ден за Него. Но когато Му казаха за мене, Той казал: „Нека влезе!“

Още щом влязох, Той ме изгледа дълбоко и продължително и рече като че на Себе си:

– Колко много се е променила!

Аз се зачудих: „Че как може да говори за моята промяна, когато сега за пръв път ме вижда? Кога ли пък други път ме е виждал?“

След като помисли малко, Той продължи все така, като че на Себе си:

– Ако хората биха знаели всичко за умрелите, те не биха страдали толкова много!

Това също ми направи силно впечатление. Моето семейство често общуваше с архиереи, владици и често съм слушала от тях: „Има неща, за които човек не трябва да се интересува и да иска да ги знае, но му стига просто да вярва в тях.“ Как можеше Той да засяга тези въпроси, за които бях учена да не докосвам?

Бях си вече излязла, когато допълнително ми казаха, че Той казал за мене: „Когато дойде отново в София, да посещава беседите! Тя ще повярва и дълбоко ще повярва!“

Върнах се във Видин, но нещо силно ме теглеше отново към София.

54.4. Как се слушаха на открито беседите на Учителя

Наистина, още при стъпването ми повторно в столицата, първата ми работа беше да посетя една Негова неделна беседа. Той говореше от прозореца към двора, усмихнат, разположен. Дебелата Библия пред Него като че ме търсеше с очи и говореше на мене направо, като на много стар познат. Слушателите бяха наредени на широки полукръгове на двора, едни седяха, други прави. По-късно аз трябваше да виждам как тия същите хора с радост понасяха най-големите несгоди на климата: ту сънце, ту дъжд, ту сняг, като че под откритото небе думите на Учителя по-лесно намираха път към сърцето. Каква беше магията на Неговото Слово?

През 1919 г. дойдох за по-дълго време в София и станах вече редовна посетителка на беседите. Един ден брат Йордан Савов ми каза:

– Идете при Учителя, защото наскоро ще отиде на Родопите!

Но аз се стеснявях и не смеех да Го безпокоя: вече имах толкова много от това, за което бях мечтала, след дълбоката скръб, която бях преживяла! Ивица от светлина сякаш се беше пуснala над мене, живееше с мене, водеше ме тиха светла мисъл, растеше в мене, крепнеше с всеки изминат ден, въпреки несгодите, които трябваше да преодолявам като вдовица – каквато и останах до края на живота си. Бях вече тръгнала да си вървя, когато, знаете, като усетих силата на поглед, отправен към мене. Вие знаете как такъв поглед ни кара да се обърнем. Наистина, Той ме гледаше. Аз се върнах и Той простишко ми каза:

– Исках да говоря с Вас, днес следобед ще Ви приема!

54.5. Как възкръснах за нов живот

Трябва да ви кажа, че тогава аз преживях тежка болестна криза. Бях натисната от тежка меланхолия, нерви, които ме правеха безпомощна. Чувствувах се изтощена и негодна за никаква полезна работа. Прибягвах, естествено, до помощта на лекари и то най-добрите, известни лекари, професори. Те ми предписваха различни лекарства и ми забраняваха да се движа: дори на разходка до боровата гора трябало да отивам с файтон.

Не мога точно да ви кажа какво ми е говорил през тоя ден. Стана ми обаче ясно, че тялото ми е здраво, че ми е болна душата, че трябва да не разчитам на никакви файтони, на никаква чужда помощ, но че трябва да си стъпя на краката, да взема съдбата в ръцете си и да не се боя от нищо.

– Ще ходите на разходка, когато се изпотите, ще се преоблечете – първо-то подобрение ще бъде най-малко 50%.

Впечатлението от думите Му беше такова, че ако би ми казал да напусна децата си и да замина отвъд океана, аз не бих се замислила нито минута и бих го направила.

54.6. Как Учителят ме повика на събора в Търново

От разговорите, които се водеха между братята и сестрите и които неволно можех да дочуя, подразбрах, че се готви някакъв събор в Търново. Твърде вежливо се обърнах към брат Стефан Белев и го запитах за какъв събор става дума.

– Той не се отнася до Вас – рече той. – Касае се до хората от Веригата.

За каква „Верига“ става въпрос, не ми беше ясно. Но ми стана някак обидно – защо пък да не ме считат наред с другите, защо да не съм и аз „човек от Веригата“? Но щом така трябваше, оставаше ми само да се примиря.

Когато си тръгвах, настигна ме брат Тодор Стоименов и рече:

- Вие нали сте Мария Милева?
- Да – отвърнах, – аз съм!
- Но Вие сте вписани в списъка на хората, които ще посетят събора в Търново! Списъкът е написан лично от ръката на Учителя!

Зарадвала до самозабрава, аз се върнах повторно и посрещнах с радостна усмивка укорния поглед на брат Стефан Белев: очаквах, че ще ме изпъди. Но той беше насъкоро усмирен от брат Стоименов само с една дума.

Той ми продума:

- Ние сме били с Него на много събори в миналото и сега си ни познава още щом ни види!

54.7. На разговори в дома на Коста Русев

На една вечеря, помня, Георги Радев четеше някакво стихотворение, как Христос казва: „Аз раздадох себе си.“ Учителят каза между другото:

– Какво са за вечността 29 хиляди години, които са изминали, или 2000, които предстоят да се изминат? Идния път, при следното прераждане, школата ни ще бъде в Русия, в Кавказ, после ще премине в Америка и после – върху новия континент, който сега бавно расте във Великия океан из морското дъно. Сега е 1936 година. Ще минат 100 години и пак ще се видим в Кавказ, през 2036 година!

Бяхме на обед у Коста Русев, когато Веселин Стоянов Му зададе въпроса: дали човек е произлязъл от маймуната и как да се обясни близостта на човека до маймуната. Учителят каза:

– Не човекът е произлязъл от маймуната, а обратно – маймуната е човек, който е тръгнал в неправилен път и чрез инволюция се е деградиран до степента на маймуна. Маймуната е паднала човешка раса.

По отношение на протестантите Той беше много въздържан: „Протестантите окултисти не стават“ – казваше Той веднъж.

Моята майка пожела веднъж да види Учителя. Тогава тя беше в София, дошла при мене и при сестра ми. Учителят беше у Коста Русев и свиреше върху тяхното пиано. Ние двете влязохме при Него. Той спря свиренето и ни посрещна усмихнат, ръкува се любезно с нея. Усмихна се и рече за мене:

– Тя върви по бащина линия!

Така си и беше. Баща ми не почваше нещо сериозно, без да се съветва с мене, това майка ми знаеше. Когато си излезе, мама каза:

– Та Той бил свят човек! А какво само не се приказва за Него!

И тя сериозно се беспокоеше за мене, дали не съм си продала душата на дявола! Бяхме се събрали на група за молитва. Тя присъствуваше и плачеше от умиление.

54.8. Аурата на Учителя

Към спомените ми за Учителя трябва да отнеса това, което лично аз съм видяла. Беше през време на една от Неговите беседи. Както Учителят говори – аз виждам, като че Неговото лице избледнява, а над главата му, на линията на ушите и над темето, се образува един триъгълник от златисто сияние. Бях в пълно съзнание и не бях нито помисляла за така наречената „aura“, за която теософите обичат да говорят. Гледах Го доста дълго време, питах се дали не се касае до някаква халюцинация. Но зная, че халюциациите предполагат някакво ненормално състояние на духа, каквото у мене нямаше. Беседата беше, както често беше при Учителя, много хубава, вдъхновена и аз бях обзета от силна радост. Все пак счетох, че се касае до нещо субективно, видяно само от мене, но не и съществуващо в действителност.

Но тук трябва да кажа, че брат Коста Русев пръв ме заговори, без да бях му казала нито дума за видяното:

– Знаете ли – рече той, – че аз видях над главата на Учителя един златист триъгълник, който обхващаше главата Му от ушите нагоре!

Вие сте реалист и може би ще предположите, че се е касаело до никакво особено осветление, дошло изтазад през прозорците. Не зная. Знам, че ми направи много силно впечатление тогава, че няма да го забравя, докато съм жива.

Но ето че друг път виждах други неща. Виждах как от Учителя отскачаха светли петоъгълни форми – нещо, което не може да се изкаже или сравни. Най-близко било да си представите светлите ивици, които се образуват при слагане на захар във вода. Нещо подобно. Ето тия петоъгълници аз виждах да преливат от Него към оная група между слушателите, които бяха особено много предани и с особено старание и любов Го слушаха. Някога тия петоъгълници оставаха при групата и там се загубваха. Други път те се връщаха обратно при Него. Аз само ги гледах – не всякога, разбира се, – и си мълчах.

54.9. Как станах медиум за духовете

Аз не знаех, че съм удобна да бъда медиум, пишещ медиум. Пръв се спря върху мене брат Стойчев. Както знаете, Учителят не препоръчва сеансите поради некачествените духове, които обичат да използват отворените врати.

– Няма защо – казваше Той – да си правим дрехи от индийски плат, който е предназначен за други цели.

Аз самата чувствах как чрез мене работи чуждо на самата мене съзнание, което нямаше нищо общо с мене. Започнах да ме използват като гледачка, да искат чрез мене да знайт какво ще им се случи, как ще се нареди работата им, дали ще вземат изпитите си или не. От друга страна, аз чувствах огромната отговорност, която лежеше върху мене, ако вмъкна макар и малко от моето собствено мнение, от моето отношение към зададените често съдбоносни въпроси. Как може аз да знам какво ще се случи, с моето ограничено знание, с моите човешки възможности? Трябваше просто много да внимавам, да не се меся в това, което говореха „дуловете“ чрез мене. А изискванията ставаха все по-големи. Един ден Любомир Лулчев ми каза:

– Чрез тебе иска да се прояви един голям пророк!

Друг път починалата сестра на Георги Радев писа: „Ние сме толкова много доволни, че ни се помагаше чрез тебе да се свързваме с нашите близки от физическия свят!“ Но аз намерих за добре да прекъсна тая опитност с невидимия свят!

Един ден Учителят каза:

– Децата умират поради безлюбието на родителите си!

Друг път каза:

– Заминалите ти деца се оплакват от тебе: „Два пъти се опитвахме да се свържем с нея, а не можахме!“

Може би и така беше. Тая ми способност постепенно атрофира. Впрочем не преуспя и уредникът на сеансите, брат Стойчев. Той се залови да гори въглища от горите на Странджа и да ги праща в Турция, заболя от рак и насърко почина.

Към моите спомени за братството трябва да отнеса опитите, които се правеха в интимните групи. Такава група беше образувана от сестра Маркова, Янакиева, Лулчев, Граблашева. Трябва да призная, че дейността на Лулчев би имала сериозни последици, защото беше умен и силен дух и би причинил раз-

деление на братството. Учителят ме предупреди да не навлизам във връзка с тая група, за да си спестя страдания. Граблашева ми каза:

– Ти не разбираш, че Учителят иска да те изпитва!

Но как ще иска да ме изпитва, когато Той не е дошъл само зарад някоя групичка, не е дошъл даже само зарад българите, дошъл е зарад цялото човечество!

А заради Лулчев и групата му казваше:

– Вече цели десет години се боря против тия духове, които са духове на черната ложа. Някога оставям лампата си цяла нощ да свети!

54.10. Супа от небелени картофи

Беше много отдавна, по времето на Учителя. Бях дежурна един петъчен ден на картофена супа. Рано сутринта, току-що бях поела дежурството и се готовех да почна да беля картофите със сестрите-помощнички, пристигна в кухнята Учителят. Той ни поздрави с леко вдигане на ръка и приближи.

– Ангелска супа ще гответе днеска, а? Рекох, добре е да не белите картофите, а да ги измиете много хубаво и да ги сложите в казана да врат цели. Като уврат, ще ги извадите, ще ги обелите и пак ще ги пуснете в същата вода.

Защо, за какво – не обясни. Само толкова. Но аз, нали съм превзета аристократка, казах:

– А, Учителю, няма да бъде чисто така. Ще ги пипат толкова ръце, може някой косъм да падне... – и т. н.

Той не каза повече нищо. Обърна се и си отиде. И нито после, нито никога вече не ми повтори за това. И моя милост си обели картофите и си направи ангелска супа както си знаеше. И продължи да си я прави така, с белени картофи, до ден днешен. Колко глупава съм била да противореча на Учителя! Сега чета в разни списания статии, че както плодовете, така и картофите съдържат в кората си разни витамини и минерални вещества и се препоръчва да не се белят картофите, а да се сваряват предварително, да се обели тънката им кофича и да се готвят в същата вряла вода. Същото, както Учителят ми каза това преди, може би, 20 години! Колко съм била глупава! (Но тогава бях жена на инженер и дъщеря на богат фабрикант. Минавах за аристократка.)

54.11. Откупване от болестта

Един ден отивам у свои роднини. Заварвам мъжа, който беше някакъв висш чиновник, внезапно заболял много тежко. Да си вземе няколко дена отпуск, да полежи и да се лекува, не може, защото на другия ден имал някаква ревизия, на която трябвало непременно да присъствува и от която зависела службата му. Казва ми:

– Аз трябва до довечера да оздравея и утре да бъда на работа. Моля ти се, помоли вашия Учител да ми помогне да оздравея! Нали казваш, че той лекувал и правел чудеса?

– Ще отида, ще му кажа, щом искаш, но дали ще те излекува, не зная. Че може, може, но не всекиго лекува, защо – не зная. Но ще опитам. Щом имаш такава вяра и щом Го молиш, може да ти помогне.

И отивам веднага при Учителя. Той ме изслуша и каза:

– Ако може да отдели една голяма сума за бедните, веднага ще оздравее!

Аз се връщам и казвам това на человека. Той отдели веднага една голяма сума – беше много богат – и до вечерта оздравя. И на другия ден отиде на работа.

54.12. Как се изпразни салонът на Изгрева

По едно време беше сестрата на нашата сестра Граблашева като голяма медиумка. Започнаха да се тълпят около нея, отначало нашите по-наивни, а после и по-сериозните сестри и братя. Поканиха и мене. И аз, от любопитство, отидох. Нейните събрания ставаха във вторник вечер. Медиумката изпада в транс и говори, говори, говори – с езика на Учителя; и говори неща, които в утрешната беседа (сряда сутринта) Учителят ще ги повтори. Аз се изненадах, затрогнах и повярвах, че Учителят говори чрез нея. И започнах редовно да посещавам събранията ѝ. Една вечер тя ми каза от името на Учителя:

– Ти си най-културната от всички. Искам от тебе да ми доведеш всички по-будни братя и сестри от Изгрева. Това е извънредна висша школа за напреднали. А там, в Салона, е за по-простите и по-обикновените.

Аз се малко изненадах, защото зная, че Учителят не обича да прави комплименти, но не се замислих много, а се зарадвах и търча от сестра на сестра, от брат на брат – да ги убеждавам да влязат в тази извънредна висша школа само за избраници, на които говори Учителят духом – Духът говори. А физическият Учител ще си говори в салона на по-обикновените слушатели.

Мнозина полека-лека преминаха към „висшата школа“ и Салонът почна да се изпразва, защото повече не ходехме там. Но на Учителя не казвахме нищо.

Един ден Учителят ме извика в стаята Си и без да съм му казала нещо, без да му е казал никой друг, вдигна ми пръст и много строго ми рече:

– И понеже ти си най-културната, давам ти задача да ми върнеш веднага всичките ученици, които заведе там, че салонът се изпразни и аз нямам на кого да говоря!

Аз се стреснах и като че ли изведнъж отрезях:

– Ама, Учителю, не сте ли Вие, който ме накарахте да ги заведа и който ни говорите вторник вечер същото, което говорите и в сряда сутринта?

– Не, не съм аз! Зная го аз кой е! Той е мой враг, който работеше чрез Стойчев, сега чрез Лулчев, чрез Маркова. Той ми краде Словото и учениците.

Аз се смутих и засрамих и обещах да поправя грешката си. И почнах пак от брат на брат и от сестра на сестра да казвам думите на Учителя. Салонът се напълни веднага пак и „висшата школа“ се затвори.

Да не вярвате на медиумите! Те са врата, през която много пакостливи духове влизат и могат да заблудят человека и да му напакостят. Спомням си, когато веднъж в беседа Учителят каза: ЗАБРАНЯВАМ НА МОИТЕ УЧЕНИЦИ ДА ХОДЯТ ПО ЯСНОВИДЦИ И МЕДИУМИ И САМИ ТЕ ДА СЕ ЗАНИМАВАТ С МЕДИУМСТВО!

Всеки ученик трябва сам да развива интуицията си, ясновидството си, да разработва своите духовни способности, а така, като уповава на разни ясновидци и медиуми, той не работи върху себе си, чака наготово и се спъва – допълни сестра Милева.

Бог да я благослови за нейната искреност и честност, вярност и преданост към Учителя с хилядите си благословения през нейния вечен живот.

54.13. Разрушената чешма в с. Тополица

Благодаря на сестра Милева, на сестра Цанка от Габрово, която ми даде това писмо, с тези ценни примери и опитности от Учителя и Неговите ученици и последователи, за да си вземем всички бележка и урок какво трябва да правим и как да постъпваме при подобни случаи...

Сега, като чета и преписвам тези спомени, дойде ми на ум и аз да прибавя някои опитности от себе си, които съм чул от някои братя и сестри, и моя личен опит, който имах, да го спомена накратко:

Това беше преди няколко години, в село Тополица, Бургаско, имаше медиумка, сестра Стойка, чрез която говореше духът на Учителя – така той ни се представяше, и ние така го знаехме: че е Учителят. Затова, от най-различни градове и села, макар и отдалече, ние ходехме там да слушаме беседите. Каза ни се да съборим братската чешма в същото село, която бе построена колективно от братята и сестрите, от цяла България, по времето още на Учителя, когато Той бил в София. Той дал тогава разрешение и благословение и чешмата с усилен труд била завършена, с най-различни зодиаци и формули. Представяше нещо музейно и мистично, свещено, много ценно, за спомен на Бялото Братство в България. Обаче ние, няколко братя и сестри, без да се замисляме много, я съборихме и започнахме да правим нова чешма, но не можахме да я доизкарим и направим такава, каквато беше старата чешма. След това разбрахме, че ние вместо добро, сме направили най-голямото зло на Бога – съборихме Божия храм на мястото, на някогашните там Богомили... и т. н.

Сега, като чета това писмо, дето Учителят казва да не се занимаваме с медиуми, разбирам, че Той не се е обаждал никога чрез медиуми и други подобни, а някои други обикновени духове са се обаждали от Негово име и са ни заблуждавали, докато извършим този голям грях и престъпление пред лицето на Бога, Учителя, Христа и пред Цялото Всемирно Бяло Братство.

Разкайвам се от дъното на душата си и съжалявам за този голям грех и престъпление, което сторих, без да съм знаел; като мислех, че добро правя на Бога, а аз съм направил най-голямото зло. Признавам се за виновен пред цялото Небе...

Това го пиша за пример и за поука на всички, че който не слуша Учителя, Който ни говори в беседите и лекциите, ще пострада като мене...

Аз пострадах, огреших се, но нека бъде знайно това на всички, които идват след мене, та да не съгрешават, да се предпазват и спасят, да бъдат будни и внимателни, да не грешат като мене...

Един брат от Пловдив сподели с мене същата опитност. И той се заблудил като мене, чрез някой медиум, на който духът се представял за Учителя, но той го запитал да му обясни 9-и стих от 6-а глава на Матея – от Евангелието: какво пише, че не го разбирал. Духът мълчал, нищо не отговорил и се бил разсырдил, задето му било задавано такъв въпрос, и си отишел – сеансът се развалил. Братьят ми казва, че разbral, че това не е нашият Учител – може ли, ако беше Той, да не знае този стих от Евангелието на [Матея]: Господнята молитва – „Отче наш“? И повече не стъпил при тая група на медиума.

Друг случай. Един брат от Айтос сподели с мене:

– Ходехме ние, една група в провинцията, при един медиум, чрез който се обажда духът на Учителя. Но веднъж го чувам да казва да не четем вече Беседите на Учителя, защото те са стари, а да слушаме неговите беседи и да си ги записваме и да ги четем, това било новото учение:..

Тогава разбрах, че не е нашият Учител, че съм попаднал в заблуждение и тогава напуснах групата и медиума – завърши братьят разговора.

Разказвала ми един случай, подобен, за едни младежи, наши братя, които се събрали около една медиумка, чрез която се явил духът и се представил за Учителя. Но един от младежите, по-пробуден и начетен, го запитал:

– Като си наш Учител, кажи ми точно сега, в този момент, колко е часът?

Чакали те, но духът не можал да отговори и те разбрали, че то не е бил нашият Учител – и го напуснали.

Според мене, правилно са постъпили всички братя и сестри, които не се занимават вече с медиуми и други подобни. Понеже са разбрали, че няма по-Велик Учител от Нашия Учител – защото всичко знае. А онези, които се представят за учители от Негово Име, ясно се разбирало, че каквото ги запитвали, нищо не отговорили – защото нищо не знаят.

В Свещеното Писание, Христос и Св. Апостоли казват, че ще се навъдят много лъжепророци и лъжеучители – пазете се от тях, за да не се заблудите и да ви прельстят в корист и разпътство и т. н.

Учителят в Своите беседи и лекции по няколко пъти повтаря: „Бъдете всяка с будно съзнание!“ Ако бяхме слушали и изпълнявали думите и съветите на нашия Истински Учител в беседите и лекциите, никога нямаше да дойдем до това грехопадение... За което ще даваме сметка и отчет...

(За ремонта на чешмата в с. Тополица вж. „Изгревът“ том VII, с. 95–98. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

54.14. Насилието. Какво се случи на кръчмаря, който посегнал на една сестра, за да я изнасили

Беше даден наряд всеки от нас да отиде през една нощ до бивака на Витоша сам, без да говори с никого. Аз тръгнах нагоре. Но съм объркала пътя и съм поела погрешна пътека. Отбих се в кръчмата и помолих кръчмаря да разреши на момчето да ме изпрати до правата пътека.

– Не – каза той, – аз ще Ви изпратя.

Когато стигнахме до воденицата, на полето, той се нахвърли върху мене. Аз трябваше да се защитавам. То ми струваше страшни усилия. Чувствувах се не само измъчена, но и дълбоко унизиена, осърбена. Казах на Учителя. Други път, когато минавахме през Драгалевци, ние се отбивахме в кръчмата, пеехме песни. Сега Учителят каза:

– Няма да се отбивате.

Постави човек да им казва да не се отбиват. И вече престанаха да се отбиват.

В продължение на две години кръчмата започна все повече да запада. А на втората година кръчмарят беше убит с брадва и така се свърши с него.

– Борила си се с дявола – рече Учителят.

Но аз си бях виновна: Той беше казал по пътя да не се приказва, а аз не изпълних нареддането.

– Аз ви дадох задача за изпълнение в продължение на една година, а вие я изпълнихте за две седмици! Аз си знам какво ми струваше всяка нощ да ви пазя.

Очевидно, Той е стоял буден и е мислил за нас, пазил ни е.

54.15. Смъртта на Ласков

Една година съборът ни беше забранен. Причината беше секретарят на Синода: „Аз няма да ви дам да си правите събор!“

Тогава ние предприехме екскурзия до Мусала.

Когато пренощувахме, на сутринта Учителят каза:

– Тая нощ един голям бърмбар падна!

Ласков беше умрял през същата нощ!

(А Димитър Ласков написа и издаде много книги срещу Учителя – „Петър Дънов и неговото учение“, публикувано в сп. „Духовна култура“, 1922 г., кн. 11 и 12. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

54.16. Как човек може да се откупи от болест

Сестра Милева беше една от най-прилежните ученички на Учителя. На седемдесет години тя беше все още изправена бабичка, с широко, интелигентно лице, оградено от извити вежди под високо, дъговидно чело, озарено от остьр, учен поглед. Тя страдаше от ревматизъм и поради това се беше отказала от традиционните екскурзии в планината. Тя беше материално разсипана. Фабриката им за тухли и керемиди във Видин била национализирана. Синът ѝ се заловил да поправя писалки и едвам вадел хляба за себе си. Когато отишla да вади книжка за бесплатна медицинска помощ, връчили ѝ „книшка за бедните“, в която имало вложени две банкноти от по хиляда лева.

– Искаше ми се да ги скъсам, да ги хвърля в очите им, но си спомних нещо:

Веднъж сестра Толева получи някакво възпаление в ухoto. Беше ѝ влязло нещо в ухoto. Тя се обърна към Учителя. Въпреки Неговата препоръка да се обърне към лекар, тя искаше непременно Той да я лекува. Не помня точно какво Той направи, и тя наистина оздравя. Тя Mu бутна в ръката петдесет лева. Той нищо не каза и ги сложи в джоба Си.

Учителят винаги казваше:

– За помощта, която ви се оказва в полза на вашето здраве, вие трябва да жертвувате нещо материално.

Той не искаше да се плаща на Него или направо на лекуващия лекар. Но трябва да се направи някаква жертва.

Беше болен богатият Коста Русев. Той каза:

– Нека направи някаква по-голяма жертва и ми кажете!

Той направи такава жертва, като направи значително дарение на някакви техни хора, протестанти. Помня, че Учителят му препоръча да пие сок от черна ряпа, цяла чаша. И той наистина оздравя.

Учителят казваше:

– Дебне ви някакво зло. Когато ви се отнеме някаква материална сума, когато ви се нанесе материална щета, това значи, че злото ще се размине.

Това караше сестра Граблашева да приказва, че Учителят е изнудвал хората. Това абсолютно не е вярно. Той само разкриваше известни окултни закони.

За всяко благо, напредък в живота, повишение, оздравяване, трябва да се отблагодарим с някаква материална жертва.

54.17. Балканска федерация

Сестра Милева продължи:

– През август 1944 година аз бях при Учителя в село Мърчаево. Между другото, Учителят каза:

– Ще дойде време, когато цялата земя ще стане една голяма държава, с общо управление, общ парламент. Цялото човечество ще познава един език, но който всички ще говорят и ще се разбират.

Една сестра запита дали тоя език ще бъде руският. Той нищо не отговори.

Но преди да стане целият свят една държава, трябва да се образува Балканска конфедерация. В нея трябва непременно да влезе и Гърция.

Направи ми тогава много силно впечатление: защо толкова много държи и Гърция да бъде? А съвсем насъкоро по тоя въпрос говори Георги Димитров и каза също: балканска федерация с Гърция заедно.

Точно по това време бяха дошли русите. Някои се оплакваха на Учителя от никакви кражби, които руски войници правили. Той отговори:

– Това е въздухът, който дишате! Не съжалявайте за дребните загуби. Защото страданията ви са нищо в сравнение с благата, които ви очакват в бъдеще, които идват на земята. Дръжте в мисълта си идеята за обединение на славяните! Ще дойде време, когато житото ще стане като дренки и два декара земя ще бъдат достатъчни да хранят цяло семейство.

54.18. Как се провежда постът у последователите на Петър Дънов

Според разказа на сестра Елена Милева, 78-годишна, живуща в кв. Изгрев.

Въпреки своите напреднали години, Милева има добър, свеж вид, движи се свободно изправена, сутрин прави гимнастиките, напълно е във владение на себе си, с напълно свежа памет. Все пак не била съвсем добре, болно било сърцето ѝ, имала ревматизъм на коленете.

– Десетдневния пост изкарахме през 1922 година, след събора в Търново. Имаше голям ентузиазъм. Направихме поста, освен аз, също сестра Янакиева, Олга Славчева и много още други – беше нещо като епидемия.

Поста започнах в сряда – просто престанах да се храня, без никаква друга подготовка. Не ядяхме никаква храна, не пиехме и никаква течност, изобщо – нищо. През това време си вършех обикновената дневна работа, без спирка. Правех си наряда – тогава наядът беше доста дълъг. През цялото време чувствувах лекота на тялото. На десетия ден, беше петък, се явих при Учителя. Той ми поднесе чаша топла вода, в която сложи малко вино – може би една ракиена чаша. После ядох спаначена чорба, прецедена, после – топла вода и чай и едвам на третия-четвъртия ден преминах към обикновена и то лека храна. Отпостването е дори по-важно от самия пост.

Учителят много държи на това, да си гледа човек работата, да не му личи, да има обикновено настроение. Сърдеше се, когато научи, че сестра Христова и кака Гина са били ядовити през време на поста и лежали в легло.

Олга Славчева имаше голяма нужда от вода. На седмия ден дойде при мене:

– Искам да пия малко вода.

Казах ѝ:

– Потрай още малко!

Учителят казваше: Каквато болест имаш, ще се прояви през време на поста. Така, Олга я болеше много кръстът.

След това аз си провеждах почти всяка година пролет и есен пост от по десет дни, освен редовните всеки петък пост.

Със смъртта на мъжа и на дъщерите си, бях страшно закъсала. Благодарение на поста, аз получих обновление.

Опитах, по препоръка на Димков, да вземам дестилирана вода. Той каза:

– Ако вземеш десет дни дестилирана вода, това е равно на 21 ден пост.

Но съвсем не е едно и също нещо! Много повече мъчително е, ако пиеш вода, па макар и дестилирана, отколкото както ние го правим – без никаква вода! По-леко се понася!

Правих опити и с еднообразна храна. Аз си харесах житена вода. Накисвах жито една чаша в гореща вода, то стане три чаши, за един ден. Ядях го заедно с лимон и мед, топла вода. За всички Учителят препоръчва 7 до 10 дни. Питах Го за ябълки. Каза: може по един до три килограма на ден. За еднооб-

разна храна съм прекарвала също липов цвят с топла пита. Други прекарваха с тархана. Конова си беше избрала с бамя. А Николай шеговито запита Учителя дали може с кюфтета. Изглежда, че ги обича много (разбира се, вегетариански, от картофи).

Най-големия си пост прекарах през 1947 г., с лечебна цел. Боледувах от ишиас и исках да се освободя от него. Вече знаех това и преди да почна поста, взех очистително – рициново масло. Иначе дъхът на человека мирише. Първите дни не се усеща никаква нужда от храна. Постепенно човек забравя вкуса на храната и не мисли за нея. Не е така обаче с водата. Чувства се силна жажда. До единадесетия ден не вземах никаква вода. След това започнах само да си мокря устата, защото се опасявах да не ми се изранят устата, мокрех си гърлото. През това време си гледах работата, чистих си стаята, обливах се с топла сълнчева вода.

Много е важно отговарянето. Към двадесет и първия ден аз се облякох, благодарих на Бога, пих само топла вода. Постепенно преминавах към силен чай, картофена вода, към десетия ден след поста изядох един детски сухар и друго ядене. Но не ми се ядеше готовено. Исках домати, плодове, повече сурорви. Организмът чувства нужда от чиста, приста храна. През това време спаднах с 11 килограма. Човек чувства през време на поста такава лекота! Настьпва такъв мир, човек живее особен живот! Едва след двадесет и първия ден ти се струва, като че стъпваш на земята, в обикновения живот.

Трябва да се внимава да не се взема много вода! Натоварва се много сърцето.

Аз прекарах двадесет и един ден. Но силни натури могат да постят и повече. Знаете Ганди как е постил!

Но аз бях много зле със здравето! Ако не бях спазвала това, бих станала на трици. Учителят държеше много на разходките до юзината. Ходех всеки ден през пролетта. Краката ме боляха, кожата беше изъняла. Учителят каза:

– Болестта ти се събрала в краката!

Колко много опитности съм събрала с това!

Записал: д-р Стефан Кадиев, София, 19.VIII.1958 г.

55. Симеон Симеонов

55.1. Защо градушката очука всичко по полето

Аз с Учителя и доста голяма група братя и сестри отивахме на Витоша. Пътят ни минаваше през ливадите край селото. Беше вече утвърдена пътека, от която никой не се отклоняваше. Ние знаехме, че селяните ревниво пазят ливадите си и че се сърдят, когато се минава през тях. По тая причина ние вървяхме строго един зад друг и повредата за ливадите беше нищожна. Селяните бяха свикнали с това, като считаха, че наистина, при това положение няма друго разрешение на въпроса: пътеката просто минава през това място.

Тоя път из близкия дол излезе селянин с овчарска тояга в ръце. Той викаше отдалече:

– Хей, кой ви разреши да газите имотите на хората? Вие знаете ли, че това ни е хлябът? Така ли давате пример как да се уважава имотът на селянина?

Овчарят повишаваше все повече тона, викаше, обърна се към Учителя и посягаше да стовари върху Него тоягата си. Тогава аз избързах, хванах го за ръката и му казах:

– Ти знаеш ли с кого имаш работа? Със секретаря на касационния съд! Да се махаш от тука, че само на овчари ще станете!

Бутнах го доста твърдичко настрихи и групата ни мина по пътеката.

Бяхме стигнали до първата поляна на пътеката към лагера, когато небето се заоблачи с гъсти облаци. Започнаха светкавици и после дъжд.

– Съберете се на кръг, всички на едно място – рече Учителят.

И ние наистина образувахме единна кръгла маса, подала пърбовете си към облациите. Главите и гърдите ни бяха завити.

Дъждът се превърна в градушка. Ледени топки чукаха върху пърбовете като с юмруци. Такава градушка през живота си не бях виждал. Но, както винаги, така и сега, градушката мина, облациите се разпиляха и дори грейна слънце. Екскурзията ни достави истинска радост.

Дойде време да се връщаме. Мъчно може да се опише това, което видяхме. Нивите бяха очукани, като че ги вършаха чарди от коне. Царевиците – също. Земята беше почерняла, като че беше обръсната. Ухото на едно магаре беше разкъсано и висеше като парцал. Каква е била силата на градушката, можете да си представите.

Аз запитах Учителя: Нима може грешката на един човек да причини такава страшна беда на колектива?

Учителят нищо не отговори. Нещо Му беше мъчно и не Му се приказваше.

Разказал: Симеон Симеонов на 27.XII.1958 г.

Записал: д-р Стефан Кадиев.

55.2. Как се решават въпросите на живота

Това се разказва от брат Симеон Симеонов, на 27.XII.1958 г. на празника на Учителя по случай Неговото заминаване.

Тогава бях секретар на касационния съд. Имахме една чиновничка, деловодителка, с която бяхме в много близки, приятелски отношения. Така се случи, че през това време имала много тежки семейни недоразумения. Имаше разправии с мъж, майка, баща, братя, които ѝ отнемаха всяка радост от живота. Един [ден] дойде при мене дълбоко развлнувана.

– Не мога повече да понасям – казваше тя през сълзи. – Това не е живот! Няма повече смисъл да се боря! Глупаво е! Решила съм и решението ми е безвъзвратно – ще се хвърля под трамвай и ще свърша със себе си! Всичко съм обмислила! Няма защо да ми говориш! Свършено е!

– Добре си намислила – казах аз, – щом не можеш да намериш друго решение на въпроса. Но ми се струва, че самоубийството чрез трамвай не е хубаво. Преди всичко, грозно е – много обезобразява човека. После – не винаги се свършва със смърт. Така се случва, че повлече човека, откъсне му крак или ръка и така остане за цял живот инвалид. А не мога да ти обещая, че така обезобразена, ще мога да положа някакви грижи за тебе! Не! Аз ще ти услужа, като ще ти дам сигурно оръжие – един хубав пистолет, който никога няма да те изльже!

Към грамадата „веществени доказателства“ тогава имах няколко пистолета. Взех един хубав, нов парабелум, постави в него една пачка с патрони, освободих спусъка и казах:

– Готов е за стрелба! Ще натиснеш спусъка срещу челото си и – готово. Тя се колебаеше.

– Може би не харесваш този пистолет? Ето ти тоя, турски, маузер, бие точно, пробива железопътна релса. Ще ти пробие черепа и мозъкът ти ще опръска стената насреща!

Дойде ми внезапна мисъл:

– Слушай, да се самоубиеш ти всяко можеш. Но я ела да те заведа на една беседа при Учителя. Утре е неделя. Ела, послушай Го, па след това – пистолетът е пак на твоето разположение.

Тя се размисли. После махна с ръка и се съгласи:

– Ще дойда!

Точно на другия ден, за тая беседа аз позакъснях. Сварих момента, когато Учителят погледна към вратата, към нея, и рече:

– Така е! Имате неприятности! Разправии вкъщи – съпруг, баща, майка – тежко е! И вие какво? Решавате да решите въпроса наведнъж, да се хвърлите под трамвая, да се стреляте! Така ли се решават големите въпроси на живота?

Докато Той говореше, тя ме гледаше втрещено. Очите ѝ святкаха от укор. Когато Учителят свърши и тръгнахме през гората към къщи ѝ, тя ми каза с всичкото дълбоко възмущение, на каквото бе способна:

– Как не те е срам! Да ти повери я като на близък човек тайните на живота си, а ти да отидеш да ги разкриваш на Учителя си! Как можа това да направиш! И още смееш да ме гледаш!

Направих всичко възможно да я убедя, че се лъже жестоко. Ние бяхме до късно снощи заедно с нея: Кога бих могъл да намеря Учителя и да му разправям неща, които за Него бяха така далечни!

Трябваше дълго да ѝ говоря, докато тя се убеди, че това е истината.

Тя дойде и на следната беседа, после – на следващите и вече никак не липсваше. Постепенно радостта от живота ѝ се възвърна, тя престана да мисли за самоубийството. Въпросите на семейството ѝ се разрешиха като по само себе си. Тя и сега е една от ревностните ученички на Учителя.

27.XII.1958 г., София

55.3. Стихията на бурята

Брат Симеонов разказващо следното:

Един ден казах на Учителя:

– Елате да ви преведа през селото на моите прадеди – през Симеоново, вместо през Драгалевци, както обикновено ходехме.

Той помисли, па рече:

– Не, сега не искам да минем през Симеоново.

Въпреки това, аз тръгнах. Бяхме с майка ми и други някои приятели. Слязохме в селото. Там имаше някакъв празник. Хванахме се на хорото и играхме, бяхме много весели. Черпиха ни с котли с мляко. Празненството още не беше се свършило, когато откъм запад небето се заоблачи. Стъмни се. Ние си взехме сбогом и тръгнахме към Драгалевци. Заваля дъжд. Отначало – лек, после – все по-силен, докато се превърна в порой. Закриха се всички пътища с пороища и локви. Докато пристигнем до шосето към Драгалевци, потъвахме до пояс във вода. Майка ми едва не се удави. Най-после се спасихме и си пристигнахме до вкъщи. Учителят си беше пристигнал, още преди да капне първата капка, на Изгрева.

55.4. Потопът

Да ви разкажа още един случай.

Бяхме на Рила, при седемте езера и слизахме по пътя към село Сапарева баня, малко близо до Паничище. Нашите хора бяха слезли от колите и искаха да си купят краставици. Разположиха се и започнаха да ядат краставици.

По едно време Учителят стана нервен, нетърпелив и каза:

– Веднага да дойдат колите и да тръгваме!

Дойде първата кола и Той се качи заедно с някои братя и сестри. Небето пак беше започнало да се заоблачава.

Аз започнах да събирам братята и сестрите и да ги карам да се качват по колите. Бяхме натоварили втората кола и аз се качих върху нея, потеглихме. Дъждът вече беше станал пороен. Колкото вървяхме, все повече се засилваше. Пътищата бяха превърнати в реки. А имахме още много път. През мръчкавото стъкло аз виждах как откъм планината се спуска някаква сиво-мътна водна маса. Тя идеше с бучене точно пред нас – щеше да пресече пътя ни. Там наистина шосето правеше вдлъбнатина. Колата я беше преминала, когато буйната вода плисна задницата и я повлече. Но тя нямаше достатъчно сила да я повлече.

Не беше така с втората и с третата, четвъртата и петата кола, които ни следваха на разстояние. Третата кола попадна във водовъртежа. Представете си един голям автобус, когото буйната вода завлича в канавката. Вълните бълскаха в стъклата, ужасените пътници бяха вече до колене във вода.

Мокрите до кости пътници можахме да се съберем в селската кръчма. Пребрахме се. Никой не липсваше. Когато отдохме в Дупница, заварихме още по-ужасяваща картина. В двора на хотела, където се настанихме да нощува-
ме, бяха вече изложени 18 трупа на удавници. Тъй като няма нито един парцал на пърба си сух, аз се събляках гол и така легнах да спя.

Когато се прибрахме в София и заговорихме с хората, които придружаваха Учителя, ние научихме, че тях не ги намокрила нито една капка дъжд. Незапомненият пороен дъжд и страшното наводнение било ограничено само в района, където бяхме ние.

– Но Вие знаехте, че ще има наводнение, но нищо не ни казахте!

– Нали никой от вас не липсва? – рече Той, като се смееше.

(Разбрахме какво значи потоп и какво значи Ноев ковчег, в преносния и буквален смисъл. Опитахме го и го изтъряхме.)

(За Симеон Симеонов вж. „Изгревът“, том VIII, с. 604–607, а за брат му Юрдан Симеонов – с. 597–603. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

55.5. Генерал Протогеров се размина с времето на Учителя

Симеон Симеонов разказва следното:

Един лятен ден върху пейките на Изгрева седяха, както обикновено, десетина братя и сестри, някои от които чакаха реда си да влязат при Учителя. В това време от града дойде един висок, хубав мъж, много елегантно облечен, с хубав бастун в ръка. Явно беше, че искаше да се срещне с Учителя. Почаках малко, дано се намери пролук между нашите братя и сестри, но такъв нямаше – хората влизаха един след друг. Реших да отида при Учителя и да Го помоля да приеме тоя външен човек. Но точно в тая минута излезе Учителят насреща ми и се отпрали към него. Беше сериозен, почти сърдит:

– Не ще мога да Ви приема – Му каза Той строго. – Но вижте, вие имате още два-три дни, да уредите някои Ваши лични въпроси.

Елегантният господин стоеше като попарен. Учителят се обърна и се отпрали към стаята Си, където продължи приемането на гостите Си.

Той външен човек беше генерал Протогеров. Само два дни по-късно той беше пристрелян с ловджийска пушка от двама „ловджии“, точно пред царския дворец. (Той изпусна времето и се размина с Учителя.)

56. Температурата, която спадна

Сестра Петкова разказва:

В продължение на повече от два месеца бях болна от никаква болест, която ме разнищваше. Правех редовно, всеки ден, температура. Реших да отида при Учителя, но никак да не Го главоболя много. Говорих му много неща, но бях решила да не казвам нищо за моята температура. Когато да си отивам, Той ме погледна и рече:

– Вие не искахте да ми кажете всичко – не казахте, че имате температура! Нищо, ще Ви мине!

И наистина, от този ден температурата стана нормална и повече не се покачи.

57. Съмнението към Учителя Дънов

Д-р Кадиев е преживял следното:

През време на престоя му на Рилските езера един критичен брат успял да внесе съмнение към Учителя:

– Че какво пък толкова прави? Само приказва приказки. Това всеки може да прави. Не такова нещо очакваме ние от Него. Ако е наистина Учител, който владее силите на природата, нека направи някое чудо, **някое знамение**, нещо, което да убеди всички ни в своята сила!

Цяла седмица Кадиев се намирал в тъмнина, в съмнение към Учителя – нещо, което никога по-рано не се случвало. Един ден той заварил Учителя сам до един клек. Учителят нещо гледал върху клончетата на клека. Светлото му лице, спокойният радостен поглед изразявал такава тиха, спокойна радост, изльзвали такава светлина! Неочаквано, като че отговаряйки на някакъв далечен въпрос, зададен му от някого, без да бъде той сам наоколо, Той казал с широка усмивка:

– Мнозина очакват чудеса. Питам аз: какви по-големи чудеса от тия, които самата велика жива природа предлага? Какво по-голямо чудо от малката пъпка, която утре става цвят, а в другиден се превръща в плод?

Изведнък мътното настроение на Кадиев беше заменено от светлина и тиха радост. От мътилката на критичния брат, очакващ някакви „чудеса“, не остана нито сянка.

58. Първата и последна беседа на Учителя в гр. Свищов

Зъболекарката сестра Иустина Халачева разказва за първите си впечатления от Учителя.

През 1950 година сестра Иустина Халачева живееше в София, на Изгрева. Обитаваше партерния апартамент на една от массивните постройки. Полукръжният салон, от който се откриваше красива гледка към Витоша, ѝ служеше едновременно за работен кабинет, както и за чакалня. Тя беше зъболекарка и продължаваше да работи. Тя ни раказа следното:

– Родена съм през 1885 г. в Киев, по народност рускиня. Бяхме състуденти с мъжа ми, българин, който учеше в Киев, като мене зъболекарство. След свършването ние се прибрахме в България и настанихме в Свищов, тъй като мъжът ми е родом от този град. Там заедно работихме зъболекарство. *

* Вж. „Изгревът“, том XIII, с. 22–24 и снимки № 2, 3, 4, 5. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Когато преглеждах книгите на нашите хазяи, натрупани на тавана, в ръцете ми попадна едно томче от беседите на Учителя – беше втората серия „Сила и Живот“. Прелистих отначало твърде небрежно книгата: какво ли ще иска да каже този неизвестен автор, чието име просто никъде не беше означено? Достатъчно беше да прочета само няколко изречения, за да почувствам необичайната дълбочина на мисълта, правдивостта на сравненията, топлотата и искреността на автора, неговия бодър оптимизъм и свежест. Така се зачетох. От всяка страница сякаш се откриваше някакъв прозорец пред очите ми, сила нахлуваше в гърдите ми.

През 1921 г. в Свищов беше на служба прокурор нашият брат от Севлиево Стефан Тошев. Той организира първите братски събрания. Събираха се приближени приятели, пееха песни и четяха беседите на Учителя. Книгите на Учителя станаха мои настолни книги. Аз усещах сякаш се преродих и заживях нов живот: живот на светлина и радост – радостта на духовния живот, която и досега не ме е напуснala, въпреки изпитанията.

През 1922 г. Учителят дойде в Свищов и изнесе публична беседа в читалището. Тъй като някои Го апострофираха, Той вече не изнесе публични беседи. Беседи пред приятелите обаче изнесе доста. Беше на квартира у сестра Нешка Анева. Тя Го и переше. Когато няколко години [по-късно] у нея гостувал сливенският ясновидец Георги Сотиров, той сочел към мястото, где била една дюлка, и казвал:

– Тук виждам светлина вечер.

Тогава тя се сетила, че точно там тя изливала сапунената вода, когато прала дрехите на Учителя.

Когато отидох пръв път при Него, усещах едно особено чувство – чувство на чистота, на святост. Веднага ми направи впечатление фактът, че ме заговори, като че е познавал баща ми:

– Вашият баща е свещеник.

Аз никога не бях казвала пред никого това, че баща ми е свещеник, следователно Той можеше да знае това само по някакъв друг път, чрез вътрешно познаване.

Тогава се много смяхме с един наш познат, многознайник, който в нищо не вярваше, „нито в Господа, нито в дявола“. Въпреки своето неверие, той имал усета на някакво уважение, поради което още далече, преди да влезе в къщата, където беше Учителят, той изгасил и хвърлил цигарата си. Какво било негово то учудване, когато още при влизането му в стаята, Учителят го попитал:

– А защо хвърли цигарата си?

Това го страшно поразило и той не можеше да се начуди: дали пък наистина имаше някаква способност да вижда нещата през далечина?

Веднага след Свищов, Учителят отишъл в Шумен. Шуменци много напирали да ги приеме. Той се затворил в стаята Си и така останал сам в продължение на цели два часа, без да приеме никого. Така се и разотишли. По-късно Той казал:

– Два часа прах кирливите ризи на шуменци, но не можах да ги изпера!
Какво е искал да каже, сам си го тълкувайте както искате.

(За шуменци вж. „Изгревът“, том VI, с. 713–716, № 1, 2, 3; „Изгревът“ том IX, с. 825–831; „Изгревът“ том XVI, с. 862–868, глава XII. – бел. на съставителя Вергilius Кръстев)

59. Надежда Конова

59.1. Защо и как станах „дъновистка“

Ние седяхме под беседката на Изгрева. Спомените за Учителя се носеха сякаш разпоени в наситения с влага майски сутринен въздух. Само лека покана беше потребна, за да се обади и сбутаничката, бледичка, сякаш непрекъснато сърдита сестра Надежда Конова. И тя заразказва:

– През 1920 г. аз бях учителка в родния си град Свищов. Точно тогава Учителят беше предприел своята обиколка из България. Придружаваше се от приближените Си тогава ученици, като брат Стефан Белев, Петко Епиропов и други. Бяха настанени у сестра Велика Анева. Предана ученичка беше сестра Халачева. Вие знаете какъв клюкарски град е Свищов. Какво само не се приказваше по адрес на „дъновистите“ – всичко, каквото може най-разюзданата фантазия да измисли. За Учителя се говореше, че е без съмнение хипнотизатор и мошеник, който използва суеверието и простотията на народните маси за най-долни цели. *

Някакво непреодолимо любопитство ме привличаше все пак да отида и да видя на място какво представлява въщност самият Дънов. Аз приказвах с по-голяма самоувереност от всички останали. Една заran заявих пред всички учители в учителската стая:

– Утре ще отида при Дънов и ще се върна дъновистка!

Това изявление направих с тон, в който имаше подигравка, желание да се покажа храбра, уверена в себе си, всезнаща, убедена в правотата на това, което се говореше за „Учителя“. Един добър психолог обаче веднага би прочел търсещата опора, много изстрадала и разпокъсана в болка душа. Моят мъж беше умрял съвсем млад само преди една година от бъбречна болест, след като се бяхме оженили с голяма любов и се бяхме водили само една година. Единствената ми рождена сестра, с която живеех, ми беше сякаш не сестра, а заклет враг. Спорехме за наследството на къщата, карахме се за всеки парцал, за всеки сантиметър от наследствените имоти. Беше при това моя по-малка сестра, за която бях направила твърде много и от която се считах в правото си да искам поне признателност. Бях млада и хубава, а мъжете, от които очаквах известна склонност, ме отбягваха. Напротив, ухажваха ме мъже, чиято близост ми беше обидна. Чувствувах се непрестанно под някакво напрежение, което търсеше равновесие, опора. Скришом ходех в черква. Знаех, че е някаква отживелица, на която не можех да разчитам в нищо, повтарях машинално „Отче наш“, а на сърцето ми се трупаše още по-голямо бреме. Какво можеше да ме утеши!

Външно аз бях облякла най-хубавите си дрехи, бях сложила шапката си, както тогава беше мода и бях приела най-елегантния си вид. На вратата у Халачеви се срещнах със сестра Балтова. Нека забележа, смущаваше ме дори самият този факт: как пък мога да кажа „брат“ или „сестра“ на хора, които не познавам?

Балтова ме засегна с това, което беше мое болно място:

– Едно от първите неща, с които трябва да се пристъпи към учението, то е да се научиш да прощаваш. Да простиш всички обиди, които другите са ти нанесли. Да не носиш на сърцето си никаква горчивина. Нима мислите, че това е невъзможно? Ето, и нашата молитва е същата, която и вие повтаряте всеки

* Вж. „Изгревът“ том II, № 134 на с. 388–389. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

ден – ние също четем „Отче наш“. Нали и там е казано: „и прости нашите дългове, така, както и ние прощаваме на нашите длъжници?“

Стори ми се, че някаква тежка ръка се стовари върху мене и аз се олюях: „и прости нашите дългове, така, както и ние прощаваме на нашите длъжници!“! Значи, за да ми прости Бог, аз също трябва да прости на нея, на моята рождена сестра? Същата черна неблагодарница, която посягаше на залька ми! Нима на Бога е толкова мъчно да прощава за грешките ни така, както ние не можем да си прощаваме?

Тая нощ аз не спах. Може би така се чувствува иманяр, който е научил, че ето, на върха на тая скала има скрито съкровище, несъмнено грамадно богатство, но който не може да намери начин да се качи върху непристъпната скала, гдето то е скрито.

Когато пристъпих при Учителя, аз треперех като лист. Не бих могла да кажа защо треперя. Той каза спокойно:

– Но защо треперите? – И ми показва стол да седна. После, без да съм продумала дума, Той каза като на Себе си три приказки:

– Кучето, като не знае да лае, вкарва вълка в кошарата.

Помисли и сякаш пак така като на себе си:

– Вълкът искал да изяде човека, който извадил кокала от гърлото му.

И след малко пак добави:

– Две дръвчета растат близо до друго върху бедна почва и си пречат. Ще се разсадят по-далече едно от друго – и толкова!

С тия три приказки Той хвърли светлина върху отношенията със сестра ми. Аз вече знаех какво да правя. Сякаш някаква ръка свали бремето от гърба ми. Стана ми леко, като че щях да хвъркна. А очите ми се напълниха със сълзи. Когато отидох в училището, аз плаках като дете. Нещо дълго сдържано се топеше в мене и ми ставаше леко, леко. Беше ми все едно какво съм говорила и какво ще говорят хората за мене. Оттогава минаха 30 години. Аз никога не ще забравя тия дни – дните, когато срещнах Учителя и наистина – станах „дъновистка“.

(Вж. „Изгревът“ том XIII, с. 22–24 и снимките № 4, 5. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

59.2. Бараката на Надежда Конова

Сестра Конова почистваше с някакви кърпи отворите на комина си. Някога хубавата, прясно кафяво оцветена дървена къщичка изглеждаше подновена, макар и разрязана като че с някакъв нож през средата на покрива. Цялата къщичка приличаше на театрален декор, поставен върху подиума на сцената. Пред къщичката ѝ, на височината на подиума, се чупеха недоизкараният основи на новата постройка, разперила алчни обятия да прегърне и изяде малката дървена къщичка на сестра Конова. Точно на източната страна беше иззидана основата на просторна тераса от дялани камъни. Дебелите тухлени стени, иззидани на височина малко повече от един метър, бяха нагизнали във влагата на есенния дъжд.

Колко отдавна не бях се срещал със сестра Конова! Може би от деня на съда, когато тя, като свидетелка, трябваше да признава, че за преместването на същата тая къщичка, за нейното ново монтиране върху нов бетонен постамент, тя получила помощ от Борис Николов сумата 175 000 лева. Тия пари, наистина, щяха да облекчат общата сметка на Борис и на Жечо Панайотов – щеше да се докаже, че те са дадени за целите на братството и следователно не са злоупотребени от тях за свои цели. Така мислехме всички: „Да, двамата свиде-

тели доказваха, че тая значителна сума е отишла за определена братска цел, а не са преминали по престъпни пътища към неизвестни цели! Но нещата така се завъртяха, че точно това даване на сумата от 175 000 лева се прецени като „разхищение на обществени средства“ и премина като отежняващо вината обстоятелство.*

Сега аз можех спокойно да наблюдавам чистата, спретнато подредена стаичка, облепена с пъстри книжни тапети. От пламтящата печка излизаше приятна топлина, която превръщаше дървената стаичка в уютно кътче.

Сестра Конова не ми харесваше: колко много беше остаряла! Слаба, прегърбена, набръчкана, побеляла, тя приличаше на избледнял спомен от давна преминало време. Обезъбената челюст от време на време потреперваше от вълнение и от склероза.

Много исках да ми разгърне спомените си за първите дни от срещата си с Учителя и с братството. Някога тя ми беше разказвала нещо из това време, когато се срещала с тях като жителка в Свищов. Но сега тя нямаше никакво желание да се рови толкова далече в спомените си. Суровата действителност ѝ предлагаше много по-сериозни изпитания. Затова я оставил да говори това, което ѝ тежеше на сърцето. Разказваше ми:

– Навремето моята къщичка беше направена от 10 сглобяеми стени. Бяха монтирани върху основа от бетон. Беше добре, солидно иззидана, но се оказа с по двадесет сантиметра по-къса и с двадесет сантиметра по-тясна. При това положение не можеше да се монтира. Тогава братството се съгласи да придаде още по двадесет сантиметра. Но те придоха вместо по двадесет – по четиридесет сантиметра и основата станала и по-широва, и по-солидна. Но мястото беше на братството. След присъдата го разделиха на два парцела. Беше 1200 метра. Единият парцел беше подарен на един македонец. Той увеличи парцела си за сметка на улицата и стана изцяло 750 метра. Започна да строи – построи основите, както ги виждате. Но пари повече нямаше кой да му дава – подарък му дадоха само мястото. Тогава той се зае и сам си построи тази малка къщичка – вие я виждате. Той е дърводелец и сам лично я изгради. Що се отнася до материала – повечето е взет от мене. А неговата постройка опря до моята къщичка. И той нареди да ми я прережат. Вътрешната стена стана външна стена. Тъй като е от дъски, които не можеха да ме пазят от студа, аз трябваше да я облепвам с книги. Но и покривът трябваше да се попъльва, тъй като остана да зее с отрязана стреха. Тогава повиках Стефан Деветаков и поисках да ми направи стрехата. Ето, дотука я направих. Мара, която живееше при мене в кухничката, се премести при Поля, след като цели три дни покривките ѝ стояха навън, на терасата. Македонецът присвои дъските, керемидите и дебелите книги, с които бях облицовала къщичката. От тях си построи своята къщичка. И живее. Сега е на четиридесет и четири години и е по болници. От Банки отива в Момин проход – пострадал като партизанин. Получава, естествено, и значителна пенсия. Има двама сина, с които не живее, жена си е разкаран, тъй като се е развел с нея.

– Алчност! Ненаситна човешка алчност – заключава приказката си сестра Конова. – Аз нищо не казвам, само търпя – може би все пак ще се нареди и така, че да стане по-добре, отколкото е било!

Сестра Конова ми предложи добре приготвен рачел от тиква.

– Какво друго бих могла да Ви черпя! Пак заповядайте!

18.XII.1960 г.

* Вж. „Изгревът“ том III, с. 225, 262–263. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

60. През съборите

Написано от брат Каню Величков Христов.

(Каню Величков Христов, по професия кожухар, ул. „Свети Спас“ № 50, гр. Ямбол, е в списъка на ръководителите от 1949 г. За него е публикувано в „Изгревът“ том III, с. 343–345; снимката с Каню е под № 7. – бел. на съставителя Вергilius Кръстев)

60.1. Неосъществената среща с Учителя

Всяка година през август от другите и от нашия град, по няколко братя и сестри подготвяни отдавна, и като весели птички, по две, по три отлетяваха за София. Трамвайт ги поимаше, носейки ги през шумната София към Изгрева.

Понякога и мен се нареждаше също така да летя с влака и трамвай – вместо крила – за Изгрева.

Ето впечатленията ми, мислите и наблюденията ми от тия посещения, които искам да споделя с вас, мили сестрички. Ние, провинциалистите, идвахме в София с голямо смирение, добре слушахме, наблюдавахме и размишлявахме.

За пръв път дойдох на събора през 1927 г. Болен, недъгав, изтерзан, измъчен от 10-ина години от неизвестна болест. Опитах всички лекари в града и техните лекарства – нищо не помага. Приятели от Ямбол ми посочиха Учителя, за когото бях чувал и малко чел беседите. Бях дошел 3 дни преди събора. Не познавах никого, освен брат Лулчев. Срещнахме се на пътя. Той бързаше за града и не се занима много с мене.

Аз стоя и чакам. Сестрички сноват, минават и заминават край мен, но никой не ми обърна внимание и запита. Стоя, мълча, наблюдавам. Колко интересно! Излиза от една стая брадат човек, доста едър, с книга в ръка, може би беше Библия. Помислих, че е Учителят, но след минута излезе друг, по-нисък човек, също с брада. Първият му подава книгата и му целува ръка. Разбрах, че това е Учителят. Той отправи поглед към мен за момент и си продължи разговора с другия. Аз стоя, чакам и мисля. Щом ме видя Учителят, Той нали всичко знае, знае защо съм дошел, ще ме повика, вярвам. Но не. Никой не ме повика, въпреки че час и повече стоях.

Ето, започна вече борба в мен, неведие, притеснение, до избухване, докато създадената буря в самия мен ме измете от Изгрева. И се върнах същата нощ в Ямбол. Наистина чудно изпитание! Чудно поучение!

60.2. Отново съм неканен и неочекван за събора

След 3 дена пак полетях за Изгрева, но с няколко братя от града. Застроихме си палатка обща, всеки си зае малко място от нея за легло. И аз се настаних на единния край. Вечерта пристигна друга група от Ямбол при нас, една буйна сестра търси място и пита един брат:

- Кой лежи тук, на това място?
- Ами, брат Каню!

Тя избухна:

- Канювци-манювци не ми трябват на мене, но ми трябва място за мен!

Започна дори спор и караница. Аз мълчаливо станах и отидох на другия край. Второ изпитание и съмнение нахлу в мен. Наистина такива сили срещаме понякога, но това ме поучи много после, че не сме ние такива, но не сме будни и допущаме тия неща. Сутринта ставаме, събужда ни свиреща цигулка. По нареждане на Учителя всеки бързаше с 2 стомнички за вода от далечното

изворче в Дианабад. Това, казваха, било задача, но аз, като нов, не я изпълних. Само гледах, мислех и се чудех: две еднички думи – „Учителят“ и „съборът“, събраха от всички краища на България будните и гладните души за знания, които са скътвали левче по левче за път, за събора – да чуят и видят своя Учител. А за какво дойдоха? За някой съвет, за някои напътствия, за някой лек, дори за един поглед, и да целунат Неговата благославяща десница.

60.3. Салонът на Изгрева

Салонът бе препълнен, едва смогнах да заема едно столче към края.

Всички чакат, благоговеят новодошлите провинциалисти, около голяма маса насядали стенографите, разтворили тетрадки. Чакат да се появи Учителят.

Много от новодошлите с нетърпение искат да Го видят, познавайки Го само от изпращаните им беседи или от някоя снимка.

Видях една чудна тишина, гдето никъде не съм видял подобно нещо.

Стори ми се, че тази тишина не е от никаква строга дисциплина или от никакъв страх или от никакво очакващо чудо.

Това ми се стори, е от самото Учителово влияние и почит към самия Него.

Със сияйни лица, с благоговение, с отправен поглед очакваха Неговата поява.

Никаква външна сила не би накарала тук тия хора да дойдат, да жертвват средства и време, хора от разни съсловия и народности.

Запознавах ги бързо и видях: тук много от стоящите с молив и тетрадка бяха зидари, строители, инженери, прости дърводелци, работници, занаятчии, как преди 3 дена строиха салона, месиха вар, цимент и пясък, нареджаха тухла след тухла, с мисъл и песен. С една мисъл, с една идея, със сърдечна готовност, със своя свещен труд за изграждането на тоя свещен храм, в който Учителят ще ни събира като ученици, като Свои деца, като братя и сестри. И наистина, при изграждането, варта спояваше тухлите, а любовта съединяваше сърцата на тия, що бяха строители, с любовта, що Учителят ни имаше към нас.

И наистина, отпосле разбрах, че този салон и храм стана свещено и желано място за всички, които идваха да се учат, от разните краища на България, да се срещаме в него и слушаме Словото Му. Получавахме светлина и сили за през цялата преминаваща година, във вид на задачи, наряди, гимнастични упражнения, песни и молитви.

И наистина, отивайки си по домовете, ние бяхме тежки, тежки, натоварени като пчелици с мед и нектар, носехме го в дома, в семейството, в своя кошер.

Много по-късно ми стана ясно, че от този салон ще се струи велика светлина, лъчите на която ще проникнат по всички краища на земята. От този салон и Амвон, Учителят подготвя новите хора, които ще работят и ще подготвят условия за нова раса, за нова култура, която ще приложи Неговото Учение и ще преобрази света.

В този салон Той ни подготвя и ни учи, давайки ни начини и методи как да работим в света, как да мислим, действаме и постъпваме при всяко дадено положение, учейки ни законите на любовта, мъдростта и истината. И как някога, слушайки как се радват някои братя и сестрички, че и ние ще вземем участие в тия градеж, в тия Учителови замисли, колкото и малки и нищожни да сме, все ще заемем по едно мъничко местенце и ще се вградим като малка тухличка и ще изпълним нашата задача, за която Учителят ни е призовал. Прошавайте, много се отклоних.

60.4. Учителят и пътят на ученика

Така си размишлявах и учудвах, зашумя салонът, всичко стана на крака.

Понадигнах се, гледам: Учителят, стъпвайки леко, леко, се качи на катедрата, всичко замръя в мълчание. След това, по знак от Него, брат Симеон Сименов засвири, запяха всички, след песента – някои молитви. Седнахме и Учителят започна тихо, тихо, едва се чува до края, да говори за пътя на ученика.

За пръв път виждах Учителя, за пръв път Го чувах, за пръв път се смущих в себе си от думите на Учителя, защото кат че ли понякога Той долавяше мислите ми, смущенията ми, болките ми и между Словата Си към всички, отговаряше и мен. Така, два пъти дневно, цяла седмица Неговото Слово разбуждаше моите мисли, моя малък мозък, и вливаše нещо ново, непознато. Някакво обновление, непознато мен. Няма да ви описвам целия живот на събора, който прекарах, и впечатленията си подробно. Друг път ще ви опиша това.

При друг събор, който ми е направил впечатление, то е като продължение на това.

60.5. Срещата ми с Учителя

Така съборът завърши. Учителят почна да приема гостите, да се сбогуват и да им даде нужното напътствие и благословение. Заех и аз ред пред стаичката на Учителя. Докато се изредят другите пред мен, аз стоях и се борих със себе си, просто се потих от борба. Мисли, мисли, лоши, отрицателни, дори забравени в живота, сега напираха в ума ми като досадни муhi. Хемен-хемен да избягам пак повторно. Внезапно вратата се отвори, появи се Учителят и ме покани.

Аз изтръпнах, всичко се изпари от мен. Влязох, седнах на един стол, който ми посочи Учителят. Той седеше срещу мен, но вярвайте, мили сестрички: не видях какъв беше стольт, на който седнах, нито на какъв стоеше Учителят, не видях нищо друго, ни стаята, ни какво имаше в нея, само лицето на Учителя видях и чувах тихите Mu думи, напътствия за моята болка и страдание. Такава операция ми направи Учителят, както никои лекари, които ме лекуваха и ми предлагаха разни операции. Учителят свърши това без инструмент, без ножове, а само ме изпоти и ме изпрати здрав. И така се простих с Учителя, целунах Mu ръка и си дойдох в Ямбол. Веднъж само се появи болка в мен и малко съмнение, но бързо изчезна всичко. Оттогава досега съм здрав, радвам се на живота. Благодаря на Бога и Учителя. Заспивах със Словото на Учителя. Обикнах всички братя и сестри, Учителюви ученици, където и каквите и да са те. Обикнах събранията, редовно посещавайки ги. Най-после Учителят ме посочи да заместя заминалия си ръководител. Това е едно резюме от живота ми, влизането ми в братството, срещата ми с Учителя.

Ако ви е приятно, втори път ще ви пиша за друго посещение, за друг събор и последната тъжна картина при Учителювото заминаване, на която и аз бях свидетел.

Наистина, всичко това сте може би и вие преживели и го знаете. Но аз от брат Боян се уча, той ни описва някога братския живот с Учителя и ни го праща, а това ни радва твърде много. Сестра Невена, Вие, мисля, пожелахте да Ви пишем нещо като спомен. Тук макар не е може би много интересно, но [за] един писател като Вас и най-малкото е интересно за Него: прощавайте.

60.6. Писмо до Борис Николов, „Братски съвет“ от Каню Великов Христов

11.V.1958 г.

Любезни брат Борис,

Днес брат Гради бе в Ямбол, поговорихме с него, разменихме мисли по въпроса, който най-много вълнува всички ни – живота на Братството.

Ние в Ямбол не се смущаваме от всичко, що се носи и говори около този въпрос. Това наистина е голям изпит за всеки един поотделно и общо за всички ни.

Много жалко, наистина, това измъчва душите ни. Но Бог да дава сили, светлина и търпение на всички ни. За всичко, що става, Бог ще види края. От нас се иска вяра и търпение и голяма разумност.

Аз тук постъпвам така: при всички престрелки от противната страна, да мълча и да не отговарям. На глупави въпроси отговор не се дава. Мълчание и нищо. Това в техните очи се вижда простотия и аз минавам за простак. Нека си развиват байрака, нека си изхвърлят патроните върху нас, Бог ще ни опази и ще види края. Получих от Пашов по-рано писмо и скоро получих повторно. После някоя група братя са писали до едно братче писмо, което се чете в сряда в събранието от това братче. Не бе лошо писмото – мисли от Учителя и нещо от братята от Антовата група, нали имаме хора от тая група. Димитрина, която възнегодува против тия братя, които обвиняват Антов, и тя се засела здраво да работи между нас против братския съвет и всички ръководители.

Аз мълча, не ѝ отговарям, това още повече я дразни и тя пропагандира от сестра на сестра. Защото братята са единни, освен Попов и Костадин. И у нас има два фронта. Само че силата е на наша страна. Това е истината засега.

Но мисълта ми е ето каква:

Тия писма от отделни братя, които ни пишат от едната и другата страна, съм решил да не се четат в събранията, да не се дразнят духовете, това е цяла престрелка от два фронта. Затова Ви моля: пишете по-често от името на Братския съвет и ни дръжте в течение на всичко, що става в Братския живот, ако го намерите за добре. Защото само сведенията от Братския съвет ще успокоят духовете на слабичките души, които се клатушкат.

Аз съм обещал, съм им казал, че „само онова, което аз ви изнеса от името на Братския съвет, то ще бъде за нас вярно, другото е клюка, слухове, които не отговарят на истината“. Повтарям: отделните писма дразнят и смущават. А то не бива да става, защото често, което вършим за добро, а то се получава лош резултат.

Друго особено, сме добре и здрави.

Бог да ни пази всичко да бъде за добро.

Сърдечен братски привет Вам, на бр. Боян, на целия Братски съвет.

Ваш брат Каню

61. Мария Николова Гърнева

61.1. Моми и ергени на село

Родена съм на 12 януари 1895 г., под знака на Риби и Водолей, под влиянието на Нептун, в средногорското село Поибрене, Панагюрско. Селото ни е повече от 5000 жители, беше пръснато в 13 махали, които бяха обединени от едно голямо училище и от едно будно българско съзнание.

Нашето семейство беше предимно земеделско – имахме сто декара ниви, които обработвахме според силите и възможностите си. Баща ми беше из-

вънредно трудолюбив и честен човек. През зимата, когато не можеше да се работи земеделие, той ставаше шивач и шиеше дрехи на другите. Дядо имаше овце и крави, а имахме и тридесет кошери пчели. Когато идвала гости те намираха у нас както изобилно мляко, така и паничка мед. Мед имахме всяка година на трапезата. Всичките ми деди бяха живели повече от седемдесет години, но баща ми умря само на 62 години, доколкото си спомням – от бъбреци. Майка ми доживя до 84 години, като беше работлива и здрава до края на живота си. Беше усърдна ученичка на Учителя. Имах само четири братя, от които двамата умряха по на 60 години, а двамата, по-малки от мене, са още живи.

Аз завърших училището, което имахме на село, но повече не можах да следвам – нямаше тогава този обичай да се пращат момичетата по града да се учат. Имах обаче интерес към всичко, което ставаше по света. Бях хубаво момиче, руса, светла коса, пъргава, засмяна, бях желана партия за много ергени на село. Имаше особено един, толкова противно настойчив, чудех се как да се крия от него, как да му отказвам. Чувствах, че селски ергени и селска среда не могат да ме задоволят – чувствах се родена за нещо по-добро, по-голямо, може би много далечно. Точно тогава бях на гости в София у мои роднини. Беше организирана вечеринка към зала „България“, в която участвуваха най-видните хора на столицата. Имаше много руски гости, между които един руски княз. Някое момиче трябваше да представи украинска девойка, която бие мляко в селско бутало. Спряха се на мене. Облякоха ме като украинска девойка, туриха ми венец цветя на главата. Руският княз ме хареса толкова много, че ме поиска веднага за жена.

– Такива сме ние – казал той, – не гледаме нито на богатство, нито на обществено положение, щом харесаме и обикнем някого!

Водиха ме в библиотеката „Балабанов“, приказваха ми, аз самата бях като във мъгла от щастие. Но само на другия ден, когато трябваше да дава съгласието си, аз поразсъдих. Бях вече чувала как много момичета, подългани от една такава вечер, биват грабнати от такива мъже, после захвърляни на улицата като отрепки. Върнах се на село и там имах възможност много неща да помисля.

61.2. Защо мъжът ми бе отровен от гъби

Между кандидатите ми се яви и той, който по-късно стана моят мъж. Той беше приходящ търговец, собственик на дълкорезен гатер в Родопите. Той ме поиска толкова настойчиво, че ми оставаше много малко за мислене и за отказ. Като си представих какво ме очаква при нашите селски ергени и особено – много дотегливия ми кандидат, аз реших дасе оженя за него и така да сменя селото, срещу неизвестното бъдеще, далеч от роден кът, при непознат дотогава мъж.

От мъжа си аз не мога да се оплача. Той ме обичаше по своему, задоволяваше всички мои нужди, беше любезен, мил с мене. Трябва веднага да кажа, обаче, че той в много отношения не ме задоволяваше. Всяко по-близко допиране до него ми причиняваше физическа болка. Аз си извоювах правото да спя отделно от него, със седмици не се допираше до мене – той сам чувствуваше, че това не ми е приятно.

Никому не казвах, че ми беше много драго, когато той отсъствуваше от къщи, може би със седмици или месеци. Трябва също да призная, че когато един ден умря поради отравяне с гъби, аз не тъгувах така, както би трябвало да тъгувам. Това тежеше страшно много на съвестта ми, но какво да направя – такава бях! Той ме накара да стъпя на земята, да преживея това, което всеки човек преживява. Но дълбоко чувствувах, че това не е същинският ми живот –

теглеше ме нещо далечно, друго, далече различно от сивото катадневие, на което търпеливо и мъчаливо плащах данък.

61.3. И децата си имат своя съдба

Имахме две деца – момче и момиче. Две хубави, здрави деца, момче и момиче. Момчето ни порасна едно хубаво, здраво, приличаше на баща си. Пописка да стане моряк в търговския ни флот. При едно пътуване из Егейско море, близо до Атина, парадохът им потъна и той загина. Много тъгувах, но пак чувствувах, че това не е цялата ми същина.

Момичето отдавна вече не е дете. Слабовата, тънка, висока, одухотворена, тя прилика на мене. Омъжена е, има си деца, които аз обичам, гледам с радост. Но пак добре знам, че и това не е цялата ми същина. Друга беше моята същина, другаде беше мой личен живот, същински живот. Тоя живот е мой духовен живот. Това е природата, сред която обичам да потъвам с часове, дърветата, по които се катеря и досега, градината, цветята, планината, гдето не пропускам никаква възможност да отивам. Застанала всред тях, аз мисля с часове за това, което става по света, мисля за народите, за техните отношения, за моите близки, за всеки един поотделно, за Учителя, за Неговото голямо дело, мисля за всичко това толкова много, така захласната, че забравям, че имам личен свой живот, свои болки, свои страдания, забравям дори, че съм човек с тяло – това малко, слабовато, немощно тяло. Но как мога това да разправя, как ще го разберете? В сравнение с това катадневието ми се вижда така мъничко, така нищожно, че не заслужава нито тъга, нито болка, нито никакво съжаление. Аз обичам света, обичам хората, обичам живота и никога не мисля нито за годините си, нито за смъртта. Никога не съм мислила и не мога да мисля. Мисля повече как да предам учението за живота, което съм получила от нашия Учител, да им кажа какво съм научила за Бога, за природата, за здравето, как човек може да бъде здрав, сънчев, весел. Може би такава е самата ми природа, весела, сънчева – каквато беше природата и на Учителя. Затова той ме и така много ценеше.

61.4. Загубената душа се върна при Бога

Сега, няколко думи за моя интимен духовен живот. Не, това е моя много интимна тайна! Как да ви я разправя?

За пръв път слушах сказката на брат Боян Боев, тогава учител в Панагюрище. Барабанът разгласи, че гимназиалният учител ще говори за „мисъл-формите“. Това беше през 1919 година, хората се интересуваха тогава от тия отвлечени философски въпроси. Една година по-късно, вече омъжена, аз с интерес слушах в София теософски сказки. Спомням си между другото, че се изнася и беседа върху философията на Заратустра. Но и това не ме задоволяваше. Учителят тогава беше във Варна.

Него видях за първи път през 1921 г. Седеше на прозореца на „Опълченска“ 66 и говореше. Хората седяха върху пейки под прозореца и слушаха с внимание; мнозина, като мене, стояха прави. Почувствувах, като че ме облива изобилна светлина. Той отправи очите Си към мене и ме гледа може би повече от пет минути право в очите. Между другото Той каза – наглед между другото, аз знаех, че го каза лично заради мене:

– А ти къде беше досега, та не дойде по-рано?

Това беше началото на моя духовен, истински живот!

Аз намирах всяко време да посещавам беседите Му, като сядах винаги на едно и също място, от лявата Му страна. От време на време Той отправяше

поглед към мене и аз знаех, че това, което казва, беше отправено към мене. То отговоряше на някой мой въпрос, въпрос, по който бях си бълскала главата години наред. Той се проясняваше, като че беше ясен и прост – чудех се как по-рано не съм могла сама да го проумея. Животът ми ставаше понятен и прозрачен като кристал. Аз все повече губех интерес към всичко друго в света, като че то беше маловажно, незначимо. Важно беше да бъда около Него и да Го слушам. Да Го слушам, когато изнася беседите Си, когато беседва с гости, когато се явят хора и започнат да спорят с Него, а Той им се усмихва великолепно, да Го гледам, когато преминава градината, когато човърка с лопатата около дръвчетата, когато вдига капаците на кошерите, когато надене облата Си шапка върху посивялата Си коса и тръгне през гората към града на концерт. Аз бях в кухнята и чистех лук, а мисълта ми беше при Него горе и Го следеше с радост как разговаря с гости, как си почива, как понякога излиза на балкона, как спи. Аз продадох каквото можах и си направих къщичката на Изгрева, гдето и сега живея. Така вече нямах никакви пречки да бъда денонощно около Него. Но аз никога не отивах сама при Него, не Го питах, не кръстосвах пътеките му. Като че бях само вещ или мебел в Неговото всекидневие. Но затова пък аз дълбоко в душата си знаех, че Той ме обича и цени.

61.5. Опорната точка

Нещо повече. Аз знаех, че му трябвам, че съм му необходима както въздуха, който дишаш. Аз знаех, че Неговите очи ме търсят между всички други, че Той ще бъде спокоен само когато ме види между другите, когато ме види там, на моето място, гдето е свикнал да ме вижда, като част от ръката му. Той ми казваше – не зная дали наистина, чрез живо слово, дали насын или направо чрез мисълта Си:

– Но и аз съм човек! И аз имам нужда от човек, който да не иска нищо от мене, с когото да мога да споделя като със свой, да си кажа и аз болката – че и аз не съм без болка! Имам нужда от човек, който [да не] идва обременен и разплакан при мене, който [да не] иска моята подкрепа, моя съвет, за когото не съм принуден да снемам [товара му] и [да] товар[я] моя гръб! Както сълнчевият лъч се нуждае от опорна точка на земята, за да може да стъпи върху нея, да ѝ проговори, да оживее, така и аз се нуждая от такава душа, каквато ти можеш да бъдеш за мене!

Аз му отговарях – може би гласно, може би насын, а може би и само така, с мисълта си:

– Да, Учителю мой, аз съм тук! Аз съм готова да бъда опорната Ти точка на земята, да поема всяка Твоя болка, да Ти дам най-хубавото, каквото имам! Защото Те обичам и Ти се радвам!

Ето това аз му говорех с всеки мой поглед!

Нещо повече. На мнозина съм казвала, че народните песни, създадени от Учителя, са всъщностоловени от Него мотиви на Средногорието, които аз понякога полугласно съм му пяла. Аз не зная какво би било музикалното творчество на Учителя без тая обмяна на музикалния опит между мене и Него. Той поемаше мотива, мислеше върху него, преработваше го и няколко дни по-късно го поднасяше в школата готов, изльскиан, сочен, прекрасен, пълен с идея, изваяна в жива мелодия.

Това е любов, нали?

Но аз също така добре знаех, че това не е човешка любов, любов за всеки ден, че това е любов от друг произход, от друга категория. Аз съвсем не исках да съм физически близо до Него, като например Маргарита Мечева, която искаше да нощува при Него, за да има дете от Него. Та Той ѝ казваше:

– Но иди у вас си, намери си мъж, ожени се, имай си деца!
Тя отговаряше: „Аз не искам парцалани!“

61.6. Сънищата се събъдват

Може би такава е моята природа – много работи ми се дават през време на съння.

Една нощ сънувах Учителя, играя на поляната с Него. А Той е някак почернял, черни са и краката Му до коленете. Аз се чудя. Той се усмихва и казва:

– Бях в Индия и сега идвам оттам!

Друг път Го сънувам млад и хубав овчар, седи до купа сено и Си пасе овцете. Аз се затичвам към Него, а Той ми казва: „А къде е Станчо?“ После добави: „Аз не искам да влагаш чувствата си в друг!“

Казах за тоя си сън на Граблашева, а тя да вземе да Му Го каже. Той се смял със сълзи и отвърнал:

– Когато човек не може да отиде при слънцето, тогава той ще отиде при звездичките! Това никак не е чудно!

Под „звездичките“ лесно може да се разбере, че това са братята, с които по това време имах познанство и дори приятелство.

А един път сънувам, че ми удари плесница и ми каза:

– Какво правиш ти с този гагаузин!

Очевидно, тоя „гагаузин“ беше Станчо. Защо го нарече така, не зная. Гагаузин, това е нито българин, нито турчин.

А ето как се яви на сцената тоя Станчо. Имаше си той барака наблизо до мене. Беше интелигентен момък, следвал агрономство, ерген, млад и здрав, почернял от слънцето. Един ден научих, че е болен от гърло и лежи на легло. Отидох при него и му занесох чай. Така започна нашето приятелство. Виждахме се всеки ден и аз чувствувах как ми става драго, когато го видя. Започнахме да ходим заедно на екскурзии, да се търсим с очи. Той започна да идва при мене и аз от време на време, поради различни причини, започнах да му гостувам в бараката. Драго ми беше да изтупам покривките, да помета, да отворя прозорците. Има какво да се прави в една ергенска квартира.

За свое учудане, аз почувствах какво значи любовта към мъж: простата, здрава, не много висока, но топла и увличаща като буен поток любов. Мисълта за него все повече пълнеше сърцето ми. Аз ставах сутрин с мисълта, че днес е пред мене ден, през който аз ще мога да го видя, ще мога да чуя гласа му, ще гледам очите му. Вечер заспивах с усета от неговото тяло, от неговите ласки – топли и сочни устни. Душата ми беше пълна с една нова тайна, която по-рано предполагах, че съществува на свeta, но която не познавах. Това беше любовта на пола. Сега аз знаех. Тя ме пълнеше със силата на самия живот.

61.7. Човешката любов е краткотрайна

Колкото и да е хубава човешката любов, тя носи, поради самата си природа, разочарования и сълзи. По неизвестни за мене причини, Станчо започна да флиртува с млади момичета и да ме ядосва с това. Вярно е, аз бях вдовица с две деца, той – ергенин, макар и на възраст колкото мене. Какво искаше да ми каже? Че струва повече, отколкото аз бях? Че неговият мъжки чар може да държи около него и млади, хубави момичета?

Това ме много наскърби. Нощите ми се запълниха с кошмари. Светлото настроение на душата ми се загуби. Аз започнах да линея. Избягвах очите на Учителя, Който все така любовно, с поглед ме питаше: „Какво се е случило с тебе?“ Но Той нямаше защо да чака отговора ми – Той вече знаеше какво се е

случило с мене и никак не се чудеше. Той навсярно знаеше, че това трябва да стане! Как иначе душата ще запази своята сочност?

Но „соочността“ ми се превърна в пороища от сълзи, когато Станчо се настани в една палатка с една артистка, гдето прекараха заедно цели петнадесет дни. Това ставаше пред очите на всички – дори напук на всички. Как прекарах аз тези петнадесет дни? А сама на себе си аз казвах: „Какво право имаш ты да го ревнувш? Какво ти е обещал на тебе, една бедна вдовица? Какви права имаш ты над него? Нали и ти се бориш за свободата си – защо не искаш да му дадеш и на него свобода? Защо да не бъдат и те свободни да правят със себе си това, което на тях е приятно?“

61.8. Слънцето отново изгря в сред облаци

Точно когато сърцето ми беше обляно със сълзи, дойде Стоимен. Денят беше есенен, къс, облачен, тъмен, лампите вече горяха. Той похлопа на малко то ми прозорче.

– Тая вечер пристигнах от провинцията, обиколих всички хотели, няма места, дали би могла да ме прибереш на една кушетка да пренощувам?

Аз съм била с него много пъти на екскурзия в планината и съм се възхищавала на неговото право тяло, открито, спокойно чело, на неговото усмихнато лице, на неговото здраво мъжко тяло. Той пееше хубаво песните на Учителя и говореше така хубаво! Стори ми се, че някакъв пратеник от небето влеза в стаята ми и едвам не възкликах от радост. Ето как небето е смогнало да чуе воплите ми, как един добър ангел идва да пресуши сълзите ми! Докато чаят върху печката се грееше, аз се въртях около него и не знаех как да прикрия безкрайната си радост: с какво, Боже мой, я бях заслужила от това заключено, тъмно небе?

Когато децата заспаха и той легна върху кушетката, аз се проврях тихо под одеалото му и дълго мълчаливо го милвах: „Боже, Господи, та това е мъжът, истински мъж, който нищо не иска, освен ласка, нищо не дава, освен ласка, не обещава нищо за утре, не обещава щастие, не застрашава измяна. Това е само едно единствено хубаво, топло СЕГА.“

Сутринта рано той си отиде така, както беше дошъл. Но в душата ми остана светла диря, като дирята на блеснал метеор, чийто спомен никога не изчезва. После аз пак го виждах, радвах му се отдалече и с учудване се убеждавах – как хората могат да си подаряват радост и щастие, без да си причиняват мъка! От това моята душа стана по-широва, по-светла, аз започнах да разбирам по-добре Учителя.

Съвсем наскоро Неговият ласков поглед вече беше успял да прочете промяната в мене. Той като че ли ми казваше:

– Нищо! Бурите идват и минават! Над земята грее и хубаво слънце!

За да свърша със Станчо, трябва да кажа, че той стана нещо като служащ по агрономството изселата наоколо, често пътува от село на село и никога не се ожени. Аз още дълго носих в душата си горчивия спомен за него, ярко озарен от топлите чувства към Стоимен, когото вече и не забравих. Те приличаха на снопове слънчеви лъчи, които озаряват и придават някакво шеговито веселие на отдавна напуснати от живота развалини на древен дворец. Те са там, наистина, но не навяват нито мъка, нито скръб.

Но ето, че тук се яви Велко.

Висок, хубав, с топли, мечтателни очи, интелигентен, току-що се върнал от Франция, кандидат за учител, готвещ се за държавния изпит. Аз лесно доложих фиксираните в мене тъмни очи. Какво можеше да иска той от мене? Нима не бях си взела нужната поука от това, което мъжете могат да ми дадат?

61.9. Последните дни на Петър Дънов на земята

Сестра Мария Гърнева разказва следното.

Точно срещу именния ден на Учителя аз бях на село, в Средногорието. Сънувам Го, че съм отишла при Него. Той държи в ръката Си всичките Си зъби и ми казва:

– Развалиха ми се вече всичките зъби! Така не може да се живее!

Аз Му отвърнах:

– Венците Ви са здрави и още много могат да държат.

Той постави обратно зъбите на челостите Си.

Аз вече заех, че Той няма още много да живее между нас.

Когато Го наистина видях след слизането Му от Мърчаево, когато видях отслабналото Му лице и чезнешкият глас, аз се уверих, че Той ще бъде още малко време между нас.

Когато наистина се залежа и Василка казваше: „Добре е“, аз си казвах: „Наближава краят! Но какво може да се направи?“

Една вечер наближавам Неговата стая. Заставам на ъгъла. Повече не мога да се приближа. Чувствувам, че никаква сила ме спира и не мога да отида по-близо. И тогава виждам ясно, като че с истинските си очи, че около къщата са се събрали цял митинг от ангели. Светли и сериозни, те говореха оживено помежду си и сочеха към Неговата стая. Аз знаех, че те разискваха помежду си: да го вземат ли или да го оставят. Знаех, че си говореха: „Достатъчно работи Той на земята, време му е да си почине – ще има кой да работи след Него!“

А само няколко дни преди да падне, на Своята последна беседа Той каза:

– Вие не познавате красотата на слънчевите жители! Вие не сте виждали разкошните деви на Сълнцето с техните златисти дрехи и златни колани!

Това беше последната Му беседа. Следната неделя Той пак се опита да слезе да държи беседата Си – знаеше, че народът се е съbral и Го чака. Но братята Го спряха – толкова беше Той отслабнал! И това стана само две седмици преди смъртта Му.

Истина е, че смъртта Му разочарова някои от братята и сестрите. Защото ние мислеме, че Той е господар на тялото Си и че ще бъде безсмъртен. Или поне, че няма да свърши така, както всички други хора свършват. Бих казала, даже, като че някои Му се разсырдиха.

Но аз мисля, че причината на Неговата смърт сме ние. Защото ние Го преуморявахме. Даже когато беше тежко болен, ние не преставахме да Го безпокоим с нашите посещения. А в тях ние не влагахме нищо друго, освен нашия личен интерес. Ние Му разказвахме личните наши грижи и искахме от Него съвети за въпроси, които бяха наши задачи. Той не знаеше никога почивка, нито възможност да бъде насаме. Като че Той не беше човек и нямаше лични свои нужди. И всекиго Той посрещаше с любов и търпение, влизаше в положението на всекиго и всекиму даваше Своя башински съвет. А преумората Той криеше за Себе си, както и огорчението от нашето непослушание. Когато запитали Лулчев: „Слушахте ли всякога Дънова за всичко, което искахте като мнение?“, Лулчев отговорил: „Ако всякога Го бях слушал, не бих бил сега пред вас.“ (Лулчев стоеше пред народния съд, който го осъди на смърт. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

И си отиде точно на време. Защото Той почина на 27 декември, а трябваше да се яви пред народния съд на 28 декември. Поне така се говори, че била вече готова призовката.

Изпревари ги. Учителят казваше така: „Втори път Христос няма да бъде разпънат.“ И точно това стана. Той си замина точно навреме и на място.

19.V.1945 г., София

62. Михал Луканов

62.1. Връщане от онзи свят

Това беше в 1900 година. Бях на 18 години, когато се бях издигнал като актьор и станах отговорник на театрална трупа в Пазарджик. Там ме познаваха всички, дори и децата. Един неделен ден бях на сватба на един мой приятел и вечерта рано се върнах изморен, макар че беше още светло. Тогава казах на майка си да ми приготви леглото, да си легна. Тя ми предложи да вечерям, но аз отказах. Една минута след това си легнах, веднага съм заспал. И след еднадве минути съм започнал да плача. Мама е дотърчала в стаята, за да види защо плача и видяла, че спя. Събуди ме и ме запита защо плача. Тогава аз ѝ казах това, което бях сънувал:

Сънувах че дойде при мене едно познато лице, а всъщност такъв познат човек аз нямах, и ми каза:

– Хайде, че те викат!

И аз тръгнах с него. Заведе ме в една малка къщица на четири стъпала, с едно тясно коридорче и две стаи от двете му страни. Отвори ми вратата и ми каза:

– Влез вътре.

И видях вътре: цялата стая и стените бяха обковани с килими. Но килими, тъкани все от живи цветя. А краищата – от шарени треви. И аз се почудих къде да стъпя. Най-после стъпих върху тревата, защото не смеех да стъпя върху живите цветя. В това време съгледах един креват – и той беше постлан с килими и на него по корем лежи един човешки скелет и четеше една стара, много стара книга. Толкова стара, че краищата ѝ – подвъти, а два листа – извадени и после сложени вътре. Книгата беше поставена на възглавницата. На стената беше закачена коса за косене – емблема на смъртта, и една кожена торба, пълна с дюлгерски инструменти. През кожата аз виждах всичко, което беше наредено в нея. Скелетът, като влизах, ме погледна и после отново почна да чете книгата. Тогава ми казах:

– Добър ден, дядо! – защото не знаех как другояче да се обърна към него. Той ме погледна и отново почна да чете. Втори път му казах същия поздрав и той се обърна и пак продължи да чете. Трети път го поздравих със същите думи, само че вече с пресипнал от страх глас. Той се повдигна на единия си лакет и се обърна към мене и ме попита:

– Знаеш ли защо те викам?

Отговорих му:

– Не.

Тогава той ми посочи с пръст към небето и ми каза:

– Викат те горе.

Аз останах изненадан и му казах:

– Тъкмо сега ли трябва да си отида, когато съм се издигнал и съм стигнал да бъда популярна личност?

– Така ти е писано – отговори той.

– Ами проверили ли сте да не би да е грешка? – запитах го аз, защото в момента се сетих, че имаше още един човек със същото име. Той отвори книга-та към края и прочете:

– Нали се казваш Михал Луков?

– Не, Михал Луканов – отвърнах му аз.

– Това Луканов ти си го отпосле измисли и самото ти име Михал не е твоето име. Името ти е Ангел. Когато те са кръстили и те е донесла кръстница

ти, подала те на майка ти и рекла: „Да ви е жив Ангел!“ Но тя отказала да те приеме и казала, че не одобрява това име. Кръстницата се смущила и казала: „Кажи ти тогава какво име трябва да носи.“ Тогава майка ти казала: „Искам Михал да му е името.“ И кръстницата ти те подала на майка ти и казала: „Да ти е жив Михал!“ – и тя те приела.

Скелетът ме попита:

- Вярно ли е това?
- Вярно е – отвърнах аз.
- Значи не е грешка и трябва да заминаваш.

Аз започнах да плача и му разправих, че земята ми много харесва, още повече, че съм се издигнал и искам да живея. Той ми каза:

- Не плачи, момче! Там, където отиваш, сълзи няма, а само радост.
- Не, аз искам да живея. И ако е възможно, дай ми да поживея още три дена.

– Добре – съгласи се той, след като размисли малко. – Но ако знаеш как да живееш тази три дни, те се равняват на три хиляди години. Днес е неделя, няма да го броим; понеделник, вторник, сряда – това са трите дни. В четвъртък ще трябва да си заминаваш.

Аз отворих вратата и си тръгнах. Тогава той направи знак с показалеца си, като го клатеше, и каза:

- Да знаеш – в четвъртък!

Майка ми се много разтревожи от това, което чу. Тогава аз ѝ казах:

- Не се тревожи, това е само сън.

Но тя не беше спокойна, защото самата тя имаше връзка с невидимия свят и говореше с душите.

Тя се съвззе от първата изненада и безпокойствие и сама почна да ме успокоява, че това е само сън.

Аз си легнах и отново съм заспал веднага. Събудих се едва сутринта, когато трябваше да отивам на работа. На работата вече аз забравих вече всичко, което бях видял наसън.

Но майка ми се замислила върху това, което ѝ бях разказал. Тогава пък точно се бе случило, че крадци ни бяха изкralи бельото и аз нямах нито една добра риза. Тя седнала и ми ушила една риза, да не би случайно наистина да умра и да няма с какво да ме облече. Ризата я ушила с копринени кенари от чеиза на сестра ми.

Вечерта репетирахме „Скъперникът“ от Молиер и аз бях и главен герой, и режисьор, та вечерта стояхме до 12 часа

Дойде четвъртъкът. Беше призори. Аз станах да отида до клозета. Отвън исках да обуя нальмите. Единият беше захлюпен и аз се наведох да го обърна. В този момент ми притъмня и аз съм паднал. Майчината ми стая имаше прозорец тъкмо към тази стълба, по която аз исках да сляза. Мама станала, видяла, че съм паднал и извикала силно – вик, който и аз чух:

- Ставайте, че Михал падна!

Надойдоха братята ми, сестра ми. Мама поискава вода. Донесоха от кладенеца и почнаха да ме плискат.

– Умря, умря! – почна да вика майка ми и плачаше. Братята ми, и те заплахаха. Надойдоха съседите. Някои от жените рекоха, че може да съм примрял само, като врачаката. Преди три години така една жена от града ни е примряла за една неделя и после, като оживя, стана врачака. Но мама казваше:

– Никакво примиране, той умря. И други деца са ми умирали и знае какво е умиране.

В същото това време аз се отделих от тялото си. Видях тялото си, а аз стоях изправен до тялото си и всичко виждах и всичко чувах. Приближих се до мама и ѝ казах:

– Недей плака, мамо! Ето, аз съм тута.

Тогава брат ми ме взе на ръце, а сестра ми ми хвани краката и ме вдигнаха, да ми пренасят тялото. А другите жени минаваха през самия мен, защото аз бях направен като въздух или мъгла. Когато внесоха тялото ми в стаята, дойде същият човек, който ме бе повикал най-напред, когато бях заспал преди три дни. Тогава ми каза:

– Хайде, ти вече тук нямаш работа. Тръгвай с мене.

Като излязохме на двора, аз го попитах:

– Ама аз умрял ли съм?

– Да – отвърна ми той.

– А къде е разликата между смъртта и живота?

– В съзнанието. Не виждаш ли, че ти ги виждаш и чуваш, а те не те виждат и не те чуват?

– А тялото? – попитах аз и поисках да хвани мишцата си, но не можах да хвани нищо. – Значи това ми е душата? – попитах аз.

– Да, това ти е душата – отвърна ми той.

Тръгнахме към църквата. Като наближихме оградата, видях, че от улицата една въжена стълба, закована за земята, се издигаше за кръста на камбанарията. И от кръста надолу се спуска друга въжена стълба, която предполагах, че влиза в черковния двор. И като почнахме да се качваме по стълбата, той – напред, аз – подир него и ме предупреди да внимавам да не падна. Попитах го:

– Защо не минаваме през вратата на църквата, а се изкачваме по тази стълба?

– Така е, трябва да минем през кръста – отвърна той.

Като слязохме по другата стълба, намерихме се в един огромен парк от плодни дървета. Но плодовете бяха прозрачни и през тях можеше да се вижда.

Водачът извади един ключ и отключи вратата на градината. Влязохме в градината и той пак заключи вратата. Тогава видях всички умрели от Пазарджик, които минаваха край мене и ме поздравляваха. Тук видях и един, който знаех, че не е умрял, и питам водача си:

– Този умрял ли е?

– Да. Той умря, когато вие бяхте на екскурзия.

Седнахме на една скамейка. Запитах го:

– Имам умрели пет братчета и една сестра, те тук ли са?

– Да, тук са – посочи ми той една могилка, в средата на която имаше череша. – Виждаш ли онези деца, гдето берат с кошничката череши – те са.

Аз постанах да отида да ги видя, а той ме хвани за палтото и каза:

– Чакай, че идат.

Тогава съгледах, че право срещу нас вървят един едър и един два пъти по-малък от него. Малкият ходеше подир него и като дойдоха при нас, големият се обърна към водача ни и каза:

– Защо си го довел този тук?

– Ами нали вие ми казахте – Михал Луков?

– Не, не е този. Грешка е. Това се отнася до другия Луков, на въжаря Хантов сина.

– А какво да го правя този? – запита водачът ми.

– Ще го върнеш обратно на земята. Той още не е готов за тука. А на земята има още работа, работа, работа...

Водачът ми отключи врата, излязохме, пак я заключи и стигнахме до стълбата. Той ми каза да вървя напред и аз тръгнах и той – подир мен.

Аз преминах от другата страна на стълбата, а той остана на кръста горе. Щом слязох на земята, веднага се събудих и скочих. Тогава видях, че ме проснали на земята, покрили с бяло платно и наоколо ми – цветя. Турели ми икона на гърдите и запалили свещ на иконата. Братята ми и майка ми се смутиха, но после се хвърлиха върху мене и почнаха да ме целуват, а аз виках:

- Върнаха ме, върнаха ме!
- Как те върнаха? – питаха ме те. Тогава им разказах всичко.

Това се разчу из целия град и дори децата викаха подире ми да ме питат кога съм уминал. Но след една-две години, като всяко нещо, се забрави.

62.2. Среща с окултизма на теософите и с Учителя Дънов

След тази случка аз се заинтересувах от окултната наука и започнах да чета окултна литература – теософски книги и беседи от Учителя. Братът на жена ми беше ученик на Учителя и той ми ги даваше. Тогава търсих книгата „Прераждане“ от Ани Безант. След едномесечно търсене я намерих. Вечерта я оставих на масата до леглото ми. Сутринта довършвах книгата „От другата страна на смъртта“ от Лебитер. Оставаше ми само една страница. В това време, беше към седем часа – лятно време, цялата стая се заля в светлина. Насреща в стаята почна да се оформира една женска пълна фигура до пояса. Тя ми каза:

– Аз съм Ани Безант, слушай за прераждането. – И започна да ми говори. Говоренето продължи около половин час и в заключение каза:

– Който ученик присвои чужди пари, забавя прераждането си с четири хиляди години – и се разпърсна, изчезна в стаята.

Станах, вземах книгата за прераждането и видях, че е същото, което бе ми говорила. Цели пасажи, които бе ми казала, ги намерих в книгата. Тази книга не я прочетох цялата, защото я знаех.

След това видях портрета на Ани Безант в списание „Всемирна летопис“ и преди да прочета написаното име под нея, аз я познах.

Един от братята, които бяха в града ми, ме изпрати с бележка при Учителя в Чам Кория. Той ме прие много любезно и ми каза:

– Иди да кажеш на брат Епитропов, че ще ни останеш гост до неделя. Ще останеш на беседа в неделя.

И аз останах. В неделя се върнах в Пазарджик и след десетина дни получих от брат Епитропов препоръчано писмо, че ме поканват в Търново на събора. И отидох на събора.

62.3. На събора през 1922 г. в Търново

Пристигнах, когато правеха молитвата първия ден. След три часа отидох при един брат, който се занимаваше с хиромантия. Той си пригответяше ризата, да я пере, и същевременно започна да ми говори. Сипа вода и се наведе да пере. В това време дойде една сестра, която ми беше непозната. Тя ми каза:

– Брат, дай аз да ти опера ризата! – и грабна легена. Наведе се, гърбът ѝ беше към север, а лицето – към юг и започна да пере ризата, като ѝ говореше:

- Ох, милата ризичка, ох, красивата ризичка!

Тогава видях, че ризата наистина ставаше все по-хубава и по-хубава.

Дойдоха още трима братя и я обиколихме. Аз бях от източната страна, двама братя – от юг и един – от запад. Дали те виждаха, че ризата ставаше по-хубава, не знаех, но аз наблюдавах. И колкото ризата ставаше по-красива,

толкова аз чувствувах в сънчевия възел една приятност. В това време забелязах, че аз, като стоя от изток, ѝ правя сянка и си припомних за случката с Диоген и Александър Велики и веднага се отстраних и сънцето, което беше още ниско, огря легена и ризата. Тогава стана пречупване на лъчите и ризата се обагряше с разни багри от мехурите на сапуна. Аз се оттеглих на една крачка, за да попадна на пълния фокус на пречупването на лъчите. Като гледах красотата на багрите от мехурите, почувствувах се не на земята.

В това време преминаха край нас две сестри и попитаха сестрата какво прави. Тя им отговори:

– Пера една красива ризичка – но като си повдигна главата, за да ги види, сънцето ѝ блесна в очите и тя премигна. В това време един от братята, който беше на юг, помисли, че ѝ пречи светлината и застана между сънцето и нея. В същото време ризата изгуби красотата си – а мен се стори, че паднах отвисоко на земята. В мене се появи голяма тъга.

След един час научих презимето на сестрата... С нея се срещах и отпосле през време на съборите. Но по-после, в продължение на 20 години, нямах възможност да се виждам със сестрите и братята и аз им забравих имената. Само на тази сестра не забравих името. И когато дойдох тук и влезнах за пръв път в салона, тази сестра първа дойде при мене и ме поздрави и ми каза, че ме е помнила от съборите.

През време на първия събор в Търново ни бяха наредили, тримата братя, които бяхме от Пазарджик, да легнем пред вратата на Учителя и всеки един от нас дежуреше буден по два часа. Помежду ни оставяхме малка пътечка. По нея Учителят минаваше, за да излиза по няколко пъти през нощта и тогава Той обикаляше всички палатки.

62.4. Ангелската музика

Това беше през 1921 г. Още не бях се срещал с Учителя. Четях една книга от Ани Безант през деня. Отведенък стаята се огря от силна светлина. Намерих се на една отвесна скала на около 100–200 метра височина. А долу – една равнина със стари дървета. В това време от гората излязоха четирима души, облечени с ангелска носия и с тръби – ангелски, и зад тях – други музиканти, с дрехи на опълченци и с обикновени военни музикални инструменти. Първите четирима души вдигнаха тръбите си към мен и всички започнаха да свирят, обърнати към мене. Музиката беше толкова хубава, че аз се забравих. В това време със стотици хиляди гноми се появиаха от гората и навлязоха в скалата.

След известно време беше дошла една италианска трупа и дадоха няколко концерта в Пазарджик. Аз отидох да ги слушам, но едва дочеках първата част, защото в мозъка ми дрънкаше като тенекии. Почти цяла година аз не можех да слушам никакъв инструмент, макар че по-рано аз самият свирех: най-напред – на акордеон и после – на мандолина. И когато отидох в Чам Кория при Учителя, направи ми впечатление, че две-три песни, които пееха сестрите, по една част от тях, аз ги бях чул вече в ангелската музика. След това и когато слушах и в Търново братските песни, аз винаги откривах части от тези песни, които бях вече слушал в ангелската музика.

62.5. Невидимата Школа и нейната диплома

На другия ден след като видях за първи път Учителя в Чам Кория, аз се намерих в едно училище в невидимия свят. По възраст аз изглеждах 9–10 годишен. Облечен бях с бяла риза до колене и бях бос. Всички други деца бяха нормално облечени, само аз бях с бяла риза. Няколко дни ме беше срам, но после привикнах.

Денем живеех в обикновения свят и изпълнявах обикновената си човешка професионална работа, а нощем, щом си легнех и притварях очи, аз се намирах във въпросната школа. И така – всяка вечер. С течение на времето забелязах, че бялата риза се удължава и най-после стигна до глезните ми. След това се видях облечен както другите ученици от школата. Този период продължи около двадесет години. Една нощ, както бях пак в школата, влезна в класа ни нашият класен наставник и повика мене и още един от учениците, да излезем при катедрата. Подаде ни по един свитък. Отворих го и видях, че е зрелостно свидетелство. В него пишеше: „Михал Луканов от гр. Пазарджик е завършил Школата с добър успех като частен ученик.“ Последното беше написано ръкописно. Свидетелството беше подписано от 12 учители в два реда. Само нямаше подписа на Директора и нямаше печат на Школата. Аз казах на класния това, той отвърна, че трябва да отида в дирекцията, за да го подпишат. Влязох в стаята на директора, но него го нямаше. Там беше само секретарят. Казах му, че моята диплома не е подписана от директора. Той ми каза да отида на другия ден, когато ще бъде там директорът. Казах му поне да тури печат, но печатът се оказа заключен в чекмеджето.

На другия ден аз отидох в София да попитам Учителя. Казах му, че съм получил дипломата като частен ученик. Тогава Той се усмихна и каза:

– Като частен ученик, а?

Казах му, че на дипломата няма подписа на Директора и печат. И Го запитах:

– Кой е Директорът?

– Нима Го не знаеш? – попита ме Той – Духът е. В тебе още Го няма. А печатът е знанието, което Духът е заключил.

– А какви наставления ще ми дадете, за да дойде в мене Духът?

Тогава Той ми каза редица правила и ми даде много наставления. След девет месеца аз се намерих в дирекцията на школата и Директорът ми подписа дипломата и подпечата печата. Още на другия ден дойдох тук, в София, и казах на Учителя. Това беше около Петровден.

– Учителю, считам ли се вече за Твой ученик? Тъй като имам диплом.

– Не – отговори Той. – Ще трябва да се запишеш отново.

62.6. Видимата Школа

Така изминаха 14 години. През тези години аз идвах тук и се считах записан в школата, а [от] 1922 година бях ръководител на братството в Пазарджик. Считах се за редовен вече ученик, защото през 1930 г. пропуснали да ми пратят покана и по нареждане на Учителя ме повикаха с телеграма. През тази година съборът беше само един ден и аз го бях пропуснал и беседата беше свършена. Когато казах това на Учителя, Той каза:

– Не си я пропуснал (отнася се за беседата) – и един час ми говори една цяла беседа, от която си взех бележки и Учителят ме изчакваше да си ги отбелязвам.

След два-три месеца пак дойдох при Учителя и поисках да се срещна с Него, за да ми даде упътвания. Той ми определи след около двадесет дена, като ми посочи на календара деня и датата. На тази дата дойдох и Той веднага ме прие. Тогава около два часа ми дава наставления – всичко, което е необходимо за един човек като обикновен и духовен. Дойде ред и за спането. Аз му казах, че много лесно заспивам. А когато се случи да не мога да заспя, започвам мислено да пея и след няколко минути заспивам. Той нищо не ми каза, но аз видях, че трябва да си тръгвам вече. На тръгване Той ми каза да дойда на общия клас в сряда.

На сутринта, след като Учителят говори 15–20 минути, слезна при черната дъска и написа няколко криви линии. Започна да ги обяснява и ги обясни така:

– Идва при мен един ученик, който минава за напреднал, и ме лъже – и ми повтори всичките думи, които *Му* бях казал относно моето заспиване. После продължи: – Лъже ме, че като искал, тогава можел да заспи. А той лъже, лъже! – подчертала натъртено Учителят, а аз се облях цял в пот, тъй като мислех, че всички ме гледат и знаят, че се отнася за мене.

62.7. Изпит за вярност

След три месеца от тази случка аз дойдох тук и поисках от Учителя да ме приеме. Той много любезно ми каза, че сега не може. И ми посочи да отида в четвъртък. Но аз не отидох на този ден, а след три месеца. Тогава пак не ме прие и ми посочи дата и ден. Аз пак не отидох на посочената дата и отидох след други три месеца. Така четири пъти ми определя дата и аз тези четири пъти все не отивах на определената дата. Отначало Той биваше весел и с усмивка ми говореше, но после ставаше все по-строг и най-после не ми определяше дата, а казваше само, че е зает и не може да ме приеме. Така минаха четири години. Аз не знаех защо не ме приема и все отивах и молех да бъда приет, докато на четвъртата година, един ден Той ми каза съвсем строго, че няма да ме приеме изобщо, в смисъл – никога. Тогава аз се много огорчих и тръгнах да се връщам в Пазарджик. Но когато седнах във вагона на влака, си помислих, че това е навярно изпит и Учителят ме опитва дали аз при всички условия ще *Му* остана верен ученик. В същият момент цялото купе се заля със светлина и ми олекна на душата. Изпълни ме някаква чудна приятност, като да съм получил нещо много хубаво.

62.8. Видение – Учителят посещава град Пазарджик

На следната вечер по невидим път получих телеграма, че Учителят ще дойде в четвъртък в 10 часа в Пазарджик и да излезнем да Го посрещнем. Това беше към 1936 г. Аз отидох и съобщих на всички братя и сестри и всички обещаха да дойдат. Това всичко ставаше в един друг, невидим свят, където аз бях в напълно будно състояние. В четвъртък аз не чаках да се съберат всички братя и сестри и отидох още в 8 часа на гарата и в 10 часа дойде влака откъм София. Още отдалеч видях Учителя подаден от прозореца. Влакът спря, но вагонът, в който беше Учителят, беше много напред и аз тичах, за да стигна Неговото купе. Обръщах се да видя дали има и други сестри и братя, но нямаше никой.

Учителят беше облечен в синьо палто и бял панталон. Докато стигна до купето, Той слезна от влака. И аз, както тичах, хванах *Му* ръката и я целунах. Той избърза и излезна на площада, където спират файтоните.

– Учителю – казах *Му* аз, – да вземем един файтон!

– Не – отвърна Той, – ще вървим пеша.

Аз тогава си помислих, че Учителят ходи чак на Витоша пеш, та е много естествено и тук да иска да измине 5–6 км пеша. И така поне ще имам възможност да поговоря с Него и да Го разпитам за всичките тези четири години, когато не съм могъл да Го питам. Взех Го под ръка и тръгнахме заедно. Започнах да Го питам за различни неща, които не помня – нито въпросите, нито отговорите. Ние вървяхме бавно край земеделското училище, край казармите, през моста на Марица и стигнахме при църквата „Света Богородица“, която е в центъра на града. Като стигнахме там, Той ме запита:

– Къде ме водиш?

- У сестра Доспевска.
- Добре – отвърна Той и пак като Го хванах под ръка, стигнахме до тях и почукахме на вратата. Сестра Мария Доспевска отвори вратата и ние с Учителя влезнахме в двора. Аз и казах:
  - Учителят – като ѝ Го посочих. Тя остана изненадана. – Сестра – продължих аз, – Учителят трябва да преспи у вас.
  - Чакай да отида да попитам мама! – каза тя.
- Това ме много учуди, защото знаех, че майка ѝ е отдавна умряла и помислих, че ще попита баща си. Влезна в стаята и след малко излезе и каза:
  - Няма място!
  - Как може да няма място – запротестирах аз, – имате три стаи! А даже и да са заети, пак може да оправдните едно място за Него.
- Но тя настоя, че няма място.
- Учителят веднага се обърна и докато Го видя, Той излезе от вратата и аз тичешком Го настигнах при църквата. Хванах Го под ръка и тръгнахме по улици те. Стигнахме края на срещуположния край на града – Пловдивското шосе.
  - Къде ме водиш? – ме попита пак Учителят.
  - Тук, при една сестра.
- Влязохме в една ниска, приста къщичка, боядисана отвън със синя боя. В двора бяхме влезли, когато излезе една позната сестра – а такава сестра всъщност в Пазарджик няма.
  - Това е Учителят – казах ѝ аз. Тя се засмя и Му целуна ръката. Но щом ѝ казах, че Учителят трябва да преспи у тях, лицето ѝ стана строго и каза:
    - Ще отида да питам мъжа си.
  - След малко излезе и каза, че няма място.
  - Може ли да няма място? – учудих се аз. Учителят е толкова скромен, че може и на рогозка да спи. Но тя каза:
    - Не, не дава мъжът ми.
  - Учителят веднага се обърна и отново се намерихме на улицата. Пак Го хванах под ръка и мислех да Го заведа у едни далечни роднини, но като минахме няколко крачки и си помислих, че може и там да Го не приемат и в това време се сетих за една много напреднала сестра, първа братовчедка на жена ми – помислих си да Го заведа у тях. Отново тръгнахме.
    - Къде ме водиш? – запита ме Той.
    - У сестра Мина.
  - Добре – каза Той, след като си помисли малко. Тръгнахме. Като наблизихме къщата ѝ, Учителя Си изтегли ръката от моята, но аз така силно стиснах китката Му, че Той не можа да Си изтегли ръката. Тогава си помислих, че не трябва да Го задържам насила. И докато си Той дърпаše ръката, за да я измъкне и аз Го държах за китката, Той каза:
    - Тук няма място за мене. Тук няма място, къде главата да си подслони Учителят ви – думи, подобни на Христовите в Евангелието.
    - Тогава аз започнах да плача. Като ме видя, че плача, каза:
      - Добре, оставам.
    - И тръгнахме към къщата, като исках да Го преведа през едно тясно комшулче *. Той дойде до комшулка и каза:
      - Аз през такова място не минавам. Минавам само през широки врати.
      - И аз Го заведох през главния вход. Като дойдохме пред къщата, мъжът ѝ излезе, погледна Го отдолу дрогоре и без да каже нищо, си замина. В това време

* комшулук – вратичка между две съседни къщи. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

ме сестрата излезе, спусна се към Него, хвана Му ръката и я целуна. После го прихвани иззад гърба и каза:

– Хайде, Учителю! – и аз – след тях, влязохме в стаята.

– Учителят е гладен, сестра – казах аз.

– Добре – отвърна тя и ни покани да седнем около кръглата маса с бяла покривка. След две-три минути донесе в един поднос една чиния, в която, за моя изненада, имаше картофи с говеждо месо с голям кокал и то старо, вчерашно ядене. Щом го сложи на масата, Учителят почна да яде, като че ли е много гладен. А аз си помислих: „Учителят е проял месо.“

Той схвана думите ми и каза:

– Гладен съм.

Тогава аз, не зная как, схванах, че грешката е моя. Че аз, като ръководител, нищо не съм Му приготвил. Но че, все пак, макар и да е месо – в смисъл, че е това символ на стария живот, – Той все пак предпочита и старото учение да изповядваме, но само да работим, отколкото нищо да не правим. Останах много смутен, че аз нищо не бях направил. Сестрата влезе вътре и аз ѝ пошепнах:

– Сестра, донеси нещо постно, че и аз да хапна.

– Имам – отговори тя и донесе една фруктиера, пълна с ябълки, които бяха много хубави. Щом ги сложи, Учителят избра най-хубавата и ми я подаде.

– Нà, вземи тая ябълка! – каза Той и след това взе и Той една ябълка за Себе си.

Тогава видението изчезна и аз отворих очи!

На третия ден от това видение, аз дойдох тук, в София, и Учителят ме прие много любезно. И оттогава Той винаги ме приемаше вече любезно, до 1940 г. Тогава ме мобилизираха и аз физически повече не Го видях.

62.9. Моят ръководител ме спасява от удавяне

Бях на около тринадесет или четири надесет години, когато започнах да [чувам] гласа на невидим дух да ми говори с много нежен глас.

Гласа чувах да идва отзад на главата си, където е малкият мозък и даваше илюзия, като че ми говори на телефон.

Един ден бях отишъл да се къпя в Марица. Избрах си едно място и скочих от брега във водата. Попаднах на водовъртеж и започнах да потъвам надолу, защото не можех от водовъртежа да изляза нагоре. Тогава усетих две здрави ръце, които ме хванаха и издигнаха над водата. След това аз изплувах настранни и излязох на брега. Наоколо нямаше никакъв човек – това бе едно от първите проявления на моя ръководител, който ме избави от удавяне.

Втори път се случи същото при бента на канала. Пак попаднах на водовъртеж и пак две силни ръце ме изнесоха над водата.

Трети път пак се къпех в същия бент и макар че знаех да плувам, поделият ме водовъртеж не ми позволяваше да изляза над водата – само главата ми беше над водата, но тялото си не можех да го изнеса нагоре. Сещах как силното течение ме повлича и иска да ме вмъкне под бента. Чувствувах, че не мога да се справя сам и почнах уплашен да викам за помощ. Тогава чух познатия глас да ми вика:

– Не бой се, не бой се!

В същото време се появи един мой другар и му викнах, че ще се удавя. Той се хвърли с дрехите и ме спаси, преди силното течение да ме е повлякло под бента.

Моят ръководител ми е спасявал и други път, или по-право – още няколко пъти, живота.

62.10. Избегнатата катастрофа

През 1912 г. бях чиновник в гр. Драма. Един ден тръгнах в отпуск, да се завърна тук, при домашните си. Обадих се на тамошния окръжен управител, на когото брат му беше също окръжен управител в Пловдив. Попитах го дали има нещо да му каже, тъй като идвам насам.

– Носи му много здраве – каза той. – Кажи му, че съм добре.

Излязох и отидох на гарата. Влакът беше готов за тръгване. Началникът на влака ми се оказа мой приятел от Пазарджик и каза, че мога да остана при него във фургона до Пловдив. Когато аз исках да се кача на влака, невидимият, който ми говореше и други път, ми каза:

– Стой, стой!

Но аз не отдадох значение на това спираше и се качих във фургона. В момента, когато началник-влака даваше сигнал да тръгва влакът, чух някой да вика името ми. Показах се на вратата, един стражар ми каза да сляза от влака. Аз скочих и влакът потегли. Тогава стражарят ми каза, че окръжният управител ме викал. Отидох при него, оказа се, че иска да изпрати подарък на брата си – един килограм тютюн, енеджикски – нерязан. Извини се, че ме е върнал, но ме утеши, че след половин час има друг влак. Аз се върнах на гарата и отпътувах с друг влак. После научих, че влакът, от който бях свален и за който, когато се качвах, бях чул да ми се казва: „Стой!“, е претърпял голяма, бих казал, страшна катастрофа. На една от гарите му била дадена погрешна линия и той се срещнал с друг влак от противоположната страна. Двета локомотива се изправили и следващите три вагона били смазани. Имало 200 души ранени и убити. Хората във фургона – на място убити. А това значеше, че ако аз бях там, бих бил на място убит.

62.11. Седянка и белянка и спасение от голямата беля

Друг случай. В Пазарджик бяхме влезли трима души в една кръчма, да изпием по една чаша сладко вино. По това време партизанството там беше в своя разцвет и всяка партия си имаше своите агитатори и телохранители на тези агитатори. Тези телохранители бяха обикновено хора, които не се спираха пред нищо и, въоръжени със своите сопи или нещо подобно, сплашваха тези, които не бяха техни съмишленици.

Когато ние, както казах, си пиехме виното в кръчмата, един от тези агитатори на една партия влезна в кръчмата и седна на една от масите. Поканих го да дойде при нас. Но той, под предлог че [не] пие сладко вино, не искаше да дойде. Тогава му казах, че ще му поръчаме такова вино, каквото той обича. Тогава той дойде и аз му поръчах от любимото му вино. И другарите го почерпиха.

След няколко дена бях поканен да свиря на една белянка * на кукурузи. Покани ме моя близка приятелка. Макар и да бях на 18 години, все пак родителите ми ме ограничаваха, та затова, уговорени със сестра ми и с нейна помощ, аз излязох от дома с акордеона, без знанието на родителите ми, и отидох на белянката. Там видях, че моята позната беше поканила момичета да ѝ помогат за беленето на царевицата. Момичетата бяха от зеленчуковите градини работнички и не ми бяха познати. Между работата имаше и игри. В една от игрите – „Доволен ли си от съседа си“, видях, че едно от момичетата седна до мене близо четири пъти. В същото време от един прозорец усетих, че някой ме за-

* белянка – събират се вечер моми и ергени и белят кочаните на царевицата (кукуруза). Така се срещат моми и ергени и се опознават и едновременно си помагат. (бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

мерва с царевични зърна. Не отдаох на това голямо значение и продължих да свиря. След свършванието на белянката, точно си прибрах акордеона и исках да си тръгна, отведнък чух гласът на Невидимия да ми казва:

– Стой, стой!

Спрях се учден, незнаещ какво да правя. В това време дойде един мой познат и ми каза, че трима души – трима братовчеди, искат да ме пребият, защото девойката, която седнала няколко пъти до мене през време на играта, била негова любима. Не знаех какво да правя. Всички се бяха разотишли. И този, който ми обади това, и той си тръгна. Останах на двора да размислям какво да правя. А в това време, този, който ми обади, срецнал онзи, когото бях почерпил в кръчмата, и му казал за заговора срещу мене. Той дошъл до двора на къщата, где то бях, и в тясната задънена уличка видял тези, които са ми приготвили засада, и ги попитал какво правят там. Казали му, че искат да ме натупат, загдете задирям избраницата на единния от братовчедите. Той вдигнал сопата и докато се усетят, стоварил я по гърбовете им. После дойде при мене и ме отведе до дома.

62.12. Моят адаш и съименник ме спасява

Ще разкажа друга една случка. Пътят ми за работа минаваше покрай работилницата на един беден и добър момък, носещ моето име. Той беше просто момче, но мен ми беше много приятно винаги, когато минавам оттам, да му извиквам:

– Лека работа, адаш!

Той отговаряше зарадван на поздрава ми.

В нашия град, както във всички провинциални градове, всяка вечер отивахме по главната улица на разходка. Но тъй като не бе много равна, когато валеше, на едно място на улицата се образуваше голям гъол, в средата на който имаше голям камък.

Вечерта беше валяло дъжд и на другия ден гъолът беше се образувал. Тръгнах да отивам и аз на разходка и бях стигнал точно до този гъол, край който можеше да се мине по няколко наредени камъка. Точно когато стъпих на първия камък, видях, че един момък ми сложи крак, за да се препънга. В същия момент видях още двама, които държаха ръцете си отпред вътре в сакото. Познах, че държат дръжките на ножовете си. Инстинктивно почувствах, че това са тримата братовчеди – Кучкарчетата, както ги наричаха там. В същият момент чух гласа на Невидимия да ми казва:

– През гъюла, през гъюла!...

Веднага послушах съвета и скочих на камъка всред гъюла и оттам прескочих от другата страна. Точно бях на две крачки от гъюла, когато видях именно този мой адаш и като се хвърлих на раменете му откъм гърба му, казах:

– Адаш, гонят ме Кучкарчетата!

Той също беше един здравеняк момък и като извади големия си нож, втурна се срещу тези, които бяха също тръгнали подире ми и единият с хванат нож беше скочил на камък всред гъюла. Веднага тримата братовчеди се разбягаха на разни страни. Оттогава се сближихме с моя съименник и той се издигна доста в живота.

62.13. Убийство за пари

Това беше в 1942 г. Бях касиер и счетоводител в Саранево – Пазарджишко. Една сутрин трябваше да отида да внеса 900 000 лева в банката, за да освободя два вагона син камък, който трябваше да се раздаде по селата. Председа-

теля на кооперацията го нямаше и аз пратих подпредседателя, за да подпише книжата, които бяха необходими, за да внеса парите. Това беше вечерта в 10 часа. Той ме запита с кой влак ще пътувам. Казах му, че със сутрешния влак в 4 часа. В същият миг се сетих нещо особено и го погледнах. Стори ми се, че видът му, особено носът му, изглеждаше на типичен разбойник. Но все пак, понеже той минаваше за много добър, аз се упрекнах как съм могъл да си помисля или да видя такова нещо у него.

На сутринта станах в 3 и половина часа и тръгнах към гарата. Едва изминах стотина крачки, и чух познатия глас на моя ръководител, изпълнен с ужасен страх-тревога:

– Стой, стой, стой!

Веднага се спрях. След две-три минути тръгнах отново. Гласът, с още по-голяма тревога, ми извика:

– Стой, стой!

Пак се спрях. В това време ми се даде във видение следната картина: точно на средата към пътя за гарата, зад една купчина чакъл стои изправен подпредседателят на кооперацията, държи под мишницата си някакво дърво. После разбрах, че било желязна вила. Спрях се и мислих какво да правя. Трябваше непременно да отида, защото бяхме съобщили на всички да пратят коли от всички села, а и имаше за всяко закъснение за разтоварването на вагоните големи глоби. Тогава намислих да обиколя по един далечен път, но се съмнявах дали ще сваря влака. И тъкмо се колебаех да тръгна ли, чух, една кола излезе от една уличка на площада и тръгна към гарата. Затичах се да видя коя е колата и где отива. Докато да отида, човекът разпрегна колата и започна да пои воловете. Благодарение на това стигнах лесно колата. Видях, че в нея имаше бъчва с вино. Предположих, че тази кола ще мине през гарата. Изчаках да впрегне воловете и тъкмо да тръгне, аз заговорих на човека. Разбрах, че ще минава през гарата. Тръгнахме заедно и заговорихме. Оказа се, че е другоселец, дошъл да купува вино.

Като стигнахме края на селото, лампата хвърляше светлина по права линия и тогава видях точно на същото място, гдето бях видял чрез видението, изправен човек до купчината чакъл. Като наблизихме на 50–60 м, аз го виждах, но той не можеше да ме види. Бяхме успоредно и той пак не ме видя, защото него го осветяваше светлината откъм лицето, а мене – откъм гърба. Точно в това време запитах коларя нещо с висок глас. Той, като чу гласа ми, трепна, като да мина през него електрически ток, и се наведе, за да ме погледне. Като се увери, че съм аз, вдигна си яката на палтото и се втурна да бяга. Тогава видях, че носи под мишницата си желязна вила. Преди един месец беше убит един човек с желязна вила.

На гарата проверих да не би да има там негови близки, които да е изпратил, но нямаше никой. Явно, че е искал да вземе парите, които носех, като ме претрепе с вилата си.

62.14. Пушката, която не гръмна

Тази случка не беше много отдавна. По същото време, когато бях касиер-счетоводител в Саранево. Там имаше един магазинер, който беше начетен с 40 000 лева. Повиканият от нас ревизор констатира същата сума и той я прие. Освен това имаше назначен в кооперацията един деловодител, който бе уволнен по настояването на един доста богат човек, председател на контролния съвет. Същият председател искал да заеме моята служба и ме наклеветил на двамата пострадавши магазинери и деловодителя, че аз съм причината както

за начитането с 40 000 лева, така и за уволнението на деловодителя. С това той ги настроил зле към мене.

Един ден, когато тези двама пострадавши бяха назначени като патрули, решили да си отмъстят на мене. Аз не знаех нищо и сутринта исках да отида на работа в кооперацията. В момента, когато исках да тръгна, чух гласа на Невидимия:

– Пази се, пази се!

Спрях се и погледнах. През плета на уличката се виждаха магазинерът и деловодителят, като караули с пушки. Естествено, че не излязох. В това време дойде председателят на кооперацията по една своя работа и ме помоли да отида в кооперацията. Казах му, че навсярно тези двама души нямат добри намерения. Той каза да се не боя и че ще каже на кмета. За щастие, точно тогава, когато излязохме на улицата, кметът излезе от кметството и аз му разказах работата. Тогава той отиде при въпросните двама и им говори доста. След което вече не ме беспокоиха. Аз напуснах след това службата там и се назначих в Белово. След време единият от двамата ми призна, че мислели да използват временната власт на караули и мислели да ме спрат за обиск и тогава, уж случайно, като държал срещу мен пушката, тя е гръмнала. Искаха да ме утрепят.

Така моят ръководител ми е спасявал толкова много пъти живота.

62.15. Срещата ми с Ръководителя

Бях вече запознат с окултизма и знаех, че всеки човек си има ръководител. Много исках да се срещна, да видя и да разговарям с моя Ръководител. Всяка вечер се молех да ми се яви Ръководителят. Молех се дълго и настоятелно. Най-после, през 1924 г., една сутрин, бях в Пазарджик, не бях още отишъл на работа и четях в леглото си. Беше към 6 и половина часът. Отведнъж стаята светна с много силна светлина – двойно или тройно колкото е слънчевата светлина. Бях принуден да затворя очите си, защото светлината бе ослепителна. Тогава забелязах, че съм на гарата, на перона и пред мене започна да се формира чрез състягане една фигура. Фигурата беше на едно младо, с неизказанна красота момиче, със синя, светлосиня дреха с малко по-тъмносин колан. Цялата тя изпускаше лъчиста светлина.

– Какво искаш? – запита ме тя.

Тогава започнах да ѝ казвам какво искаам. Тя ми говореше на непознат мене език, а аз превеждах, но повечето думи превеждах с двояко съдържание.

За да проверя дали виждам насиън или в будно състояние, отворих си бързо няколко пъти очите и ги затворих, защото светлината беше много силна и не можех да гледам с отворени очи. Затворих си очите и продължих да я гледам пак там, на перона на гарата. Тя ми се скара, загдето съм си отварял и затварял очите – с това съм я измъчвал и освен това тя не разполагала с много време за разговор. След свършването на разговора, тя започна да се дематериализира. Но преди това аз я запитах колко години ще живея.

– Това ли те интересува? – запита ме тя.

– Да – отвърнах аз.

– Седемдесет и втората година – каза тя, – но аз не разбрах дали ще живея 72 години или ще живея до 1972 година. След това тя си отиде.

62.16. Учителят ме прие във вътрешната Си Школа

Миналата година, на 22 септември, 12 часа през нощта, събудих се, станах от леглото и видях, че е точно 12 ч, а трябваше в 3 ч аз да тръгна за насам.

Помислих, че имам да спя още 2–3 часа. Изгасих свещта и седнах на леглото, за да вдигна юргана и се завия. В това време стаята светна. Намерих се отведенъж на близката тук полянка преди идването на Изгрева – в гората, от южната страна. В това време откъм северната страна видях Учителя да преминава в снежно блестящи дрехи. Всичко наоколо беше светло. Учителят ме погледна и се засмя. Аз Го запитах:

– Учителю, кой ще ми е ръководител?

– Когато се намериш в много трудно положение, ще се обърнеш към едикояси, но само след като ти не можеш да разрешиш въпроса.

В това време се намерих тук, пред салона. Учителят беше при мен. Той отвори вратата и каза:

– Влизай!

В салона нямаше никой и когато отворих очите си, след като видението беше изчезнало, погледнах часовника – беше 12 часът и една минута.

Тогава, в това видение, Учителят ме прие във вътрешната Школа.

63. Руси Караванов от с. Ветрен

63.1. Отърваване от подсъдимата скамейка

Бях отишъл при Учителя на Изгрева, без да имам намерение да ходя при сина си, който тогава служеше военната си служба в Русе. Учителят ме прие и още с влизането ми при Него, ме запита:

– Какво прави син ти?

Аз му отговорих, че е войник и нищо не зная за него, защото скоро не ми е писал. Учителят ми каза:

– Иди при него да го видиш!

Казвам:

– Учителю, много багаж имам, нямам време, имам малки деца с мене, не мога сега да отида.

Учителят повтори:

– Иди да го видиш!

Съгласих се да отида с децата и жената до Русе. Тръгнахме, въпреки че имахме много багаж. Учителят ми поръчаше да намеря брат Георги Димитров от Русе и да опитам да преместим сина ми, да не е в строя.

Пристигнахме в Русе и отидохме на свидждане при сина. Извикаха го. Още като ни видя, и почна да плаче. Каза ми:

– Татко, мислех да се самоубия на другия ден, защото намериха у мен писмо от един приятел комунист и ще ме дадат под съд.

Тогава се разтичах и намерих брат Коцев, който беше полковник, и се застъпих за него, да го приберат в картотеката в щаба на дивизията.

63.2. Спасяване от смърт на трима комунисти

Осъдиха на смърт за нелегална дейност комунистите от село Ветрен, Ка занлъшко, Жельо Колев Яльмов, Тодор Георгиев Генов, Иван Бурнусузов. Чакахме всеки момент да се потвърди смъртната присъда. Осьдените изпратиха по канал писмо до мен, с молба да отида при Учителя, да искам да им помогне. Те чули в затвора, че Учителят Дънов помагал в такива случаи. Получих писмото и веднага отидох в София при Учителя. Помня, че беше петък. Братята ми казаха:

– Не отивай при Учителя, днес не приема гости.

Аз се поразходих към салона и тъкмо минавах покрай масите пред салона, Учителят ме е видял от стаичката Си горе и ме повика с ръка. Аз докато отида до стълбата, Той слезе отгоре и ме покани в стаята Си долу. Казвам му:

– Учителю, имам писмо от нелегални, които молят, да можеш да им помогнеш, да не ги екзекутират.

Исках да му дам писмото да го чете. Учителят ми каза:

– Няма нужда, иди и им кажи, че не само че няма да ги екзекутират, но и в най-скоро време ще бъдат пуснати на свобода.

Това беше месец март 1944 г. Върнах се на село и се срещнах с жените на осъдените. Едната намерих на нивата и почнах да ѝ разправям за отговора на Учителя. Тя се разплака и казваше:

– Дали ще е вярно?

Аз я уверих и казвам:

– Ще се обеся на тази върба, ако не излезе вярно.

После намерих другата и ѝ купих билет, да отиде до Стара Загора, да им каже, че няма да бъдат обесени. Същите тези затворници излязоха на 9-и септемврий от затвора. Единият е жив, а другият по-късно (1955 г.) се самоуби по други причини.

63.3. Кой издаде оправдателната ми присъда

Заведоха едно дело против мен от службата (БДЖ). Съдят ме в София, наредили съдии от разни служби, няма защита, а зная само, че съм прав. Отивам при Учителя и му казвам:

– Учителю, как да се оправя? Вие знаете, че съм прав, но ми се създаде тази неприятност, какво да правя, какво да говоря?

Учителят ми казва:

– Иди, то ще се нареди какво да говориш.

Аз отидох в съда. Делото ми беше трето по ред. Извикаха ме, председателят ми каза за какво ме съдят и ме пита какво зная по този въпрос. Какво съм говорил, колко време е траяло, не зная, но след като свърших да приказвам, колкото публика имаше, почна да ръкопляска и председателят веднага издаде присъда: оправдавам се от материална и морална отговорност и ме възстановяват на служба.

63.4. Как едно гостоприемство можа да ме спаси от смърт

Беше 1929 г., есента. Бях пазач на спирката Конаре, до Дъбово, сливенската линия. Аз съм съвсем сам на спирката и никога не заключвах вратата. Беше бурна нощ, валеше дъжд и духаше силен вятър. Както си пържех яйца да вечерям и бях подковасил един гювеч кисело мляко, влиза в стаята ми млад момък, 20-25-годишен, целият мокър от дъжда. Попитах го какво прави тук в такова време, няма влак, откъде иде и по-скоро да се съблече, да му изсушим дрехите, и го поканих да седнем веднага да вечеряме. Той не пожела да се съблече, но аз пак го поканих да се храним и сложих масата. Той излезе много гладен. Изядохме заедно всичко и отгоре извадих и сирене да ядем. Поканих го да си легне и когато угасих лампата и той си лягаše, като хвърлих поглед към него, като си сваляше паллото, видях на ръцете му два парабела, завързани с каишки и гърдите му – окичени с патрони.

Аз си заспах спокойно. На другата сутрин в 5 часа имаше влак, дадох му билет безплатно до Ветрен и го помолих да занесе до дома празни дисаги. Той ги взе и ги предал на един нашенец. След това отишел на гара Дъбово и там го залавя полицията. После, като го разпитвали в полицията, казал:

– Бях отишел на спирка Конаре с намерение да убия пазача и да обера касата, но понеже човекът ме посрещна добре, се отказах от това намерение.

Този човек бил от бандата на тогавашния разбойник Митъо Ганев.

Съобщава: Руси Караванов, с. Ветрен, Казанлъшко

Записал: Д-р Филип Стоицев

София, 5.XII.1955 г.

(Вж. „Изгревът“ том I, с. 338–339, том III, с. 128–129. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

61. Гарант за единого

Случки из живота на очевидци

Разказва Руси Христозов от с. Ветрен.

Тогава магазинер на кооперацията в село беше нашият приятел В. В. Слевдовател беше също наш приятел от Стара Загора. Направена беше проверка на магазина му и се беше установила липса от 40 000 лева. Тогава тая сума беше така значителна, както и сега – пари бяха това! Тъй като познавах магазинера като честен човек, не можех дори да допусна, че се касае до някаква злоупотреба. Считах, че това е някаква формална грешка, която с течение на времето, при по- внимателно преглеждане, ще се открие и нашият приятел ще бъде освободен от отговорност. Бяхме с него и малко роднина и исках да му помогна – бях и материално малко по-добре. Обърнах се към следователя и му казах:

– Как да се постъпи, за да се освободи той от отговорност?

– Може – рече той, – като внесе сумата, или като поемеш пълната отговорност като негов гарант. Ще ти кажа обаче, че проверката е направена най- внимателно и тая сума остава открита, той ще трябва да си я внесе или да отиде в затвора.

При това положение, преди да направя сериозни постъпки за освобождаването му от отговорност, реших да се съветвам с Димитров.

Заварвам го горе и му разправих как стои работа. Той се замисли и рече:

– Почакай малко тук, ще ти отговоря – и се скри зад паравана си.

Аз останах да седя на стола си и да чакам. Никакъв шум, времето минаше – пет, десет, петнадесет минути. Поисках да видя какво прави. Любопитството ми беше толкова силно, че не можах да се стърпя и пристъпих към паравана. Заварих го да лежи напълно неподвижен, като че умрял. Мина ми през ума: „Ами сега какво да правя? Ако наистина е умрял? Да изляза да викам за помощ? Или да седя и да чакам да видя какво ще стане?“ Реших да чакам.

След още няколко минути той стана и дойде при мене. Седна и ме запита:

– Ти смяташ ли, че може да се разцепи земята с един лост?

Отговорих:

– Не, това не може да стане!

После запита:

– Разбра ли какво искам да ти кажа?

Аз започнах да се сещам. Но не го разбрах напълно. Следваха още няколко примери, които сега не мога да преразкажа. И след всеки пример ме питаше:

– Разбра ли какво искам да ти кажа?

Тоя път аз започнах наистина да разбирам: иска да ми каже да не се меша в тая работа, но не желаете да ми го каже направо – В. В. също беше наш приятел, идвал беше на събори, очевидно самият Димитров го знаеше и искаше да му влезе в положението. Знаеше и следователят от Стара Загора – наш приятел! Изобщо – все наши хора.

Когато ме запитваше: „Разбра ли какво искам да ти кажа?“, аз наистина започнах да разбирам.

Последваха още няколко примера. Той стана на крака и за последен път ме запита:

– Разбра ли какво искам да ти кажа?

Аз казах с пълна увереност:

– Разбрах!

Отидох си на село и вече не се бърках в тая работа – оставаше да се изчака какво ще стане.

А стана това, че магазинерът В. В. просто призна, че заедно с жена си са употребили за свои нужди тая сума и сега трябваше да си я върнат. Така и направиха и работата се свърши.

Ако не бях го послушал, щях да платя тая сума от джоба си, а нашият приятел нямаше да почерпи поука от своята служебна грешка и щеше да върви към пълен провал по тоя път, по който, може би под влияние на жена си, беше вече тръгнал.

65. Любомир Лулчев

Любомир Лулчев произхожда от видно, будно семейство из Оряхово, някога изселено от Тетевен. Много способен, твърде ученолюбив, след свършването на военното училище той постъпва като инженер-техник в „инженерната работилница“, где скоро става виден ръководител на сектор от производството. Благодарение на очевидните способности, той бива изпратен от Царя да следва авиация в Англия и е един от първите хора у нас, които се занимават с авиационно дело. През време на един полет претърпял авария, която му причинява сериозни повреди в коремните органи. Преведен обратно в България, той продължава службата си, като достига до чин подполковник. Запознал се с Учителя през 1920 година, той става един от преданите Негови ученици. Той не липсва нито на една от Неговите неделни и школни беседи, като сяда винаги на точно определено място, в салона, точно срещу катедрата на Учителя, до прозорците.

Висок, прегърбен, глешив, с голямо чело, с големи кафяви очи, той носеше мънички очила за късогледство, против които най-усърдно се бореше – но без успех! Когато ги нямаше, той затваряше очите, примижаваше и бърчеше кожата на носа си. Лулчев носеше чисти, спретнати дрехи, без връзка, като искаше да се сравни с обичайните скромни, полуспортивни дрехи на учениците на Учителя.

Лулчев се отличаваше с бистър, схватлив ум, много оствър и много критичен. Той имаше мнение по всеки въпрос. Към Учителя имаше отношение, което се движеше между двете крайности: ту Го считаше за някакво Божество, владетел на свръхестествени сили, като проявяваше това с всички признания на прекалено почитание, ту Го отричаше, считаше за обикновен човек – едва ли не дори шарлатанин, мистикатор, който си е присвоил званието Учител, без да има никакви качества за това.

– Че какъв „Учител“ е той? Какви чудеса е могъл да направи? Само си приказва, приказва, хората лепнат по Него, залъгва ги, а нищо не може да направи!

През един престой на езерата Лулчев можа да предаде на самия мене критическо настроение към Учителя. То беше мъчително състояние на болезнено разочарование, мъка, от която не можеше да ме спаси нито прекрасната природа на езерата, нито красивата гледка на изгревите на Молитвения връх, нито песните, нито беседите на Учителя! Състояние на дълбока отрова, която прониква до мозъка на костите!

Достатъчно беше наистина само един разговор с Учителя – насконо преди да си тръгна, – за да прелее в мене съвършено друго настроение. Тих, спокоен, усмихнат, мъдър, Учителят приказваше за съвършено дребни, странични неща. Пред мене беше Неговото равно-мургаво лице, Неговата хубава бяла брада, Неговият спокоен, дружелюбен поглед. Дали Той беше почувстввал, че съм „отровен“ от бацила на неверието и от кого – не ми е известно и не съм се замислял. Но всякакво неверие след това се разпилия като мъгла и никога вече не дойде над мене. Аз никога не съм търсил, нито очаквал „чудеса“ от Учителя. Напротив. „Чудото“ бяха самите Негови думи, чудо беше радостта, която ме изпълваше при слушане на Неговите чудни беседи.

Лулчев беше член цялата индийска, теософска литература. Той беше научил от нея за индийските „учители“, за Кутхуми и особено за Мория. Той беше винаги интересен, когато даваше обясненията на беседите на Учителя от гледището на теософията. Поради неговата голяма интелигентност, скоро около него се оформя кръг от по-интелигентни ученици на Учителя, които той започва да обработва по свой начин. Това е била „школата на Упанишадите“. Освен редовните лекции на Учителя, те се събирили около Лулчев на специални занимания. Поради своята начетеност и властен характер, Лулчев влияе на тези хора с цел „да развитие висшите им духовни способности“. Те започват да се чувстват като някаква особена надстройка над останалите многобройни ученици на Учителя. Те са бойко самостоятелно ядро, което ходи отделно на екскурзии, търси се, убеждава темпераментно другите. Това е било особен род разкол в школата на Учителя, която навсярно Mu е причинявала доста мъка, но която Той понасяше с истински стоизъм:

– Тежки духове внася със себе си Лулчев, понякога оставям лампата да ми свети цяла нощ – казвал Учителя за него.

Лулчев дал пари на недоразвития хондродистроф, човек-джудже Антон да купи на Изгрева място.

– Не искам да се разправям с крепостни актове и с частна собственост – уверил го Лулчев.

На това място, всичко от около триста метра, Лулчев си построил дървена къщичка с две стаички, изба и антре, гдето заживя заедно с Невена [Неделчева]. Къщичката, боядисана хубаво с бяла блажна боя, беше една от най-хубавите на Изгрева. Там, при грамади от книги, често разхвърляни безредно на масата и етажерката, живееше и работеше Лулчев, приемаше многобройните си посетители. Над масата висеше едра тристенна призма, която ловеше слънчев лъч и го разлагаше в хубав пъстър спектър. Въхру походното легло беше застлано меко вълнено одеало. Така стана, че същият Лулчев, който посредничеше на много хора да си купят места на Изгрева, един прекрасен ден беше поканен от съдебните власти да напусне къщичката си, поради претенциите на Антона: мястото превзема къщата! Така Лулчев, който беше носил на гърба си при някои екскурзии този човек, бива изхвърлен от собствената си къща и

бива прибран в къщичката на Невена Неделчева, някъде долу, при окопите – място, което се смяташе за най-долно на Изгрева.

Лулчев се занимаваше с графология, хиромантия, опитваше се да гадае бъдещето, като правеше смели перспективни разбори на съдбите на своите посетители:

– Ти си бил някога цар! Тя е била при тебе придворна дама. Ти си се влюбил в нея и си я принудил да напусне своя мъж. Неговата болка, ревност, не са го напуснали през вековете. Сега той се е преродил като жена, като твоя жена и ти отмъщава с това, което ти някога си му причинил!

Въз основа на почерка на писмото на някого, той даваше тълкувание както на неговия характер, така и на това, което го очакваше през бъдните дни. Летяха писма от цялата страна, на които той добросъвестно отговаряше. Важно е, че това той вършеше безплатно, очевидно блазнен от идеята, че е в ролята на някакъв посветен учител.

Интересни бяха отношенията на Лулчев към жените.

– Дойдат при мене, като че носят някаква скъпоценност, грижливо я крият. Но колко изългани остават, когато към тая скъпоценност ти се отнесеш с пълно безразличие – виждат отведнъж колко голи, беспомощни, прости са те. Защото нищо повече и нямат!

– Ако искат да вървят напред в пътя на духовния прогрес, те трябва да се откажат от своите заблуди и предубеждения!

Излизаше така, че за да покаже пътя към посвещението, за да помогне на „тия души“ да вървят напред, той ще направи истинско благоволение, като им помогне да се лишат от своите женски прерогативи, от своята „девственост“. Така Лулчев си създаде славата на сериозен „помощник“ на жените да се освобождават от девственост. Тъй като всяка се намират жени, които търсят нещо в живота, намираха се и жени, които лепнеха около него за по-дълго или по-късо време. Такива бяха Елена Андреева и Невена Неделчева, навсяко и други, по-малко отежняващи неговата сегашна съдба на амбициозен „учител“.

Естествено, такъв възглед към проблемата на жените не беше изказван от Учителя. Това стана причина за не малко приказки за порядките на Изгрева и на хората около Учителя.

А в това време Лулчев беше женен за Гела, дъщерята на генерал Радойков. Когато служел като подчинен на генерала, Лулчев е бил някак обиден, засегнат от началника си. Той решил да си отмъсти чрез дъщеря му. Прави предложение и се оженва за Гела. Не са имали деца и животът противча много тежко. Гела преподава уроци по пиано, живее самичка в новата им къща някъде близо до гарата. Лулчев е „голям слон“, който не може постоянно да носи „мъничето“ и го оставя самичко, а той вече живее на Изгрева с Невена. Един ден вестниците съобщиха за страшното убийство на Гела Лулчева, извършено от ученичката ѝ, двадесетгодишната Малина Тимева. Гела била убита заради скъпоценностите, които криела някъде зад пианото, с тесла, когато се била навела да вземе нещо от пода. Убийството било извършено при съдействието на майката на Малина. Убийците били разкрити само три дни по-късно. Вестниците най-подробно описваха процеса, в който не малко участие вземаше и Лулчев. Не липсваха въпроси като тия: как не е могъл той, като ясновидец, да предвиди какво ще се случи на жена му и не е могъл да вземе мерки това да не се случва?

Не ни е известно по какъв начин цар Борис се запознал с Лулчев и започнал да търси неговата помощ като съветник. Това беше през времето след 19 май, когато парламентът беше несигурен, царският режим ставаше все по-

вече абсолютен, оформяха се позициите на комунистите, които лишаваха от основа всички умерени демократични партии. Министрите бяха назначавани от двореца и бяха случайни хора, „професори“, за които самият цар знаеше, че нямат никаква връзка с народа. Това принуди царя да търси помощта на „съветници“ – хора, които сам той си харесваше или избираше. Един от тази съветници беше и Лулчев.

(За Любомир Лулчев вж. „Изгревът“ том VII, с. 533–534, „Изгревът“ том VIII, с. 622–640, „Изгревът“ том XVI, № 41 на с. 53.

Разрешението на задачата е дадено в разказа на Любомир Лулчев „За ледената планина“, публикуван във „Братство“, бр. 88, който прилагаме. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев.)

За ледената планина

Веднъж се почувствувах много смутен в душата си. То беше на седмата година, откак бях се срещнал с Учителя, казах Mu:

– Учителю, съвсем се обърках! Когато дойдох при Тебе, аз мислех, че всичко зная и че на всичко мога да отговоря. Нищо не можеше да ме смути. Но оттогава започна нещо странно. Всичко се разбърка, обезсилях, нищо не зная вече, нищо не мога! Смут има в душата ми.

Той се малко поспря и ме погледна. Вървяхме заедно из една столична улица – приджурявах Го за някъде.

– Знаеш ли ты какво беше? – запита ме Той. И после додаде: – Ти беше една голяма ледена планина. Гледаха я мнозина, някои се чудеха, но никой не ѝ се радваше... А хладът ѝ някого отчайваше. Но дойде слънцето, напече планината – и тя се стопи. Изчезна ледът – и смути се планината. Но остана водата. А водата носи живот. Всеки я обича. Тя всякъде може да отиде. Вредом я чакат. Това, което мислиш за нещастие, е твоето благословение.

Очите ми разбраха от очите Mu това, което не изрече, и тихо промълвих:

– Амин, Учителю!

И оттогава видях колко прави бяха думите Mu.

Любомил [Любомир Лулчев]

66. Сепаративният мир

Долното ни се разказа от Тодор Петров Пецанков, наричан „гледачът“.

През 1944 г. Учителят беше в Мърчаево. Отидох при Него и Mu казах:

– Ела си в София!

Отвърна ми:

– Не още, рано е за мене да се връщам в София.

Наблизо до Учителя имаше братя, с които веднага влязох в спор. Тук бяха Методи, Йордан и други привърженици на Лулчев. Спорът беше много оживен, във връзка с политиката. В това време русите настъпваха, германците отстъпваха от Украина, стана голямото сражение около Кишинев, падна Яш, пленени бяха десетки германски девизии, русите напредваха към нас. Аз защищавах позицията, че русите скоро ще дойдат и че ние трябва да се ориентираме навреме. Оживеният спор толкова много разпали нашите братя, че те се нахвърлиха върху мене. Аз не им мълчах, стана бой, при който аз им казах:

– Не ме нападайте наведнъж всичките, а един по един!

Но те нищо не чуваха, стана истински бой – аз също биех, докато ми беше раздран новият тъмносин костюм. В това време дойде при нас Учителят и каза:

– Какво правите, бе! Я го оставете, човека!
И те ме оставиха. Учителят ме повика и ми каза:
– Ела, ще ти кажа нещо! Само виж някой да не подслушва на вратата!
Когато отворих и погледнах, до нея беше долепила ухо Йорданка Жекова. Не бях много деликатен, като ѝ казах:
– Не ли те срам? Имам да Го питам нещо много важно, за мене се отнася, ще се женя, а ти да прислушваш!

Тогава Той ми каза:

– Иди при Лулчев и му кажи: да вземе нужните мерки, да се каже на министър Багрянов навреме да склучва сепаративен мир с русите! Навреме, докато не са влезли в Румъния, докато не е станало късно!

Тогава Лулчев имаше квартира в село Мърчаево, някъде нагоре от Учителя, отношенията им не бяха добри, изобщо не приказваха. Аз отидох при Лулчев. Пред вратата му стоеше едно младо момиче, студентка. Аз не бях в добри отношения с Лулчев, но той ме посрещна разположен и ми каза:

– Какво ще кажеш на тази девойка, която стои до вратата ми?
– Какво ще ѝ кажа? Да си отиде и си гледа уроците!
– Точно това ѝ казвам и аз – отвърна Лулчев.

Влязох при него и му казах:

– Учителят ме праща при тебе, да направиш това и това.

Той отговори с добър тон:

– Какво може да се очаква от този делиормански циганин, когото назначих със съгласието на Учителя?

Беше доволен от срещата си с мене. Аз не знаех, че назначаването на Багрянов е станало със съгласието на Учителя. Истина е, че всъщност, като министър-председател на България, направи постъпки за сключване примирие с русите с всички последващи събития.

(Багрянов беше министър-председател от 1.VI.1944 г. до 2.IX.1944 г. На 2.IX.1944 г. бе назначено правителството на Муравиев. И то продължи да води преговори в Кайро с американците. Но не проведоха сепаративни преговори с руснаци. На 5.IX.1944 г. СССР обяви война на България. На Източния фронт срещу СССР не е изпратен нито един български войник, докато румънците воюваха с цяла армия. На 9.IX.1944 г. се сваля чрез военните от Кимон Георгиев и с помощта на съветската армия правителството на Муравиев и започва ерата на комунистическата власт от 45 години, от 1944 до 1989 г. – тъй, както бе предсказал Учителят Дънов.

Тодор Петров Пецанков е роден на 15.IX.1897 г. в град Хасково. За него вж. „Изгревът“ том VII, № 50 на с. 558, № 51–57 на с. 558–565, № 58 на с. 566–569. – бел. на съставителя Вергiliй Кръстев)

67. Какво каза Учителят за изхода от войната 1942–1945 г.

Разказва запасен подполковник Илия Младенов.

Поради бомбардировката на София, както повечето софиянци, Учителят се беше изселил временно в село Мърчаево, в една селска къща. Тогава германците бяха на върха на своите победи. Бяха стигнали до Кавказ и Волга, държаха в ръцете си и Африка, и Норвегия, и почти цяла Европа. Всички у нас бяха под хипноза на техните победи. На всички наши официални кръгове се виждаше съвсем естествено, когато германците се настаниха на командните места на нашия обществен живот, германски фирми закупуваха и изнасяха каквото можеха от нас и ни доставяха също каквото можеха.

Отидох тогава при Учителя в Мърчаево. Прие ме много любезно, зарадва ми се. Седнах при Него от 9 ч, седяхме до 13 ч, като през това време много наши приятели, чакащи пред вратата, поглеждаха нетърпеливо няма ли да свършват.

Говорихме за политиката. Знаехме, че Учителят имаше радиоприемник и че следеше най-подробно всичко, каквото ставаше по света. Казах Mu:

– Е, Учителю, както се вижда, победата е на страната на германците. Може би още малко, ще се сключи мирът, който ще бъде най-благоприятен и за нас. Вие какво ще кажете?

Той помисли, па рече, като че говореше на Себе си:

– Рекох, войната не е свършила и няма скоро да свърши. Германците не са победители и няма да бъдат. Руснаци ще настъпят към Германия. Те ще навлязат в нея, ще заемат и Берлин.

И още много такива неща ми каза Учителят. Аз бях извадил гетрадка и си записвах думите Mu. Той рече:

– Записвай, всичко записвай! Само едно ще те моля: засега никому нищо не казвай. Нека да премине бурята – тогава го кажете.

Когато излязох навън, Савка и другите ме посрещнаха с укор:

– Защо задържа Учителя толкова време?

– Не аз Го задържах – отвърнах, – а Той задържаше мене.

Очевидно, драго Mu беше да сподели с мене това, което Mu тежеше на душата.

(Спомените на Мария Младенова са публикувани в „Изгревът“ том VII, с. 3–20, а случаят е описан от нея на с. 20. Тя представя спомените на Илия Младенов на с. 25–53. Същият разказ е публикуван на с. 43 – за събъднатото пророчество. Аз съм живял две години в тяхната къща и съм слушал многократно този разказ на Мария Младенова и дъщеря ѝ Лилияна, която към 31.XII.2002 г. е още жива и с ума си. А разговорите на Илия Младенов с Учителя лично съм ги подгответил за печат. Оригиналите са у мен. Този разказ, публикуван тук, е вечен и то е допълнение на онова, което е публикувано в „Изгревът“ том VII. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

68. Учителят за Хитлер и Сталин

Верка Куртева разказва следното:

68. 1. Бъдещето на славяните

Една вечер Учителят беше на вечеря у брат Симеонов. Беше приготвен чай. В стаята влезе брат Методи Константинов. Той носеше в ръката си никаква книга.

– Вижте, Учителю – рече той, – какво пише тук в тая книга Хитлер: „Славяните ще станат тор на германската нива“.

Учителят се стресна. Както държеше лъжичката в ръката Си, Той я оставил. Оставил и сякаш напълно забрави чая Си. Замисли се дълго и каза, като че повече на Себе си:

– Ще видим кой на кого ще стане тор!

Повече Учителят не говори тая вечер нищо.

(А на 9.V.1945 г. Германия капитулира пред СССР и съюзниците. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

68.2. Сталин послуша Учителя

Пред сестра Димитрина Учителят казал:

– Говорих на Хитлера, но той не искаше да слуша. Сталин ме послуша и ето че победи.

– По мои сведения – казва Димитрина, – в моментите, когато Русия е била в най-голямо утеснение, Сталин отишъл на гроба на Ленина и се съветвал с него, какво сега да прави. Мисълта, която го посетила, като някакво външение от Ленин, била: „Обърни се към Бога!“ И наистина, Сталин дал свобода на черквата. Отвориха вратите на черквите и там започна богослужение. Точно оттогава започва победата на русите над германците. (Руснаците влизаха като богомолци в черквите и излизаха и умираха като герои на фронтовете. – бел. на съставителя Вергiliй Кръстев)

68.3. Хванати за ръце

Когато руските войници и офицери идвали в салона, една руска офицерка хванала Димитрина за ръката и казала:

– Ех, как хубаво биха могли да се разберат Сталин и вашият Учител! Как хубаво биха се хванали за ръка те, така, както ние двете сме се хванали.

Тя се радвала, като чувствала колко близки са душите на двата народа. (А тя нямала откъде да знае, че повелителят на времето и съдбите на народите е Учителят. – бел. на съставителя Вергiliй Кръстев)

Записано от д-р Кадиев на 24.II.1950 г., София.

69. Главният равин на България д-р Ханалел говори:

Високият познат мъж ми представи свой другар. Това беше хубав мъж на около 45 години, низък, набит, с хубаво светло лице, синек, облечен в твърде хубав, нов, от скъп плът на райе костюм.

– Да Ви представя, д-р Ханалел!

– Много ми е драго да се запозная с главния равин на България. Толкова пъти съм чувал за Вас и ми е драго да се срещна с Вас!

Пътят минаваше през гората, беше пътека, която скоро стана много кална. Дебелата гума помагаше да не се каляме, но на някои места тя се превръщаше в тресавище. Високият познат скъпеше обущата си и остана назад да търси по-добри, по-малко кални пътеки.

– Преди Вас беше равин на България друг един, не зная как се казваше – който беше станал дъновист!

– Казваше се Даниел – заговори веднага Ханалел, като че чакаше да се говори по този въпрос. – Интересна е неговата история. Знаете ли колко ревностен евреин беше той и с каква педантичност изпълняваше правоверните традиции! Така, в събота той не носеше носна кърпичка, защото е казано в събота да не се работи нищо. Дори ключове на къщи не носеше. Имахме с него голяма разправия и по повод на разводите. Знаете, че в еврейския закон е казано, че когато един мъж оставя една жена, трябва да ѝ даде разводно писмо. Един мъж не иска да даде на жена си разводно писмо, или за такова нещо иска много висока цена – касае се до търговия, знаете. И той не иска да ѝ се даде такова писмо! Жената се тормози 23 години. А колко е просто! Аз, в качеството на равин, имам възможност да ѝ дам такова писмо. И ѝ го дадох! Знаете ли какво направи Даниел? В нарочни проповеди из провинцията искаше да настрои еврейството против мене! И ето той, същият човек, от неговото правоверно еврейство, изневери на родната си вяра и се прехвърли в най-явялото християнство, в дъновисткото сектанство!

Но историята е по-дълга – продължи д-р Ханалел. – Него го назначи тук Жак Натан, на когото беше необходим прост и удобен човек. И се изправи Даниел и започна да доказва, че Христос е бил най-големият комунист!

Даниел, главният равин, убеждаваше нашата еврейска маса, че няма да се мести от България, че няма да се изселва. „Аз съм пастир и пастирът може да напусне кошарата само след овцете, а не пред овцете!“

Но ето че тук стана нещо неочеквано – евреите от Яфа му писали, че го искат за равин. Писали му, че са му осигурили и ще държат запазено мястото му, стига само да дойде.

И ето, че една нощ сънувал нещо и го съобщава сутринта в синагогата: че Бог му казал, че трябва да замине за Палестина!

Казал – казал, няма какво да се възрази! И замина Даниел за Палестина. Но когато отива там, оказва се, че назначаването му за равин на Яфа не може да стане, тъй като не може да представи документи, от които да се вижда, че е правоспособен духовник. Как се е крепил в България, никой не знае!

Аз наострих ушите!

– Но тук наистина Бог му помогнал! В Палестина има секта на евреи-християни. Поддържа се от средствата на един лондонски евреин-сектант. И така, настанява се Даниел там и започва да работи в тая секта. Какво прокарва, не знам – навсярно дъновизъм!

Научавам, че бил добре облечен и че изглежда много добре!

– Толкова, довиждане, другарю Хананел, благодарим за сведенията!

28.XII.1958 г.

(За спасението на евреите вж. „Изгревът“ том I, с. 483–487, „Изгревът“ том IV, №78 на с. 533–536, „Изгревът“ том XIII, с. 543–548. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

Забележка на съставителя Вергилий Кръстев:

Докато съвременните евреи по целия свят не приемат, че Иисус е Христос и че е син Божий, няма да може да се примирят с арабите.

Докато съвременните евреи не приемат, че преди 2000 години дойде Иисус Христос като Син Божий, няма да се примирят с човечеството.

Докато съвременните евреи не приемат и не признайат, че днес е дошел Бащата – Отец, Бог Саваот на земята, в България, в лицето на Петър Дънов, няма да се примирят нито с арабите, нито със света.

Ако преди 2000 години дойде Синът Божий – Иисус Христос, то сега бе дошел в България Бащата – Бог Отец и името му бе Бeinса Дуно.

Амин.

70. Даниел Цион – равин християнин в Израел

Случаят с равина Даниел Цион – предишният главен равин на България, възбуди голям интерес в днешната държава Израел. Равинът Даниел Цион е учен и историк от значение. През целия си живот е бил ревностен ционист. Той се премества в Израел и примерът му бе последван от повечето негови сънародници. Равинът Даниел Цион прие Иисуса за свой личен Спасител и благовестува на юдеите в Израел, че този, когото тяхната нация отхвърля, е техният истински Месия. Той настоя за ревизиране на съдебния процес срещу Назарянина и за отмяна на присъдата, която Го предаде на разпятие. Той каза, че евреите трябва да приемат Иисуса за тихен Месия и Спасител, иначе те ще страдат много и занапред. Естествено е, че неговото свидетелство намери много противници. Една конференция от равини, която се състоя в Тел Авив, го обяви

за душевно болен и препоръча неговото интерниране в някоя клиника. Той бе уволнен като равин и сега живее на стари години в бедност. Съветът на равните постоянно напомня на евреите в Израел да нямат нищо общо с него и все пак симпатиите на народа са на страната на преследвания равин, като мнозина идват да го слушат. Противоречиви слухове се носят за него и вън от Израел, затова Кейт Брукс, редактор на списанието „Професи“, го помолил за едно негово лично свидетелство.

През юни 1951 година д-р Брукс получи следното писмо на еврейски език:

„Мили братко, получих Вашето любезно писмо и бързам да Ви отговоря и да Ви разкажа как намерих моя Месия – Христос. Моята вяра се развиваше в сърцето ми в разстояние на 20 години бавно. Аз растях в една среда, която беше неприятелски настроена спрямо името Исус. Аз лично някога разкъсах един екземпляр Нов Завет. След извършената постыпка бях много неспокойен и се молех на Бога да ми покаже пътя на истината. В Своята голяма милост, Той ми отговори. Духът на Спасителя дойде върху мене. Светият Дух започна да говори с мене чрез един вътрешен глас. Той ми даде няколко знака, чрез които да намеря Изкупителя. Неговата фигура, както виси на кръста, често плениваше моята мисъл. Аз имах привилегията да преживея няколко чудеса като отговор на моите молитви. Така, аз знаех вече в моята душа, че Той е Месия. Въпреки че всички тези неща ме доведоха до вяра в Него, аз не се осмелявах да изляза явно да изповядам вярата си, защото бях главен равин на България. Минаха много години, докато се решава да направя това.

Най-после напуснах дейността си в България и дойдох тук, в Израел. Тук много страдания и разочарования ме споходиха, за да ме смирят. Вътрешният глас на Месия ме изпрати в Иерусалим, където прекарах цял месец в самотност. Светият Дух ме караше постоянно в молитва да чета Новия Завет. Светият Дух дойде мощно върху мене. Той беше в сърцето ми пламтящ огън. Известно време аз не бях в състояние да говоря. После, явно воден от Духа, аз трябваше да отида при двамата секретари на главния равин в Тел Авив и да им заявя, че Иисус Христос е Син Божи, наш Месия, наш Изкупител. Аз нямах спокойствие, докато не заминах за Тел Авив. Бог ми даде сила, за да свидетелствувам за Него. От този ден насетне тази вест се разнесе из цялата страна. Голямо объркане настана между моите сънародници. Ежедневници и седмичници публикуваха съобщението за моето обръщане към Христа. Също и весници от други страни, които пишеха за това, попаднаха в ръцете ми. Като че ли по цял свят се говореше за моята нова вяра. Въпреки многото обиди, изопачавания и преследвания, въпреки че някои мои приятели ми станаха върли неприятели, Бог ми даде достатъчно сила да устоя на всички клевети и преследвания. Аз говорих с уважавани равини, както и с много образовани хора, обаче всички те живеят в мрак.

Никога по-рано не съм бил така щастлив. Аз живея вече в светлината на Иисуса и Бог ми помогна чрез Своя Дух, та никой вече не може да ми попречи да свидетелствувам за Христа. Скоро имах радостта да спечеля и други наши сънародници за Христа. Така бях воден, че подгответ основаването на Месианска църква от християни-израилитяни. Опитвах се също да получа официално признаване, за да има поне едно скромно място, където да се събираме за поклонение и молитва, където да можем с моите братя евреи да четем Словото Божие. Има изгледи християни от други страни да ни помогнат да построим нещо подходящо за целта. Моята единствена надежда е останалите няколко години от живота ми да ми послужат да предам на моите братя тази чудесна вест. Бог ми даде сила да зазвучи тя като чиста тръба, без какъв и да е неясен тон.

Едно нещо моля преди всичко: Молете се за моята мисия тук. Аз нямам връзка с никоя от църковните християнски мисии тук. Аз не искам нищо от човеците, защото знам, че щом Бог желае да ме употреби в работа, ще намери и необходимото за това.

Ваш в мир, на Спасителя предан
Даниел Соломон Цион – Иерусалим“

(Из книгата „Жivotът на Бранхам“)

(За Даниел Цион вж. и в „Изгревът“ том I, с. 487 – бел. на съставителя Вергiliй Кръстев)

71. Изповедта на една еврейка

(Долното е написано с почерка на Лидия Аладжем – удостоверява Вергилий Кръстев. Тя лично ми го предаде на един концерт)

София, Изгрев

14.III.1969 г.

Що е работа!?...

Преди много години (1942 г.) запитах Великия Учител:

– Учителю, защо не мога да се радвам?

Той разкри булото на моето минало, строго и назидателно ми рече:

– Как ще се радваш, като не си работила?

В тежка размисъл ме хвърлиха тези Негови СловаНима не работех?!...

Уморена се прибрах у дома от работа – по магазини, фабрики, домашна, и започвах да уча, свиря, пиша, пея.

А Той ми рече: „Не работиш!“

Дълго, дълго този ключ беше неизползван от мен. Продължавах да изнемогвам и боледувам от непосилен труд – и все се питах: „Нима не работя!...
Що е работа?!“

Минаха много години, съдбата ме люшкаше по много посоки. Аз се сърдех, роптаех, огорчавах, съдех и все питах: „Какво, що е работа?!...“

Но всички тези противоречия се складирваха в моята душа и те започнаха тихо и кратко да ми проговарят.

Когато се сърдиш, роптаеш, огорчаваш и съдиш, погрешката е твоя, защото виждаш чуждите погрешки, своите не виждаш. Ученникът е сляп за тях и е тих и спокоен всяка.

Нова страница се разкри пред мен. Много изпитания ме нападнаха, но аз гледах на всички тях вече кратко и благосклонно!

Днес, когато някой хвърля злобата си към мен, аз го погледна мило и с Любов го обгръщам. Когато ме одумват и унижават, оставям Истината да ме оправдае. А когато някой не ме обича, отминавам го с благодарност, че има Бог, Който ме люби и обича, и че аз трябва да любя и обичам.

Сега разбрах, че омразата трябва да превърна в Любов, огорчението – в сладчина, роптанието – в благодарност, живота си – в Молитва.

Сълзи се стичат от очите ми, те разтапят, разгръщат най-скритите гънки на моята душа, разтопяват, размекват почвата на моята същина. Те ми казват: „Стани по-добра, по-милостива, по-снизходителна, по-благоугодна на Бога.“

Боже, благодаря Ти, благодаря Ти за всичко, с което си ме поучил, да Те позная по-съвършено.

Сега разбрах що е работа:

Съзнателно да работиш над слабостите, недъзите и погрешките си. Добродетели да развиеш, правда да даваш, с всяка душа обхода да имаш, Бога да любиш и всичко ще придобиеш. С това наследство ще си заминеш и светла диря ще оставиш, нови условия ще пригответяш и Божията радост ще имаш.

Лидия Аладжем

*(Бележка на съставителя Вергилий Кръстев: Веднъж тя ми разказа след-
ното:*

Запитах веднъж Учителя:

– Учителю, защо нищо не ми върви?

Отговори ми така:

– Как ще ти върви, когато никога досега не си работила за Бога?

Онемях. Няма съм и досега за тази Велика Истина. Но ви я казвам, за да не тръгнете по моя път. Не по него.

Вървете по пътя на ученика. Работете чрез Словото на Учителя за Бога.
Това ви е разрешението.)

(Вж. „Изгревът“ том XIII, с. 514–548. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

72. Спомени из последните дни на Учителя Петър Дънов

Разказва д-р Стефан Кадиев:

Беше 25 декември 1944 г. Беше студено и дебел сняг покри земята. Дивизията, в която бях дивизионен лекар, беше натоварена на влака и се намираше на гара „Захарна фабрика“, квартал „Надежда“. Имах няколко часа време, през които можех да се отбия в дома си, да взема сбогом от жената и децата. Можех да отида и на Изгрева, от който не исках да се разделям, без да се обадя. Отивахме на война и нищо не се знаеше. Всичкият ми багаж беше събран в една раница и бях готов за поход.

Преминах по поляната на Изгрева, гдето бях свързан с толкова много спомени. Мислех си: „Ето, сега е Коледа, а ние се готвим за война.“ Минавайки през къщичката, гдето беше Учителят, аз се въздържах да се отбия при Него: какво ще Го беспокоя – всичко ми е казал, за себе си нищо не искам, освен да изпълня Волята на Бога, каквато и да бъде тя. Минах мълчаливо покрай къщичката и вече стъпих на шосето. От срещу ми дойде д-р Дафина Кърчева и ми каза с горчивина в гласа си:

– Учителят умира, а ти накъде си тръгнал?

Ние живеехме с превратното понятие, че Учителят е безсмъртен и това изказване ме учуди. Без да казвам гласно нещо, отвърнах:

– Добре тогава, да отидем да Го видим!

Учителят седеше върху низък плетен стол, облечен в плетена вълнена дреха и наметнат с палтото Си. Не помня коя сестра беше при Него. Направи ми впечатление, че краката му са отекли, видно беше даже през белите вълнени чорапи. Лицето му беше изпито, бледо, погледът – блуждаещ, уморен. Продвижих пулса му: 66 в минута – нещо, което ме успокои. Обаче долових няколко – не много – прескачания. Налице беше сърдечна слабост. Той разреши да вдигна горната дреха и ризата и долепих ухото през кърпичка до гърба му. Долових под двете плешки средно мехурчести хрипове. Нямаше температура – бях я вече мерили. Счетох, че се касае до бронхопневмония, която именно при Него можеше да бъде без температура – възрастните хора мъчно правят температури.

– Учителю, може би ще се наложи да Ви се направят някои инжекции – казах аз, като мислех за ултратасептил, какъвто тогава беше прилаган при такива случаи.

Той се усмихна и каза бавно:

– Ех, паднал съм ви, може да ме дупчите!

Въпреки шаговитият тон на думите му, за долавях всичката сериозност на положението му. След малка пауза, през която Той като че набираше сили, Той продума на пресекулки:

– Кое е първото задължение на... лекаря? – като се опитваше да се усмихне.

Моята мисъл в това време беше: „Не си гледаш положението, а си взел да философствуваш...“

А Му казах гласно:

– Първото задължение на лекаря е да лекува болния!

Той поклати глава в знак, че не е съгласен, въздъхна дълбоко и каза, пак на пресекулки:

– Не е!... Не е!... ПЪРВОТО ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ЛЕКАРЯ Е ДА ВДЪХНЕ НАДЕЖДА в болния...

Това бяха последните Му думи пред мене.

Целунах ръката Му, погалих я, казах „сбогом“ повече наум, отколкото гласно, и напуснах стаята Му. Казах мнението си на д-р Кърчева и мълчаливо поех снежния път от Изгрева към гара „Надежда“, гдето ме чакаше влакът за Унгария.

Три дни по-късно, докато чакахме на Драгоман, вестниците донесоха вестта, че „основателят на Бялото братство Петър Дънов починал на 27 декември“. По-късно научих, че наистина бил викан консулт, ако се не лъжа, д-р Фъртунов; те наистина правили инжекция с ултратасептил, като са мислили именно за бронхопневмония.

Повече подходящо би било да се правят инжекции със строфантин, заради болното сърце, отколкото ултратасептил, тъй като констатирани хрипове са били застойно явление поради слабото сърце, но не и първично откъм белите дробове. В деня на смъртта Му наистина дошли двама души с кола да Го търсят във връзка с провежданото по това време дело на Народния съд. Единият от двамата бил адвокатът Бояджиев от Сливен, който каза:

– Искахме там да го разпитаме нещо във връзка с делото около двореца, но той беше вече прострян мъртъв в салона.

Казваха, че ги посрещнал бати Ради и им казал:

– Елате Го вижте!

Бил вече мъртъв в салона.

Противниците на Учителя, като искаха да Го изложат, казваха: „Ето един, който се измъкна от възмездието на Народния съд. Взе, че се самоуби, за да не го хванат!“ Това разказват и до днес. Ето защо аз направих декларации с още трима лекари и ги заверихме в Нотариата, че Учителят Дънов е умрял на 80 години от естествена смърт. Това е истината.

(Виж „Изгревът“ том II, с. 327–329, 329–331. – бел. на съставителя Вергiliy Кръстев)

73. Елена Андреева за Учителя

73.1. Обядът пристига навреме

На 4.XII.1959 г., при едно посещение на лежащата на легло Елена Андреева, тя ни разказа следното:

Обичам фактите. Затова, като говоря за тях, държа за тяхната истинност. Това, което разказвам, е *истина*.

През 1935 г., вече завършила университета по философия, получих място като прогимназиална учителка в село Макоцево, Софийско. Как си гледах работата и каква дейност съм развивала, не мога да кажа. Но мога да кажа само това, че с нарочна заповед бях уволнена „като рушителка на религията“. Беше

лятото на 1935 година. В София нямах квартира и гостувах в „парахода“ на сестра Паша Теодорова. Аз приех уволнението със стоицизъм, дори с чувство на известна гордост – достойна бях значи за кръста на мъченичеството зарад учението и зарад Учителя.

Но чувството много не помагаше на финансите ми. Малките ми спестявания се стопиха като сняг през лятото и останах без никакви средства: както се казва и беше буквально вярно – без пари да си купя късче хляб. Този ден никога няма да забравя. Обед е вече, стомахът надава тревожни сигнали, а аз нямам абсолютно нищо за ядене. Помислих си: да поискам от Паша – ще ми заеме непременно някой лев да си купя хляб. Но си рекох: „Не, няма да се унижавам!“ Рекох си: „Ще отида у В. Тé сега са на обяд, няма да ми откажат, ще ме поканят да се наобядвам!“ – „Не – рекох си, – това е под моето достойнство!“ И си казах примириено: „Но хората могат и да погладуват малко – защо да не остана един ден без обяд?“

Бях задълбочена в тая задача и почти чувствувах радост, че съм могла да се справя с глада си, когато на прозореца ми се похлопа. Отворих. Беше сестра Маргарита Мечева. Тя носеше една пълна чиния с хубави, зрели, хрупкави череши и върху тях – хубава питка пресен хляб. Тя ми подаде чинията и рече:

– Вземи, Учителят ти ги праша!

Аз взех и благодарих. Няма да тълкувам как, по какъв начин Той беше разбрал моето състояние и как така правилно и навреме ми помогна. Аз ви разказвам факта, без да правя каквito и да било коментарии.

Записал: Стефан Кадиев

73.2. „Аз няма да оставя гроб“

Учителят и чудесата – разказва Елена Андреева.

Сестра Елена Андреева от Македония беше едно от лицата, които бяха най-дълго време при Учителя. Като Негова стенографка, тя живееше на Изгрева в малка дървена къщичка под големите борове. Надарена със здрав разум, завършила университета, била учителка, предана на делото на Учителя, тя запази докрай своя здрав, критичен разум. За това ѝ помагаше до голяма степен вроденото трудолюбие. Като шивачка, тя запази своите възможности въпреки напредващите години. Стегната и любяща, тя имаше всяка около себе си предани на Учителя хора, които при всички случаи стояха вярно край нея. През последната 1968 г. тя беше централната фигура, която построи палатката си на височината над Вада, на Рила, по пътя към езерата. Скоро около нея се обрязува цяло селище от десетина палатки, братя и сестри, които вярно продължаваха традициите на братството на удобно място, далече в подножието на Молитвения връх. Наистина, много неща не бяха напълно пълноценнни, както са при седемте езера, горе. Но пък затова имаше простор, боров въздух, тишина, изобилие на чиста вода и най-важното – лесно и удобно снабдяване с продукти.

Поради тежка артроза на бедрените стави, Елена дълго време беше почти неподвижна. Близо десетгодишното лечение я беше довело до известно подобряване. Сега вече можеше да става, да ходи, да изправя бедрата си, дори да кляка. Но борбата продължаваше. Напоследък тя прилагаше компреси от квас, всяка вечер, за което цел си беше набавила голямо количество брашно.

Елена беше добре разположена и можеше да говори свободно за своите преки впечатления от Учителя.

– Той никак не беше за чудесата. Всичко около Него си ставаше естествено, непринудено. Той разчиташе мислите на хората, като че беше в самите тях, разкриваше ги, за тяхно учудване, но никога не показваше, че гледа на това като на някакво „чудо“. За неговото „чудо“ говореха другите, а Той – никога.

Нека кажа нещо и за „чудото“ на Неговия гроб. лично пред мене Учителят казваше: „Аз няма да оставя гроб.“ Тогава ние не можехме да разберем тия Негови думи – ние, както и мнозина от нашите приятели, вярвахме, че Той няма да умира. Но ето, че Той все пак умря. И тогава, през време на погребението стана това, за което и досега се говори. Изведнъж се чу грохот под земята, като че нещо се сгромоляса. Това беше чуто от всички присъстващи. Това даде основание да се говори, че това е било тръсък поради разглобяване на Неговото тяло, че следователно, ако сега се разкрие гробът му, нищо няма да се намери от тялото му, освен ковчегът и може би дрехите му. У мнозина се утвърди убеждението, че *Той е възкръснал*. Към това е склонен да вярва дори и Никола Антов.

Трябва да отбележим, че точно Антов твърдеше, че е чул как Учителят възкръснал. Но това е произволно твърдение, някакво „чудо“, което би противоречало на Неговите изказвания.

Според мене истината около тоя странен шум при погребението е малко по-друга.

След като сложиха ковчега в земята, поставиха отгоре допълнителни дъски, като ги закрепиха върху ръба на гроба. Целта на тия дъски беше да не дават на пръстта да спадне направо върху ковчега, но да се образува пазещ пласт от въздух – някакво облекчено удряне на земята върху Учителя. Не зная кой го беше измислил, всеки считаше, че трябва да се направи *нещо особено*, не както при другите хора, при обикновените мъртвци. Но ето какво се случи. Когато се натрупа повече земя, повече пръст, тънките и несигурно поставени дъски се поддадоха, изпочушиха, пръстта е хълтнала докрай. Ние, присъстващите, чухме именно тоя страхотен шум от страна на гроба, който даде основание да се мисли, че е станало „чудото на възкресението“.

Днес се говори за изваждането на тялото на Учителя от земята и за даването на мястото на Учителя на японската легация.

Никак не мога да се съглася, че това трябва да стане, че се прави страшно кощунство с тялото на един много заслужил българин, което има характер на предизвикателство към националната ни карма. Като имам пред вид обаче думите на нашия Учител, това, което съм видяла около Него, мога да кажа, че Той не може дасе търси в някакви си чудеса, дори от това на „възкресение“, за каквото се говори от някои суеверни приятели. Но сега мога да разбера колко правдив и далновиден беше Той, като казваше: „Няма да оставя гроб.“ Имено – защото знаеше, че гробовете са свърталище на суеверия, каквито Той по никакъв начин не искаше да подхранва.

Всичко в Него беше *просто и естествено*, като самия живот. И точно това беше Неговото величие.

(За спомените на Елена Андреева вж. „Изгревът“ том I, с. 520–613 и том IX, с. 3–824. – бел. на съставителя Вергилий Кръстев)

74. Славка Кайракова

74.1. Заемът

Една година бях в София да си купувам стока и отидох на Изгрева. Една сутрин рано излязох на полянката за Паневритмия, но нямаше никой. Аз се повъртях из полянката и тръгнах да си отивам. На връщане ме срещна Учителят до чешмата и ми каза:

– Ти си дошла в София и понеже не ви стигат 4000 лева, аз ще ви ги дам, но след 6 дни ще ми ги върнете.

Аз се съгласих. Отивам при брат Боев и му казвам, че Учителят ми предложи да ми даде 4000 лева за стока и после да Му ги върна. Брат Боян Боев отива при Учителя и Той му дава парите за мен.

Аз бях ангажирана стока тъкмо за толкова пари, платих стоката и заминах за някакъв панаир и в няколко дена продадох всичката стока, като направих оборот за 100 000 лева, където оборот не съм правила през всичката си търговия и тогава, и след това. С това успяхме да си изплатим дълговете, които имахме, и върнахме навреме парите на Учителя. Благословението на Учителя се изля над нас тогава.

74.2. В гроба ли е тялото на Учителя?

При погребване тялото на Учителя се сложиха върху ковчега дебели дъски, за да не пада пръст направо върху ковчега. След погребението, след като се разотишли всички, останали няколко братя и сестри, между които са Славка и Георги Кайракови. После те разказват следното:

– По едно време чуваме шум от дъски в гроба, като че се чупят и пръстта от гроба хълтва навътре. Дъските бяха много дебели талпи и не могат да се счупят от тежестта на пръста.

Заключението, което можем да извадим от това явление, е че в този момент Учителят е демагнитизирал тялото Си и силите, които са се получили от това, са произвели този шум, като че се трошат дъските. Братята и сестрите отишли в салона. В разговор с брат Боев, той им казал, че Учителят не е в гроба, а е дематериализирал тялото Си. Друга една сестра ми разказваше, че още когато тялото е било в салона, тя видяла, че Учителят седи на катедрата.

75. Учителят Беинса Дуно:

„Аз светя като Бога. Защо? Защото Бог е вътре в мене.“

(Из „Сила и Живот“ VII серия – „Настанало е Царството Божие“. Беседа: „И обхождаше Исус всичка Галилея“, 5.VII.1925 г., с. 34–39)

„Сега Христос е тук, на земята, в църквата е Той, но не в тази официална църква. Между душите на хората е Той. Не само Той, но и всички ония напреднали души, които са пострадали за това учение, работят заедно с Него. Всички ще имате положителна вяра, да опитате това учение, да видите, че Бог е Любов, която внася онази истинска топлина и разширява съзнанието. Бог е Мъдрост, която внася онази истинска светлина и тласка човечеството към знание. Науката се дължи на Божествения Дух. Любовта пък е силата, която постоянно коригира. Ако не беше тая Божия Любов, от хората нищо не би останало. При това, Бог е Истина, която дава истинската свобода. Няма сила, която може да Му се противопостави. Всичко друго един ден ще се стопи. Какво ще остане тогава! – Ще остане онази чиста, кристална вода, в която ще може да се живее. Всички утайки ще паднат на дъното, а ще остане онази хубава, фина материя, в която ще живеем.

Днес пред нас седи великият въпрос – да познавате Бога. Аз не казвам, че не познавате Бога. Познавате Го, молили сте се на Бога, но да познаваш сълнцето в месец декември и да го познаваш в месец май, това са две различни положения на сълнцето. Да познаваш Бога като Любов е едно нещо, и да познаваш Бога в онази студенина на зимата е друго нещо. Следователно Любовта трябва да събуди душите ни.

Аз бих желал между всинца ви да се образува една вътрешна връзка на Любов, да има взаимно уважение и почитание помежду ви, да зачитате вашите добри чувства. Аз забелязвам в новото движение тук, в България, една лоша черта – тя е, че няма зачитане. Окултно движение, а започва да се разделя на особени мнения. Няма нищо от това, но важното е, че Любовта няма деление. Няма човек в България, който да проповядва Любовта по-добре от мене. Няма човек в България, който да свети повече от мене. Мислите ли, че има някой друг, това е заблуждение. Аз мога да светя като Христо, не повече от Христа. Аз мога да светя като Бога, не повече от Бога. И като казвам, че светя като Христо, аз се радвам, защото това е Божията светлина. Не, Божия светлина е тя! **Аз светя като Бога. Защо? Защото Бог е вътре в мене. И вие можете да светите като Бога.** Ако Бог е във всинца ни, ние ще се обичаме! – Ще има помежду ни взаимно уважение и почитание. Нима аз мога да ви заблудявам? Нима аз трябва да ви използувам и след това да кажа: „Тия, глупавите, нищо не разбират.“ Не, аз казвам: понеже вие не можете да използвате тази светлина и топлина, затова ще туря малко облаци над вас, та да я използвате съобразно вашите сили. Един ден ще можете да използвате всичката светлина. Засега всинца трябва да се стремите към абсолютната свобода! Не подразбирам слободията, но абсолютната свобода. Аз съм за нея. Всеки от вас ще бъде разумен да се жертвува за Истината; всеки ще бъде разумен да се жертвува за Мъдростта; всеки ще бъде разумен да се жертвува за Любовта. И ще бъдем готови сега, още днес, всички да изнесем великото дело, да проповядваме за този велик, жив Господ, Който е направил вселената заради нас и от благодарност да покажем, че както Той се жертвува за нас, така и ние сме готови да се жертвуваме заради Него. И Този велик, Господ, Този Учител ще дойде за всеки един от нас.

Та казвам: този Христос, Този Божествен Дух е навсякъде. За мен не е важен въпросът към коя категория ще принадлежите. За мен формите на религии не означават нищо. Не че те не са нищо, но не са те, които разрешават въпроса за Царството Божие. Православието не може да разреши въпроса за Царството Божие. Не е протестантизъмът, който ще разреши въпроса за Царството Божие. Не е католицизъмът, който ще разреши въпроса за Царството Божие. Това са форми, които само приготвляват човечеството. Единственото нещо, което може да разреши този въпрос, това е Божият Дух. Само този велик Божествен Дух ще обнови света и този Дух действува сега във вас. Тогава, нека не си правим илюзии. Нека отворим сърцата си за тази светлина, която иде отгоре, защото чрез нея Бог действува в нас. Нека създадем една нова форма и да покажем на съвременното общество, че ние седим по-горе от него и по-ум, и по-сърце, и то не само привидно, а фактически. Аз мога да раздам всичкото си имане, но това още не е жертва. Жертвата е един вътрешен акт. Да се покажем на всички разумни души. Затова именно сте дошли в света. Да не мислите, че сте дошли само да се родите и умрете, да ви погребат, да ви турят един

надпис отгоре, или пък да напишете някоя книга за човечеството. Не, най-великото нещо за всекиго едного от вас в живота ви е да изпълните волята Божия. Тъй, както Христос е отишъл в Галилея да изпълни волята Божия, така и вие трябва да носите тая светлина. Онези от вас, които са разумни, могат да изпълнят волята Божия, а онези, които считат, че не са разумни, могат да кажат, че не са в състояние да изпълнят волята Божия. За тях въпросът седи малко по-другояче.

И тъй, трябва да схванем, че мощното в света, това е Бог, а Бог е Любов, която не се мени. Бог всяка мисли заради нас. Пак ще ви потвърдя, че в Бога има такова сильно, непреривно желание ние да израснем, да се развиваме, да имаме непреодолим стремеж за знания, и то не привидни знания, но такива, чрез които да разбираме живота. В Бога има непреривно желание да сме свободни и тогава да действуваме. Дето и да отида аз, трябва да имам тази истинска свобода в себе си, че да я предам и на другите. Тогава, дето отида аз, и Бог да бъде с мене. Човек, който отива да проповядва нещо, а Бог не е с него, това не е проповядване. Тази проповед нишо не струва. Ако аз служа на Бога, а Бог не е с мене, това не е никакво служене. Значи, ние трябва да бъдем навсякъде с Бога. Дето отидем, Духът Божий трябва да бъде с нас и ний трябва да бъдем с Духа. Само тогава думите ми ще имат смисъл. И сега думите, които аз ви говоря, имат смисъл.

Та повтарям: нашите грехове, нашите заблуждения не са в сила да изменият Любовта на Бога към нас. Той е готов мигновено да заличи греховете ни, стига да има такова желание и в самите нас. Щом има в нас това желание, Бог всяка ги заличава. В това може да бъдете уверени. Но ако вие грешите съзнателно, това не е хубаво. Защо? Защото Бог ще заличи греховете ви, но вие пак ще страдате. Щом вие знаете, че Бог е добър, любящ, но съзнателно злоупотребите с тази Любов, вие ще страдате. У вас трябва да има туй съзнание, да не злоупотребявате с Божествените блага, да не злоупотребявате с Любовта Божия. Не трябва да изпитвате Бога! Всяко насилие върху кое и да е същество е насиливане на Бога, изнасилване на Божия Дух. Благородно е човек да не насиства Духа Божий у когото и да е! У нас трябва да има това благородство! Само така ще можем да дадем подтик на новата култура. Ако съединим умовете си, волята си и разширим съзнанието си, тогава всички ще бъдем близки, без да сме близки. Ако не направим това, тогава ще бъдем далеч един от друг, макар и по форма да сме близки. Защо? Защото само волевите разумни мисли, желания и действия съединяват хората. И така именно ние ще бъдем една мощна сила да извършим волята Божия още сега. И при това, този е най-важният момент в нашия живот. По-важен момент от сегашния може да има, но бъдещето се определя от сегашното, от него зависи. Каквато насока заемете в сегашния си живот, тя ще определи бъдещето ви.“